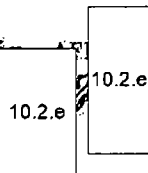

DIRECTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN

Nota d.d. 12 augustus 1983, nr. 83-622

Betreft: Rapportage inzake Banken-Financiën

Medeparaaf: Plv. Dir. A
Plv. Dir. A

27/8

Aan: de Minister
de Staten

Via de Thesaurier-Generaal

10.2.e

18/8

Directeur-Generaal Fiscale Zaken

10.2

Directeur-Generaal der Belastingen

10.2.e

1. Inleiding

Deze nota strekt er toe u in kennis te stellen van een aantal ontwikkelingen op het terrein van de relatie tussen het departement en het bankwezen. Deze betreffen de herziening van de interne Financiën-richtlijn (par. 2), de coördinatie-afspraken met Justitie (par. 3) en de mogelijkheden van een structurele benadering van ongewenste verschijnselen in het bankwezen (par. 4).

✓ 2. Financiën-richtlijn

De herziening van de richtlijn zal vóór het eind van het reces dienen te worden geformaliseerd, waarna deze versie als bijlage bij een brief aan de Kamer van u en de Minister van Justitie over de onderhavige problematiek kan worden meegezonden. Intern bestaat over deze herziening overeenstemming; uw aanvullingen zullen daarbij worden verwerkt. Justitie heeft blijkens de brief van S.G.-Oranje van 11 juli j.l. (blz. 4) problemen met een melding door de FIOD van justitiële maatregelen aan de Financiën-werkgroep. De Thesaurier-Generaal heeft mr. Oranje bericht dat de D.G. der Belastingen door de onder hem ressorterende FIOD toch al wordt geïnformeerd over belangrijke, publiciteitsgevoelige, zaken (in feite informeert de FIOD de directeur AFZ). Informatie over justitiële maatregelen die het bankwezen regarderén wordt door de directeur AFZ aan de werkgroep doorgegeven.

✓ 3. Coördinatie-overleg met Justitie

In de brief van u en de Minister van Justitie aan de Kamer zal kunnen worden gerapporteerd dat overeenstemming bestaat over een overleg-procedure ten aanzien van justitieel optreden bij het bankwezen. Met ambtelijk Justitie is af-

D 5357 29/8

gesproken dat deze brief in concept omstreeks eind augustus / begin september aan de betrokken bewindslieden zal worden voorgelegd. Voor die tijd zal op een bijeenkomst van het College van P.G.'s de afspraak ten aanzien van de procedure worden gepreciseerd.

4. Verschuiven in het bankwezen

De werkgroep Banken-Financiën heeft onlangs een rapportage van de FIOD ontvangen over concrete onderzoeken bij het bankwezen overeenkomstig de meldingsprocedure van de interne richtlijn. Vervolgens heeft de werkgroep hierover een gesprek gevoerd met het Hoofd van de fiscale recherche en een accountant van de Rijksaccountantsdienst.

11.1

11.1

11.1

11.1

11.1

10.2.e

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

11.1

Dubbel, zie pagina 1.

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 12 november 1984; nr. 687/kj

Betreft: verslag 23e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën

d.d. 5 oktober 1985

R.a.:

10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP), 10.2.e
(AFZ), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (BGW) en 10.2.e (AFP, ~~4~~)

10.2.e

Aan de orde is de inval van het O.M. en de FIOD bij de Verenigde
Spaarbank d.d. 1 oktober. Voor het verslag van de bespreking zij
verwezen naar de notitie aan de leden van de Ministerstaf d.d.
11 oktober 1984 (nr. 84-589).

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 17 januari 1985/nr. 85-47/b

Betreft: Verslag van de 26e vergadering van de
werkgroep Banken-Financiën d.d. 11 januari 1985

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ),
10.2.e (AFP), 10.2.e (AFZ), 10.2.e
(BGW) en 10.2.e (AFP, secr.).

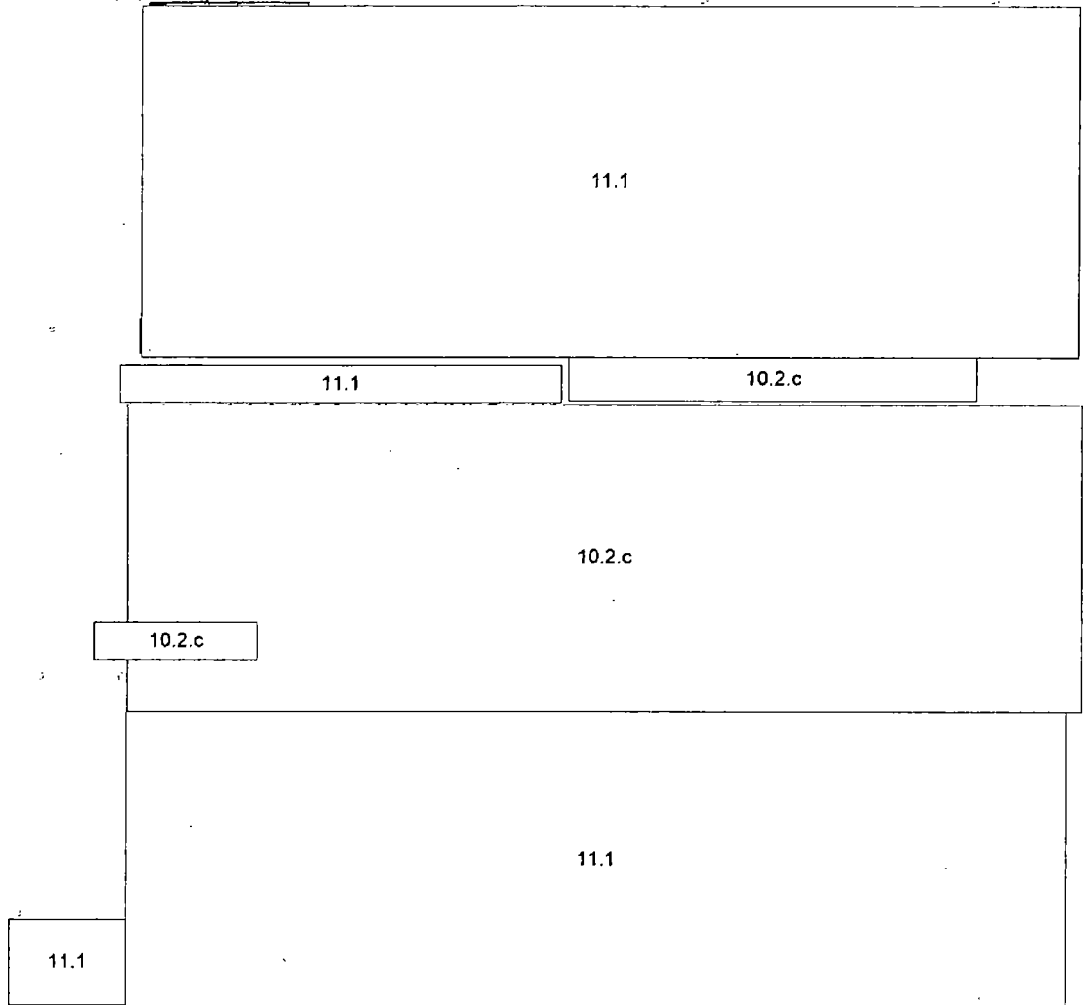
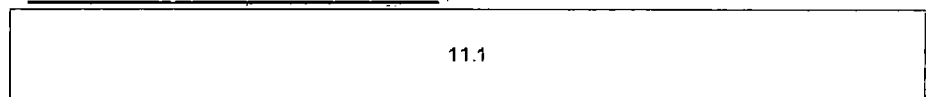
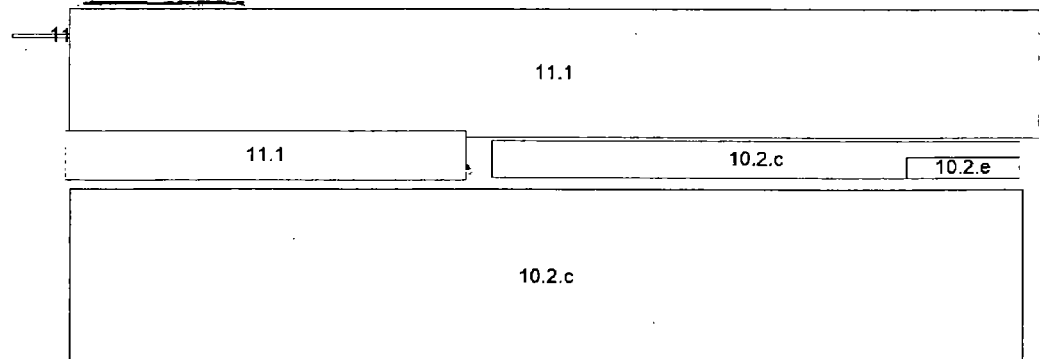
1. Verslag van de 25e vergadering d.d. 15 november 1984.

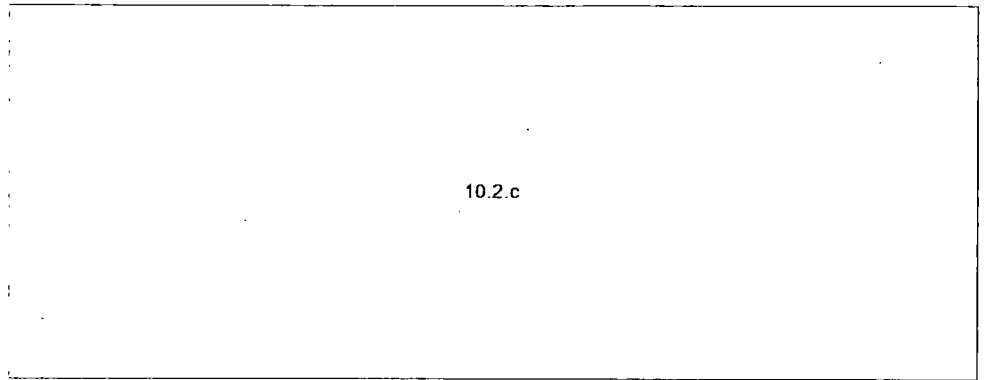
Goedgekeurd met dien verstande dat de laatste zin van punt 5 als volgt wordt gelezen....; de werkgroep heeft daarmee in deze fase niet van doen.

Naar aanleiding van het verslag, punt 4, merkt de vz. m.b.t. de notitie inzake de gedragscode op dat

- 1° deze naar Justitie en DNB is gezonden. Met beide zal binnenkort over deze materie worden gesproken. Met betrekking tot punt 8 wordt afgesproken dat in
- 2° onderling overleg door AFZ en BGW zal worden gezien hoe het contact tussen de Bankiersvereniging en de FIOD gestalte kan worden gegeven.

buiten verzoek

3. Inval NMB.4. Inval Theodoor Gilissen.5. Rondvraag.

10.2.c

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 12 november 1984; nr. 688/kj

Betreft: verslag 24e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën

d.d. 11 oktober 1985

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (APZ), 10.2.e (AFP), 10.2.e
(APZ), en 10.2.e (AFP, ~~WZ~~)

1. Inval bij Verenigde Spaarbank

In bespreking is een notitie van 10 oktober 1984, waarin verslag wordt gedaan van de gang van zaken rond de inval bij de Verenigde Spaarbank van 1 oktober. Nadat enkele wijzigingen daarin zullen zijn aangebracht zal deze aan de leden van de Ministerstaf worden rondgezonden. Voor de inhoudelijke kant van de zaak zij verwezen naar de notitie van de werkgroep d.d. 11 oktober 1984; nr. 84-589.

2. Fiscol-affaire

11.1

buiten verzoek

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 13 november 1984; nr 84-682/kvp

Betreft: Agenda 25e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën

r.a. : 10.2.e

15
17

De agenda van de 25e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën
d.d. 15 november 1984 (11.30 kamer 3101) luidt:

1. Verslag 22e vergadering (volgt);
2. Verslag 23e vergadering (volgt);
3. Verslag 24e vergadering (volgt);
4. Nazorg inval Verenigde Spaarbank; zie notitie BGW d.d. 31 oktober
(rondgezonden) en notitie inzake gedragscode (volgt);
5. inval NMB, zie briefwisseling NMB en Th-C (bijgaand);
6. inval Spaarbank Kampen; zie dossiernotitie d.d. 9 november
(bijgaand);
7. Richtlijn beursbelasting.

10.2.e

GEHEIM

Dossiernote Spaarbank Kampen

Vrijdag 9 november 1984

Op verzoek van [10.2.e] heb ik aan het begin van de ochtend [10.2.e] van Justitie gebeld om informatie over het verloop van de inval bij de Spaarbank Kampen op donderdag 8 november. (Op deze donderdag was ook reeds door Financiën contact gezocht met [10.2.e], deze bleek echter nog niets naders te weten over het verloop van de inval). [10.2.c]

10.2.g

Daarna ben ik naar [10.2.e] gegaan en heb met hem het reeds eerder opgestelde concept-persbericht voor het O.M.-Zwolle dat i.o.m. [10.2.e] was opgesteld, besproken. [11.1]

11.1

10.2.e

c.c. Minister
Thesaurier-Generaal
Directeur BGW
Directeur CDV

DIRECTIE ALGEMENE FISCALE ZAKEN
AFDELING FISCAAL JURIDISCHE ZAKEN

14 november 1984

Aan de Voorzitter van de werkgroep
Banken - Financiën.

Notitie: inzake betrokkenheid van Financiën bij inval in NMB-Venendaal.

Naar aanleiding van uw verzoek om informatie inzake bovenvermeld onderwerp, bericht ik u het volgende.

10.2.g

10.2.c

Volledigheidshalve zij nog vermeld dat de Directeur te Arnhem n.a.v. deze zaak zijn diensteenheden heeft aangeschreven met de opdracht voortaan deelname aan acties als de onderhavige, met het oog op de bestaande richtlijnen aan hem vooraf te melden.

De Directeur Algemene Fiscale Zaken

10.2.e

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 19 juni 1985; nr. 85-514

Betreft: agenda 27e vergadering van de
werkgroep Banken-Financiën

I.d.:

10.2.e

Op de agenda van de 27e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën d.d. 21 juni a.s. (14.00 uur) staan de volgende onderwerpen:

1. verslag van de 26e vergadering d.d. 11 januari j.i. (bijgaand);
2. evaluatie gedragscode (notitie bijgaand);
3. fiscale positie warrant-leningen;
4. identiteitsvaststelling bij transacties met banken;
5. stand van zaken m.b.t. acties tegen banken;
6. toepassing art. 47 AWR bij controle van banken (notitie bijgaand);
7. rondvraag.

10.2.e

Dossier t.b.v. gesprek van Thesaurier-Generaal op 15 april 1983,
9.30 uur met 10.2.e over procedure-afspraken bij acties te-
gen bankwezen.

Inhoud:

- I Brief President DNB d.d. 4 maart 1983;
- II Antwoord Minister van Financiën d.d. 25 maart 1983;
- III Allonge Minister d.d. 2 april 1983;
- IV Interne procedure-regels binnen Financiën d.d. 6 april 1983;
- V Procedure-voorstellen uit BGW-nota d.d. 28 maart 1983 aan 10.2.e
10.2.e op 8 april 1983 toegezonden.

C.C.

10.2.e

Betrokkenheid van De Nederlandsche Bank N.V. ("DNB") bij het overleg over het voornemen van het openbaar ministerie ("o.m.") tot acties bij banken.

1. Algemeen

Het belang van het tijdig betrekken van DNB bij het overleg (zoals dat is weergegeven in de brief van de Minister van Financiën, d.d. 29 augustus 1983, nr. 383-10933 aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal) over het voornemen van het o.m. tot een actie bij een ex art. 13 en 30, derde lid, van de Wet toezicht kredietwezen in het register ingeschreven onderneming ("kredietinstelling") houdt verband met een drietal hoofdtaken die ingevolge artikel 9 van de Bankwet 1948 aan DNB zijn opgedragen (Ten behoeve van het onderstaande verhaal zijn deze taken in een andere volgorde geplaatst dan in de wet is vermeld).

- De Bank verzorgt de geldsomloop in Nederland, voorzover deze uit bankbiljetten bestaat, vergemakkelijkt het girale geldverkeer in Nederland en bevordert het betalingsverkeer met het buitenland. (lid 2)

- De Bank oefent toezicht uit op het kredietwezen op de voet van het bepaalde in de Wet toezicht kredietwezen. (lid 3)

- De Bank heeft tot taak de waarde van de Nederlandse geldeenheid te reguleren op zodanige wijze als voor 's lands welvaart het meest dienstig is, en daarbij die waarde zoveel mogelijk te stabiliseren. (lid 1)

De implicaties van de uitvoering van deze taken in relatie met een voornemen van het o.m. tot een actie bij een kredietinstelling zullen hieronder worden toegelicht.

11.1

11.1

11.1

's-Gravenhage, 19 juni 1985

THESAURIER-GENERAAL

385-3189

's-Gravenhage, 8 maart 1985

De voorzitter van het College van
Overleg der Gezamenlijke Banken

10.2.e

Keizersgracht 706

1017 EW Amsterdam

Bijgaand zend ik u ter kennisneming een afschrift van een brief welke ik heden aan de voorzitter van de Raad van Bestuur van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V. heb geschreven.

DE THESAURIER-GENERAAL,

10.2.e

Ministerie van
Financiën

Generale Thesaurie

46

DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN

Aan het Ministerie van Justitie

t.a.v. 10.2.e

Postbus 20301

2500 EH 's-GRAVENHAGE

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk
385-6713

Doorkiesnummer
76 69 68

's-Gravenhage
19 juni 1985

Onderwerp

Justitieel optreden tegen banken.

In de brief van 29 augustus 1983 heeft de Minister van Financiën, mede namens zijn ambtgenoot van Justitie en de Staatssecretaris van Financiën, bij de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de procedure-afspraken neergelegd die zijn gemaakt bij voorgenomen strafrechtelijk optreden tegen bankinstellingen of leidinggevende personen daarbij.

In het kader van deze afspraken heeft u de wens te kennen gegeven dat het Ministerie van Justitie ten behoeve van het overleg in de vergadering van de procureurs-generaal graag enige achtergrondinformatie zou ontvangen over de betrokkenheid van de Nederlandsche Bank bij het in die brief genoemde overleg. Bijgaand doe ik u daarover een nota toekomen, waarvan ik heden ook een afschrift aan de Nederlandsche Bank heb gezonden.

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

Korte Voorhout 7
Postadres Postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage
Vanaf het station CS
te voet in 5 minuten
bereikbaar

Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 787767
Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

THESAURIER-GENERAAL

385-3189

's-Gravenhage, 8 maart 1985

De Secretaris-Generaal van het Ministerie van Justitie

mr L. Oranje

Postbus 20301

2500 ER 's-Gravenhage

Bijgaand zend ik u ter kennisneming een afschrift van een brief welke ik heden aan de voorzitter van de Raad van Bestuur van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V. heb geschreven.

DE THESAURIER-GENERAAL,

10.2.e

's-Gravenhage, 8 maart 1985.

De voorzitter van de Nederlandse Bankiersvereniging:

10.2.e

THESAURIER-GENERAAL

385-3189

Postbus 19870

1000 GW Amsterdam

Bijgaand zend ik u ter kennisneming een afschrift van een brief welke ik heden aan de voorzitter van de Raad van Bestuur van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V. heb geschreven.

DE THESAURIER-GENERAAL,

10.2.e

's-Gravenhage, 8 maart 1985

THESAURIER-GENERAAL
385-3189

Aan de Directie van De Nederlandsche Bank N.V.

Postbus 98
1000 AB Amsterdam

Bijgaand zend ik u ter kennisneming een afschrift van een brief welke ik heden aan de voorzitter van de Raad van Bestuur van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V. heb geschreven.

DE THESAURIER-GENERAAL,

10.2.e

Ministerie van
Financiën

Generale Thesaurie

146

DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN

Aan De Nederlandsche Bank N.V.
t.a.v. 10.2.e
Postbus 98
1000 AB AMSTERDAM

Uw kenmerk:

Uw brief van

Ons kenmerk:

Doorkiesnummer

's-Gravenhage:

385-6713

76 69 68

19 juni 1985

Onderwerp

Justitieel optreden tegen banken.

Bijgaand doe ik u ter kennisneming een afschrift toekomen van mijn brief aan het Ministerie van Justitie over de betrokkenheid van de Bank bij het overleg over het voornemen van het Openbaar Ministerie tot een actie bij bankinstellingen, alsmede van de bij die brief gevoegde nota.
Over de tekst van deze nota vond overleg met de Bank plaats.
Gaarne zal ik u van nadere ontwikkelingen in deze zaak op de hoogte houden.

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

Korte Voorhout 7
Postadres Postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage
Vanaf het station CS
te voet in 5 minuten
bereikbaar

Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 767767
Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

BEANTWOORDING VRAGEN SLAVENBURG'S AFFAIRE

A.

10.2.c

B.

10.2.g

- C.** Er is enkele malen zowel op ambtelijk niveau als door de minister zelf contact opgenomen met het Ministerie van Justitie met het verzoek zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen omtrent het wel of niet verdacht zijn cq. vervolgd worden van personen binnen de leiding van Slaven

burg's Bank, omdat spoedige zekerheid daarover voor het functioneren van de bank van essentieel belang is.

- D. Het zij opgemerkt dat niet de rechtspersoon NV Slavenburg's Bank, maar enkele verantwoordelijke ~~rechtsperso-~~nen werkzaam bij die bank in het geding waren bij de actie. Uiteraard zal een dergelijke actie ook bij andere bankleidingen aanleiding kunnen hebben gegeven de interne gedragsregels te verscherpen; mede naar aanleiding van andere berichten over zwart geld-affaires binnen het bankwezen had het georganiseerde bankwezen al eerder in 1983 de interne gedragsregels ter voorkoming van deze praktijken aangescherpt.

10.2.e

Afdeling voorlichting
Ministerie van financiën
Korte Voorhout 7
2511 VB 's-Gravenhage

Redactie
Onze ref.:
Uw ref.:

Rotterdam, 7 december 1987.

Hallo 10.2.e

In navolging van ons telefoongesprek van vrijdag jongstleden stuur ik je hierbij de vragen over de Slavenburg-affaire waarover ik een boek schrijf. Het gaat mij daarbij om een zo feitelijk en nauwkeurig mogelijke beantwoording. Misschien is het het handigst dat jij mij telefonisch eerst de antwoorden geeft (010-4147211) en dat we afhankelijk daarvan kijken of er nog een interview met 10.2.e of een ambtenaar nodig is.

De vragen:

- a) Wat is vooraf de betrokkenheid geweest van het ministerie van financiën bij de invallen bij Slavenburg's Bank op 18 februari 1983? Op welke datum heeft minister Ruding of zijn waarnemer Van Aardenne toestemming gegeven voor het justitie-optreden of is de betrokken bewindsman alleen gekend in de naderende actie?
- b) Wat is na de invallen bij Slavenburg de betrokkenheid van de minister en of ambtenaren bij de dan lopende strafzaak geweest? Heeft de minister op 7 maart 1983 of omstreeks die tijd een gesprek gehad met de Franse leiding van de bank? Ging dit gesprek over de positie cq mogelijke terugtrekking van Credit Lyonnais in Nederland en de toekomst van Slavenburg's Bank? Zo niet, waar dan wel over? Is het waar dat minister Ruding, uit angst voor terugtrekking van CL, een brief aan de raad van bestuur in Rotterdam heeft gestuurd waarin hij zijn vertrouwen uitspreekt in de maatregelen van CL om Slavenburg te saneren?
- c) Hoe vaak hebben ambtenaren van het ministerie van financiën tot aan half april 1983 contact gezocht met het ministerie van justitie of het openbaar ministerie waarin zij hun ongerustheid uitspraken over de gevolgen voor het bankwezen van de strafzaak

tegen de Slavenburg-top. Hoe vaak heeft minister Ruding tegenover minister Korthals Altes zijn ongerustheid uitgesproken over de duur van het onderzoek en aangedrongen op een snelle afronding? Waar was minister Ruding bevreesd voor?

d) In hoeverre heeft het ministerie van financiën toen reeds gemerkt dat van het justitie-optreden tegen Slavenburg een zuiverende werking uitging?

Bij voorbaat dank voor de medewerking.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

's-Gravenhage, 30 juni 1987

MINISTER
VAN
FINANCIËN
nr. 387-5562

VERTROUWELIJK

Aan de Minister-President
drs R.F.M. Lubbers
Binnenhof 20
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Onderwerp: 10.2.c

Amice,

Bijsaand zend ik je een afschrift van mijn brief van heden aan
10.2.e naar aanleiding van diens brief aan mij van
15 mei jl. waarvan jij van hem een copie ontving.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

(dr H.O.C.R. Ruding):

's-Gravenhage, 30 juni 1987

MINISTER
VAN
FINANCIËN
nr. 387-5562

VERTROUWELIJK

Aan de Minister van Justitie
mr F. Korthals Altes
Schedeldoekshaven 100
2511 EX 's-GRAVENHAGE

Onderwerp:

10.2.c

Amice,

Bijgaand zend ik je een afschrift van mijn brief van beden aan
10.2.e naar aanleiding van diens brief aan mij van
15 mei jl., van welke brief ik je tevens een copie bijsluit.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

(dr H.O.C.R. Ruding).

De procureur-generaal heeft gevorderd de verdachte te veroordelen tot dezelfde straffen als in eerste aanleg opgelegd.

Het hof heeft in hoger beroep de op te leggen straffen bepaald op grond van de ernst van de feiten en de omstandigheden waaronder deze zijn begaan en op grond van de persoon en de draagkracht van de verdachte.

Het hof heeft daarbij in het bijzonder het volgende in beschouwing genomen.

De beslissing

Het hof vernietigt het vonnis waarvan beroep en doet opnieuw recht.

Het hof:

Verklaart wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte de ten laste gelegde feiten, zoals hierboven omschreven, heeft begaan.

Het hof grondt zijn overtuiging dat de verdachte het bewezen verklaarde heeft begaan, op feiten en omstandigheden die in de bewijsmiddelen zijn vervat.

De bewijsmiddelen

De strafbaarheid van de feiten

Er is geen omstandigheid aannemelijk geworden die de strafbaarheid van het bewezenverklaarde uitsluit, zodat dit strafbaar is.

Het bewezen verklaarde levert het volgende misdrijf op.

Een bij de belastingwet voorziene aangifte opzettelijk onjuist of onvolledig doen, terwijl daarvan het gevolg zou kunnen zijn dat te weinig belasting zou kunnen worden geheven, meermalen gepleegd.

De strafbaarheid van de verdachte

Er is geen omstandigheid aannemelijk geworden die de strafbaarheid van de verdachte uitsluit, zodat de verdachte strafbaar is.

De politierechter heeft in eerste aanleg de verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de tijd van vijf weken waarvan twee weken voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar, alsmede een geldboete van f. 10.000,— subsidiair zes maanden hechtenis.

De verdachte is van dit vonnis in hoger beroep gekomen.

- A) 1976 en
- B) 1977 en
- C) 1978 en
- D) 1979 en
- E) 1980

voor zichzelf onjuist heeft gedaan, immers heeft hij toen en daar - telkens - opzettelijk onjuist opgegeven door middel van een - telkens - door of vanwege hem verdachte, ingevuld, ondertekend en bij de inspecteur der directe belastingen te Amsterdam ingeleverd aangiftebiljet voor de inkomstenbelasting over - respectievelijk -

- A) 1976 en
- B) 1977 en
- C) 1978 en
- D) 1979 en
- E) 1980

(zijnde - telkens - een formulier als bedoeld in artikel 7, lid 3 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen), dat zijn belastbaar inkomen bedroeg - respectievelijk -

- A) over het jaar 1976 fl. 42.300,32 en
- B) over het jaar 1977 fl. 22.708,32 en
- C) over het jaar 1978 fl. 28.382,30 en
- D) over het jaar 1979 fl. 9.638,89 en
- E) over het jaar 1980 fl. 16.612,13

terwijl dat belastbaar inkomen - telkens - meer bedroeg dan het aangegeven bedrag, zulks terwijl daarvan - telkens - het gevolg zou kunnen zijn dat te weinig belasting zou kunnen worden geheven.

Hetgeen meer of anders is ten laste gelegd, is niet bewezen.
De verdachte moet hiervan worden vrijgesproken.

Blijkens art. 2 AWR valt onder het begrip "belastingwet" in deze wet mede de AWR.

Door de politierechter is met juistheid overwogen dat onder de uitvoering van de belastingwet als bedoeld in genoemd artikel 67 lid 1 in ieder geval behoort het behulpzaam zijn bij de opsporing van bij die belastingwet strafbaar gestelde feiten als bedoeld in art. 80 AWR. Evenzeer terecht heeft de politierechter geoordeeld dat hieruit volgt dat de inspecteur der directe belastingen die - gelijk in dit geval - gegevens uit de zich onder zijn berusting bevindende dossiers bekend maakt aan ambtenaren die met de opsporing van de bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten zijn belast, niet geacht kan worden zijn in art. 67 AWR omschreven geheimhoudingsplicht te hebben geschonden.

Nu ook overigens enig misbruik van bevoegdheid door genoemde FIOD-ambtenaren niet aannemelijk is geworden en evenmin enige andere omstandigheid die de conclusie zou rechtvaardigen dat sprake is van onrechtmatig verkregen bewijs, verwerpt het hof het formele verweer van de verdachte.

De bewijslevering

Naar het oordeel van het hof is wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte

te Amsterdam - onderscheidenlijk -

- A) in de maand januari 1978,
 - B) in de maand september 1979,
 - C) in de maand december 1979,
 - D) in de maand september 1980,
 - E) in de maand mei 1982,
- telkens - opzettelijk een bij de belastingwet voorziene aangifte - als bedoeld in de Algemene wet inzake rijksbelastingen - inzake de inkomstenbelasting over - respectievelijk -

B. art. 49 lid 1 AWR: Hij die binnen het Rijk een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefent, is gehouden desgevorderd aan de inspecteur de op dat bedrijf of beroep betrekking hebbende boeken en andere bescheiden, waarvan de kennisneming van belang kan zijn voor de vaststelling van de feiten, welke invloed kunnen uitoefenen op de heffing van belasting van derden, ter inzage te verstrekken.

Een redelijke grond waarom de in deze bepaling vervatte bevoegdheid wel in de controlesfeer maar niet in de opsporingsfeer zou mogen worden gehanteerd - zoals door de raadsman is bepleit - ontbreekt. Integendeel, aanvaarding van dit standpunt van de raadsman zou fiscale opsporingsambtenaren volledig beroven van een niet zelden onmisbaar middel, dat het grote belang van de waarheidsvinding in het fiscale strafproces dient. Tenslotte zou de opvatting van de raadsman tot het ongerijmde resultaat voeren dat ambtenaren belast met het opsporen van bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten geen inzage zouden mogen vorderen in administraties van andere bedrijven dan het verdachte in gevallen waarin het zwaardere middel van (uitlevering ter) inbeslagneming hen wel ten dienste zou staan (art. 81 AWR, zie boven).

Ad 2

Uit het ad 1 overwogene blijkt dat de betrokken FIOD-ambtenaren als opsporingsambtenaren bevoegd waren de daar besproken maatregelen te nemen.

Ad 3

Art. 67 lid 1 AWR luidt:

Het is een ieder verboden hetgeen hem in enige werkzaamheid bij de uitvoering van de belastingwet, of in verband daarmee, nopens de persoon of de zaken van een ander blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan nodig is voor de uitvoering van de belastingwet of voor de heffing of de vordering van enige rijksbelasting.

Voor het antwoord op de vraag in hoeverre de opsporingsbevoegdheden van de FIOD-ambtenaren in de zaak tegen de verdachte zich uitstrekken tot derden, zijn de volgende wetsartikelen van belang:

A. art 81 AWR: De ambtenaren belast met het opsporen van bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten, zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van de ingevolge het Wetboek van Strafvordering voor inbeslagneming vatbare voorwerpen. Zij kunnen daartoe hun uitlevering vorderen.

Nu de tekst van dit artikel zich niet beperkt tot inbeslagneming bij en vordering tot uitlevering tegen de verdachte zelf, en integendeel, het aan het slot gebezigde woord "uitlevering", gelet op de in art. 105 Sv. gelegen parallel, wijst op de (mede) op derden rustende plicht tot uitlevering ter inbeslagneming en voorts de te dezen vergelijkbare bevoegdheid van de rechter-commissaris tot inbeslagneming (artikel 104 Wetboek van Strafvordering) niet is beperkt tot inbeslagneming bij de verdachte zelf, is er, anders dan de raadsman meent, geen reden om de werkingssfeer van art. 81 AWR te beperken tot inbeslagneming bij en vordering tot uitlevering tegen de verdachte zelf. Het bepaalde bij art. 62 lid 1 van de leidraad bij de AWR, luidende voorzover thans van belang:

De bevoegdheden, welke de wet aan opsporingsambtenaren toekent, kunnen slechts worden uitgeoefend tegenover personen die verdacht worden een strafbaar feit te hebben begaan,

kan verdachte reeds daarom niet baten omdat deze bepaling geenszins noodzakelijk zo beperkt behoeft te worden uitgelegd als de raadsman meent. Zoals door de Procureur-Generaal met juistheid is betoogd dient art. 62 lid 1 aldus te worden uitgelegd dat bedoelde bevoegdheden slechts kunnen worden uitgeoefend in het geval dat er sprake is van een persoon die verdacht wordt van een strafbaar feit, maar dan ook, in het kader van dat geval, zowel tegen de verdachte als tegen derden. Op deze wijze uitgelegd sluit art. 62 lid 1 van de leidraad nauw aan bij het hierboven besproken art. 81 AWR.

Het vonnis waarvan beroep

Het vonnis waarvan beroep kan niet in stand blijven, omdat het hof tot een andere bewezenverklaring komt dan de eerste rechter.

Het formele verweer van de verdachte

De raadsman van verdachte heeft aangevoerd dat het bewijs in deze zaak onrechtmatig is verkregen. De gronden waarop dit verweer berust laten zich als volgt samenvatten.

1. De FIOD-ambtenaren F.K. van der Lip en H.W.M. Steman, opstellers van het ambtsedig proces-verbaal nr. 83.210 van 1 juli 1983, en andere FIOD-ambtenaren hebben, met name waar zij bij derden inzage in administraties hebben gevorderd en stukken bij hen in beslag hebben genomen, hun bevoegdheden als controle- en opsporingsambtenaren op willekeurige wijze door elkaar gebruikt, terwijl niet steeds duidelijk is van welke bevoegdheden zij gebruik hebben gemaakt.

2. Aangezien de genoemde FIOD-ambtenaren van meet af aan zijn opgetreden als opsporingsambtenaren, stond hun het gebruik maken van controlebevoegdheden niet meer vrij.

3. Aan deze FIOD-ambtenaren zijn door inspecteurs der directe belastingen belastingdossiers van derden ter beschikking gesteld; deze inspecteurs hebben aldus gehandeld in strijd met hun geheimhoudingsplicht.

Het hof overweegt ten dien aanzien als volgt.

Ad 1

Tegenover de verdachte zijn de genoemde FIOD-ambtenaren van meet af aan opgetreden als opsporingsambtenaren en zij hebben bij verhoren van de verdachte steeds voldaan aan de op hen rustende cautieplicht (art. 29 lid 2 Sv.).

jeant

arrestnummer [REDACTED]
rolnummer 230021 [REDACTED]
datum uitspraak 14 november 1986
tegenspraak

Arrest van het Gerechtshof te Amsterdam

gewezen op het hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van de politierechter in de arrondissementsrechtbank te Amsterdam van 12 april 1984 in de strafzaak onder parketnummer 13.027.241.3 tegen

Albert [REDACTED],
geboren te Amsterdam op 25 april 1937,
wonende te Volendam, gemeente Edam-Volendam,
Wethouder Koningslaan 33.

Het onderzoek van de zaak

Dit arrest is gewezen naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg van 26 januari 1984 en 29 maart 1984 en in hoger beroep van 31 oktober 1986.

Het hof heeft kennis genomen van de vordering van de procureur-generaal en van hetgeen door de verdachte en de raadsman naar voren is gebracht.

De tenlastelegging

Aan de verdachte is ten laste gelegd hetgeen vermeld staat in de inleidende dagvaarding. Van de dagvaarding is een kopie in dit arrest gevoegd. De inhoud daarvan wordt hier overgenomen.

Verklaart niet wettig en overtuigend bewezen hetgeen aan de verdachte meer of anders is ten laste gelegd en spreekt hem daarvan vrij.

Verklaart dat het bewezen verklaarde de hierboven vermelde strafbare feiten oplevert.

Verklaart het bewezen verklaarde strafbaar en ook de verdachte daarvoor strafbaar.

Veroordeelt de verdachte tot een gevangenisstraf voor de tijd van EEN MAAND.

Beveelt dat de gevangenisstraf niet ten uitvoer zal worden gelegd tenzij het hof later anders mocht gelasten omdat de veroordeelde zich vóór het einde van de proeftijd aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt of gedurende de proeftijd zich op andere wijze heeft misdragen.

Stelt daarbij de proeftijd vast op TWEE JAREN.

Veroordeelt verdachte tot het betalen van een geldboete van f 10.000,— gulden, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door hechtenis voor de tijd van ZES MAANDEN.

Dit arrest is gewezen door de zevende kamer van het gerechtshof te Amsterdam, belast met de behandeling van strafzaken, waarin zitting hadden mrs. Van Slooten, Mendel en Vermeijden, in tegenwoordigheid van Maten als griffier, en is uitgesproken op de openbare terechtzitting van dit gerechtshof van 14 november 1986.

8 6

6.1 Op vordering van de inspecteur dient met betrekking tot een geïndividualiseerde derde volledige inzage te worden verstrekt in tussen de bank en de derde bestaande financiële verhoudingen.

6.2 Onder financiële verhoudingen worden met name verstaan bank- en gelijksoortige rekeningen, deposito's, kredieten, effectenrekeningen, kluishuur en assurantiebemiddeling.

6.3 Voor zover de inrichting van haar administratie het mogelijk maakt kan de bank desgevraagd een zogeheten historisch overzicht van de laatste vijf jaren van de desbetreffende rekening ter inzage verstrekken.

6.4 Desgevorderd verschafft zij inzage in stukken betreffende in dit overzicht voorkomende mutaties.

6.5 Individualisering van de belastingplichtige kan behoudens door vermelding van de gebruikelijke persoonsgegevens ook plaats vinden door middel van vermelding van een rekeningnummer.

7. De ambtenaar van de belastingdienst wordt desgewenst in de gelegenheid gesteld de originele stukken in te zien.

8.1 De bank is slechts gehouden inzage te verstrekken en toe te laten dat afschriften worden genomen. Inlichtingen, die verder gaan dan uit de boeken en bescheiden blijkt, hoeven niet te worden verstrekt.

8.2 Aan het verlenen van inzage wordt door de bank niet de voorwaarde gesteld dat de belastingplichtige met inzage instemt.

8.3 In het kader van het nemen van afschriften door de inspecteur kan de bank niet bedingen dat de daaraan verbonden kosten als gevolg van zoek- en andere werkzaamheden door de belastingdienst worden vergoed.

MINISTERIE VAN FINANCIËN

DIRECTIE

Algemene Fiscale Politiek	
Internationale Fiscale Zaken	
Wetgeving Directe Belastingen	
Wetgeving Verbruikshebelastingen	
Personeel v.d. Bel. dienst	
Organisatie v.d. Bel. dienst	

DIRECTIE

Directe Belastingen	
Verbruikshebelastingen	
Wetgeving Douane	
Centr. Dir. Wetg. Jur. en Best. zaken	
Douane	
Indirecte Belastingen	
Alg. Fiscale Zaken	xx

ONDERWERP

Brief van Algemene Bank Nederland N.V. te Amsterdam

Aan de

Directeur

te

der rijksbelastingen

xx

Inspecteur

Ontvanger

der directe bel.

der rijksbelastingen

Amsterdam

der invoerr. en acc.

der directe bel.

der registr. en succ.

der invoerr. en acc.

der omzetbelasting

van het zegel

der Verm.bel.

met verzoek om bericht en raad,

onder verwijzing naar het telefoongesprek met 10.2.e van 23 januari 1987 en onder mededeling dat spoedig bericht en raad op prijs gesteld wordt. Deze aangelegenheid zal - mede op basis van uw bericht - op 20 februari 1987 in bespreking komen in de werkgroep Banken-Financiën

nr.	Bijlagen	Toegestaan door
1		
2		
3		
4		

Amsterdam 26 januari 1987 nr. 567-2700
Namens de Staatssecretaris,

10.2.e

M.v.F. 003.

Aangeven door afkruising vakje als hiernaast.

Notitie d.d. 12 september 1983, nr. 517/b

Betreft: verslag 9e vergadering werkgroep

Banken-Financiën d.d. 19 juli 1983

r.a. : 10.2.e

Aarwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e
(AFP), 10.2.e (BGW), 10.2.e (AFP, secr.), 10.2.e (FIOD), 10.2.e (FIOD).

1. Gesprek met 10.2.e

De voorzitter opent de vergadering met een uiteenzetting over het ontstaan en de bedoeling van de richtlijn banken/Financiën. 11.1
belang van een goede coördinatie binnen het Ministerie. De heer merkt op dat het van groot belang is te voorkomen dat de banken zich bij hun bedrijfsvoering niet meer houden aan algemene rechtsregels; als men banken niet meer kan vertrouwen kan dat ook voor de banken zelf belangrijke negatieve gevolgen hebben. Kwalijke ontwikkelingen moeten derhalve een halt worden toegeroepen. De voorzitter benadrukt dat de richtlijn geenszins is uitgevaardigd om strafrechtelijke acties jegens het bankwezen tegen te gaan. In de besluitvorming kunnen monetaire en bancaire overwegingen echter ook van belang zijn. Dat kan van invloed zijn op de wijze waarop en het tempo waarin bepaalde zaken ter hand worden genomen. Ook het preventieve aspect kan een rol spelen.

c.c. Thesaurier-Generaal

leden v.d. werkgroep

D.G. Fiscale Zaken

D.G. Belastingen

De voorzitter zet uiteen dat de problemen bij het bankwezen langs drie wegen kunnen worden benaderd: hetzij via de Slavenburg-methode, hetzij via een meer behoedzame, rustige methode, hetzij via gesprekken met het bankwezen om de banken de gelegenheid te geven eventuele misstanden te corrigeren. De heer

[] wijst erop dat rekening moet worden gehouden met de instelling van het Openbaar Ministerie. Daar geldt gelijke monniken, gelijke kappen.

Uiteraard is de situatie niet bij alle banken gelijk aan die bij Slavenburg. Verder speelt ook het concurrentie-aspect een rol. Het is daarom de vraag of het O.M. zou instemmen met de derde methode. Spreker wijst erop dat aan het preventieve effect van de Slavenburg-zaak wellicht enige afbreuk is gedaan door het invoeren van de richtlijn banken-Financiën. Anderzijds zijn er geluiden vanuit het bankwezen die er op duiden dat men het op prijs zou stellen enige ruimte te krijgen om orde op zaken te stellen. Het is echter de vraag of je op die manier de kwade elementen er uit haalt, hetgeen toch zou moeten. Na de Slavenburg-zaak komen er veel tips uit de bankwereld, vroeger was dat in veel mindere mate het geval. De voorzitter merkt op dat juist omdat deze zaak zo in beweging is gekomen, de banken een kans zouden moeten hebben om intern orde op zaken te stellen. Een ander belangrijk aspect betreft zijns inziens de publiciteit. Het is van groot belang dat de publiciteit zorgvuldig wordt behandeld. De heer [] wijst erop dat de acties van Financiën altijd met weinig publiciteit zijn omgeven: bij het O.M. ligt dat traditioneel anders. Ook om andere redenen is de publiciteit moeilijk in de hand te houden. Journalisten speuren e.e.a. doorgaans intensief na, waarbij zij in sommige gevallen ook medewerking verkrijgen van employé's van de desbetreffende bank.

De heer 10.2.e vestigt de aandacht op het feit dat de organisatie van de banken er mede toe kan leiden dat op lokaal niveau knoeierijen voorkomen. Als voorbeeld noemt spreker het decentraal verzenden van valutatermijncontracten en effectentransacties. Dit geeft ruimte om de tenuutstelling van een contract later in te vullen dan de datum waarop het contract is gesloten. Winsten kunnen dan onbelast in de privé-sfeer terechtkomen, verliezen kunnen ten laste van de ondernemingswinst worden gebracht. Ook het ongelimiteerd creëren van rekeningen zou moeten worden tegengegaan. Bij e.e.a. is tevens van belang dat de interne controle van de banken zich op andere aspecten richt dan een fiscale controle. De voorzitter merkt op deze elementen van groot belang te achten; in een eventueel gesprek met de banken zouden deze zaken aan de orde kunnen komen.

Desgevraagd deelt 10.2.e mee dat de FIOD doorgaans een proces-verbaal opmaakt jegens de bank en jegens de employé. Het strafbare feit wordt veelal (mede) gepleegd door de rechtspersoon. Meer in het algemeen speelt de vraag wie verantwoordelijk is als men er van mag uitgaan dat bepaalde zaken gezien hadden moeten worden.

Bij zo'n transactie is het mogelijk de wederrechtelijk verkregen voordelen te ontnemen. Bij een transactie komt het niet tot een proces, hetgeen van belang is met het oog op het publicitaire aspect.

De voorzitter informeert naar de stand van zaken m.b.t. de casus als geschetst in de FIOD-notitie d.d. 20 mei 1983 sub. 7D. De werkgroep heeft m.b.t. eventuele maatregelen weliswaar geen toetsingsrecht maar het is voor Financiën wel van belang op de hoogte te zijn van eventuele acties. Ook bij deze problematiek spelen de eerder geschetste benaderingswijzen een rol. De heer 10.2.e merkt op dat hij op korte termijn over deze casus een gesprek zal hebben met de desbetreffende Officier van Justitie. Spreker voegt daaraan toe dat er bij de banken geen mogelijkheid is om in het kader van een boekenonderzoek polshoogte te nemen omtrent eventuele fraude bij bijkantoren. De boekhouding bevindt zich immers op het hoofdkantoor. Een onderzoek bij bijkantoren moet daarom altijd via Justitie lopen.

Afgesproken wordt dat de werkgroep periodiek overleg zal voeren met 10.2.e

10.2.e

Volgende vergadering: 31 augustus , 09.30 uur.

Aan: De Directeur-Generaal der Belastingen
De Directeur-Generaal voor Fiscale Zaken
De Thesaurier-Generaal

29 augustus 1983

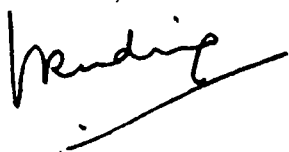
Betreft: Relatie departement (inclusief fiscus) met banken

Ter bevordering van een optimale coördinatie acht ik het noodzakelijk enkele interne procedure-regels vast te stellen in verband met de relatie van het departement (inclusief fiscus) met de banken.

1. Gelet op de ambtelijke verantwoordelijkheid van:
 - a. de Directeur-Generaal voor Fiscale Zaken voor de voorbereiding van de fiscale wetgeving;
 - b. de Directeur-Generaal der Belastingen voor de uitvoering van de fiscale wetgeving;
 - c. De Thesaurier-Generaal voor o.a. het bankwezen;wordt er een interne werkgroep ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van
 - a) de directie Algemene Fiscale Politiek;
 - b) de directie Algemene Fiscale Zaken;
 - c) de directie Binnenlands Geldwezen.
2. Aan de werkgroep worden alle op het terrein van wetgeving en uitvoering voorgenomen maatregelen, die van invloed kunnen zijn op de positie van enerzijds de banken en anderzijds de fiscus, in een zo vroeg mogelijk stadium van voorbereiding gemeld. Van deze meldingsplicht vooraf zijn uitgesloten voorgenomen maatregelen waarvan uitvoering geen uitstel gedooft.
3. a. Ten aanzien van de aangemelde voorgenomen maatregelen onderzoekt de werkgroep of daaruit onevenredig grote schade voor het vertrouwen in het bankwezen kan voortvloeien, danwel of daardoor een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de belastingwetgeving ernstig kan worden belemmerd.
 - b. Aangemelde voorgenomen maatregelen in het kader van de opsporing van commune delicten, dan wel fiscale delicten voorzover de belastingdienst inclusief de FIOD handelt op gezag van het Openbaar Ministerie of de rechter-commissaris in strafzaken, kunnen geen onderwerp vormen van een onderzoek als is bedoeld onder a.

4. Indien het onderzoek in de werkgroep niet tot een eenstemmige conclusie leidt, wordt de voorgenomen maatregel onderworpen aan het oordeel van de betrokken Directeuren-Generaal en de Thesaurier-Generaal.
5. Indien het oordeel van de betrokken Directeuren-Generaal en de Thesaurier-Generaal niet eenstemmig is, wordt een beslissing van de Minister ingeroepen.
6. Zolang in het kader van de bovenstaande procedure het overleg niet tot overeenstemming heeft geleid, c.q. nog geen beslissing door de Minister is genomen, wordt de voorgenomen maatregel niet verder voorbereid of ten uitvoer geleid.
7. De bovenstaande procedure dient steeds zo spoedig mogelijk te worden toegepast.
8. Externe voorlichting omtrent onderzoeken bij het bankwezen van de zijde van het Ministerie van Financiën is onderworpen aan de voorafgaande goedkeuring van de betrokken Directeuren-Generaal en de Thesaurier-Generaal.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Werkgroep Banken-Financiën

Notitie d.d. 26 januari 1984/nr. 21/eg

2.9.12.12.13.17
Vertrouwelijk

betreft: banken en fraude

r.a.:

10.2.e

— Aan de Minister

10.2.e

de Staatssecretaris

d.t.v. de Secretaris-Generaal

de D.G. Fiscale Zaken

de D.G. Belastingen

de Thesaurier-Generaal

11.1

10.2.e

10.2.e

De werkgroep Banken-Financiën heeft in mei 1983 een rapportage van de FIOD ontvangen over concrete onderzoeken bij het bankwezen overeenkomstig de meldingsprocedure van de interne richtlijn. Vervolgens heeft de werkgroep hierover een gesprek gevoerd met het Hoofd van de fiscale recherche, 10.2.e, en een bij de FIOD gedetacheerde accountant van de Rijksaccountantsdienst, 10.2.e. 11.1

rapportage en het daarop volgende gesprek is de zorg ontstaan dat acties bij het bankwezen zich in het vervolg niet slechts zullen beperken tot incidentele gevallen van geringe omvang.

-/- U bent hieromtrent geïnformeerd bij nota van de directie BGW d.d. 12 augustus 1983, nr. 83-622 waarvan een afschrift is bijgevoegd. Het is de werkgroep bekend dat binnen het Openbaar Ministerie een onderzoek gaande is naar een affaire die zich uitstrekt tot het niveau van Raad van Bestuur van een bank. Justitie heeft toegezegd Financiën tijdig te zullen informeren; verdere gegevens wenst men op dit moment niet te verstrekken. De mogelijkheid valt niet uit te sluiten dat bepaalde structurele ontwikkelingen binnen het bankwezen (b.v. decentralisatie, onvoldoende functionerende interne accountantsdiensten) fraudebevorderend werken. Hierbij dient men te bedenken dat de ervaring heeft geleerd dat alleen langs de justitiële weg bankadministraties bij vermoedens van fraude volledig kunnen worden bekeken.

11.1

De kans is derhalve aanwezig dat men voorlopig niet af is van acties die enige gelijkenis zullen vertonen met die bij Slavenburg.

De vraag rijst hoe het beleid van Financiën moet zijn in deze omstandigheden. Tot dusver is slechts één aspect van het beleid min of meer uitgewerkt. Dat betreft concrete acties van de justitiële autoriteiten. Aangenomen mag worden dat de met veel publiciteit omgeven actie bij Slavenburg, mede door de reacties daarop van Financiën en DNB, een les is geweest, hetgeen tot gevolg zal hebben dat toekomstige acties meer een "low key" aanpak zullen kennen. Het "low key" karakter is uiteraard mede afhankelijk van de medewerking van de desbetreffende verdachte.

Behoudens de gerechtelijke vervolging van strafbare feiten door het Openbaar Ministerie zijn nog twee andere beleidslijnen in dit kader van belang. Dit betreft enerzijds preventieve maatregelen en anderzijds de mogelijkheid om een strafbaar feit af te doen met een transactie.

Preventie

Na het overleg met de heren 10.2.e en 10.2.e heeft de werkgroep de heer 10.2.e gevraagd een nota op te stellen welke een overzicht bevat van binnen het bankwezen toegepaste systematische grondpatronen van administratief-organisatorische en procedurele aard welke fiscale fraude dan wel afscherming van vermogensposities van cliënten kunnen bevorderen.

--/- Deze nota treft u bijgaand aan, alsmede het desbetreffende deel van het verslag van de werkgroep-vergadering waarin de nota werd besproken met de heer 10.2.e. Het komt de werkgroep voor dat het nuttig kan zijn om deze problematiek onder de aandacht te brengen van de Raden van Bestuur van de banken. Dat zou er toe kunnen leiden dat de banken zelf nog eens kritisch gaan kijken naar bepaalde onderdelen van hun organisatie, zoals het gebruik van tussenrekeningen, het uitvoeren van kasrondjes, e.d. Langs deze weg zou een bijdrage kunnen worden geleverd aan de preventie van strafbare feiten.

Transactiemogelijkheden

* door mi!
Indien de Officier van Justitie op basis van gegevens van een opsporingsonderzoek bewezen acht dat een strafbaar feit is begaan, kan hij besluiten dat de betrokkene dient te worden vervolgd; hij heeft daarbij de keus ingeval van niet-fiscale delicten de zaak bij de strafrechter aan te brengen dan wel een transactieaanbod te doen. De betrokkene betaalt dan als het ware een afkoopsom ter voorkoming van (verdere) vervolging. Voor fiscale delicten is slechts de directeur van 's Rijksbelastingen bevoegd tot het doen van een transactieaanbod. Over

-/- deze problematiek treft u bijgaand een notitie van de Directie Algemene Fiscale Zaken aan. Sinds de invoering van de Wet vermogenstransacties in mei 1983 zijn de mogelijkheden om te transigeren voor de Officier van Justitie aanzienlijk verruimd. In de relatie tot de banken is met name van belang dat een transactie op zichzelf zonder publiciteit kan worden afgewikkeld, anders dan een vervolging door middel van een openbare terechtzitting.

Onderzocht zou kunnen worden of Justitie mogelijkheden aanwezig acht om het daarheen te leiden dat de strafrechtelijke afdoening van bij het bankwezen opgespoorde strafbare feiten zoveel mogelijk door middel van transacties geschiedt. Tegenwerping van de zijde van Justitie zou kunnen zijn dat de transactieweg uit een oogpunt van generale preventie minder gewenst is. Daar tegenover kan worden gewezen op de bijzondere positie van het bankwezen in de economie. Schokken die binnen die bedrijfstak plaats hebben kunnen een onevenredig grote invloed hebben op de overige sectoren van de economie. Die bijzondere positie is ook door Justitie erkend, gelet op de overlegprocedure die is ingesteld m.b.t. strafrechtelijk optreden tegen bankinstellingen of hun employés. Voorts geldt dat een generale preventieve werking reeds wordt bereikt d.m.v. de Slavenburgzaak.

rocedure

11.1

11.1

Namens: de werkgroep Banken-Financiën,
de voorzitter,

10.2.e

Notitie d.d. 4 november 1983/nr. 83-664/eg

Geheim

Betreft: Verslag 13e vergadering werkgroep

Banken-Financiën d.d. 27 oktober 1983

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP),
10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr.), 10.2.e
(FIOD, alleen tijdens de behandeling van punt 3.)

1. Verslag 12e vergadering

Ad.1.: 10.2.e heeft inmiddels gesproken met 10.2.e; laatstgenoemde stemt er niet mee in dat 10.2.e Financiën inlicht omtrent de identiteit van de bank waarop wordt gedomd in § 7D van de FIOD-notitie d.d. 20 mei 1983.

2. Ter beslissing/informatie voorgelegde maatregelen

Notitie FIOD d.d. 6 september 1983; de notitie is aan het Ministerie gezonden bij schrijven d.d. 17 oktober 1983. 10.2.c

Officier van Justitie voorgenomen maatregel jegens de Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. behoort niet tot de competentie van de werkgroep. De voorzitter zal ter zake de Thesaurier-Generaal inlichten met het oog op mogelijk overleg met Justitie. Hij verzoekt AFZ nog heden nadere informatie op te vragen betreffende de tijdsplanning en de aard van het gerechtelijk vooronderzoek.*

*) Inmiddels is gebleken dat de Centrale Rabobank niet betrokken is bij de onderhavige problematiek en dat het onderzoek beperkt blijft tot de Rabo Beek-Ubbergen.

e.c.: Thesaurier-Generaal
D.G. Fiscale Zaken
D.G. Belastingen

leden van de werkgroep

Notitie Inspectie I en A Enschede d.d. 25 oktober 1983; tegen medewerking door h.i. 10.2.e aan een onderzoek jegens 10.2.c bestaat geen bezwaar.

10.2.e de heer 10.2.e deelt mee dat tijdens een boekenonderzoek bij 10.2.e aanwijzingen zijn gevonden omtrent de identiteit van personen die vermoedelijk zwart geld bij die instelling hebben geplaatst c.q. van personen die vermoedelijk op basis van zwarte onderpanden leningen hebben verkregen van die instelling. De RAD heeft de vraag voorgelegd of deze gegevens mogen worden gebruikt bij de aanslagregeling van deze personen. De voorzitter constateert dat Femis op alle toelaatbare manieren moet worden bestreden; er bestaat derhalve geen bezwaar tegen het gebruik maken van deze gegevens.

10.2.c

10.2.c

10.2.c

10.2.c

10.2.c

10.2.e

buiten verzoek

Volgende vergadering 18 november 1983, om 9.30 uur.

der

Kanttekeningen bij de notitie d.d. 26 januari 1984, nr. 21/eg, van de Werkgroep Banken-Financiën.

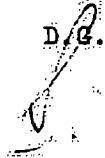
Het onderdeel Preventie spreekt mij erg aan.

11.1

Het gaat hier om transactie door de Officieren van Justitie (valsheid in geschrifte en/of fiscale fraude met grote bedragen). Deze transactiemogelijkheid voor misdrijven is nog geen jaar oud, dus er is nog geen gegroeide praktijk en waarschijnlijk ook nog niet een beleidslijn. Gewone onderhandse informatie zal ons dus niet veel verder helpen. Indien de Minister toch gaarne een stap in de bedoelde richting ziet gedaan, zou wellicht een informeel vertrouwelijk gesprek tussen de beide S.-G.'s daarvoor kunnen dienen.

31-1-1984.

D.G.Bel.

DIREKTELE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN

Nota d.d. 12 augustus 1983, nr. 83-622

Betreft: Rapportage inzake Banken-Financiën

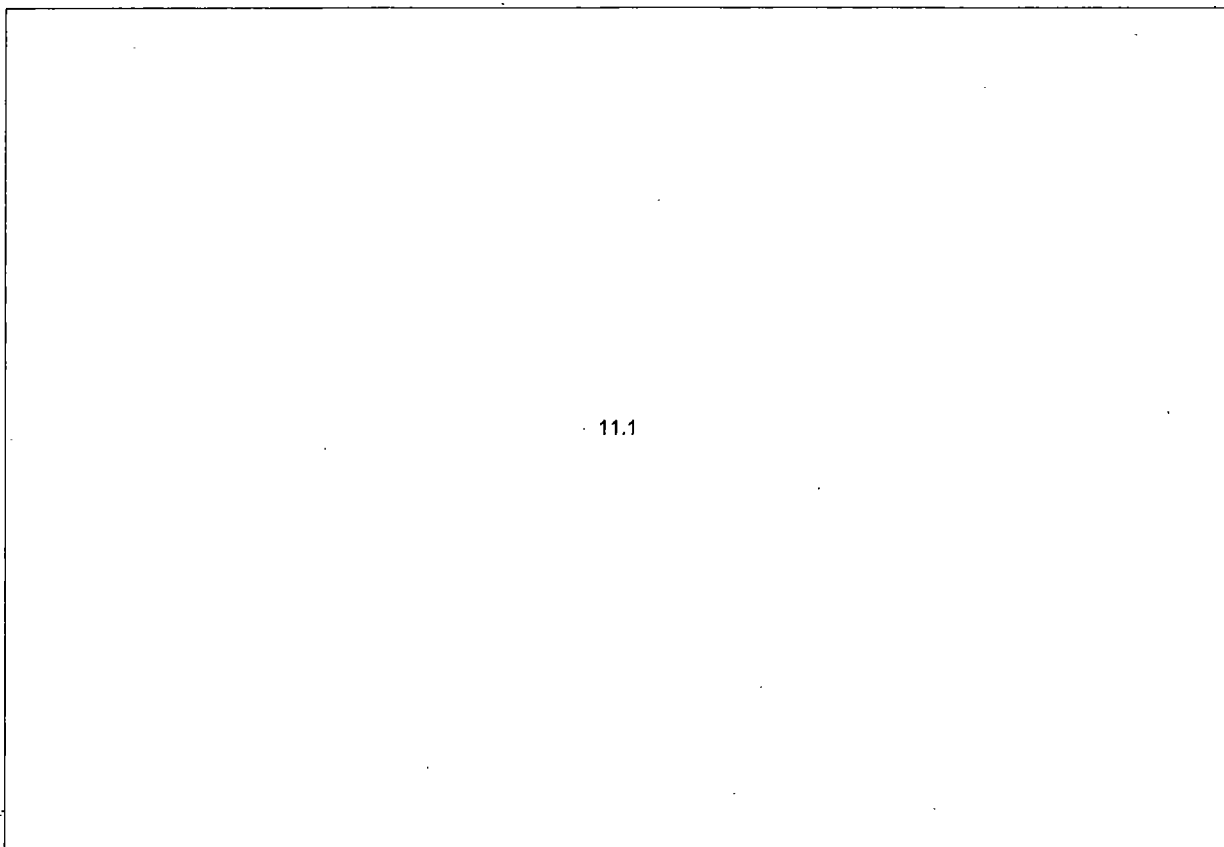
Medeparaaf: Plv. Dir. AFP
Dir. AEZ

Aan: de Minister
de Staatssecretaris
Via de Thesaurier-Generaal 10.2.e 868
Directeur-Generaal Fiscale Zaken
Directeur-Generaal der Belastingen

I. Inleiding

Deze nota strekt er toe u in kennis te stellen van een aantal ontwikkelingen op het terrein van de relatie tussen het departement en het bankwezen. Deze betreffen de herziening van de interne Financiën-richtlijn (par. 2), de coördinatie-afspraken met Justitie (par. 3) en de mogelijkheden van een structurele benadering van ongewenste verschijnselen in het bankwezen (par. 4).

11.1

11.1

10.2.e

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

14 december 1983

Transactiebevoegdheden.

Indien een burger een strafbaar feit begaat, komt dit voor strafvervolgning door het Openbaar Ministerie in aanmerking.

De strafbare feiten kunnen worden onderverdeeld in overtredingen en misdrijven. Bij misdrijven gaat het doorgaans om ernstiger zaken en is de verwevenheid met de ethiek sterker dan bij overtredingen. In het algemeen staat op overtredingen geen gevangenisstraf, berechting van overtreding vindt in eerste instantie plaats door de kantonrechter; misdrijven voor de rechtbank.

De Officier van Justitie maakt deel uit van het Openbaar Ministerie en is de leider van het opsporingsonderzoek. Hij beschikt over de exclusieve bevoegdheid binnen het opsporingsapparaat om zelfstandig een beslissing te nemen over verdere vervolging. Van vervolging, gevolgd door een behandeling ter terechtzitting kan worden afgezien op gronden aan het algemeen belang ontleend. (het zgn. opportuniteitsbeginsel)

Indien uit de gegevens van het opsporingsonderzoek bewezen kan worden dat de betrokkene het strafbare feit heeft begaan, maar de Officier van Justitie af wil zien van vervolging, kan hij aan de betrokkene een transactieaanbod (ook wel schikkingsvoorstel genoemd) doen. In dit transactieaanbod worden aan de betrokkene bepaalde voorwaarden gesteld. Bij het voldoen aan deze voorwaarden zal geen vervolging worden ingesteld. In het algemeen wordt als voorwaarde gesteld, het betalen van een som geld aan de Staat. Dit transactiebedrag wordt in het dagelijks leven veelal boete (bijv. op fout parkeren) genoemd, maar heeft in wezen een geheel ander karakter. Immers de boete is de straf in gerechtelijke vervolging en veroordeling en de transactie is te zien als een afkooptom ter voorkoming van (verdere) vervolging. Voor de inwerkingtreding van de wet vermogenssancties d.w.z. voor 1 mei 1983, kon de Officier van Justitie een geldbedrag vorderen dat ten hoogste gelijk was aan het maximum der geldboete dat naar wettelijke omschrijving op het feit is gesteld. Bovendien was een transactie uitsluitend mogelijk ten aanzien van overtredingen.

Sinds de invoering van de Wet vermogenssancties zijn de mogelijkheden om te transacteren door de Officier van Justitie aanzienlijk verruimd. Thans is een

in geschrifte en (deelneming aan) bedrieglijke bankbreuk voor transactie in aanmerking komen. Sinds de invoering van de Wet vermogenssancties kan de Officier van Justitie een veel hoger transactiebedrag vorderen. Hij kan volgens deze wet een bedrag eisen dat gelijk is aan of hoger is dan het geschatte voordeel - met inbegrip van besparing van kosten - dat door de verdachte door middel van of uit het strafbare feit is verkregen. Door deze verruiming van de transactiebevoegdheid zal er voor een Officier van Justitie minder snel aanleiding zijn een zaak ter behandeling voor te dragen aan de rechter.

Op de bovenomschreven transactiebevoegdheid van de Officier van Justitie bestaat een uitzondering in geval het fiscale delikten betreft. In het fiscale recht heeft het bestuur van 's-Rijksbelastingen in de plaats van de Officier van Justitie de bevoegdheid een transactie-aanbod te doen aan de verdachte in geval sprake is van een fiscaal delikt. De Wet vermogenssancties heeft de transactiemogelijkheden voor het bestuur van 's-Rijksbelastingen niet verruimd. Deze kan dus nog steeds uitsluitend een transactiebedrag vorderen dat ten hoogste gelijk is aan het maximum dat naar wettelijke omschrijving op het fiscale delikt is gesteld.

Vanouds heeft het bestuur van 's-Rijksbelastingen de bevoegdheid gehad om zowel ten aanzien van overtredingen als misdrijven te transigeren.

In geval het bestuur van 's-Rijksbelastingen vervolging en behandeling ter terechtzitting wenselijk acht, wordt de zaak met het oog daarop overgedragen aan de Officier van Justitie, die de zaak in de regel ter terechtzitting zal aanbrengen. In de gevallen waarin het bestuur van 's-Rijksbelastingen een zaak overdraagt aan het O.M. nadat een transactie-aanbod door de Directeur is afgewezen, kan het O.M. niet ten tweede male een dergelijk aanbod doen. Even kan zulks in de andere zaken die aan het O.M. worden overgedragen op grond van een terzake gezamenlijk door Justitie en Financiën gehuldigde uitleg van de parlementaire geschiedenis.

Aangezien de behandeling van een zaak ter terechtzitting openbaar is, kunnen daar bezwaren van publicitaire aard aan kleven.

Door de verruiming van de transactiebevoegdheid van de Officier van Justitie mede uit een oogpunt van speciale preventie door middel van een hoog transactiebedrag de verdachte nagenoeg even zwaar worden getroffen als bij vervolging en de oplegging van een straf door de rechter. Gezien bovengenoemd bezwaar van publicitaire aard kan soms een transactie door de Officier van Justitie dan door het bestuur van 's-Rijksbelastingen de voorkeur verdienen. Dit aspect onder de aandacht van de justitiële autoriteiten kunnen worden gebracht.

M7
BC

5. Aan de orde is geweest de in de notitie van de werkgroep Banken/Financiën vervatte suggestie om na te gaan of het opportuun is Justitie attent te maken op de mogelijkheid om niet fiscale

-3-

voorkoming van vervolging. Voor fiscale delicten bestaat deze zogenaamde transactiemogelijkheid al, hoewel slechts de directeur van 's Rijks Belastingen bevoegd is tot een doen van een dergelijk aanbod. Bij niet-fiscale delicten zou de Officier van Justitie een dergelijk aanbod dienen te doen. De DG Bel. en de Staatssecretaris hebben gewaarschuwd tegen voornoemde suggestie van de werkgroep Banken/Financiën. Zij vrezen negatieve publiciteit vanwege een uitzonderingspositie van de banken bij de toepassing van het strafrecht. A priori meende ook de President dat het slecht zou zijn voor het bankwezen om uitzonderlijk behandeld te worden. De President wilde evenwel de gelegenheid om over deze zaak rustig en samen met zijn directieleden na te denken. In de volgen lunch komt hij op deze zaak terug. De President is ook gevraagd om de nota van de heer 102e van de RRD te bestuderen waarin veel voorkomende vormen van via het bankenapparaat verloopende fiscale fraude worden uiteengezet. De President is gevraagd ons te adviseren of het nuttig zou zijn deze nota onder de aandacht te brengen van de Raden van Bestuur van de banken met het oogmerk dat zij bepaalde onderdelen van hun organisaties dan nog eens kritisch zouden bekijken op fraudegevoeligheid. Ook hierop komt de President terug. Wij hebben hem zowel de notitie van de heer 102e van de RRD als de nota van de werkgroep Banken/Financiën ter hand gesteld. De President meldde voorts nog hetgeen de heer Batenburg reeds aan de TG had gemeld nl. dat deze als voorzitter van de Bankiersvereniging was uitgenodigd door de RAD in het kader van de afronding van het onderzoek naar fiscale en andere delicten bij Slavenburgs bank uiteen te komen zetten hoe organisaties met een zo gedecentraliseerd apparaat als de banken zijn georganiseerd. Dr. Batenburg heeft deze uitnodiging onder een aantal voorwaarden geaccepteerd in de hoop dat hij de RAD en de FIOD nader inzicht kan geven in mate waarin de Raad van Bestuur van een grote bank verantwoordelijk kan worden gehouden voor delicten gepleegd door managers in de lagere echelons.

hoe zit
het dan
mee?

- MJ
-BCX
23/1/54
5. Op de laatste volledige lunch hadden wij de President gevraagd ons zijn opvattingen te doen kennen omtrent denkbeelden ten departemente om bij Justitie de mogelijkheden na te gaan om ter voorkoming van monetaire onrust eventuele al of niet fiscale strafbare feiten bij banken af te doen middels een transactie in plaats van via vervolging. De President meende dat hij ons het nagaan van deze mogelijkheid moest afraden omdat hij het geen goede gedachte vond banken in deze zaak anders te behandelen dan anderen. Zowel Minister als TG bleken het met Duisenbergs opvatting eens. De directeur BGW wordt verzocht ons van de stand in deze zaak op de hoogte te stellen.

FISCALE INLICHTINGEN- EN OPSPORINGSDIENST

Korrespondentie-adres:
Postbus 1632
2003 BR HAARLEM

AFDELING:

Nr.

Aan het Hoofd van de
Fiscale Inlichtingen- en
Opsporingsdienst

ONDERWERP:

Onderzoek
N.V. Slavenburg's Bank

te HAARLEM.

Verzoeken bij beantwoording
datum en nummer te vermelden.

~~HAARLEM~~

Rotterdam, 11 mei 1983.

Naar aanleiding van brief nr. 583-10206 d.d.
29 april 1983 van de Directie Algemene Fiscale Zaken,
heeft 102.e, inspecteur bij de fiscale
recherche, mij verzocht, ter beantwoording van
punt 1. van deze brief, aan u verslag uit te brengen
van het onderzoek bij N.V. Slavenburg's Bank.
Het verslag heeft betrekking op de periode vanaf de
huiszoekingsdatum tot en met 9 mei 1983.

I. Aanleiding.

Als gevolg van een aangifte van een curator bij de
Officier van Justitie te Amsterdam inzake een vermoede-
lijke bedrieglijke bankbreuk gepleegd door een
onroerend-goed-handelaar, werd vanaf oktober 1982
door de F.I.O.D. een strafrechtelijk onderzoek
ingesteld.

Uit dit onderzoek bleek de betrokkenheid van
Slavenburg's Bank te Amsterdam bij strafbare feiten
van haar cliënten. De betrokkenheid van de bank
betreft met name het actief afschermen van vermogens-
posities van haar cliënten tegenover de fiscus en
in het geval van de onroerend-goed-handelaar tegenover
de curator.

Uit het onderzoek kon worden vastgesteld dat de affaire
met de onroerend-goed-handelaar geen geïsoleerd
incident betrof.

- Uit -

Uit getuigenverklaringen kon worden afgeleid dat het hoofdbestuur de gedragslijn van kantoor Amsterdam sanctioneerde. Hierdoor kon met een grote mate van waarschijnlijkheid worden vermoed dat het bedrijfsbeleid van N.V. Slavenburg's Bank er mede op was gericht het afschermen van vermogensposities als een quasi serviceverlening te entameren, met als mogelijk motief de concurrentieslag als relatief kleine bank binnen het Nederlandse bankwezen te overleven. Nadat de F.I.O.D. eind vorig jaar de hand legde op de interne rapportage van de Interne Accountants Dienst (I.A.D.) van de bank over de afgelopen jaren, werd op grond van deze rapportage het vermoedelijke bedrijfsbeleid niet ontzenuwd. Immers, hieruit kon het vermoeden worden afgeleid dat meerdere kantoren ten behoeve van hun cliënten transacties verrichtten onder gefingeerde namen, kredieten verstrekten onder dekking van zekerheden waarvan het de bank bekend was of redelijkerwijs bekend moest zijn dat het hier waarden betroffen die de cliënt niet aan de fiscus opgaf, alsmede transacties bewust onvolledig registreren in de bankadministratie. Voor de Officier van Justitie te Amsterdam vormde een en ander aanleiding het onderzoek te verleggen naar Rotterdam, vestigingsplaats van N.V. Slavenburg's Bank.

10.2.c

10.2.c

10.2.c

Typ. : M.B.
Coll. :

De accountant bij de
Rijksaccountantsdienst te Alkmaar,
gedetacheerd bij de F.I.O.D.,

10.2.e

10.2.e

het plv. Hoofd van de Hoofdafdeling
Staats- en Strafrecht, 10.2.e

10.2.e

20 april 1983

10.2.e

10.2.e

10.2.e

**Standpunt Financiën m.b.t. deelname belastingdienst aan
justitiële onderzoek tegen banken.**

1. U verzocht advies aangaande het juridisch gehalte van het gestelde in de brief van de Minister van Financiën dd. 25 maart 1983 aan De Nederlandsche Bank NV m.b.t. onderzoeken tegen bankinstellingen.

11.1

2. Status ambtenaren belastingdienst

Ingevolge artikel 80.1 Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR) zijn "de ambtenaren van de rijksbelastingdienst" belast met de opsporing van de bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten (plus, ingevolge beschikking van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van een aantal sociale verzekeringswetten), alsmede op grond van artikel 88 AWR met de opsporing van enkele commune delicten. Daarnaast zijn alle ambtenaren van de Fiscale Recherche van de F.I.O.D. onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie (o.g.v. art. 10 Politiewet). Ik laat hierbij onbesproken de vraag in hoeverre die bevoegdheid wordt beperkt door artikel 2 van de voor hen geldende ambtsinstructie, dat inhoudt dat de onbezoldigde ambtenaar in de regel zijn bemoeiingen op politiegebied dient te beperken tot hetgeen nodig is voor een richtige vervulling van de functie in verband waarmee hij tot

onbezoldigd ambtenaar werd benoemd.

3. Verhouding O.M. - belastingdienst (I)

In afwijking van het in artikel 157 Sv. bepaalde: zenden de belastingambtenaren (alsook de reguliere politie) "alle processen-verbaal betreffende bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten" niet in bij het O.M., maar bij het bestuur van 's Rijks belastingen (art. 80.2 AWR). Dit beoordeelt - een enkele uitzondering daargelaten - in eerste instantie de opportuniteit van een strafvervolgning. Indien deze niet opportuun wordt geacht, blijft inzending van het p.v. achterwege en is het O.M. niet gerechtigd aan de opsporingsambtenaren bevelen te geven (art. 80.4 AWR, vgl. art. 148.2 Sv.).

Blijkens de Memorie van Toelichting bij het ontwerp AWR wordt hiermee voorkoming van overbelasting van de parketten beoogd. M.b.t. artikel 80, vierde lid, AWR wordt gesteld dat dit "wil uitsluiten, dat de officier van justitie een onderzoek kan gelaten in zaken, welke niet bij hem zijn ingezonden. De organisatie van de belastingdienst gedooft niet, dat het openbaar ministerie, door het voeren van een zelfstandig beleid inzake het onderzoek van de talloze vermoedens van belastingdelicten, de werkzaamheden van die dienst zou doorkruisen."

Opmerking verdient dat het vorenstaande uitsluitend geldt voor fiscale delicten en niet voor commune delicten. De AWR zelf bepaalt uitdrukkelijk in artikel 88.2 dat met betrekking tot de commune delicten waarvoor de belastingambtenaren bevoegd zijn, onder meer artikel 157 Sv. van toepassing is dat inzending van het p.v. onverwijld aan de officier van justitie voorschrijft. Daardoor is duidelijk dat de uitsluiting van artikel 148.2 Sv. voor deze commune delicten niet geldt.

Ten slotte: Belastingambtenaren die niet tevens onbezoldigd algemeen opsporingsambtenaar zijn, zijn niet belast met de opsporing van eventuele connexe delicten als valsheid in geschrift. Voor hen geldt voor zoveel die feiten betreft noch artikel 157 Sv., noch artikel 148.2 Sv., maar het bepaalde in artikel 162 Sv. dat hen tot aangifte verplicht.

4. Samenloop tussen belastingdelicten en commune delicten

Slechts in geval van fiscale delicten geeft de AWR een bijzondere regeling. Bij (connexe) commune delicten gelden de normale strafvorderingsbepalingen. In dit verband bepaalt paragraaf

77.5 van de Leidraad AWR (uit 1962):

"In geval van samenloop van een belastingdelict met een commune delict dat niet louter in het kader van een fiscale fraude is begaan, pleegt de directeur, alvorens te beslissen dat hij de zaak buiten gevolg stelt of vóórdat hij gelegenheid geeft tot echikken, overleg met de officier van justitie."

In deze formulering ligt besloten dat het commune delict (bijv. art. 225 Sr.), indien het wél in het kader van fiscale fraude (art. 68 AWR) is begaan, daarin wordt geacht 'op te gaan'. Dit lijkt verdedigbaar. Hoewel logische specialiteit van artikel 68 AWR ten opzichte van artikel 225 Sr. ontbreekt, lijkt het in beginsel niet gewenst dat het O.M. de discretionaire macht van de directeur doorbreekt.

Voor zover het om commune delicten met een meer zelfstandig karakter gaat, inspireert de bepaling tot afstemming van de fiscale sanctie op de strafrechtelijke reactie. De bepaling kan alleen de afdoening van het fiscale delict regaderen. Voor het commune delict moet - zoals gezegd - proces-verbaal worden opgemaakt en onverwijld aan de officier van justitie worden toegezonden, of door middel van aangifte ter kennis van deze worden gebracht.

5. Verhouding O.M. - belastingdienst (II)

Terzake deze delicten is de onbezoldigde algemene opsporingsambtenaar van de FIOD gehouden aan de op grond van artikel 148, tweede lid, Sv. gegeven bevelen te voldoen. De uitzondering van artikel 80.4 AWR geldt hier niet. De leiding van de belastingdienst moet in deze uitsluitend als beheersorgaan worden aangemerkt.

Dit betekent niet dat overleg tussen O.M. en directeur van belastingen, als verantwoordelijke voor de fiscale aspecten van de zaak, niet geïndiceerd zal zijn. In dit "driehoeksoverleg" ligt de beslissing over de connexe commune delicten echter bij de officier van justitie.

Daaronder kan het in de laatste alinea van de brief voorgeschreven overleg alleen een informatief karakter hebben. Hoewel de FIOD onder het gezag staat van de directeur-generaal der belastingen, zal deze hiërarchische verhouding de wettelijke bevelsbevoegdheid van het O.M. ten opzichte van de FIOD-ambtenaren als opsporingsambtenaren niet kunnen blokkeren. Een sterke aanwijzing daarvoor vormt (a contrario) het in artikel 80, vierde lid, AWR

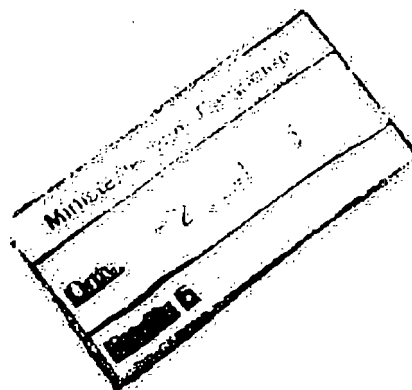
bepaalde.

Overigens komt het mij voor dat problemen in de beheerssfeer onder omstandigheden wel van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de opdrachten van de officier van justitie. Zo zal bij een grote actie het verzamelen van het benodigde personeel tot vertraging kunnen leiden. Meer in het algemeen kan het 'beleg' dat het openbaar ministerie via artikel 148 Sv. op een dienst legt, tot problemen aanleiding geven. Maar daarover gaat het in de brief van de Minister van Financiën toch niet.

10.2.e

FISCALE INLICHTINGEN- EN OPSPORINGSDIENST - HAARLEM

Onderwerp: Relatie departement met de banken.

Naar aanleiding van punt 1 van uw brief van 29 april 1983, kenmerk 583-10206, bied ik u als bijlage 1, een verslag aan inzake het onderzoek bij N.V. Slavenburg's Bank, welk onderzoek van de zijde van de F.I.O.D. onder leiding staat van de inspecteur-teamleider 10.2.e en hoofdzakelijk door ambtenaren van zijn team wordt verricht. Ten behoeve van dit onderzoek werd de rijksaccountant 10.2.e 10.2.e, registeraccountant, verbonden aan het Bureau van de Rijksaccountantsdienst te Alkmaar, bij de F.I.O.D. gedetacheerd, in verband met diens bijzondere deskundigheid op het terrein van het bankwezen, waarin hij vroeger werkzaam is geweest.

10.2.e 10.2.e is ook door de Rechter-Commissaris als deskundige aangesteld.

Bijgaand verslag van de hand van 10.2.e 10.2.e geeft mij nog aanleiding tot onderstaande opmerkingen.

Aangezien een curator in een faillissement bij de Officier van Justitie te Amsterdam aangifte deed van het vermoeden dat door Slavenburg's Bank een algemeen misdrijf was gepleegd, heeft de Officier van Justitie van stonde af aan de leiding van het onderzoek in handen genomen. Hij heeft daarbij assistentie ingeroepen van ambtenaren van de afdeling Fiscale Recherche, in verband met hun deskundigheid. Omdat dit onderzoek in eerste instantie betrof het opsporen van commune delikten, stonden de ambtenaren van de afdeling Fiscale Recherche bij het verrichten van bedoelde opsporingshandelingen onder de bevelen van de Officier van Justitie te Amsterdam.

Reeds in het beginstadium van het strafrechtelijke onderzoek rees het vermoeden dat functionarissen van het lokale kader van de bank bij de fraude waren betrokken. Dit vermoeden werd tijdens de loop van het onderzoek bevestigd.

De justitiële autoriteiten waren verbijsterd door het feit dat bij deze bank kennelijk met het grootste gemak ernstige commune delikten als valsheid in geschrifte en bedriegelijke bankbreuk waren gepleegd en er bovendien aanwijzingen waren dat hoge functionarissen van het hoofdkantoor en wellicht zelfs leden van de raad van bestuur, niet alleen van de frauduleuze handelingen op de hoogte waren doch deze hadden goedgekeurd of zelfs bevorderd.

Toen ook nog het vermoeden rees dat het hier geen incidentele gevallen betrof waarin door enkele lokale functionarissen strafbare feiten waren gepleegd, doch dat door de houding van de hoogste leidinggevende personen zowel de hoofdbank als vele bijkantoren door fraude waren verziekt, hebben de justitiële autoriteiten tot een andere aanpak besloten.

2.

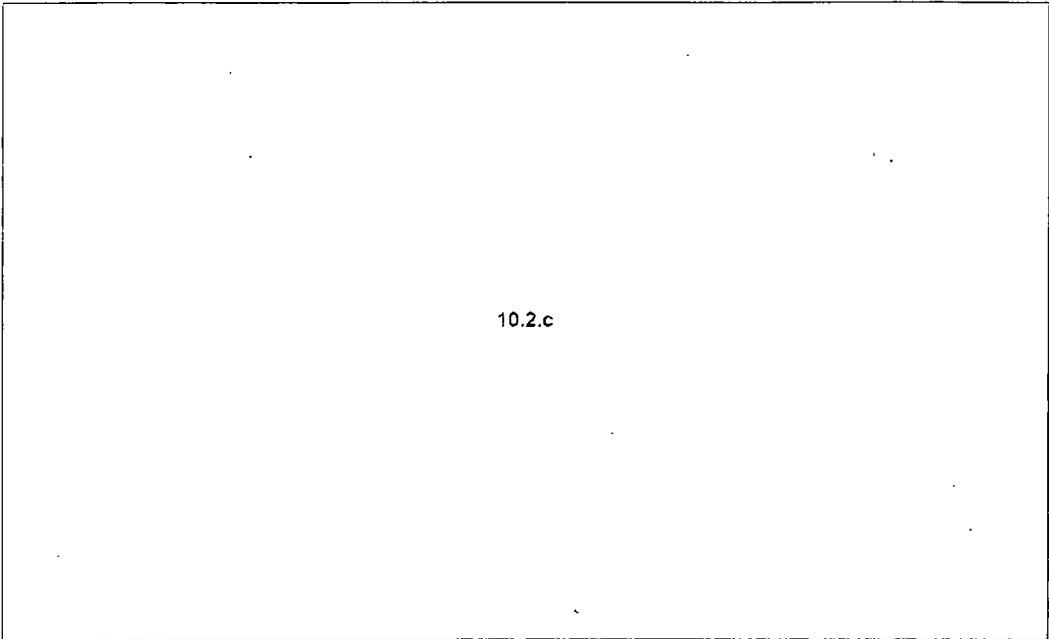
10.2.c

11.1

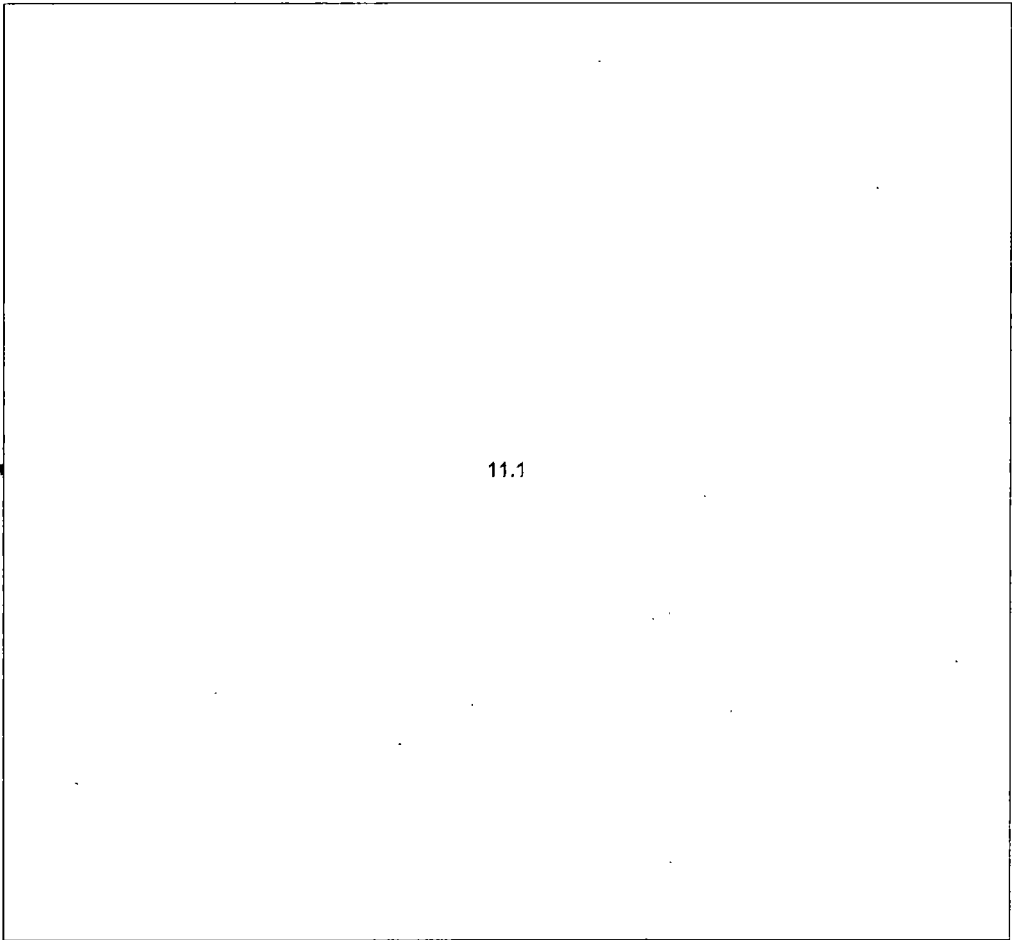
10.2.c

11.1

10.2.c

10.2.c

11.1

11.1

Onderzoeken tegen andere banken.

In verband met hetgeen onder punt 1 van opgemelde brief is vermeld omtrent toekomstige onderzoeken tegen banken, meen ik goed te doen nog het volgende onder uw aandacht te brengen.

11.1

11.1

Haarlem, 31 mei 1983.

HET HOOFD VAN DE AFDELING
FISCALE RECHERCHE,

10.2.e

Het Ministerie van Financiën,
Directie Algemene Fiscale Zaken,
Postbus 20201,
2500 EE 's-Gravenhage.

FISCALE INLICHTINGEN EN OPSPORINGSDIENST

Korrespondentie-adres:
Postbus 1632
2003 BR HAARLEM

AFDELING: FISCALE RECHENING

Nr: 0 - 21535

ONDERWERP: relatie departement
met banken

Aan het Ministerie van Financiën,
Directie Algemene Fiscale zaken,
's-Gravenhage.

Verzoeken bij beantwoording
datum en nummer te vermelden.

Haarlem, 20 mei 1983

Tot voldoening aan het verzoek genoemd onder punt 2 van uw brief d.d. 29 april 1983, kenmerk 583-10206 vermeld ik het volgende.

- A. Naar mijn mening moet bij het Insturen van een proces-verbaal tegen een bank en/of, in verband met art. 51' wetboek van Strafrecht tegen een personeelslid van een bank, ernstig rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat de zaak in een openbare terechtzitting zal worden behandeld en in de publiciteit komt. Ook reeds tijdens het opsporingsonderzoek bestaat latst-gevoemde mogelijkheid, met name indien de verdachte in verzekering wordt gesteld in een politiebureau en het hoofd van de plaatselijke politie, in verband met de afspraken, welke hij met de persorganen heeft, niet bereid is hen van de in verzekeringstelling geheel onkundig te houden. Bovendien moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat de pers van het onderzoek kennis neemt via personeelsleden of cliënten van de bank, in het bijzonder indien op de bank een voor hen ongewone ambtshandeling plaats vindt door opsporingsambtenaren en/of de Rechter-Commissaris. Sommige journalisten schijnen ook tipgevers in een of andere vorm te belonen, zodat het aantrekkelijk wordt een bericht door te geven.

In verband met het bovenstaande zal ik daaronder onder alle zaken vermelden waarbij een onderzoek in de strafrechtelijke sfeer gaande is en waarbij de bank en/of personeelsleden als verdachten zijn of vermoedelijk zullen worden betrokken.

b. 1. Slavenburg's Lank.

In verband met punt 1 van de hierboven genoemde brief kunt u op korte termijn een exposé tegemoet zien waarin die zaak uitvoerig zal worden belicht.

10.2.c

10.2.c

10.2.c

10.2.c

10.2.c

Typ. : e.v./h.b.
Coll.:

HET HOOFD VAN DE AFDELING
FISCALE RECHERCHE.

10.2.e

**Ministerie van
Financiën**

Generale Thesaurie

DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk
383-10933

Doorkiesnummer
76 69 74

's-Gravenhage
29 augustus 1983.

Onderwerp

richtlijn Financiën-bankwezen

Mede namens mijn ambtgenoot van Justitie en de Staatssecretaris van Financiën vraag ik gaarne uw aandacht voor het navolgende.

Bij gelegenheid van de behandeling van het ISMO-rapport "Misbruik en oneigenlijk gebruik" op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies, alsmede de nota Fraudebestrijding in de directe belastingen en de omzetbelasting in de vergadering van de Bijzondere Commissie van 13 juni 1983, is gesproken over de richtlijn ter bevordering van de interne coördinatie "Relatie departement (inclusief fiscus) met banken", die door mij op 6 april 1983 werd vastgesteld.

Na die datum heeft tussen de departementen van Justitie en Financiën overleg plaatsgevonden over deze richtlijn, alsmede over de procedure die ware te volgen in geval van justitieel optreden, dat voor het bankwezen belangrijke gevolgen kan hebben. Dit overleg heeft in het navolgende geresulteerd.

Teneinde elk misverstand over de strekking van de bovenbedoelde richtlijn uit te sluiten, heb ik aan de tekst daarvan toegevoegd dat maatregelen in het kader van de opsporing van commune delicten, dan wel fiscale delicten voor zover de belastingdienst inclusief de FIOD handelt op gezag van het openbaar ministerie of de rechter-commissaris in strafzaken, weliswaar bij de ambtelijke werkgroep van mijn departement dienen te worden aangemeld, maar geen onderwerp kunnen vormen van onderzoek door de werkgroep. De tekst van de richtlijn, zoals deze thans luidt, is in bijlage bij deze brief gevoegd en heeft de instemming van mijn ambtgenoot van Justitie.

- Namens -

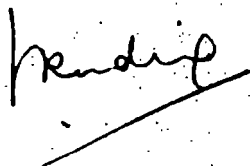
Korte Voorhout 7
Postadres Postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage
Vanaf het station CS
te voet in 5 minuten
bereikbaar

Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 767767
Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

Namens mijn ambtgenoot van Justitie kan ik u tevens mededelen dat de vergadering van procureurs-generaal er mee heeft ingestemd voorgenomen strafrechtelijk optreden tegen bankinstellingen of leidinggevende personen daarbij, indien dit voor het bankwezen belangrijke gevolgen kan hebben, aan de leiding van het departement van Justitie te melden. In een dergelijk geval zal dan met mijn departement (en met de Nederlandsche Bank) in overleg worden getreden. In dat overleg zullen het departement van Financiën en de Nederlandsche Bank in de gelegenheid zijn de specifieke monetaire en bancaire aspecten van een eventueel optreden en de wijze waarop dat plaatsvindt te belichten. De beslissing of en zo ja, op welke wijze zal worden opgetreden ligt bij de justitiële organen.

DE MINISTER VAN FINANCIËN,

Memorandum d.d. 28 oktober 1984

Enkele opmerkingen over de publiciteit rond (invals)acties van het
Openbaar Ministerie bij banken

1. De publiciteit rond acties bij banken vraagt bijzondere aandacht i.v.m. het volgende:
 - Het functioneren van een bank is gebaseerd op vertrouwen. Aarzelingen over de soliditeit van een bank leiden direct tot het terugtrekken van gelden, hetgeen op zijn beurt weer de positie van de bank in gevaar brengt, omdat een bank bij massale opeisingen niet in staat is voldoende activa à la minute te liquideren. Berichtgeving rond banken dient derhalve steeds zorgvuldig te worden bekeken vanuit de vragen: Wordt hiermede niet de soliditeit van de bank meer dan nodig in een ongunstig daglicht gesteld? en: Leidt deze formulering van de berichtgeving niet tot onnodig grote terugtrekking van gelden?
 - Betreft het voorgaande de repercussies van de berichtgeving voor de bank waar het om gaat, een dergelijke berichtgeving heeft tevens soortgelijke effecten op andere banken en daarmee op de bedrijfstak als geheel. Dit wordt uiteraard versterkt wanneer in een relatief korte periode van meerdere acties melding moet worden gemaakt.
2. Bij de voorlichting zijn de voorlichtingsafdelingen betrokken van resp. het OM, het Ministerie van Justitie en het Ministerie van Financiën (in sommige gevallen wellicht ook die van De Nederlandsche Bank N.V.); zij zijn betrokken, al was het alleen maar omdat het de adressen zijn waartoe journalisten zich eigener beweging zullen wenden wanneer zij vragen hebben. Feitelijk voorlichting gevend zal het OM en evt. het MvJ zijn; het MvF en DNB hebben vooral een doorverwijzende rol. Contacten van het MvF en DNB met de voorlichtingsambtenaar van het OM zouden via het MvJ moeten lopen. In dit verband zou het goed zijn indien er steeds een voorlichtingsambtenaar bij het MvJ aanspreekbaar zou zijn, die ook verder de voorlichting met het OM coördineert. Bij voorkeur is dit bij iedere actie steeds dezelfde ambtenaar.
3. De actie zelf vindt steeds - overeenkomstig de in het verleden gemaakte afspraken - met zo min mogelijk ophef plaats; de recente inval bij de Verenigde Spaarbank vormt in dit verband een goed voorbeeld van een actie die zo "rustig" mogelijk is gehouden. Ook al verloopt een actie zodanig dat de pers daar niet onmiddellijk ruchtbaarheid aan geeft, toch is het op voorhand zeker dat een wat grotere actie vroeg of laat in de publiciteit komt. Juist als de fase van de inval zelf publicitair goed is verlopen, is het zaak ook de - op zich in principe veel beter beheersbare - publiciteit in de dagen daarna zo goed mogelijk te verzorgen. Daartoe kunnen de volgende maatregelen worden genomen:
 - Vanaf het moment van de actie zelf is steeds een voorlichtingsambtenaar bij het OM danwel bij het MvJ voor de pers bereikbaar, die ook de nodige inlichtingen kan verschaffen (niets kan publicitair zo nadelig uitwerken als "halve" voorlichting aan de pers of een (te) afhoudende en ontwijkende beantwoording van vragen).
 - Vóór het begin van de actie wordt door het OM/MvJ in overleg met het MvF een persbericht klaargemaakt, dat op het meest geëigende tijdstip naar buiten kan worden gebracht (m.a.w. niet afhankelijk zijn van toevallige vragen, maar zelf steeds de mogelijkheid van initiatief behouden); naar mate de tijd tussen de actie en het naar buiten brengen

voortschrijdt, wordt het gereed liggende persbericht i.o.m. het MvF geactualiseerd, zodat op elk moment een adequaat en door alle betrokkenen geautoriseerd persbericht beschikbaar is om naar buiten te brengen.

- In het persbericht wordt niet alleen informatie gegeven over de feiten van de actie, maar tevens wordt getracht op voorhand reeds zoveel mogelijk misverstanden, waarvan de praktijk leert dat zij zich steeds weer voordoen, te voorkomen. Derhalve zou het bericht tevens in kunnen gaan op het volgende (niet uitputtend, afhankelijk van de omstandigheden):
 - . in welke verhoudingen moet de actie worden gezien, gaat het om grote bedragen of hoeveelheden of gaat het om bijv. slechts een klein deel van de rekeningen?
 - . tegen wie is de actie gericht (de bankinstelling, de leiding, individuele rekeninghouders)?
 - . van wie gaat de actie uit (duidelijk onderscheid maken tussen OM en Fiod; ook bij acties van het OM luidt menig krantenkop "de Fiod valt binnen" waardoor de actie een extra fiscaal accent krijgt)?
 - . wat is op redelijke termijn als vervolg op de actie te verwachten (vervolgingen, arrestaties e.d., uiteraard voor zover het in het belang van de zaak is daarover mededelingen te doen)?

GEHEIM

min

DIRECTIE BINNENLANDS GELDWEZEN

Onderwerp: acties OM bij banken

Aan de leden van de Ministerstaf
de leden van de Werkgroep
Banken-Financiën

Notitie dd. 31 oktober 1984

10.2.e

31/10

Hierbij zend ik u

1. Een verslag van het gesprek dat de SG en ik hadden bij de SG van Justitie.

11.1

Het eerste stuk is ter informatie;

11.1

11.1

DE DIRECTEUR BINNENLANDS
GELDWEZEN

10.2.e

SG
Aan: Dir. BGW
Dir. Vond.

CC. TG -

ad 2:

11.1

10.2.e

31/10

Thuis, Gans
1.2. ✓

derzoek leidt

bij abonnee-TV

De Nederlandse Televisie Abonnee Televisie (NTA) heeft een aantal activiteiten in de markt voor zover die niet anderszins in aanband aan kabelnetten. De NTA wordt geleid door de marketing van hun programma's en de programmering van de kabelnetten met name de NTA-televisie van de ATN-distributie. C.

ATN is voor 51% van uitgeverij NTA en voor 49% van de Amerikaanse filmmaatschappij United International Pictures (UIP). Filmmat Abonnee TV is een samenwerkingsverband van het Zweedse Esselte-concern en de Nederlandse filmproducent Rob Hou-

derzoek is verricht in het hoofdkantoor van de Nederlandse Mediatelevisie in Amsterdam en in de NTA-kantoren in Veendam.

In invallen vonden plaats in het kantoor van een omvangrijke onderneming. De fraude, gepleegd door de bestuurders van lichtig ondernemingen, die actief zijn op het gebied van ontzorgend goed, juridische afwikkeling, makelaardij, assurantie, diensten en mode.

De NMB heeft te kennen dat Justitie enkele dossiers heeft meegenomen. De bank zegt geen commentaar te mogen geven om het onderzoek niet te frustreren.

De acties bij de NMB vormden een onderdeel van een veel bredere actie waarbij onder leiding van vijf rechter-commissarissen door ongeveer 130 ambtenaren van politiek en belastingdienst huiszoekin-

betreft. De huiszoekingen werden verricht in de woningen van de bij de ondernemingen betrokken personen en enkele bedrijfsruimten en kantoren in Eefde, Rheden, Roelofarendsveen, Voorst en Waddinxveen.

Justitie kreeg enkele maanden geleden zicht op de fraude na het faillissement van twee van de betrokken ondernemingen.

In juni werd een recherche-team geformeerd dat in een vooronderzoek heeft geconstateerd dat de verschillende ondernemingen nauwe banden onderhouden en dat er sprake is van diverse strafbare feiten, zoals verduistering, valsheid in geschrifte en belastingontduiking.

In totaal zijn de ondernemingen nog 16 mln schuldig aan belastingen. Hoeveel er totaal aan belastingen is ontdoken is nog niet bekend. Een nader onderzoek zal dat moeten uitwijzen.

rentie neutrale functies van beide aanbieders van abonnee-TV zal worden ondergebracht. In een aparte service onderneming, die overigens nog moet worden opgericht. Tot de activiteiten van deze gezamenlijke onderneming gaan onder meer behoren de technische distributie van het TV-sigitaal naar de kabelnetten, zaken die te maken hebben met de decoders, het onderhouden van de relatie met de exploitanten, de technische voorzieningen bij het uitzendproces, logistieke activiteiten en zaken met een administratief karakter.

Voor ATN betekent deze samenwerking dat men in principe toegang krijgt tot het Belgische TV-kanaal op de ECS-satelliet. Dit kanaal is nu de Belgische PTT verbonden aan de Zweedse Esselte-concern. Tot nog toe had ATN alleen draadverbindingen tot 7 r. beschikking om TV-signalen bij de kabelnetten te krijgen.

Bij de huiszoekingen werden alle

EG terughoudender over verlaging douanetarieven

De EG wil op 1 juli 1985 haar invoertarieven voor een aantal producten slechts een half jaar vervroegd verlagen op voorwaarde dat de Verenigde Staten dat ook doen. Dat is gisteren besloten in de EG-ministerraad in Luxemburg.

Niet alleen de Verenigde Staten, maar ook de andere belangrijkste handelspartners van de Gemeenschap moeten tot zo'n tariefverlaging besluiten, anders gaat ze wat de EG betreft niet door.

Het EG-besluit is een teleurstelling voor landen als Nederland, Engeland en Duitsland die het voorbeeld van andere belangrijke handelspartners zoals Japan, de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie en Australië hadden willen volgen. Van deze landen bestaat de indruk dat zij de tariefverlaging al op 1 januari 1985 zouden willen laten ingaan. Door het verzet van de meer protectionistisch ingestelde lidstaten van de EG die eerst willen afwachten wat de VS en Canada besluiten, kon de EG-raad de invoerrechtsverlaging niet meer versnellen dan tot 1 juli.

In de GATT, de Algemene Overeenkomst inzake Handel in Tarieven, is destijds besloten tot een

1986, maar een jaar eerder de tarieven met twee procent zouden afbreken. De EG wil zich aan die afspraak houden mits haar belangrijkste handelspartners (en vooral de Verenigde Staten) dat ook doen.

De EG-ministers zijn wel bereid voor een aantal producten die van belang zijn voor ontwikkelingslanden eenzijdig en zonder voorwaarden de invoerrechten te verlagen. De ministerraad heeft de EG-Commissie belast met het opstellen van een lijst van producten die daarvoor in aanmerking komen. Die lijst moet voor 30 oktober klaar zijn. In Commissie-kringen wordt gedacht aan een lijst van ca 200 producten.

Staatssecretaris Van Eekelen heeft erop aangedrongen de lijst zo groot mogelijk te maken. Hij sprak eroverigens zijn teleurstelling over uit dat de EG zich zo afwachtend had opgesteld bij de algemene versnelling van de invoerrechten in GATT-verband. Volgens hem had de EG hier nu juist een voorloper moeten zijn.

tot 2.000.000,-

AM BIOCE
Kv. distributie van muziekapparatuur
beheer via computerized system
MB & J. Schippers bv
P. Hazenberg bv
Voor een verantwoord
en efficiënt beheer

Ministerie van
Financiën

Generale Thesaurie

615.2

DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN

Aan De Nederlandsche Bank N.V.

t.a.v. 10.2.e

Postbus 98

1000 AB AMSTERDAM

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Doorkiesnummer

's-Gravenhage

Onderwerp

385-8402

76 69 68

11 juli 1985

Justitieel optreden tegen banken

De nota over de betrokkenheid van de Bank bij het overleg over het voornemen van het openbaar ministerie tot een acties bij bankinstellingen, die met mijn brief van 19 juni jl. aan het Ministerie van Justitie werd gezonden en waarvan u een afschrift ontving.

11.1

11.1

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

dr. M.J.L. Jonkhart

Korte Voorhout 7
Postadres Postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage
Vanaf het station CS
te voet in 5 minuten
bereikbaar

Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 787767
Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

1. Het bedrijfseconomisch toezicht dat De Nederlandsche Bank N.V. (de Bank) ingevolge de Wet toezicht kredietwezen op de kredietinstellingen uitoefent, is gericht op de solvabiliteit en de liquiditeit van die instellingen (vgl. artikel 17, eerste lid, van die wet).

Ten behoeve van dat toezicht rapporteren de kredietinstellingen maandelijks en de hypotheekbanken en overige kapitaalmarktinstellingen eenmaal per kwartaal over hun bedrijf aan de Bank. Daarnaast vindt een frequent contact tussen de Bank en de kredietinstellingen plaats, waarbij ook het beleid van deze instellingen wordt besproken.

Benadrukt zij echter dat het toezicht van de Bank op de ontwikkeling van de solvabiliteit en de liquiditeit op andere elementen is gericht dan die welke aanleiding kunnen vormen voor een actie van het openbaar ministerie. Derhalve draagt het ten behoeve van het toezicht ingestelde (wettelijk) instrumentarium van de Bank een andersoortig karakter dan een instrumentarium dat erop gericht is zaken te ontdekken die tot een actie van het openbaar ministerie zouden kunnen leiden. Daartoe kan het volgende worden opgemerkt:

- De herkomst van de gelden die aan een kredietinstelling worden toevertrouwd is voor het bedrijfseconomisch toezicht van de Bank niet van belang, afgezien van de vraag of die herkomst traceerbaar is. Wel van belang voor het vaststellen van de solvabiliteit en de liquiditeit van een kredietinstelling is de omvang van de ingelegde gelden en de verhouding tussen de aanwezige gelden (inclusief het eigen vermogen) en de wijze waarop zij worden uitgezet (kredieten, effecten, hypothecair leningen, etc.)
- Voorts is voor het toezicht van de Bank niet van belang waartoe een cliënt een aan hem verleend krediet aanwendt, maar wel de hoogte van de risico's die de kredietinstelling op de kredietverlening loopt. Indien de Bank die risico's groot acht, kan zij bijvoorbeeld een relatief sterkere eigen vermogensbuffer verlangen ofwel verlangen dat de instelling de omvang van haar kredietverlening terugbrengt.

Zoals ook in het Jaarverslag van de Bank over 1982 is opgenomen, neemt dit uiteraard niet weg dat als de Bank bij de uitoefening van haar toezicht handelingen tegenkomt die haar onoirbaar lijken, zij stappen

zal ondernemen om die handelingen te doen beëindigen. Niet alleen kan hiermee aan die handelingen een eind worden gemaakt, maar ook aan de bedreiging die daarvan kan uitgaan voor door de Bank meer direct te beschermen belangen, nl. de goede naam van en dus het vertrouwen in de desbetreffende kredietinstelling.

Deze stappen van de Bank zullen in de regel uitsluitend in de contacten tussen de Bank en de betrokken kredietinstelling plaatsvinden. Het is immers ingevolge artikel 46 van de Wet toezicht kredietwezen aan de Bank verboden van gegevens of inlichtingen, ingevolge deze wet verstrekt, of van gegevens en inlichtingen, bij het onderzoek van boeken en bescheiden verkregen, verder of anders gebruik te maken of daaraan verder of anders bekendheid te geven dan voor de uitoefening van (haar) taak of door deze wet wordt geëist.

In dit verband wordt ook gewezen op het regeringsstandpunt dat de Bank, gezien de bijzondere vertrouwenspositie die zij in de bankwereld inneemt, niet moet worden opgenomen in de algemene maatregel van bestuur bedoeld in het vierde lid van het voorstel voor een nieuw artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering. (Memorie van Antwoord, Tweede Kamer, vergaderjaar 1983- 1984, 18 054, nr. 6, blz. 4). Volgens de regering zou het zonder meer brengen van de Bank onder het bereik van de actieve aangifteplicht en de plicht tot informatiever-schaffing, vervat in de aanhangige artikel 162, lid 1 en 2 Sv, aan deze vertrouwenspositie en bijgevolg aan het functioneren van de Bank ernstig afbreuk kunnen doen. Hier voegt de Nota naar aanleiding van het Eindverslag echter aan toe dat dit niet de bevoegdheid van de Bank uitsluit 'om in gevallen waarin zij (de Bank) dit verenigbaar acht met haar bijzondere, in de wet verankerde, positie wél aangifte te doen' (18.054, nr. 11, blz. 2). Hiermee wordt aangegeven dat de Bank weliswaar niet kan worden verplicht aangifte te doen, doch hiertoe wel de bevoegdheid behoudt. Van welke gevallen van frauduleus handelen de Bank aangifte zal overwegen, valt in zijn algemeenheid niet aan te geven. Het is echter evident dat de ernst en de laakbaarheid van de betrokken handeling in hoge mate de besluitvorming bij de Bank over een aangifte bepalen.

2. Zoals reeds is gezegd zal de Bank stappen bij een kredietinstelling ondernemen opdat zaken die haar onoirbaar lijken ongedaan worden gemaakt. In het algemeen zullen deze stappen van de Bank in eers

instantie de vorm aannemen dat de Bank aan de kredietinstelling verzoekt aan de ongewenst geachte situatie een eind te maken. (Uiteraard is de beoordeling van het functioneren van de leiding van een kredietinstelling niet alleen een zaak die door de Bank plaatsvindt. Ook bij de organen van de kredietinstelling zelf (met name de Raad van Commissarissen) ligt hier een taak.) In de regel zal een kredietinstelling aan de wensen van de Bank gevolg geven. Immers ook de kredietinstelling is gebaat bij het onderhouden van goede contacten met de toezichthouder.

Mocht de kredietinstelling voor dergelijke stappen van de Bank toch niet gevoelig blijken te zijn, dan kan de Bank vervolgens in beginsel gebruik maken van haar mogelijkheid om aan de kredietinstelling een aanwijzing als bedoeld in artikel 24, eerste lid van de Wet toezicht kredietwezen te geven om een bepaalde gedragslijn te volgen. Daartoe dient te worden bedacht dat voor het geven van zo'n aanwijzing tussen - i.c. - de zaak die tot een actie van het openbaar ministerie aanleiding kan geven en de ontwikkeling van de solvabiliteit of de liquiditeit van een kredietinstelling een duidelijke relatie aantoonbaar moet zijn.

3. Indien een actie van het openbaar ministerie heeft geresulteerd in een gerechtelijk (voor)onderzoek jegens leidende personen bij de kredietinstelling, zal de Bank haar oordeel over het blijvend functioneren van deze personen als regel pas uitspreken nadat een rechterlijke uitspraak is gedaan.

Welke weg de Bank zal bewandelen hangt ook hier van de omstandigheden af. Daarbij kan de Bank uiteraard de verantwoordelijke organen van de kredietinstelling (met name de Raad van Commissarissen) betrekken bij de beoordeling van de vraag of en zo ja wanneer wijzigingen in de leiding van de instelling moeten worden aangebracht.

Tenslotte heeft de Bank in beginsel de mogelijkheid om de vergunning van een kredietinstelling in te trekken (zie artikel 4 van de Wet toezicht kredietwezen in samenhang met artikel 3, lid 2, b en c).

Uiteraard zal bij dit laatste middel de afweging moeten worden gemaakt of het voortbestaan van de gehele kredietinstelling afhankelijk moet worden gesteld van de gedragingen van een in de regel beperkt aantal personen binnen die kredietinstelling waarvan de Bank de deskundigheid en de betrouwbaarheid dient te beoordelen. Het ligt derhalve meer in

de verwachting dat de Bank in plaats van het intrekken van de vergunning in overleg met de Raad van Commissarissen zal streven naar personele mutaties in de leiding van de instelling.

's-Gravenhage, 11 juli 1985

**Ministerie van
Financiën**

Generale Thesaurie

615

**DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN**

Aan het Ministerie van Justitie
t.a.v. 10.2.e
Postbus 20301
2500 EH 's-Gravenhage

Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Doorkiesnummer	's-Gravenhage
Onderwerp		385-8402	76 69 68	11 juli 1985

Justitieel optreden tegen banken

Met de brief van 19 juni jl., kenmerk 385-6713, ontvang u een nota over de betrokkenheid van de Nederlandsche Bank bij het overleg over het voornemen van het openbaar ministerie tot acties bij banken. 11.1

11.1

11.1

Voor de goede orde merk

ik op dat ik aan de Nederlandsche Bank een afschrift van deze brief met bijlage heb toegezonden.

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN

10.2.e

dr. M.J.L. Jonkhart

Korte Voorhout 7
Postadres Postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage
Vanaf het station CS
te voet in 5 minuten
bereikbaar

Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 767787
Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

Ministerie van
Financiën

Generale Thesaurie

CE 7 f

DIRECTIE BINNENLANDS GELDWEZEN

Ministerie van Justitie
Stafbureau Juridische Zaken

10.2.e

Schedeldoekshaven 100
2500 EH 's-Gravenhage

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Doorkiesnummer

's-Gravenhage

29 oktober 1984

Onderwerp

Zeer geachte 10.2.e

Hierbij zend ik U een eerste voorlopige versie van een memorandum over enkele publiciteitsaspecten rond acties van het OM. Het stuk dient nog onderworpen te worden aan een interne discussie binnen Financiën, maar gezien onze recente gesprekken leek het mij nuttig dat u er op deze termijn reeds de beschikking over hebt. Na intern overleg binnen Financiën hoop ik u een meer definitieve versie te kunnen zenden. Ik zou het op prijs stellen indien u ook 10.2.e in het bezit van het stuk wilt stellen onder vermelding van het voorlopige karakter. Uiteraard zijn reacties uwerzijds op het stuk van harte welkom.

Met vriendelijke groet.

10.2.e

10.2.e

301 w

cc. Thesaurier-Generaal

Korte Voorhout 7
Postadres Casuariestraat 32
's-Gravenhage
Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 767767

Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

In het kader van een gerechtelijk vooronderzoek heeft de rechtbank te Zwolle de rechter-commissaris verlof gegeven een onderzoek in te stellen en bescheiden in beslag te nemen bij de Stichting Bondsspaarbank Centraal Nederland. Het onderzoek is uitgevoerd op 8 november bij het hoofdkantoor en het bijkantoor van de bank te Kampen en is gericht op door een aantal rekeninghouders bij de bank geopende rekeningen op valse naam waarop niet traceerbaar geld is ondergebracht. Het onderzoek heeft tevens betrekking op de rol die leidinggevenden van de bank daarbij hebben gespeeld. In het belang van het onderzoek kunnen voorlopig verder geen mededelingen worden gedaan.

het daarin onderzocht

Directie Algemene Fiscale Politiek

GEHEIM

Notitie d.d. 18 februari 1987; nr. 127/kj

Betreft: verslag van de 36e vergadering van
de werkgroep Banken-Financiën

Wachter

18/11/86

r.a.:

10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFP), 10.2.e
(AFZ), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (BGW) en 10.2.e
(AFP, secr.).

1. Verslag van de 35e vergadering

2. Mededelingen

Geen

3. De kwestie ABN 10.2.c

Het verslag van de bespreking kan geacht worden te
zijn neergelegd in de brief van de Thesaurier-
Generaal aan de ABN van 16 december 1986.

buiten verzoek

- Mr. Minister
- Mr. Eerstevoorz.
- Mr. Sec. Gen.
- Mr. Th. Gen.
- cc: BGW

Ministerie van Justitie
Schedeldoekshaven 100 's-Gravenhage

ministerie van financiën	
DIR. BINNENLANDS GELDWEZEN	
no.	387 - 1194
ontv.	2 FEB. 1987
class.	-1-025.1
PARAAF VOOR OPBERGEN BIJ AAS	

Aan de Minister van Financiën

10.2.e3. /v

TG 10.2.e 11.1
Dir BGW

11.1 10.2.e

Uw brief
Onderwerp

Ons kenmerk H.afd. Staats- en Strafrecht
Datum 29 januari 1987 No. R 85/6
Doorkiesnummer

Bij brief van 30 oktober 1984 heeft de Raad van Bestuur van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V. naar aanleiding van een justitiëel optreden op 23 oktober 1984 uw aandacht gevraagd voor een aantal aspecten daarvan. Over een en ander is tussen uw en mijn departement overleg gevoerd, dat onder meer heeft geresulteerd in een brief van de Thesaurier-Generaal van uw departement d.d. 8 maart 1985 aan de Raad van Bestuur van voornoemde bank. Zoals in die brief in het vooruitzicht is gesteld, heeft met het openbaar ministerie overleg plaatsgevonden over enkele aspecten van het justitiëel optreden bij bankinstellingen. Dit overleg heeft tot de navolgende conclusies geleid.

11.1

06 FEB. 1987

11.1

bijlage(n)

Postadres: Postbus 20301 2500 EH 's-Gravenhage tel. 070 - 707911
Verzoekt slechts één zaak in één brief te behandelen en bij beantwoording de datum en het kenmerk te vermelden

1e vervolgblad van brief d.d. 29 januari 1987

nummer R 85/6

11.1

11.1

Directie Algemene Fiscale Politiek

GEHEIM

Notitie d.d. 18 februari 1987; nr. 128/kj

Betreft: 37e vergadering van de werkgroep

Banken-Financiën

r.a.:

10.2.e

BC
10.2.e

Op de agenda van 37e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën, te houden op vrijdag 20 februari om 9.30 (kamer 3101) staan de volgende onderwerpen:

1. Verslag van de 36e vergadering (bijgaand).

2. Mededelingen.

3. De kwestie

10.2.c

Verwezen zij naar de brief van de ABN van 13 januari 1987 en een notitie ter zake van AFZ (volgt).

4. De brief van de minister van Justitie van 29 januari 1987 over de NMB-kwestie (dossier in uw bezit).

buiten verzoek

Aan de leden van de werkgroep Banken-Financiën.

Bijgaand, voor de vergadering op 20 febr., doe ik u het bericht van de Directeur der rijksbelastingen te Amsterdam toekomen.

10.2.e

15/2

10.2.e

Directie Algemene Fiscale Zaken
Afdeling Fiscaal Juridische Zaken
Ministerie van Financiën
Kamer 2210 Tel. 070 - 766841

NMB BANK

Nederlandse Middenstandsbank nv
Eduard van Beuningenstraat 2
Amsterdam
Telefoon (020) 543 32 10

Directie

Concoursstaf Juridische Zaken

10.2.e

telefoon: (020) 543 32 10

Fax (020) 543 32 03

Postbus 2000 RV Amsterdam

Ministerie van Financiën

t.a.v. 10.2.e

10.2.e

Postbus 20201

2500 EE 's-GRAVENHAGE

10.2.e

ministerie van financiën	
DIR. BINNENLANDS GELDWEZEN	
nr.	386 - 2896
ontv.	- 4 MAART 1986
class.	- 1.82
PARAAT VOOR OPBERGEN IN ZAK	10.2.e 13

3 maart 1986.

Zeër geachte

10.2.e

Ter voldoening aan de telefonische afspraak van hedenochtend, doe ik u
ingesloten een fotocopy toekomen van het persbericht dat op vrijdag 28
februari j.l. door de Rijkspolitie te Utrecht is uitgegeven.

Inmiddels verblijven ik,

hoogachtend,

10.2.e

Handelsregister nr. 31.431. Amsterdam

PTE

NMB BANK

Nederlandse Middenstandsbank nv
Eduard van Beinumstraat 2
Amsterdam
Telefoon (020) 543 91 11
Telex 11492
Telegramadres nmbbank

Concarnataf Juridische Zaken

10.2.e

Postbus 1800, 1000 BV Amsterdam

Ministerie van Financiën

t.a.v. 10.2.e

10.2.e

Postbus 20201

2500 EE 's-GRAVENHAGE

10.2.e

afdeling

Directie/EB 09.20

toestel

543 3210

referentie

10.2.e

datum

6 mei 1986

Zeer geachte

10.2.e

Te Uwer informatie zend ik U bijgaand een copie van mijn notitie d.d. heden gericht aan de Raad van bestuur betreffende 10.2.e
De inhoud daarvan behoeft geen nadere toelichting.

U nogmaals dankend voor de aandacht welke U aan deze aangelegenheid heeft willen geven verblijf ik,

Hoogachtend,

10.2.e

12 MEI 1986

m1230

426986

Handelsregister nr. 31.431, Amsterdam

00097

KORPS RIJKSPOLITIE
DISTRICT UTRECHT
COMMANDANT

AAN:

geadresseerde

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Toesel: 144

Zelst: 25 februari 1986

AV/ 10.2.e

bijlagen:

één

onderwerp:

perscommuniqué

Zoals afgesproken ontvangt U hierbij
het perscommuniqué betreffende het fraude-
onderzoek te Veenendaal contra verdachte

10.2.g

Dit persbericht wordt - onder embargo tot
28 februari 1986 te 12.00 uur - verzonden,
o.a. aan het A.N.P. en enkele landelijke en
regionale dagbladen.

Hopende U hiermee van dienst te zijn geweest,

10.2.e

hfd. voorl. rijkspol.
district Utrecht.

Huis ter Helderweg 30
Postadres: Postbus 345
3700 AH Zelst
Telefoon (03404) 19821

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief.
Gebruik voor telefonisch contact
het bovenvermelde toestelnummer.

Wink-gesprek
7/8/83

- 5 -

10.2.e

8. Maandag a.s. zullen de Directeur BGW, 10.2.e van DNB en de Thesaurier-Generaal een gesprek hebben over verzoeken aan FIOD en Rijksaccountantsdienst om nadere informatie over eventuele toekomstige acties bij het bankwezen. Deze informatie zou dan aan ons verschaft moeten worden door de DG Belastingen. Deze verkeert vooralsnog in Zweden. 11.1

11.1 Deze instructie heeft uitsluitend betrekking op melding van voorgenomen maatregelen bij banken en niet op melding van onderzoeken die zouden kunnen leiden tot het voornemen van een maatregel. 11.1

11.1

De Thesaurier-Generaal

10.2.e

Canalen

- 8) Tenslotte is aan dr. Duisenberg overhandigd de notitie van drs. Stek van 12 augustus nr. 83.662 over de fraude-gevoeligheid van het bankwezen gezien de decentrale besluitvorming en de kwaliteit van de interne controle. Over deze gevoelige zaak zal naar aanleiding van de notitie gesproken worden tussen Duisenberg en [] die er daarna bij de TG op terugkomen. Intussen afgesproken dat [] en TG daarover 12 september zullen overleggen.

Wack
31/8/83

DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN

Notitie d.d. 2 september 1983, nr 83.725

Betreft: Informatie over bankonderzoeken

Voor de Thesaurier-Generaal
via de Directeur BCW

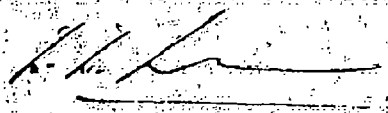
./.

Naar aanleiding van de BCW-nota van 12 augustus 1983 heeft u om nadere informatie gevraagd over toekomstige acties bij het bankwezen waarover op blz. 2 onder 4 in de nota zorg wordt uitgesproken.

Uw verzoek heb ik heden aan de plv. directeur AFP [] voorgelegd; daarbij heb ik hem verzocht dat de gevraagde informatie aan u door tussenkomst van de D.C. der Belastingen zal worden verstrekt. Deze procedure is gekozen omdat de interne instructie 'Banken-Financiën' uitsluitend betrekking heeft op de melding van voorgenomen maatregelen bij banken; uw verzoek betreft echter onderzoeken die kunnen leiden tot het voornemen van een maatregel. Gelet op de grote gevoeligheid waarmee de instelling van de instructie tot op heden is omgeven, is een enge interpretatie van de instructie nochtans wijselijk.

De heer [] zal u maandag a.s. over deze aangelegenheid aanspreken; het is daarbij niet uitgesloten dat hij u zal wijzen op mogelijke formele belemmeringen voor een dergelijke informatieverschaffing van de zijde van de FIOD en de Rijksaccountantsdienst welke alleen met toestemming van Justitie kunnen worden opgeheven.

HET PLV. HOOFD VAN DE AFDELING
FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN,

door Peter de Vries

DEN HAAG. dinsdag

Slavenburgs Bank heeft volgens twee Haagse advocaten bij de afwikkeling van het faillissement van een inmiddels uit ons land gevluchte miljonaire gelden verduisterd die aan de Nederlandse Staat behoren en daarbij valsheid in geschrifte gepleegd. Ook andere banken hebben in dit bankroet willens en wetens „uiterst dubieuze handelspraktijken” op hun geweten.

De beide advocaten, mr. J.L.M. Dassen en M. Troost, die curatoren zijn, in deze bankroetzaak, hebben naar aanleiding hiervan tegen de Slavenburgs Bank (tegenwoordig Crédit Lyonnais) een strafklacht ingediend bij de officier van Justitie in Rotterdam.

Mr. Dassen heeft bovendien aangekondigd een civielrechtelijke procedure tegen de RABO-bank aanhangig te maken wegens „onrechtmatige handelspraktijken”, waarvan de Nederlandse Staat eveneens, maar ook andere schuldeisers de dupe zijn geworden.

**Kans voor
grote steden**
In een Kamerdiscussie

Stromkhorst is inmiddels uitgegaan naar Florida, waar hij opnieuw in zaken is gegaan. Ook tegen hem is een strafklacht ingediend en zijn opsporing is internationaal verzocht. Door de nieuwe aanklachten verwacht Justitie dat een verzoek tot uitlevering succes zal hebben.

Stroonkorst is een voorma-
lig loodgieter, die ooit een
keten van installatiebedrij-
ven bezat en speculeerde met
onroerend goed. Ook specu-
leerde hij in omstreken goe-
deren-beleggingen.

Op deze wijze bouwde hij een enorm imperium op en kwam hij aan zijn bijnaam „loodgieter-miljonair”. Na een aparte behandeling rechtvaardigen. Helaas moet worden geconstateerd dat deze pro-

ri instorten van de huizen-
markt gingen zijn bedrijven
failliet en werd duidelijk dat
er op grote schaal geknoeid
en gemanipuleerd is. Volgens
mr. Dassen, die al enkele ja-
ren bezig is met de failliet-
boedel van de Warmonder
hebben de banken daarin
echter een grote rol gespeeld.

Mr. Dassen stelt dat met name Slavenburgs Bank en de RABO-bank door zijn gaan met het verstrekken van kredieten aan de miljonair, terwijl daar geen enkele dekking meer tegenover stond. De banken hebben daarop zogenaamde zekerheden, naar zich toe getrokken op een wijze die de Haagse curator "verwervelijk" noemt.

Ook heeft Slavenburgs Bank eigenmachtig gelden van een buitenlandse rekening van de failliete Stronkhorst gehaald, die eigenlijk hadden moeten toekomen aan de Nederlandse Staat. Daarnaast diende de bank

Treasury fights to cut spending by £2.5bn

BY MAX WILKINSON, ECONOMICS CORRESPONDENT

MR PETER REES, chief secretary to the Treasury, will this week open the second phase of a battle with spending ministries which is proving much tougher than the Treasury's similar operation a year ago.

His task is to cut £2.5bn from the total that departments and local authorities say they need to spend in 1984-85. This is the gap which still remains after a round of talks between officials this summer when the Treasury sought to bring the total nearer to the target of £128.4bn announced by the Government last spring.

The total, enshrined in the last public spending White Paper, was questioned by some ministers after the general election in June when it seemed there might be difficulties in meeting the target.

However, Mrs Margaret Thatcher, the Prime Minister, silenced her Cabinet colleagues by telling them that the figure represented an election commitment. Mr Nigel Lawson, the Chancellor of the Exchequer, reinforced this by saying that failure to control public spending might lead to tax increases in the longer term rather than the cuts which the Conservative administration desires.

The Cabinet agreed to the figure of £126.4bn, but it has proved more difficult to persuade departments to hold their estimates to a figure consistent with this target.

By early summer departmental bids for next year had reached about £8bn above the target figure, though some of this excess was regarded as a "try on" by the Treasury.

Officials have now reduced the gap to £2.5bn and it will be up to Mr Rees in the next eight weeks or so to shave this figure down in a series of bilateral meetings with departments.

He will also have to grapple with the thornier problems of public spending over the next five years when slow growth, the increase in the number of older and sick people, and defence and other commitments are likely to put severe strain on the Government's objective of containing the public sector as a proportion of national income.

For next year it is privately conceded that it may be difficult to reconcile the target with the Government's spending commitments. These include: maintenance of the real value of pensions, an 8.7 per cent rise in the value of unemployment benefit from November, and a 3 per cent rise in defence spending in real terms. Moreover, any appreciable cut in the standard of health care would be resisted by Mr Norman Fowler, the Health Secretary, and would in any case be politically difficult.

Almost half the £2.5bn excess for next year is accounted for by the local authority bid, but their spending has proved extremely difficult to control in the past. The remaining excess bids are spread fairly widely, with the defence budget - notoriously liable to creep upwards - some £300m over the top.

Last year the Treasury's Chief Secretary, then Mr Leon Brittan, solved the difficulty partly by cutting the contingency reserve for 1983-84 to only £1.5bn. However, this has already proved embarrassingly small, and was one reason that Mr Lawson felt compelled to announce an unexpected £800m package of spending cuts for the present year.

For 1984-85, the Treasury is determined to keep the contingency reserve at its planned £1bn. This would provide not only for unforeseen events - such as the Falklands war - but would help to cushion the planning total against pressure from any unforeseen revival of inflation.

Mr Rees is, therefore, faced with harder bargaining than Mr Brittan last year and the more hawkish ministers are watching anxiously to see how he measures up to one of the toughest jobs in government. It is being said that he will do well to match the toughness and appetite for detail shown by his predecessor.

Telegraaf 5/9/'83
KAMER WELGERT TE BE-
ZUINIGEN OP 3 mnd DU-
REND BEZOEK AAN DE V

Zaken) zal de bezuiniging die hij nog jaar wil doorvoeren, elders moeten zoeken.

„Dat hebben we gedaan om onze goede wil te tonen. Maar het is onwaarschijnlijk dat daardoor f 55.000 kan worden bespaard,” aldus voorzitter Dolman.

door Madeleine Boefma

DEN HAAG, maandag

De Tweede Kamer weigert om f 55.000 te bezuinigen op het jaarlijkse bezoek van een kamerdelegatie aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Minister mr. H. van den Broek (Buitenlandse

Volgens dr. D. Dolman, voorzitter van de Tweede Kamer, heeft het preadjudicum zich wel bereid verklaard kamerleden iets goedkoper te laten vliegen en in een wat eenvoudiger hotel te laten logeren.

Een voorstel om te beslui-
gen door een beperking
van het aantal kamerleden
dat bijna drie maanden
naar de Verenigde Naties
gaat, wordt volgens de heer
Dolman door het presidium
van de Tweede Kamer af-
gewezen.

Volkskrant - 3/9/'83
DE "NORMALE" HUISVADER
SPAART VEEL KOSTEN UIT.

Blijkens een citaat van Kamerlid Van Iersel in de Volkskrant van vrijdag, werpt het CDA zich op als de beschermengel voor „mensen, die op een normale manier een gezin willen runnen. Het huidige belastingstelsel is een straf voor deze mensen". Het gaat snel met de begripsverwaging. Nog maar een paar jaar geleden werd de volstrekt vage term „echte minima" geïntroduceerd en nu zijn we via „mensen, die met hun inkomen meerdere personen moeten onderhouden" al bij een nieuwe categorie ernstig in hun bestaan bedreigde landgenoten: de op een normale manier hun gezin runnende huiskvaders, die door het huidige belastingstelsel worden bestraft.

De werkelijkheid finaal op zijn kop. Want hoe ziet dat normale gezin van Van Iersel er uit? Een ongeamciperde — mijn vrouw hoeft niet te werken — kerel, die voor de prijs van een bagje mee-eten en af en toe een nieuwe jurk, de volledige beschikking heeft over een volwassen werkkraacht, die zijn huis schoon houdt, die kleren verzorgt, het eten haalt en klaar maakt, sociale con-

tacten regelt, thuis is als de wasmachinemonieur of grufvuilophaler aan de deur komt enzovoorts enzovoorts. Wat spaart deze normale huisvader allemaal niet uit aan huishoudelijke hulp, wasserij, verstelwinkels, Chinees op de hoek en snipperdagen? Of aan vrije tijd in vergelijking tot alleenstaanden en tweeverdieners?

Een groot aantal financieel vertaalba-
re voordelen, waarvoor het belasting-
stelsel hem helemaal niet straft. Inte-
gendeel: al deze financiële voordelen
worden in tegenstelling tot een „tweede
inkomen” niet belast, terwijl de finan-
ciële nadelen van zo'n „tweede inkom-
en” toch ook geen aftrekpост vormen.
Van Iersel zet de zaak nog verder op zijn
kop door te stellen, dat de tweeverdi-
ners naast hun rekeningen voor huis-
houdelijke hulp, wasjerij enzovoorts
ook nog maar eens de toech al te goedko-
pe werkkrachten van de „normale” ge-
zinshoofden moeten gaan betalen. Hij
veronderstelt zelfs, dat er in brede kring
begrip is voor die stelling. Als dat zo zou
zijn, is er iets zwaar mis met de geestelij-
ke volksgezondheid in dit land, maar ik
houd het er voorlopig maar op, dat die
kring nog minder breed is dan de geluk-
kig toch al niet meer zo brede CDA-
kring.

AMERSFOORT Bert van der Weegen

Betreft: Verslag 12e vergadering werkgroep

Banken-Financiën d.d. 5 oktober 1983

r.a.: 10.2.e

Aanwezig 10.2.e (BGW, vz.), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP),
10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr.).

1. Verslag 11e vergadering

Bij aanwezigen toevoegen: 10.2.e (AFZ).

Sub 4, gedragscode, de 4e zin lezen als volgt: Afgesproken wordt dat de D.G. Belastingen zal ondertekenen; BGW en AFP zouden prijs stellen op medeparaaf; AFZ kan hier niet aan tegemoet komen i.v.m. spoed.

Sub 2: 10.2.e heeft nog geen contact kunnen opnemen met 10.2.e
10.2.e, i.v.m. afwezigheid wegens vakantie van laatstgenoemde.

2a Nota systeemfouten

De nota van 10.2.e (FIOD) bevat een overzicht van binnen het bankwezen toegepaste systematische grondpatronen van administratief-organisatorische en procedurele aard welke fiscale fraude dan wel afscherming van vermogensposities van cliënten kunnen bevorderen. De voorzitter concludeert dat de nota van groot nut kan zijn bij het verdere overleg over fraudepreventie. De heer 10.2.e zal voor de volgende vergadering worden uitgenodigd ten einde over e.e.a. nader van gedachten te wisselen.

c.c. Thesaurier-Generaal
D.G. Belastingen

D.G. Fiscale Zaken
leden van de werkgroep.

2b Nota transactiemogelijkheden

De nota bevat een overzicht van mogelijkheden om via transactie strafvervolgning en daarmee een behandeling van een strafzaak ter terechtzitting te voorkomen. AFZ zal enkele punten van de nota nader verduidelijken.

Het ligt in het voornemen beide nota's aan de Minister aan te bieden m.h.o. op overleg met DNB. De secretaris zal daartoe een aanbiedingsnotitie opstellen.

3 Gedragscode

Aanvankelijke berichten duiden er op dat de banken nogal wat problemen zouden hebben met de ontwerp-gedragscode. De [] meldt echter dat hem uit een gesprek met [] is gebleken dat zulks, behoudens wellicht t.a.v. een enkel onderdeel, niet het geval is. De [] stelt voor om, indien zou blijken dat de banken belangrijke bezwaren hebben tegen het ontwerp, de werkgroep aan het overleg met de banken te doen deelnemen; AFZ zou daarbij als woordvoerder kunnen optreden. Deze benadering zou duidelijk maken dat Financiën één lijn trekt t.a.v. het ontwerp. De voorzitter onderkent dat zulks bepaalde voordelen heeft maar wijst er anderzijds op dat de werkgroep in eerste aanleg geformeerd is om de interne coördinatie te bevorderen. Bovendien wil hij niet uitsluiten dat de banken bepaalde bezwaren zouden kunnen aanvoeren die BGW tot nu toe niet heeft onderkent. Spreker acht het derhalve niet raadzaam om naar buiten toe mede-

11.1	Besloten wordt dat AFZ het overleg met de banken zal voeren; [10.2.e] en [10.2.e] zullen daarbij als waarnemers aanwezig zijn.
------	--

buiten verzoek

5 Mededeling AFZ lopende zaken

De voorgelegde zaken geven geen aanleiding tot opmerkingen.

Volgende vergadering: donderdag 27 oktober, 9.30 h.

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 29 september 1983/nr.83-560/as

Agenda 12e vergadering Werkgroep Banken-Financiën d.d. 5 oktober 1983.

1. Verslag 11e vergadering.

2. Notitie BGW d.d. 12 augustus 1983.

2a. Nota systeemfouten.

2b. Nota transactiemogelijkheden.

3. Gedragscode.

4. Voortgang steekproef.

5. Mededeling AFZ lopende zaken.

6. Rondvraag.

WERKGROEP BANKEN - FINANCIËN 5-10-1983

10.2.g

Notitie d.d. 12 september 1983/nr. 520/kj

Agenda 11e vergadering Werkgroep Banken-Financiën d.d.
14 september 1983.

1. Verslagen 9e en 10e vergadering
2. Notitie BGW d.d. 12 augustus 1983
3. Concrete toepassing art. 49 bij banken (AFZ)
4. Gedragscode
5. Rondvraag.

Notitie d.d. 29 september 1983/nr.83-560/as

Betreft: verslag 11e vergadering Werkgroep Banken-Financiën

d.d. 14 september 1983.

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz.), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP),
10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr.)

1. Verslagen 9e en 10e vergadering

Verslag 10e vergadering ad 1, sub 4: de werkgroep hoeft over de genoemde casus geen oordeel uit te spreken omdat de FIOD vanwege het geringe financiële belang niet meer voornemens is ter zake activiteiten te ontplooiën.

2. Notitie BGW d.d. 12 augustus 1983

10.2.e en 10.2.e hebben met enkele vertegenwoordigers van DNB van gedachten gewisseld over genoemde notitie en met name over het onderdeel "verschijnselen in het bankwezen". Daarbij is de vraag gerezen op welke bank wordt gedomd in de FIOD-notitie betreffende de in behandeling zijnde zaken. Gelet op het kennelijke belang van deze affaire zou het dienstig zijn als Financiën

11.1 Van de zijde van het D.G.-Belastingen is gesteld dat dergelijke informatie door de FIOD slechts zou kunnen worden verstrekt nadat daartoe toestemming is verkregen van de desbetreffende Officier van Justitie, 10.2.e. 10.2.e zal worden gevraagd 10.2.e hieromtrent te benaderen.

c.c: Thesaurier-Generaal

D.G. Fiscale Zaken

D.G. Belastingen

leden van de werkgroep

Indien de informatie niet kan worden verkregen, kan het aanbeveling verdienen de Minister in overweging te geven zijn collega van Justitie te raadplegen. De onderhavige casus behoort niet tot het terrein van de Financiën-werkgroep. Via de voor die werkgroep voorziene procedure dient de FIOD wel informatie te verschaffen doch slechts indien men voornemens is maatregelen te nemen, hetgeen vooralsnog niet het geval is. De zaak zal te zijner tijd wel in het Coördinatie-overleg met Justitie aan de orde komen.

De heer [] zegt het te betreuren dat hij voor evengenoemd overleg geen uitnodiging heeft ontvangen; bij dergelijk overleg waarbij de relatie banken/Financiën in het geding is dienen alle leden van de juist met het oog op die relatie ingestelde werkgroep, betrokken te worden.

De voorzitter deelt mee dat de Minister nog niet heeft gereageerd op de notitie van 12 augustus jl.. Afgesproken wordt dat, nadat AFZ de reeds toegezegde nota over transactiemogelijkheden zal hebben afgerond, een nota zal worden opgesteld ten behoeve van een onderhoud tussen de Minister en de President van DNB. AFZ zal met het oog daarop de heren Rookus en 10.2.e vragen een nota op te stellen over systeemfouten bij de banken waaruit fraude zou kunnen voortvloeien.

3. Concrete toepassing art. 49 bij banken

De heer Van Oosterom maakt melding van enkele gevallen waarin de belastingdienst op problemen is gestuit bij het inwinnen van inlichtingen bij banken. Het ging in de desbetreffende gevallen m.n. om inzage van kredietdossiers. De voorzitter concludeert dat de praktijk uitwijst dat er behoefte bestaat aan een duidelijk geformuleerde gedragscode.

4. Gedragscode

Door BGW en AFP zijn wijzigingsvoorstellen ingediend t.a.v. het door AFZ opgestelde concept. BGW heeft nog geen kennis kunnen nemen van de door AFP ingebrachte wijzigingsvoorstellen. In verband met een mededeling ter zake in IX B moet de ontwerp-gedragscode voor het week-end aan de banken worden gezonden. Afsproken wordt dat de D.G. Belastingen zal ondertekenen met medeparaaf voor BGW en AFP. Er zal nog een gespreksronde volgen met het bankwezen.

buiten verzoek

Volgende vergadering: 5 oktober a.s., 9.30 uur.

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 12 september 1983/nr. 521/kj

GEHEIM

Betreft: Verslag 10e vergadering Werkgroep

Banken-Financiën d.d. 31 augustus 1983

r.a.: 11.1

Aanwezige: 11.1 (BGW, vz), 11.1 (AFP), 11.1 (BGW) 11.1 (AFZ),
11.1 (AFP, secr.).

1. Verslag 8e vergadering

- sub.3: de richtlijn is inmiddels in aangepaste vorm gepubliceerd; de heer Engelen deelt mee dat de D.G. belastingen voornemens is de FIOD te informeren;
- sub.4: de in de eerste alinea bedoelde casus moet nog worden gezien door AFZ;

buiten verzoek

2. Notitie BGW d.d. 12 augustus 1983

Van deze notitie is thans met name nog van belang het onderdeel "verschijnselen in het bankwezen".

De notitie ligt nog bij de Minister. De voorzitter verzoekt de heer een notitie op te stellen waarin nader wordt ingegaan op de wettelijke mogelijkheden voor en de gang van zaken bij het aanbieden van een transactie door het OM. De voorzitter deelt mee vernomen te hebben dat beslissingen omtrent de casus als genoemd in de FIOD-notitie d.d. 20 mei 1983, sub 7 D niet voor het einde van het jaar genomen zullen worden. Besloten wordt de notitie van 12 augustus voor de volgende vergadering(en) wederom op de agenda te plaatsen.

3. Gedragscode art. 49 AWR

De voorzitter wijst er op dat de motie inzake de toepassing van art.49 jegens de banken eind maart 1983 is aangenomen. In de motie wordt de Regering verzocht om binnen 6 maanden het resultaat van het overleg met de banken aan de Kamer mee te delen. Dit zou inhouden dat het overleg over de gedragscode eind september moet worden afgerond.

11.1

Engelen deelt mee dat de omzetting van het gespreksverslag in een gedragscode binnen enkele dagen gereed zal zijn. Afsproken wordt dat er naar zal worden gestreefd de concept-code eind volgende week naar de banken te zenden.

buiten verzoek

3. Diversen

De heer zal zorgdragen voor rondzending van een brief d.d. 29 augustus 1983 van S.G. Oranje waarin deze mededeelt in te stemmen met de ontwerp-brief aan de Kamer inzake de richtlijn Banken-Financiën.

Volgende vergadering 14 september 1983, 930 h.

**Ministerie van
Financiën**

Generale Thesaurie

**DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN**

Aan de directie van
De Nederlandse Bank N.V.

Postbus 98
1000 AB AMSTERDAM

Uw kenmerk:

Uw brief van

Ons kenmerk

Doorkiesnummer

's-Gravenhage

383-11.064

76 69 74

31 augustus 1983

Onderwerp

Richtlijn Financiën-bankwezen

Hierbij doe ik u een afschrift toekomen van een brief die ik op 29 augustus 1983 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heb gezonden.

DE MINISTER VAN FINANCIËN,
namens deze,
DE DIREKTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

10.2.e

Korte Voorhout 7
Postadres Postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage
Vanaf het station CS
te voet in 5 minuten
bereikbaar

Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 767767
Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

MEMORANDUM

Van de Minister van Financiën

Spied
Datum: 24/8

Aan: — TG om 26/8

26 bel

cc JJ

was

svg

0/bel in het

Betreft:

Voor einde reeks moet tweede kamer nog
bericht ontvangen - conform voorstellen van
P. S. - inzake definitieve interne "richtlijn
inzake banken - fiscaal". Zoupt u voor minister
in brief?

K.

Chen

13 juli 1983.

361. Voor de Minister.

Betreft: Informeel overleg met S.G. Justitie over coördi-
natie overleg inzake maatregelen t.a.v. banken.

- Dezer dagen heb ik overeenkomstig Uw opdracht informeel overleg gevoerd met mijn collega van Justitie, mr. Oranje, over het beoogde coördinatie-overleg inzake voorgenomen maatregelen ten aanzien van banken,

11.1

Wij besloten nu geen oude koelen meer uit de sloot te halen en ons te richten op de toekomst. In dat kader mag een brief van mr. Oranje aan prof. Korteweg worden verwacht waarin wordt voorgesteld het concept-verslag van hun gesprek op 13 mei 1983, met medewerkers - dat overigens als gevolg van een misverstand pas op 24 juni aan Justitie zou zijn toegesonden - als niet-geschreven te beschouwen. Anders zou Justitie zich namelijk genoodzaakt zien de voorgestelde tekst zorgvuldig van kritisch commentaar te voorzien.

11.1

VERTROUWELIJK.

11.1

- Bij Uw afwezigheid heb ik de Staatssecretaris over mijn overleg met mr. Oranje ingelicht; mede gezien diens reactie heb ik de heer Oranje meegedeeld dat wij bespreking zijnerzijds met de P.G.'s langs de geschetste lijnen op prijs zouden stellen. Heden vindt dit (eerste) gesprek plaats. De afronding zal - indien het gesprek positief verloopt - in de gedachtenlijn van de heer Oranje kunnen plaats vinden in de eerstvolgende P.G.vergadering op 24 augustus aanstaande.

De Secretaris-Generaal,

c.c. Staatssecretaris
D.G. der Belastingen
Thes. Generaal.

's-Gravenhage, 10 augustus 1983.

NOTITIE.

Onderwerp:
Coördinatie-regeling

Aan de Directeur Wetgeving, Juri-
dische en Bestuurlijke Zaken.

1. Hierbij zend ik door de notitie van de Directeur Binnenlands
Geldwezen d.d. heden inzake bovenvermeld onderwerp.

In hoofdlijnen stem ik met die notitie in.

Het is m.i. een kwestie van praktisch handelen dat de inlichtin-
gen welke de F.I.O.D. op mijn verzoek verschaft over komende of aan-
hangige belangrijke zaken, aan de werkgroep worden doorgegeven als
het de positie van de banken betreft.

Inderdaad zou de brief aan de S.G. van Justitie beter iets an-
ders kunnen luiden. Ik denk b.v. aan:

"De F.I.O.D. ressorteert onder de Directeur-Generaal
der Belastingen. Omtrent belangrijke zaken of zaken
welke publiciteits-gevoelig zijn, wordt de Directeur-
Generaal door de F.I.O.D. toch al geïnformeerd, onge-
acht de branche waarin de zaken zich voordoen (in feite
informeert de F.I.O.D. de Directeur Algemene Fiscale
Zaken). Het ligt dan voor de hand dat deze Directeur
tevens de werkgroep informeert, indien het om de posi-
tie van de banken gaat."

Op deze wijze wordt de zaak teruggebracht tot een normale amb-
telijk-hiërarchische informatie. Het spreekt immers vanzelf dat ik,
indien daartoe aanleiding zou bestaan, de Staatssecretaris en de
Thesaurier-Generaal zou inlichten. Nu er een werkgroep is, kan deze
als schakel fungeren en bovendien zelf aldus beter inzicht krijgen
in wat er speelt op haar terrein.

2. Na intern beraad lijkt het toch beter de invitatie van de
Heer Oranje aan mijn adres om deze aangelegenheid eens in de P.G.-

- vergadering -

vergadering te komen bespreken, niet af te wijzen, maar in beginsel te aanvaarden. Mogelijk is zulk een persoonlijke ontmoeting nuttig voor de onderlinge verstandhouding.

De Directeur-Generaal der
Belastingen,

C.C.:

25/7

Aan

10.2.e

De volgende vergadering van de werkgroep
Banken- Financien zal plaats vinden op
31 augustus a.s., 9.30 h.

buiten verzoek

10.2.e

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 19 juli 1983/nr. 83-414/kj

Agenda 9e vergadering Werkgroep Banken-Financiën d.d. 21 juli 1983.

1. Gesprek met

10.2.e

2. Verslag vorige vergadering

3. Overleg met Justitie inzake coördinatie; aanpassing ministeriële richtlijn.

DIRECTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN

Notitie dd. 13 juli 1983, nr. 83.589

Betreft: Relatie Justitie-O.M.

Aan de Directeur WJB

Op 11 juli jl. heeft de S.G. van Justitie, mr. Oranje, aan de
Thesaurier-Generaal een brief gezonden over een te bereiken
coördinatie-regeling t.a.v. justitiële maatregelen bij het bank-
wezen. Van deze brief stuur ik u bijgaand een vanwege de ver-
trouwelijkheid genummerde copie. Als voorzitter van de werkgroep
Banken-Financiën verzoek ik u om commentaar op deze brief, 11.1
de passage op blz. 2, onderste alinea welke ingaat op "bepaalde
autonome bevoegdheden van het openbaar ministerie in de wet
verankerd". Met het oog op een vergadering van de werkgroep op
21 juli a.s. waarin een reactie op deze brief t.b.v. de leiding
van het Ministerie zal worden opgesteld, verzoek ik u vóór deze
datum aan mij uw commentaar uit te brengen.
Tevens zend ik u als bijlage de notitie "Elementen voor een
coördinatie-regeling" waar mr. Oranje naar verwijst.

10.2.e

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

WERKGROEP BANKEN-FINANCIËN
DIRECTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN

Notitie dd. 13 juli 1983, nr. 83.590

Betreft: Reactie S.G. van Justitie t.a.v.
coördinatie bij maatregelen bij bankwezen

Aan de Minister I

Aan de Staatssecretaris II

Aan de Secretaris-Generaal III

De Secretaris-Generaal van het Ministerie van Justitie, mr. Oranje, heeft op 11 juli jl. een tweetal brieven aan de Thesaurier-Generaal gezonden over een coördinatie-regeling ten aanzien van maatregelen van justitiële aard bij het bankwezen.

Brief nr. 122 gaat vooral in op een interne Financiën-notitie (in uw bezit) welke de Thesaurier een tweetal weken geleden aan mr. Oranje informeel heeft toegezonden.

Brief nr. 123 gaat nader in op een gespreksverslag van de bespreking op 13 mei jl. (ook in uw bezit).

Het ligt in mijn voornemen op de volgende vergadering van de werkgroep Banken-Financiën welke op 21 juli a.s. wordt gehouden, een commentaar op beide brieven te doen vaststellen dat vervolgens in de Staf kan worden besproken.

Van de brieven zend ik ook een afschrift aan DNB (10.2.e). Met het oog op de vertrouwelijkheid heb ik de copieën van de brieven laten nummeren.

DE VOORZITTER VAN DE WERKGROEP BANKEN-FINANCIËN,

10.2.e

cc. Plv.TG
DG.Bel.
DG.FZ
leden van de werkgroep

10.2.e

10.2.e

11.1

Ministerie van
Financiën

Generale Thesaurie

WERKGROEP BANKEN-FINANCIËN

AAN:

de Fiscale Inlichtingen en
Opsporingsdienst

t.a.v. 10.2.e

Postbus 1532

2003 BR Haarlem

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Doorkiesnummer

s-Gravenhage

12 juli 1983

Onderwerp

Geachte 10.2.e

Ik stel het zeer op prijs dat u zich bereid hebt verklaard om met de Werkgroep Banken-Financiën van gedachten te wisselen over enkele algemene aspecten die zowel van belang kunnen zijn bij het vormgeven in de praktijk aan de ministeriële richtlijn betreffende de relatie van het departement (inclusief fiscus) met de banken als bij het overleg met Justitie inzake het opsporings- en vervolgingsbeleid jegens de banken. Zoals u met 10.2.e bent overeengekomen, zal deze gedachtenwisseling plaats vinden op 21 juli a.s. (aanvang 9.30 uur, kamer 3101, Ministerie van Financiën). Desgewenst kunt u zich door 10.2.e 10.2.e 10.2.e doen vergezellen. Bijgaand doe ik u een overzicht toekomen van onderwerpen die ik van mijn kant aan de orde zou willen stellen. Het staat u uiteraard vrij om ook andere zaken naar voren te brengen. De bijlage verwijst naar uw aan de directie AFZ gerichte brieven van 20 en 31 mei jl.

Hoogachtend,

10.2.e

Voorzitter van de Werkgroep
Banken-Financiën

Korte Voorhout 7

Postbus 1532

s-Gravenhage

Teleex 33141 nifini

Telegrammabureau

Telefoon (070) 767767

Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

Uitgegeven d.d. 7 juli 1983/nr. 393/kj

GEHEIM

Betreft: Verslag 8e vergadering werkgroep

Banken-Financiën d.d. 6 juli 1983

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz.), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP), 10.2.e
(BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr.).

1. Verslag 7e vergadering

ad.3: de heer van heeft de heer ter zake
geïnformeerd;

ad.6: wegens afwezigheid van is nog geen afspraak tot stand
gekomen; getracht zal worden een afspraak te arrangeren voor de
volgende vergadering die 21 juli a.s. zal plaats vinden.

2. Voortgang steekproef

De voorzitter memoreert dat de heer is aangewezen als
voorzitter van de werkgroep steekproef. De heer Westerburchen merkt op
dat afspraken zijn gemaakt met (8 juli) en het CBS
(12 juli). Het is zijn bedoeling voor 31 juli te komen tot een opzet
voor de steekproef.

cc. Thesaurier-Generaal
D.G. Belastingen
D.G. Fiscale Zaken
leden van de werkgroep

Die opzet zal vervolgens via het College van Overleg met de bankwereld worden besproken. De voorzitter zegt toe t.g.t. contact te zullen opnemen met de gelddiensten. Hij wijst er op dat de gelddiensten tijdens het overleg van 25 april jl. bezwaren hebben geuit omdat o.g.v. een privacy- beschikking van de D.G. der PTT een wettelijk voorschrift is vereist indien aan derden gegevens over cliënten worden verstrekt. De [] zal over dit punt contact opnemen met de [] van WJB.

De heer [] stelt voor in IXB te rapporteren over de voortgang van de werkzaamheden m.b.t. de steekproef. In die rapportage zouden de opzet van de steekproef en met name de daarbij geldende randvoorwaarden kunnen worden geschetst. Op die manier wordt eventuele kritiek reeds bij voorbaat enigszins ondervangen. De werkgroep stemt in met deze benadering. De secretaris van de werkgroep steekproef zal worden gevraagd e.e.a. op papier te zetten. Deze bijdrage zal vervolgens worden bezien in de werkgroep Banken-Financiën. Vraagpunt is nog onder welk hoofdstuk van IXB deze bijdrage moet worden geplaatst. In IXB moet ook worden gerapporteerd over de studie inzake legitimatie en de onderhandelingen over de gedragscode.

3. Aanpassing richtlijn, overleg met Justitie

N.a.v. opmerkingen gemaakt tijdens de Ministersstaf van maandag jl. is de concept-richtlijn opnieuw bijgesteld. De laatste versie zal maandag a.s. nogmaals in de Ministersstaf worden besproken. De [] zal zorgdragen voor rondzending. De geamendeerde richtlijn zal vooralsnog niet worden gepubliceerd, in afwachting van de resultaten van het overleg met Justitie. In de praktijk kan wel worden gewerkt met de laatste versie; de heer van Oosterom zal de FIOD hieromtrent telefonisch inlichten.

De voorzitter deelt mee dat Justitie bij monde van S.G. Oranje gematigd heeft gereageerd op de voorstellen van Financiën. Men heeft wel bezwaar tegen een formele opzet van het overleg; ook tegen de voorgestelde toetsing heeft men bezwaren. De voorzitter zal de Thesaurier-Generaal voorstellen om, nadat de zaak bij Financiën intern is afgerond, contact op te nemen met de heer Oranje.

4. Notitie F.I.O.D. d.d. 20 mei 1983 betreffende lopende zaken

De notitie bevat een overzicht van lopende zaken. Over enkele gevallen heeft de werkgroep inmiddels reeds beslissingen genomen. Enkele algemene aspecten zullen aan de orde worden gesteld tijdens het overleg met [] zullen voor dit overleg een gespreksnotitie opstellen die aan dhr [10.2.e] zal worden toegezonden. Op blz. 5 onder E wordt verwezen naar een zaak die nog zou wachten op een beslissing van ARZ; [] zal hieromtrent navraag doen.

M.h.o. de opzet van de steekproef is de informatie van belang dat een bepaalde bank een groot aantal depositorekeningen kent, waarbij als adres van de gerechtigde het kantooradres van de bank is opgenomen. Voorts is bij die bank 50% van de spaarbankboekjes niet op naam gesteld doch aan toonder. De heer [] stelt voor dat deze informatie wordt betrokken bij het overleg met []. Bij een steekproef op basis van naam en adres vallen deze gevallen buiten de boot.

De [10.2.e] wijst op de naamsverandering van Slavenburg; voorkomen zou moeten worden dat bij toekomstige arrestaties in de publiciteit gesproken zou worden over medewerkers van Crédit Lyonnais. De voorzitter zal deze zaak onder de aandacht brengen van de Thesaurier-Generaal.

buiten verzoek

Volgende vergadering: 21 juli, 9.30 h.

SECRETARIS-GENERAAL
VAN HET
MINISTERIE VAN JUSTITIE

Nr. 123

Ex. XII
Aan de Heer Dr. P. Korteweg,
Thesaurier-Generaal
Ministerie van Financiën

Den Haag, 11 juli 1983

Amice,

Het kort verslag van ons gesprek op 13 mei 1983 geeft op een aantal punten meen ik geen juiste weergave van een aantal niet onbelangrijke zaken. Ik aarzel tekstvoorstellen tot wijziging te doen. Het hangt er van af wat er met het verslag verder gaat gebeuren. Mocht u een stuk nodig hebben dat ook aan anderen ter kennis moet worden gebracht dan wil ik de heer Reinders vragen de tekst zorgvuldig van kritisch commentaar te voorzien. Ik beperk mij tot enkele hoofdpunten.

11.1

Mijn opmerkingen zijn dus nogal vele en niet compleet. Daarom vraag ik mij af of we het verslag niet terzijde zullen leggen en als niet geschreven zullen beschouwen.

Tenslotte nog een vraag. Blijkens de Handelingen over het ISMO-debat van 13 juni zou er een schrijven aan de F.I.O.D. zijn van 21 april. Zou het nuttig kunnen zijn als Justitie van dit schrijven inzage krijgt? Wellicht betreft het trouwens een gepubliceerde brief. De heren Kombrink en Couprie droegen er blijkbaar kennis van.

Met vri

oet,

10.2.e

DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN

Notitie d.d. 7 juli 1983, nr 83.575

Betreft: Herziene versie richtlijn
banken-Financiën

c.c. leden werkgroep banken-
Financiën
dir. WJB

Aan de leden van de Ministersstaf

./.

Hierbij doe ik u een exemplaar van het herziene concept voor een nieuwe versie van de richtlijn banken-Financiën toekomen. Het concept is aangepast aan de opmerkingen die zijn gemaakt in de staf van 27 juni j.l.; voorts zijn enkele zuiver tekstuele correcties aangebracht.

DE DIREKTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

T. Sdek

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie dd. 4 juli 1983/nr. 382/kj

Agenda 8e vergadering Werkgroep Banken - Financiën d.d. 6 juli 1983.

1. Verslag vorige vergadering
2. Voortgang steekproef
3. Aanpassing richtlijn, overleg met Justitie.
4. Notitie FIOD dd. 20 mei 1983 betreffende lopende zaken.

buiten verzoek

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 1 juli 1983/nr. 382/kj

GEHEIM

Betreft: verslag 7e vergadering werkgroep

Banken-Financiën d.d. 24 juni 1983

r.a.:

10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz.), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP), 10.2.e
(BGW), 10.2.e (AFP, secr.).

1. Verslagen 5e en 6e vergadering

In het verslag van de 6e vergadering wordt op bld.3 na onbezoldigd commissaris toegevoegd "c.q. rechercheur".

2. Voortgang steekproef

De voorzitter zet uiteen dat de Thesaurier-Generaal op 15 juni nadere afspraken heeft gemaakt met dr. Wellink over de opzet van de steekproef. Een belangrijk aspect daarbij was dat bij de banken een element van wantrouwen bestond omdat de belastingdienst de beschikking zou kunnen krijgen over de namen en de daarbij behorende rentegegevens. De voorzitter constateert dat deze afspraken kennelijk tot enige irritatie hebben geleid. D. [] merkt op dat het enige verbazing heeft gewekt dat over het voorstel [] geen nader overleg binnen Financiën heeft plaatsgevonden alvorens daarover tot afspraken is gekomen. Hij wijst er op dat geen reactie is verkregen op de notitie d.d. 17 mei van de werkgroep steekproef en evenmin op de notitie d.d. 10 juni van de werkgroep banken-financiën.

Hij acht het van belang dat alle betrokkenen invloed kunnen blijven uitoefenen op de besluitvorming ter zake. De voorzitter benadrukt dat nog geen definitieve beslissingen zijn genomen; e.e.a. verkeert nog in een voorfase. Een goede onderlinge afstemming blijft echter noodzakelijk.

3. Nummerrekening

Gebleken is dat de gevraagde informatie voor het desbetreffende onderzoek van wezenlijk belang is. De [] heeft de zaak besproken met de betrokken controle-ambtenaar; laatstgenoemde zal e.e.a. met [] verder afhandelen.

4. Aanpassing richtlijn

De ontwerp-richtlijn wordt besproken en nader geformuleerd. Het ontwerp zal in de ministerstaf van maandag 27 juni worden besproken. Daarbij zal tevens het overleg met Justitie aan de orde komen.

5. Maatregelen ter beslissing voorgelegd

- a. Voornemen formeel verlof te vragen tot huiszoeking ter inbeslag-neming van bescheiden bij twee bankinstellingen: geen bedenkingen, mits e.e.a. op rustige wijze wordt afgewikkeld.

b. Voornemen te volharden in een vordering tot het uitleveren van bescheiden ex art. 81 AWR en niet over te gaan tot een vordering ex art. 105 W.v.Sv.: accoord met procedurevoorstel met dien verstande dat op dit moment buiten beschouwing dient te blijven het element uitlokking van een strafbaar feit door het hoofdkantoor van de bank in kwestie vanwege het juridische advies in deze aangelegenheid.

6. Notitie Slavenburg

De notitie geeft aanleiding te veronderstellen dat een gesprek met dhr. [] over meer algemene aspecten van een zaak als de onderhavige nuttig zou kunnen zijn. Aanleiding voor het onderzoek was een commun. misdrijf zodat de Financiën-procedure, indien daarin reeds zou zijn voorzien op het moment van de actie, niet van toepassing zou zijn geweest. De voorzitter memoreert met name de wijze van publiciteit voeren, de informatie c.q. het gebrek aan informatie vooraf bij niet rechtstreeks bij het onderzoek betrokkenen en de in de notitie geuite veronderstellingen omtrent het preventieve karakter van acties als de onderhavige. Dergelijke aspecten zouden in het voorkomende geval in het overleg met Justitie besproken kunnen worden. De heer van Oosterom zal dhr. [] benaderen voor een afspraak.

Volgende vergadering 6 juli 1983, 9.30 h.

DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN

Notitie d.d. 1 juli 1983, nr 83.555

Betreft: Lidmaatschap Financiën in werkgroep
Justitie, Financiën en DNB

Voor de Thesaurier-Generaal

via d 10.2.e kteur BC 10.2.e 1/7

via h 10.2.e fd Afdeling FMI

Tijdens de Ministersstaf van afgelopen maandag 11.1
Minister tijdens uw afwezigheid (besloten ook de D.G. der Belastingen
in de op te richten werkgroep van Justitie, Financiën en DNB inzake maat-
regelen bij banken op te nemen.* Tot op heden was voorzien in een vertegen-
woordiging van U en de directeur BCW.

11.1

HET HOOFD VAN HET BUREAU
FINANCIËLE MARKTEN,

10.2.e

11.1

**Ministerie van
Financiën**

Generale Thesaurie

**DIRECTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN**

AAN:

10.2.e

**Plv.-Hoofd van de Hoofdafdeling
Staats- en Strafrecht
Ministerie van Justitie
Postbus 20301
2500 EH 's-Gravenhage**

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Doorkiesnummer

's-Gravenhage

766974

27 juni 1983

Onderwerp

Bijgaand zend ik u op verzoek van 10.2.e ten behoeve van het
komend overleg op 30 juni a.s. tussen de Ministeries van Justitie
en Financiën en De Nederlandsche Bank N.V. een exemplaar van een
herziene versie van de interne Financiën-richtlijn.

11.1

10.2.e

Korte Voorhout 7
Postadres Casuariestraat 32
's-Gravenhage
Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 767767

Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

30 JUN

Kopie

10.2.e

Notitie d.d. 29 juni 1983, nr 365/svl

Voor : de Thesaurier-Generaal

van : de plv. Thesaurier-Generaal

c.c. : Dir. DGW, Dir. AFEP

betreft : Bankraad

10.2.e

Orderstaard enkele punten uit de Bankraad van 28 juni 1983:

- N.a.v. een vraag over zwart geld/ vertrouwensrelatie banken

(jaarverslag bl. 26):

10.2.e

:

11.1

tijken tegen dan zal zij in eerste instantie stappen nemen bij de Raad van Bestuur. Is er duidelijk sprake van overtredingen dan misschien andere stappen. Wordt de Bank door fiscale of justitiële autoriteiten om medewerking gevraagd dan menen wij dat dit niet de taak van de Bank is. De relatie van de Bank is met de banken, niet met de cliënten van de banken.

buiten verzoek

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 22 juni 1983/nr. 83-353/eg

Betreft: verslag 5e vergadering werkgroep

GEHEIM

Banken-Financiën d.d. 10 juni 1983

r.a.:

10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP),
10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr).

1. Verslag vorige vergadering

Bld. 1: laatste zinsnede wordt vervangen door: "Dit kan ook ongunstige effecten hebben voor de instelling. De [] zal de zaak bespreken met de Secretaris-Generaal van Justitie".

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

Volgende vergadering 15 juni 1983, 9.30 uur.

Agenda 7e vergadering Werkgroep Banken-Financiën

d.d. 24 juni 1983

1. Nummerrekening
2. Voortgang steekproef
3. Aanpassing richtlijn
4. Notitie Slavenburg
5. Notitie lopende zaken

~~hier~~ is ooit bij start
van acti aangewezen dat procedure
2. lang zal duren? Het was
in de actiën behouden
N.N. (pas) meer april uitvoering
aan handen.

**RECTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
REGULERING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN
BUREAU FINANCIËLE MARKTEN**

Notitie dd. 24 juni 1983, nr. 83.538

Betreft: Coördinatie met Justitie t.a.v.
maatregelen bij banken

Aan de deelnemers van de Ministerstaf

./.

Bijgaand doe ik u een notitie m.b.t. een coördinatie-regeling met het Ministerie van Justitie t.a.v. maatregelen van justitiële aard bij het bankwezen toekomen. Deze notitie vormt een aanvulling op mijn eerdere notitie van 23 juni jl. over de herziene versie van de interne Financiën-richtlijn Banken-Financiën.

./.

11.1

11.1

10.2.e

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

10.2.e

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 22 juni 1983/nr. 83-354/eg

Betreft: verslag 6e vergadering werkgroep

GEHEIM

Banken-Financiën d.d. 15 juni 1983

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP),
10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr).

Bij de opening van de vergadering refereert de voorzitter aan het feit dat dhr 10.2.e tijdens de UCV beschikte over de brief van de D.G. Belastingen aan de FIOD betreffende de toepassing van de ministeriële richtlijn. De brief was slechts op zeer beperkte schaal verspreid, m.n. in de werkgroep Banken-Financiën, in de WOB-club i.v.m. een verzoek om openbaarmaking van de richtlijn en uiteraard bij de FIOD. Geconstateerd wordt dat in de toekomst vertrouwelijke stukken op een zo beperkt mogelijke schaal moeten worden verspreid. M.n. WOB-verzoeken inzake vertrouwelijke stukken zouden niet door de WOB-club moeten worden beoordeeld, maar door de Directeuren Voorlichting en WJB. Deze wens voor de toekomst houdt uiteraard geen uitspraak in over de gang van zaken in de onderhavige kwestie.

buiten verzoek

c.c.: Thesaurier-Generaal
D.G. Belastingen
D.G. Fiscale Zaken

Leden van de werkgroep

buiten verzoek

2. Overleg met Justitie inzake richtlijn

11.1

11.1

buiten verzoek

4. Bijstellingen van de Bankiersvereniging m.b.t. gespreksverslag

10.2.e deelt mede dat door de banken onderling is afgesproken dat 10.2.e in deze kwestie namens het College van Overleg zal optreden. AFZ zal de gelddiensten erbij betrekken. 11.1

11.1

Volgende vergadering: 24 juni 1983, 9.30 uur.

FISCALE INLICHTINGEN- EN OPSPORINGSDIENST

Korrespondentie-adres:
Postbus 1632
2003 BR HAARLEM

AFDELING: FISCALE RECHERCHE.

Nr.:

ONDERWERP:

KABINET

Het Ministerie van Financiën,
Directie Algemene Fiscale Zaken,
Postbus 20201,
2500 EE 's-GRAVENHAGE.

T.a.v. J.J. van Oostrom.

AANTEKENEN

Verzoeken bij beantwoording
datum en nummer te vermelden.

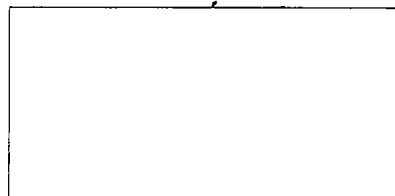
Haarlem, 21 JUNI 1983

Zoals vrijdag 17 juni 1983 telefonisch met u besproken doe ik u, gezien het gestelde in de ministeriële notitie van 6 april 1983 inzake de relatie tussen het bankwezen en de fiscus, een tweetal notities toekomen met betrekking tot het, in reeds lopende strafrechtelijke opsporingsonderzoeken, -eventueel- toepassen van een dwangmiddel (huiszoeking ter inbeslagneming) tegen bankinstellingen.

Kortheidshalve moge ik voor de feiten in casu naar deze notities verwijzen.

Aangezien de voortgang van de onderhavige onderzoeken stagneert in afwachting van de uitkomst van het voorgeschreven overleg verzoek ik u mij zo spoedig mogelijk omtrent de uitkomst van het overleg in deze zaken te willen informeren.

✓ HET HOOFD VAN DE AFDELING
FISCALE RECHERCHE,

Agenda 6e vergadering Werkgroep Banken-Financiën

d.d. 15 juni 1983

1. Nummerrekening
2. Overleg met Justitie inzake richtlijn
3. Bezwaren banken inzake steekproef
(Volkskrant 14 juni)
4. Bijstellingen Bankiersvereniging gespreksverslag.

Zitting 1982-1983

17 050

Misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies

17 522

Fraudebestrijding in de directe belastingen en de omzetbelasting

Nr. 21

MOTIE VAN HET LID KOMBRINK

Voorgesteld in de uitgebreide commissievergadering van 13 juni 1983

De Kamer,

gehoord de beraadslaging;

van oordeel, dat de door de Minister van Financiën gegeven richtlijnen met betrekking tot voorgenomen maatregelen, die van invloed kunnen zijn op de positie van enerzijds de banken en anderzijds de fiscus, onder meer een belemmering kunnen vormen voor een optimale opsporingsactiviteit en voor het streven tot een correcte belastingheffing te komen;

constaterend, dat de richtlijnen verder gaan dan een melding van voorgenomen maatregelen, die de minister in staat zou stellen voor een goede publicitaire en monetaire begeleiding zorg te dragen;

overwegende, dat art. 80 AWR voor fiscale zaken reeds in een toereikende beoordelingsmogelijkheid voorziet;

verzoekt de Regering, de richtlijnen in te trekken, dan wel de goedkeuringsprocedure te vervangen door een meldingsprocedure,

en gaat over tot de orde van de dag.

Kombrink

Tweede Kamer, zitting 1982-1983, 17 050 en 17 522, nr. 21

260

**Ministerie van
Financiën****Directoraat-Generaal
der Belastingen****DIRECTIE ALGEMENE FISCALE ZAKEN
AFDELING FISCAAL JURIDISCHE ZAKEN**

Aan het Hoofd van de Fiscale
Inlichtingen en Opsporingsdienst
te:
HAARLEM

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk
583-9549

Doorkiesnummer

's Gravenhage
21 april 1983

Onderwerp

Onder verwijzing naar de ter zake reeds gevoerde besprekingen en mondeling
gemaakte afspraken deel ik u het volgende mede.

In het licht van de gebeurtenissen van de afgelopen maanden heeft de Minister
enkele interne procedureregels vastgesteld in verband met de relatie van het
departement (inclusief fiscus) met de banken. Een exemplaar van dit procedure-
voorschrift doe ik u hierbij toekomen.

Ook de FIOD zal zich in verband met de kwetsbaarheid van het bankwezen naar
de regelen daarvan moeten gedragen.

In concreto betekent dit dat voorgenomen onderzoeken bij het bankwezen, waar-
bij de FIOD een rol gaat vervullen - onverschillig of zulks geschiedt ten
shoeve van het Ministerie van Financiën of van het Openbaar Ministerie -
onderwerp van onderzoek zijn volgens de procedure zoals omschreven in de punten
2 en volgende van het ministeriële voorschrift.

Deze procedure kan, indien noodzakelijk, snel worden doorlopen en zal dus niet
tot ongewenste vertraging behoeven te leiden.

Indien mocht blijken dat uit een op verzoek van het O.M. voorgenomen onderzoek
naar het oordeel van Financiën onevenredig grote schade voor het vertrouwen
in het bankwezen zou kunnen voortvloeien, zal ten spoedigste overleg worden
gepleegd tussen de Minister c.q. de Staatssecretaris van Financiën en de
Minister van Justitie, alvorens met het onderzoek wordt begonnen.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik nog eens te onderstrepen dat het wenselijk
is bij onderzoeken bij het bankwezen zo terughoudend (mogelijk) als het doel
van het onderzoek toelaat op te treden. Deze terughoudendheid ware ook te
betrachten ten aanzien van de omvang van de bescheiden, die tijdens een onder-
zoek worden onderzocht of in beslag genomen.

DE DIRECTEUR-GENERAAL DER BELASTINGEN,

10.2.e

Directoraat-Generaal der Bel.

De Voorhout 7
Adres Casuariestraat 32
Gravenhage
t 33141 milin

Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
adres

Vermeld het

Centrale Directie WJB.

Notitie : d.d. 9 juni 1983/WJB.1264.

Onderwerp : concept t.b.v. fraude debat
n.a.v. opmerkinge 10.2.e

Aan het Hoofd van CDWJB

In hoeverre de Minister van Financiën de bevoegdheid heeft ambtenaren van de Fiod instructies te geven terzake van de opsporing van strafbare feiten hangt af van het soort delict - fiscaal (A) of gemeen (B) - en of de instructie een uiting is van de leiding (1) of van het beheer (2) over de Fiod.

Ad A1 - leiding terzake van fiscale delicten.

Artikel 80, eerste lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen geeft aan dat naast de in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, ook de ambtenaren van de rijksbelastingdienst belast zijn met het opsporen van bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten. In die zin hebben de belastingambtenaren een bijzondere opsporingsbevoegdheid als bedoeld in artikel 142 Wetboek van Strafvordering.

Het tweede lid van artikel 80 bepaalt dat in afwijking van de artikelen 155, 156 en 157 van het Wetboek van Strafvordering alle processen-verbaal betreffende bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten worden ingezonden bij het bestuur van 's-Rijks belastingen. Het bestuur doet de processen-verbaal betreffende strafbare feiten, terzake waarvan verzekeringstelling of voorlopige hechtenis is toegepast dan wel een woning tegen de wil van de bewoner is binnengetreken, met de inbeslaggenomen voorwerpen onverwijld toekomen aan de bevoegde officier van Justitie.

De overige processen-verbaal doet het bestuur, met de in beslaggenomen voorwerpen, toekomen aan de officier van Justitie, indien het een vervolging wenselijk acht.

Hiermede is aan het bestuur van 's-Rijks belastingen een -
11.1 - bevoegdheid toegekend om het
opportuniteitsbeginsel toe te passen.

Ingevolge artikel 148, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering geeft de officier van Justitie teneinde zijn eigen opsporingstaak te kunnen vervullen, bevelen aan de overige personen met de opsporing belast. Deze algemene regel kent zijn uitzondering in artikel 80, vierde lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.

Daar wordt nml. bepaald dat het bepaalde in artikel 148, tweede lid, W.v.Sv. geen toepassing vindt in zaken, waarin het bestuur van 's-Rijkbelastingen het proces-verbaal niet aan de officier van justitie heeft doen toekomen. Anders gezegd, indien het bestuur gebruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid om het opportuniteitsbeginsel te passen, staat de Fiod terake van de opsporing van fiscale delicten niet onder bevel van de officier van justitie.

Conclusie A 1:

De leiding terzake van fiscale delicten ligt in het algemeen bij het bestuur van 's-Rijkbelastingen. Slechts waar het proces-verbaal aan de bevoegde officier van justitie is toegezonden, is deze de bevoegde instantie om terzake instructies te geven.

Ad. A 2 - beheer terzake van fiscale delicten.

11.1

Blijkens artikel 4 van de Organisatiebeschikking rijksbelastingdienst staat het hoofd van de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst onder het gezag van de directeur-generaal der belastingen.

Conclusie A 2:

11.1

Ad.B 1-leiding terzake van commune delicten.

Blijkens de stukken, zijn de ambtenaren van de Fiod benoemd als onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie. Als zodanig zijn zij opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 141, ten vierde, Wetboek van Strafvordering en hebben ze algemene opsporingsbevoegdheid. Ingevolge artikel 148, tweede lid staan zij daarbij onder bevel van de officier van justitie; hierop bestaan geen uitzonderingen.

Conclusie B 1:

11.1

Ad. B 2 - beheer terzake van commune delicten.

Zoals hierboven reeds is vermeld zijn de ambtenaren van de Fiod tevens onbezoldigd ambtenaar bij het Korps Rijkspolitie.

Ingevolge artikel 11 van de Politiewet berust de algemene leiding, de organisatie en het beheer van het Korps Rijkspolitie bij de Minister van Justitie.

De ambtenaren van de Fiod vallen dan ook onder de Rechtspositieregeling onbezoldigde ambtenaren van het Korps Rijkspolitie en de Instructie onbezoldigde ambtenaren Korps rijkspolitie.

Zulks leidt bijvoorbeeld tot de consequentie dat ambtenaren van de Fiod bij hun ambtsaanvaarding moeten beloven vertrouwelijke informatie niet aan anderen openbaar te maken dan aan hen, aan wie zij uit hoofde van hun ambt als onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie tot mededeling verplicht zijn; hiertoe behoort niet de Minister van Financiën.

11.1

11.1

Conclusie B 2:

11.1

Slotconclusie.

11.1

10.2.e

Directie Algemene Fiscale Politiek

9 JUNI 1983

10.2.e

Notitie dd. 9 juni 1983/nr. 83-320/kj

Betreft: Verslag 4e vergadering werkgroep Banken-Financiën

d.d. 1 juni 1983

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP),
(BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secretaris).

10.2.e

1. Verslag vorige vergadering

Blz. 2, legitimatie: WJB heeft een werkgroep geformeerd die 2 juni voor de eerste maal bijeen zal komen.

Blz. 3, spaarbewijzen: in het kader van de werkzaamheden van de Commissie-Geelhoed zal de Ministerraad begin juli beslissen of de behandeling van enkele wetsontwerpen, waaronder het w.o. spaarbewijzen, voortgang kan vinden.

10.2.c

c.c.: Thesaurier Generaal
D.G. Belastingen
D.G. Fiscale Zaken
Leden van de Werkgroep

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

4. FIOD-onderzoek op initiatief OM

Besloten wordt dat de secretaris de opvattingen van de werkgroep hier-
omtrent in een notitie voor de bewindslieden uiteen zal zetten.

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

Volgende vergadering 15 juni a.s. 9.30 uur.

13 JUNI 1983

Notitie dd. 10 juni 1983

Voor de Thesaurier-Generaal

10.2.e

H/6

- ./.
- Bijgaand treft u een notitie aan van de Werkgroep Banken-Financiën welke is opgesteld naar aanleiding van een passage (aangestreept) in een brief van 21 april 1983 van de Directeur-Generaal der Belastingen aan de FIOD over de coördinatie-instructie van de Minister van 6 april 1983.
- ./.

11.1

10.2.e

DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN,

10.2.e

11.1

10.2.e

Wilt u sup van vryen dat de
Minister van vryen met het
stuk heeft om de interpretatie
van de F-KOD - afspraak.

De notie van het met
het laatste concept.

Maar de Minister is met,
dus; met vryen dat het zijn
opmerking kunnen maken.

11.1

11.1

10.2.e

10/6

10.2.e Dir.-Gen. Bel.,
K. 2223, tel.: 6753

427475

00161

De heer [] is van mening dat de richtlijn niet behoort te gelden voor de onderzoeken die de F.I.O.D. in het verlengde van het openbaar ministerie verricht. Hij vindt dat een meldingsprocedure, die het Ministerie van Financiën in staat stelt onderzoeken van deze aard adequaat te begeleiden op zichzelf voldoende is.

Het lijkt nuttig voor een goed begrip een korte schets te geven van de ter zake bestaande wettelijke bevoegdheden.

Zoals alle belastingambtenaren zijn ook de ambtenaren van de F.I.O.D. belast met de opsporing van bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten. Daarnaast zijn de ambtenaren van de fiscale recherche onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie, hetgeen een algemene, dus niet alleen tot fiscale delicten beperkte opsporingsbevoegdheid meebrengt. Op grond van artikel 80, tweede lid van de Algemene wet inzake rijksbelastingen moeten alle processen-verbaal betreffende fiscale delicten worden ingezonden bij het bestuur van 's Rijks belastingen (dit zijn de acht regionale directeurs). Indien het bestuur vervolging wenselijk acht, zendt het proces-verbaal aan de Officier van Justitie. Het bestuur heeft echter geen discretionaire bevoegdheid doch is verplicht het proces-verbaal door te zenden naar het O.M. indien bijzondere middelen zijn gebruikt (inverzekeringstelling, voorlopige hechtenis, binnentrekken woning tegen de wil van de bewoner). Toepassing van deze bijzondere middelen heeft derhalve tot gevolg dat een zaak naar de invloedssfeer van het O.M. verschuift.

Ten aanzien van de niet-fiscale, zgn. commune delicten zijn de ambtenaren van de fiscale recherche als onbezoldigde ambtenaren van het Korps Rijkspolitie gehouden aan de op grond van artikel 148, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering door een Officier van Justitie gegeven bevelen te voldoen. Artikel 177 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt hetzelfde ten aanzien van de rechter-commissaris die is belast met de behandeling van strafzaken.

Tot zover de korte schets van de bestaande wettelijke bevoegdheden.

11.1

11.1

Werkgroep Banken-Financiën

Notitie d.d. 2 juni 1983/nr.83-312/as

Betreft: instructie FIOD

P.a.:

10.2e

Aan de Minister

Aan de Staatssecretaris

d.t.v. de Secretaris-Generaal

de Thesaurier-Generaal

de D.G. Belastingen

de D.G. Fiscale Zaken

11.1

Opsporingsactiviteiten FIOD

Zoals alle belastingambtenaren zijn ook de ambtenaren van de FIOD belast met de opsporing van bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten. Daarnaast zijn alle ambtenaren van de Fiscale Recherche van de FIOD onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie, hetgeen een algemene, dus niet alleen tot fiscale delicten beperkte opsporingsbevoegdheid meebrengt.

Op grond van art. 80, lid 2 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen moeten alle processen-verbaal betreffende fiscale delicten worden ingezonden bij het bestuur van 's Rijksbelastingen, in casu de regionale directeuren. Indien het bestuur vervolging wenselijk acht, zendt het het proces-verbaal aan de officier van justitie. Het bestuur moet het proces-verbaal echter doorzenden indien bijzondere middelen zijn gebruikt (inverzekeringstelling, voorlopige hechtenis, binnentreden woning tegen wil bewoner). Toepassing van bijzondere middelen heeft derhalve tot gevolg dat een zaak naar de invloedssfeer van het Openbaar Ministerie verschuift. Het Openbaar Ministerie kan betreffende fiscale delicten geen onderzoek gelasten in zaken die niet door het bestuur zijn ingezonden (art. 80, lid 4 AWR).

Ten aanzien van niet-fiscale, zgn. commune delicten zijn de ambtenaren van de Fiscale Recherche, als onbezoldigde ambtenaren van het Korps Rijkspolitie, gehouden aan de op grond van art. 148, lid 2 Wetboek van Strafvordering, door een Officier van Justitie gegeven bevelen te voldoen.

11.1

11.1

11.1

De Voorzitter van de
Werkgroep Banken-Financiën,

Notitie d.d. 3 juni 1983 nr. VII/2/0408

Voor: de Minister

Via : de Thesaurier-Generaal

de Directeur-Generaal der Belastingdienst

Van : de Directeur Voorlichting

10.2.e

3/6

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Betreft: Key-note voor de Minister-President bij persconferentie 3 juni.

Richtlijn is uitgegaan op 6 april. Deze week gepubliceerd na WOB-verzoek van Trouw. Regelt afweging van belangen tussen fraude-onderzoek bij banken en mogelijke schade aan bankwezen. Richtlijn geldt de belastingdienst, waaronder de FIOD. Geen regelgeving 11.1 van de Minister van Financiën voor Openbaar Ministerie. Met Justitie vindt wel overleg plaats om zoveel mogelijk beleid op elkaar af te stemmen.

Commentaar:

De richtlijn is bedoeld om in deze zo uiterst gevoelige materie de grootst mogelijke zorgvuldigheid te waarborgen. Zoals minister Ruting gisteren al onomwonden op het journaal zei, is het de bedoeling dat het recht altijd zijn loop zal hebben. Daar mag geen enkel misverstand over bestaan. Het is daarom een uiterst waardevolle richtlijn, die aangeeft hoe zuiver de Minister en de Staatssecretaris van Financiën te werk willen gaan bij de aanpak van fraude. Enerzijds heb je dus het grondprincipe dat recht moet geschieden. Anderzijds de duidelijke beklemtoning van de bijzondere zorg en verantwoordelijkheid van de Minister van Financiën voor het vertrouwen in de banken. Dat vertrouwen is van zeer wezenlijke betekenis voor onze economie.

Duidelijk is dat fraudebestrijding bij minister Ruting en staatssecretaris Koning hoge prioriteit heeft. Als je daar dan zoveel werk van maakt en wil maken is het goed tegelijk te zorgen dat er geen onevenredig grote schade wordt toegebracht aan het bankwezen. Want de laatste is de kern de

fraudebestrijding de bestrijding niet

10.2.e

DIRECTEUR VOORLICHTING

Aan:

10.2.e

10.2.e

12
6 in om
Op suggestie
AFZ.

Afkonding van
AFZ. Ik neem
aan een suggestie
voor de richtlijn
fraag beamen.
D

10.2.e

K.3101 tst.6988
Directeur Binnenlands Geldwezen

427538

00165

MEMORANDUM

Th. See. n.v.
18/15
6

Van de Minister van Financiën

Datum: 8 juni 1983

Aan: D.G. Belastingen

c.c.:Staatssecretaris

S.G.

T.G.

Betreft: D.G. FiZa

an 10/6 → BJV

→ BC

Hoe staat het met de reikwijdte van mijn interne "richtlijn",
met name de vraag of dit ook geldt voor FIOD activiteiten ten
behoefte van O.M. Zie ook hoofdartikel NRC 7-6.

Ruding

Nieuwe richtlijn Financiën:

Regels strenger bij onderzoek banken

Van onze redactie economie

AMSTERDAM - Ambtenaren van de fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst moeten in de toekomst een strakkere

① overleg-procedure volgen, zij een onderzoek willen instellen bij een bank.

② Dit blijkt uit een nieuwe richtlijn die op 6 april door minister Ruting van financiën is gege-

ven. Dit is openbaar geworden na een beroep van Trouw op de Wet openbaarheid bestuur. (Deze wet is bedoeld om burgers recht te geven op het verkrijgen van informatie over overheidsbeleid, red.)

③ De richtlijn geldt niet uitsluitend voor de FIOD, maar voor alle ambtenaren van het ministerie van financiën in relatie tot de banken.

Zij geeft de FIOD minder vrijheid van handelen als er een onderzoek bij banken wordt uitgevoerd, dan tot dusver in de praktijk het geval was. De dienst valt normaal gesproken onder het ministerie van financiën, maar het komt bij uitzondering voor dat de FIOD het ministerie van justitie bijstaat. Dit was bijvoorbeeld het geval bij het onderzoek naar personen bij Slavenburg's Bank.

Openbaar ministerie

Het ministerie van financiën onderhandelt daarom nog met dat van justitie over een soortgelijke richtlijn, die van toepassing is als de FIOD als verlengstuk van Justitie optreedt. Beiden wordt, of ook het openbaar ministerie zich er aan wil onderwerpen. Het overleg hierover is nog niet afgerond.

De minister heeft een interne werkgroep ingesteld, die alle voorgenomen maatregelen moet beoordelen op het mogelijke gevaar dat ze 'onevenredig grote schade' toebrengen aan het vertrouwen van het publiek in de banken.

Anderzijds wordt van voorgenomen maatregelen ook bekeken of de fiscus er nog wel mee uit de voeten kan. Het gaat overigens niet alleen om uitvoerende maatregelen, zoals een onderzoek van de FIOD, maar ook om wetgeving.

Voorbereiding

De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de directies algemene fiscale politiek en algemene fiscale zaken, en de directie binnenlands geldwezen.

Als de leden van de werkgroep het niet met elkaar eens zijn, wordt de mening gevraagd van de directeur-generaal die het derwerp in portefeuille heeft, van de thesaurier-generaal, zij het ook niet eens worden bij de minister de knoop door.

De richtlijn bepaalt verder voorgenomen maatregelen nader verder mogen worden voortgevoerd of uitgevoerd, zolang geen overeenstemming over of voordat de minister erin laatste woord over heeft gehad.

Verder moeten woordvoerder van het ministerie, die voorlichting geven over onderzoek banken, daarvoor vooraf goedkeuring vragen van de betrokken directeur-generaal en aan de schatstibewaarder.

Lid van vaste Kamercommissie voor financiën Hans Kombrink (PvdA) vindt dat de maatregel niet wordt gerechtvaardigd door problemen die in het verleden hebben gespeeld. Het Slavenburg-onderzoek zou in principe niet anders zijn verlopen als die richtlijn bij de aanvang van het onderzoek al had bestaan. Hij gaat er daarbij vanuit dat de richtlijn niet óók van toepassing wordt verklaard op onderzoeken, die de FIOD het verlengde van het openbaar ministerie verricht.

Vetorecht

„Ik kan me niet voorstellen dat de minister van financiën dat in uiteindelijk een vetorecht verwerft, dat zou toch al te gaan”. Kombrink vindt dat de meldings-procedure, die het ministerie van financiën in staat stelt onderzoeken adequaat begeleiden, op zichzelf voldoende is. Volgen hem belemmert de richtlijn het noodzakelijke niet optreden bij een onderzoek waardoor de effectiviteit van mindert.

Hij vreest dat de richtlijn in praktijk neerkomt op een vetorecht van de minister. „Ik vind dat de regeling moet worden ruggedraaid”, aldus het fractielid. De CDA-specialisten waren gisteravond niet bereikbaar voor commentaar, evenmin als ambtenaren van de FIOD.

11.1

DE NEDERLANDSCHE BANK N.V.
POSTBUS 98 - 1000 AB AMSTERDAM
AFDELING TOEZICHT KREDIETWEZEN

Amsterdam, 31 mei 1983.

TELEFOON 020-624 9111

DOORKIESNR 020-624 2172

REFERENTIE:

10.2.e

10.2.e

VERTROUWELIJK

Ministerie van Financiën
Generale Thesaurie
Directie Binnenlands Geldwezen
Postbus 20201
2500 EE 's-GRAVENHAGE

Ter attentie van

10.2.e

Amice,

Hierbij zend ik je het door mij opgestelde verslag toe van
het besprokene tijdens de bijeenkomst op Financiën d.d.
13 mei 1983.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Persbericht Financiën

Nr. X 171

10.2.e

2 juni 1983

Coördinatie-richtlijnen voor FIOD-onderzoeken bij banken

De Minister van Financiën heeft op 6 april 1983 enkele interne coördinatie-regels opgesteld voor Financiën-ambtenaren en de belastingdienst (inclusief FIOD) om te bewerkstelligen dat bij fiscaal onderzoek in het bankwezen het vertrouwen in het bankwezen gewaarborgd blijft, terwijl toch het recht zijn loop kan krijgen. Deze regels zijn gebaseerd op de overweging dat de fraudebestrijding en de opsporing van zwart geld een hoge prioriteit dienen te hebben terwijl een goed functioneren van het bankwezen van verenlijk belang is voor de Nederlandse economie.

Met het ministerie van Justitie wordt overleg gevoerd om te komen tot afspraken ten aanzien van onderzoeken door het Openbaar Ministerie.

De ministeriële richtlijnen zijn hieronder integraal weergegeven.

Ministerie van Financiën
Centrale directie Voorlichting
Korte Voorhout 7
Postadres postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage
Teleex 33141 mnl-nl

Doorkiesnummers telefoon:
Directie

10.2.e

070-766061
766233
766232
766236
766237
766238

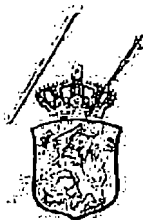
Na kantoortijd:

035-11328
070-837197
070-243702
070-800464
075-186348

Agenda 4e vergadering werkgroep Banken-Financiën.

1 juni 1983 - 9.30 uur.

1. Verslag vorige vergadering
2. Casus inlichtingen inzake nummerrekening
3. Notitie D.G.Belastingen inzake toepassing beschikking bij FIOD-
onderzoek op initiatief O.M.
4. Gedragscode
5. Voortgang steekproef
6. Voortgang behandeling vraag 10.2.e d.d. 24 maart j.l.

MINISTER
VAN
FINANCIËN

's-Gravenhage, 2 juni 1983.

Aan de heer 10.2.e,

Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Beste 10.2.e,

Conform afspraak hierbij het stuk dat genoemd is in het artikel in Trouw. Ter nadere toelichting wijs ik je er o.a. op dat dit een intern Financiën-stuk betreft dat derhalve geen procedure-regels stelt voor een ander Ministerie in casu Justitie. Het heeft niet specifiek betrekking op de activiteiten van de Fiod, maar op alle onderdelen van Financiën. Het doel is dat al deze onderdelen zeer tijdig op de hoogte worden gesteld van voor hen relevante ontwikkelingen met betrekking tot de banken. Derhalve dient dit overleg in een vroeg stadium plaats te vinden. Dit leidt er mede toe dat zich geen vertraging behoeft voor te doen in de uitvoering van eventuele maatregelen. Het doel is interne informatie en intern overleg; het doel is vanzelfsprekend niet dat maatregelen en acties van instanties buiten Financiën kunnen worden getroffen door een veto van de Minister van Financiën. Het doel is wel dat de Minister van Financiën en de ambtenaren van de diverse onderdelen van het Ministerie tijdig op de hoogte zijn van ontwikkelingen die schadelijke (neven)effecten kunnen hebben op o.a. het bankwezen. Aldus is het mogelijk tijdig de noodzakelijke maatregelen te nemen.

Mocht je nadere inlichtingen willen hebben dan hoor ik het wel.

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

(Dr. H.O.C.R. Ruyter.)

10.2.e 1/6 →

10.2.e

NOTITIE

Aan de Staatssecretaris

Onderwerp:

Artikel in Trouw van 2 juni 1983.
Nieuwe richtlijn Financiën.
Regels strenger bij onderzoek banken.

In bovenstaand artikel wordt de opvatting van het P.v.d.A. 2e Kamerlid Kombrink weergegeven dat de richtlijn niet behoort te gelden voor de onderzoeken die de F.I.O.D. in het verlengde van het openbaar ministerie verricht. Kombrink vindt dat een meldingsprocedure, die het Ministerie van Financiën in staat stelt onderzoeken van deze aard adequaat te begeleiden op zichzelf voldoende is.

Het lijkt nuttig voor een goed begrip een korte schets te geven van de ter zake bestaande wettelijke bevoegdheden.

Zoals alle belastingambtenaren zijn ook de ambtenaren van de F.I.O.D. belast met de opsporing van bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten. Daarnaast zijn de ambtenaren van de fiscale recherche onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie, hetgeen een algemene, dus niet alleen tot fiscale delicten beperkte opsporingsbevoegdheid meebrengt. Op grond van artikel 80, tweede lid van de Algemene wet inzake rijksbelastingen moeten alle processen-verbaal betreffende fiscale delicten worden ingezonden bij het bestuur van 's Rijks belastingen (dit zijn de acht regionale directeurs). Indien het bestuur vervolging wenselijk acht, zendt het het proces-verbaal aan de officier van justitie. Het bestuur heeft echter geen discretionaire bevoegdheid doch is verplicht het proces-verbaal door te zenden naar het O.M. indien bijzondere middelen zijn gebruikt (inverzekeringstelling, voorlopige hechtenis, binnentreden woning tegen de wil van de bewoner). Toepassing van deze bijzondere middelen heeft derhalve tot gevolg dat een zaak naar de invloedssfeer van het O.M. verschuift.

Ten aanzien van niet-fiscale, zgn. commune delicten zijn de ambtenaren van de fiscale recherche als onbezoldigde ambtenaren van het Korps Rijkspolitie gehouden aan de op grond van artikel 148, tweede lid van

het Wetboek van Strafvordering door een officier van justitie gegeven bevelen te voldoen. Artikel 177 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt hetzelfde ten aanzien van de rechter-commissaris die is belast met de behandeling van strafzaken.

Tot zover de korte schets van de bestaande wettelijke bevoegdheden.

Uiteraard beoogt de gegeven richtlijn niet te tornen aan de competentie van de opsporingsambtenaren en de onafhankelijke zittende magistratuur. Dit betekent derhalve dat de melding door de F.I.O.D. naar het Ministerie van Financiën van zaken die in de invloedssfeer van het O.M. liggen niet beoogt een vetorecht tegen verdere vervolging van de Minister van Financiën te bewerkstelligen - een vetorecht dat deze minister niet toekomt - doch slechts de mogelijkheid wil scheppen om, indien mocht blijken dat uit een in opdracht van het O.M. voorgenomen onderzoek naar het oordeel van het Ministerie van Financiën onevenredig grote schade voor het vertrouwen in het bankwezen zou kunnen voortvloeien, overleg te plegen tussen de Minister c.q. de Staatssecretaris van Financiën en de Minister van Justitie, alvorens met het onderzoek wordt begonnen. De uiteindelijke beslissing na dit overleg berust geheel bij de justitiële autoriteiten.

De Directeur Algemene
Fiscale Zaken,

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 30 mei 1983/nr.83-306/as

Betreft: Verslag 3e vergadering werkgroep Banken-Financiën

d.d. 19 en 20 mei.

n.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFP), 10.2.e
(m.u.v. 20 mei, BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e
(AFP, secretaris).

De voorzitter opent de vergadering met de mededeling dat de Ministers van Justitie en Financiën zullen worden geïnterpelleerd n.a.v. een artikel in Vrij Nederland over de gang van zaken bij het Slavenburg-onderzoek. Hij stelt voor eerst de concept-antwoorden te bespreken betreffende de vragen van Kombrink inzake opsporingsactiviteiten bij bankinstellingen. De Minister wil die vragen betrekken bij de interpellatie. Nadat enkele wijzigingen zijn aangebracht worden de concept-antwoorden goedgekeurd.

Vervolgens stelt de voorzitter de verslagen van de beide vorige vergaderingen aan de orde. De verslagen worden goedgekeurd met daarbij de kanttekening dat in het verslag van de vergadering van 22 april op bldz. 2 "voorbereid" moet worden vervangen door "behandeld".

Verslag vergadering 22 april, bldz. 5: bij de FIOD is inmiddels informatie opgevraagd inzake de gang van zaken rond Slavenburg; de lijst van lopende zaken zal nog worden opgesteld door AFZ; buiten verzoek

c.c.: Thesaurier-Generaal
D.G. Belastingen
D.G. Fiscale Zaken
Leden van de werkgroep

buiten verzoek

De voorzitter deelt mee dat vorige week overleg heeft plaatsgevonden tussen Financiën, Justitie en De Nederlandsche Bank over een betere coördinatie m.b.t. het optreden van Justitie jegens de banken.

Financiën was daarbij vertegenwoordigd door de heren [] en [].

Justitie is bereid om tot een betere coördinatie te komen, zij het niet volgens strakke regels. Afsproken is dat in het voorkomende geval overleg zal worden gevoerd, met name om de externe aspecten van het justitiële optreden te verzachten. Hiertoe is een werkgroep geformeerd bestaande uit de heren [] (Financiën), [] (Justitie) en

[] (DNB). Als hun respectievelijke plaatsvervangers zullen optreden de heren [] [] []. Er is nog geen afspraak gemaakt voor een vergadering.

10.2.e

[] stelt de vraag aan de orde welke verhouding bestaat tussen deze nieuwe werkgroep en de interne Financiën werkgroep. Hij wijst er nadrukkelijk op dat ook in de Justitiëwerkgroep de belangen van de belastingdienst een grote rol kunnen spelen. Hij acht het van groot belang dat over de opstelling van Financiën in de Justitiëwerkgroep contact wordt onderhouden met de interne werkgroep. De voorzitter antwoordt dat hij als voorzitter van de Financiën werkgroep aan het overleg met Justitie en DNB deelneemt. Als de FIOD onder de hoede van Justitie opereert verschuift de problematiek naar de nieuwe werkgroep. De stukken die Justitie daar zal inbrengen zullen ter vertrouwelijke kennisgeving aan de leden van de Financiënwerkgroep worden gezonden.

Voortzetting op 20 mei

De voorzitter deelt mee dat de Minister tijdens de interpellatie de antwoorden op de vragen van Kombrink heeft voorgelezen. Afgesproken wordt dat de vragen desondanks ook schriftelijk zullen worden beantwoord. AFZ zal hiervoor zorg dragen.

buiten verzoek

10.2.c

10.2.c

buiten verzoek

Volgende vergadering 1 juni a.s.

Bijlage

Belastingdienst

Belastingdienst - 100 inspecties directe belastingen

- 10 inspecties vennootschapsbelasting
- 28 inspecties BTW/Invoerrechten en Accijnzen
- 22 inspecties Registratie en Successie.

Elke inspectie heeft een afdeling controle.

- 19 afdelingen van de Rijksaccountantsdienst (RAD); die afdelingen zijn niet ondergeschikt aan de inspecteurs. De RAD adviseert de inspecteur; de eindbeslissing inzake een aanslag ligt bij de inspecteur.

- 100 ontvangkantoren.

Het land is verdeeld in 8 regionale directies; daarnaast zijn er twee functionele directies, de FIOD en de DAR (automatisering).

De FIOD (hoofd) verleent diensten aan de belastingdienst. Er zijn 4 afdelingen:

1. Fiscale recherche; behandelt strafbaar gedrag op het gebied van de directe belastingen en de BTW; 10.2.e.
2. Douane recherche; idem op het terrein van de Invoerrechten en Accijnzen; 10.2.e.
3. Inlichtingendienst; verzamelt renseignements (steekproef); hoofd 10.2.e.
4. Infocentrum; verzamelt nieuwe gegevens over jurisprudentie etc.

De FIOD ressorteert als directie onder de D.G.-Belastingen.

Het Directoraat-Generaal Belastingen is onderverdeeld in 7 stafdirecties, die bijstand verlenen aan de D.G.-Belastingen.

De plv. D.G.-Belastingen behandelt personeelszaken, de opleiding en de informatie naar andere overheidsorganen.

Voorlichting geschiedt ten dele via de CDV en ten dele via de afdeling voorlichting van de directie Organisatie. Voorlichting over concrete gevallen loopt altijd via de CDV.

Indien opsporingsambtenaren op aanwijzing van een inspecteur c.q. een directeur werken treden ze op als belastingambtenaar. Indien een zaak wordt aangemeld bij de OvJ. valt de FIOD onder de OvJ.

Als de FIOD een proces-verbaal opmaakt, wordt dat voorgelegd aan de desbetreffende regionale directeur. Die kan beslissen of de zaak aan de OvJ moet worden voorgelegd. Indien de FIOD bijzondere bevoegdheden heeft gebruikt moet het p.v. worden voorgelegd aan de OvJ. De FIOD kan bijvoorbeeld iemand in verzekerde bewaring stellen, dat moet dan worden gemeld aan de OvJ. M.a.w. indien de FIOD optreedt als hulpofficier van Justitie is de zaak niet langer een interne Financien-aangelegenheid.

Ministerie van Justitie

Minister

Vijf Procureurs-Generaal; de P.G.'s zijn geplaatst bij vijf gerechtshoven; zij vergaderen m.h.o. op coördinatie periodiek met de S.G. aan wie zij hiërarchisch ondergeschikt zijn, in de praktijk is er grote zelfstandigheid.

Negentien Hoofdofficieren van Justitie; de Hoofdofficieren zijn geplaatst bij de 19 arrondissementsrechtbanken.

Officieren van Justitie, w.o. speciale fraude-officieren. De fraude-officieren werken vrij autonoom. In de praktijk heeft de FIOD vnl. met deze officieren contact.

Elke P.G. heeft één of meer Advocaten-Generaal. Per ressort is er één AG voor fraudezaken. De 5 betrokken AG's en de fraude-officieren vormen gezamenlijk de Refraucm (ressortfraudecommissie). In dit orgaan worden belangrijke fraudezaken besproken.

Samenwerking FIOD - fraude-officieren

Elke regionale directie heeft een ambtenaar die het contact met de FIOD onderhoudt. 10.2.e van de FIOD bezoekt regelmatig de directies om zaken te selecteren die voor behandeling in aanmerking komen.

Een OvJ kan in het kader van een door hem gestart onderzoek de FIOD of de RAD om bijstand vragen, bijvoorbeeld i.v.m. controle van een boekhouding. Indien justitiële bevoegdheden nodig zijn zal hij een beroep doen op de FIOD.

Een nieuw fenomeen zijn de samenwerkingsverbanden die door de OvJ's per arrondissement zijn gevormd bestaande uit medewerkers van belastingdienst, politie, GAK, Gemeentelijke Sociale Dienst en Economische Controle Dienst.

DIRECTEUR-GENERAAL DER BELASTINGEN

's-Gravenhage, 25 mei 1983.

NOTITIE

Onderwerp:
Relatie departement (incl.
fiscus) met de bank.

10.2.e

Aan: 10.2.e

10.2.e

leden van de werkgroep, welke zich bezig houdt met problemen inzake nevenvermeld onderwerp.

Er is enige twijfel ontstaan over de vraag of de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (F.I.O.D.) voortaan ook aan de op 6 april 1983 vastgestelde interne procedure-regels is onderworpen, indien hij niet uit eigen initiatief onderzoeken bij het bankwezen wil instellen, dan wel de zaak aanbrengt bij de Officier van Justitie, maar op verzoek van het O.M. medewerking verleent aan het instellen van onderzoeken, waar van het initiatief van het O.M. is uitgegaan, zoals bij Slavenburgs Bank het geval was. De bedoeling van de Minister is geweest dat deze vraag bevestigend zou worden beantwoord.

Naar aanleiding van zijn tot mij gerichte verzoek leg ik in overleg met de Thesaurier-Generaal deze vraag in uw midden, waarbij tevens ware te bezien of de vastgestelde procedure-regels en/of mijn brief aan de F.I.O.D. d.d. 21 april 1983, kenmerk 583-9549, nog nadere verduidelijkingen op dit punt verdienen.

Persoonlijk meen ik dat de brief aan de F.I.O.D. duidelijk genoeg is. Wilt u de Minister en de overige belanghebbenden van uw mening en bevindingen op de hoogte stellen?

De Directeur-Generaal der
Belastingen,

10.2.e

c.c.:
Secretaris-Generaal
Thesaurier-Generaal
Directeur-Generaal P.Z.

3104
1

DIRECTIE ALGEMENE FISCALE ZAKEN
AFDELING FISCAAL JURIDISCHE ZAKEN

's-Gravenhage, 17 mei 1983

Aan

10.2.e

Met het oog op de bijeenkomst op donderdag a.s. doe ik u bijgaand concept-antwoorden toekomen op de vragen van het Tweede-Kamerlid Kombrink.

De wnd. Directeur Algemene Fiscale Zaken

10.2.e

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 17 mei 1983/nr. 83-277/eg

Betreft: Verslag ²vergadering werkgroep Banken-Financiën

d.d. 22 april 1983

r.a.: 10.2.e

10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, voorzitter), 10.2.e (AFZ),
10.2.e (AFP), 10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ),
10.2.e (AFP, secretaris).

Bij de aanvang van de vergadering verzoekt de voorzitter 10.2.e
10.2.e (AFP) het secretariaat van de werkgroep op zich te willen nemen.
Hij verbindt daaraan het verzoek de verslagen zodanig te redigeren dat
de meningen van de verschillende deelnemers kenbaar zijn.

De voorzitter zet de vergadering vervolgens voort met enkele algemene
opmerkingen over paragraaf 2 van de beschikking van de Minister d.d.
6 april 1983. Blijkens het daar gestelde wordt van de werkgroep ver-
langd dat zij alle op het terrein van wetgeving en uitvoering voorgenomen
maatregelen, die van invloed kunnen zijn op de positie van de
banken enerzijds en de fiscus anderzijds, onderzoek en beziet of daar-
uit onevenredig grote schade voor het vertrouwen in het bankwezen kan
voortvloeden, dan wel of daardoor een rechtmatige en doelmatige uitvoe-
ring van de belastingwetgeving ernstig kan worden belemmerd. Er zijn
derhalve twee criteria bij het toetsen van maatregelen: onevenredig
grote schade voor het vertrouwen in het bankwezen en een goede uitvoe-
ring van de belastingwetten. De coördinatie in de werkgroep heeft ten

c.c.: Thesaurier Generaal
D.G. Belastingen
D.G. Fiscale Zaken
Leden van de werkgroep

doel het recht zijn loop te doen hebben met in achtneming van een passende zorgvuldigheid jegens de financiële instellingen. De werkgroep moet beide belangen op één lijn brengen. Zij dient daarbij tot een eenstemmig oordeel te komen. De voorzitter voegt daaraan toe dat, afhankelijk van de aard van de zaak ook in die gevallen waarin het oordeel van de werkgroep eensluidend is, voorlegging aan de betrokken DG's c.q. de T.G. wenselijk kan zijn. Indien geen overeenstemming kan worden bereikt binnen de werkgroep, hetzij in een volgend stadium op het niveau van de DG's c.q. de T.G., wordt een voorgenomen maatregel niet verder voorbereid of ten uitvoer gelegd dan nadat de Minister daartoe een beslissing heeft genomen (§5 beschikking).

De voorzitter signaleert vervolgens enkele punten die nader bespreking behoeven:

- is voldoende duidelijk welke maatregelen moeten worden aangemeld;
- publiciteit zou ook in de werkgroep moeten worden ^{behandeld} voorbereid (zie §6 van de beschikking);
- welke maatregelen zijn nodig om de werkgroep tijdig van informatie te voorzien;
- volgens welke procedure dienen bepaalde maatregelen afhankelijk te worden gesteld van de goedkeuring van de werkgroep;
- hoe kan de vertrouwelijkheid van het besprokene worden gewaarborgd;
- langs welke kanalen lopen de contacten met FIOD en justitie-organen;
- welke betekenis heeft de werkgroep voor andere overlegstructuren (bij voorbeeld het op korte termijn te voeren overleg tussen de Thesaurier-Generaal, Justitie en De Nederlandsche Bank).

10.2.e

merkt op dat de D.G.-Belastingen op 21 april de beschikking van de Minister aan de FIOD heeft gezonden. Tijdens de directeurenvergadering van 28 april zal de D.G. aan de landelijke

directeuren een exemplaar uitreiken.

11.1

11.1

11.1

11.1

11.1

11.1

Besloten wordt dat de verslagen van de besprekingen van de werkgroep aan de betrokken DG's c.q. de T.G. zullen worden voorgelegd.

11.1

Op verzoek van de voorzitter geeft 10.2.e een uiteenzetting over de organisatie en de werkwijze van de belastingdienst en het Openbaar Ministerie betreffende de fraudebestrijding. Die uiteenzetting is puntsgewijs weergegeven in een bijlage bij dit verslag. 11.1

11.1

11.1

11.1

buiten verzoek

Besloten wordt dat de werkgroep periodiek zal vergaderen, tenminste één maal per veertien dagen. Volgende vergaderingen:

4 mei, 18 mei (inmiddels gewijzigd in 19 mei), 1 juni en 15 juni telkens om 9.30 h. op de kamer van de voorzitter. 10.2.e is afwezig van 5 mei t/m 29 mei.

Kombrink-Fin, sts. Fin

2828308260

Vragen van het lid **Kombrink (P.v.d.A.)**
over *opsporingsactiviteiten bij*
bankinstellingen. (Ingezonden 9 mei
1983)

1

Is het waar, dat onlangs, na c.d. naar
aanleiding van de justitiële actie bij
Slavenburg, nieuwe richtlijnen zijn
gegeven aan (o.a.) de FIOD ter zake
van opsporingsactiviteiten, die zich
richten op bankinstellingen?

2

a. Zo ja, hoe luiden deze richtlijnen
precies?

Is het waar, dat in tegenstelling tot
een langjarige praktijk voortaan
voorgenomen onderzoeken bij
banken eerst bij u moeten worden
gemeld en dat deze onderzoeken niet
kunnen plaatsvinden, dan nadat u
toestemming hebt verleend?

c. Zo nee, welke is dan de procedu-
re(-wijziging)?

3

a. Kunt u aangeven om welke
redenen nieuwe instructies zijn
gegeven?

b. Hebben deze ook betrekking op
opsporingsactiviteiten bij andere
instellingen dan banken? Zo nee,
waarom niet?

* Zie «De Nieuwe Revu» van 29 april jl.

Brokx

Staatssecretaris **Brokx**: Natuurlijk is rekening gehouden met inkomensontwikkelingen zoals die zijn vertaald in het Centraal Economisch Plan, Miljoenennota en wat dies meer zij.

De heer **Van Dam** (PvdA): Mijn vraag is nu: met welke inkomensontwikkeling heeft u gerekend om aan dat bedrag te komen?

Staatssecretaris **Brokx**: Dat antwoord heb ik hier niet als cijfer paraat. Ik ga in ieder geval uit van de inkomensontwikkelingen zoals die zijn gegeven in het Centraal Economisch Plan, de Miljoenennota en zoals die op basis van het geformuleerde beleid tot op heden in het regeerakkoord eventueel moeten worden of zijn bijgesteld. Het blijven echter ramingen.

De heer **Van Dam** (PvdA): De Staatssecretaris heeft de cijfers niet paraat. Dan hoeven wij er niet langer over te praten. Zou hij alsnog schriftelijk aan de Kamer willen laten weten met welke inkomensontwikkeling tot 1987 is gerekend in de berekeningen?

Staatssecretaris **Brokx**: Ik zal kijken op welke termijn ik aan het verzoek kan voldoen.

De **Voorzitter**: Dit is de allerlaatste interruptie geweest!

Staatssecretaris **Brokx**: Ik maak nu ook de allerlaatste opmerking, ook gericht aan het adres van de heer **Van Dam**. In zijn betoog heeft hij gevraagd of eventueel optredende tekorten bij de individuele huursubsidie exogeen dan wel endogeen van aard zijn. Ik kan daarop niet zonder meer antwoorden. Het karakter van de overschrijding, het moment waarop en de omstandigheden waaronder deze tekorten zich onverhoopt zullen manifesteren, zijn van invloed op de wijze waarop de tekorten dienen te worden afgedekt. Ook hierbij verwijs ik naar datgene wat de Minister-President in eerste termijn ter zake van de besluitvorming in het kabinet heeft gezegd.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **Voorzitter**: Ik stel voor, de stemmingen over de moties te houden vanavond aan het einde van de vergadering.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 19.05 uur tot 20.30 uur geschorst.

Aan de orde is de **interpellatie-Beckers-de Bruijn en Kosto**, gericht tot de Ministers van Justitie en van Financiën, over de eventuele betrokkenheid van Ministers bij mogelijk strafbare feiten bij **NV Slavenburg's Bank**.

Tot het houden van deze interpellatie is verlof verleend in de vergadering van 19 mei 1983.

[De vragen zijn opgenomen aan het eind van deze weekeditie.]⁹

□

Mevrouw **Beckers-de Bruijn** (PPR): Mijnheer de Voorzitter! De Kamer heeft de laatste tijd een heel duidelijk en hard punt gemaakt van de fraudebestrijding, en terecht. Binnenkort hebben wij daarover twee debatten, twee dagen van 's morgens elf tot 's avonds elf en er zijn heel wat gesprekken, studies en werkbezoeken aan voorafgegaan en er is veel tijd en energie in gestoken.

Wat uit dit alles het sterkst naar voren komt, is hoe moeilijk de opsporingsmensen het hebben om zaken boven water te krijgen, wat voor een kennis ze moeten bezitten en hoeveel vasthoudendheid om allerlei goed verborgen manipulaties waarbij deskundigen zijn ingeschakeld, te kunnen ontrafelen en ontmaskeren, hoe lang het duurt voordat nieuwe afspraken, regelingen en wetten van kracht kunnen worden en effect hebben. Wanneer je dan zo'n verhaal als in Vrij Nederland deze week en in bijna alle kranten van vandaag leest, zinkt je de moed in de schoenen.

Het ging daarbij om beschuldigingen aan het adres van de Minister van Justitie en in mindere mate aan dat van de Minister van Financiën, dat geprobeerd is het justitiële onderzoek naar mogelijke fraude met zwart geld bij **Slavenburg's Bank** te stoppen, eerst op onderdelen en later in zijn geheel, vanwege de mogelijke betrokkenheid vanuit het verleden van de Minister van Justitie persoonlijk als huisadvocaat van **Slavenburg's Bank** en van het departement van Financiën via hoge ambtenaren die vroeger bij de Nederlandsche Bank werkten en die op de hoogte zouden moeten zijn geweest van de transacties van **Crédit Lyonnais** met het bedrijf dat in 1980 eigenlijk al failliet was, aldus de persberichten.

Ik heb vanmiddag gezegd dat deze beschuldigingen het functioneren van onze rechtsstaat zo direct raken, dat beide Ministers in een debat op zeer korte termijn in de Kamer de moge-

lijkheid van weerwoord geboden moest worden en dat is gelukkig gebeurd. Vooral de positie van de Minister van Justitie is hier in het geding. Ik hoop dat hij zich hier zal vrijpleiten door heel nauwkeurig op alle vragen te antwoorden en dat hij zich daarbij niet zal verschuilen achter een geheimhoudingsplicht die zijn vroegere functie meebracht, zoals zijn woordvoerdster ons onder ogen bracht. Dat hoeft niet, want de vragen zijn daarop niet gericht.

De Ministers zullen vanavond geen spoor van twijfel mogen overlaten. Dit kabinet en deze Kamer doen keer op keer een enorm beroep op de solidariteit van individuele burgers en van groepen mensen in onze samenleving, terwijl juist vanuit die samenleving meer dan ooit het wantrouwen groait tegen de ingewikkelde verstrengeling van belangen via ministers, oud-ministers, hoge ambtenaren, banken en bedrijfsleven, terwijl de eigen rechtsbescherming wordt betwifteld en het rechtsgevoel van mensen verminderd.

Ik wil er geen twijfel over laten bestaan dat, als er in deze discussie, die vanavond niet zal zijn geëindigd, een spoor van twijfel overblijft, de Minister zijn consequenties zal moeten trekken.

□

De heer **Kosto** (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het is onvermijdelijk dat een advocaat en procureur kennis draagt van veel wat omgaat bij zijn cliënten. In principe blijft dat besloten in het ambtsgeheim. Laakbaar en mogelijk strafwaardig wordt een advocaat als hij daadwerkelijk meewerkt aan handelingen die tegenwoordig in de politieke discussie gevangen worden onder de begrippen 'misbruik en oneigenlijk gebruik van sociale en belastingwetgeving', dan wel behoren tot al langer in de wetten vastliggende strafbare feiten.

Als een advocaat minister wordt, draagt hij zijn beroepsverleden met zich.

Door het aanvaarden van zijn ambt geeft hij te kennen dat hij zich in elk opzicht geschikt acht voor zijn optreden als lid van het kabinet waarvan hij deel gaat uitmaken. Als een advocaat Minister van Justitie wordt, is hij bovendien gehouden na te gaan of hij in die functie, die mede inhoudt dat hij politiek verantwoordelijk is voor het handelen van het Openbaar Ministerie, wel of niet in conflict kan komen met de gevolgen van handelingen waarbij het eertijds al dan niet beroepshalve betrokken was.

Kosto

Een Minister-President, die verantwoordelijkheid draagt voor zijn eigen optreden en dat van zijn collega-Ministers, dient zich te vergewissen van de onberispelijkheid van de kandidaat-bevindslieden. En ook hij dient zich rekenschap te geven van het feit, dat de Minister van Justitie als eerstverantwoordelijke behoeder van de rechtsorde op het moment van zijn optreden op generlei wijze kwestbaar is op grond van zijn doen en laten in het verleden.

Het feit, dat de Minister nu voor de Kamer staat, wettigt de veronderstelling dat hij zelf, de Minister-President, de politieke aanvoerder van de partij waartoe de Minister behoort en een ieder van de Kamer die het optreden van het kabinet mogelijk heeft gemaakt, overtuigd waren van zijn geschiktheid.

In de pers evenwel is twijfel gezaaid over iets, wat bij een Minister boven twijfel verheven moet zijn: zijn integriteit. En waar dat gebeurt, is het geboden dat de Kamer de Minister gelegenheid geeft zich te verantwoorden op de enige plek die denkbaar is: de vergaderzaal van de Tweede Kamer.

De feiten die vaststaan zijn, dat de Minister onder zijn cliënten eertijds NV Slavenburg's Bank telde. Vaststaat ook dat tegen deze bank een opsporingsonderzoek gaande is. De Minister heeft in zijn functie deel aan het opportuniteitsbeleid van het Openbaar Ministerie. Bij een zaak waarin hij, zoals in dit geval, vroeger betrokken was, is er voor een minister al heel weinig ruimte om dan vanuit zijn verantwoordelijkheid in het beleid van het Openbaar Ministerie te interveniëren.

Mijnheer de Voorzitter! De Kamer en de Minister hebben er recht op dat zijn integriteit en daarmee zijn geschiktheid voor zijn hoge ambt vandaag boven twijfel verheven raken.

□

Minister Korthals Altes: Mijnheer de Voorzitter! Ik zou graag aan de beantwoording van de vragen een uitvoerig overzicht van de feiten vooraf willen doen gaan. Het Openbaar Ministerie te Rotterdam heeft op 7 februari door tussenkomst van de waarnemend procureur-generaal te Den Haag aan mij een plan voorgelegd betreffende een voorgenomen onderzoek naar strafbare gedragingen van een aantal nog niet bij name bekende leidinggevende functionaris-

sen bij NV Slavenburg's Bank te Rotterdam.

Het Openbaar Ministerie gaf mij in de desbetreffende begeleidende brief in overweging, deze zaak te bespreken met mijn ambtgenoot van Financiën in verband met de monetaire gevolgen die het onderzoek voor de betrokken bank en voor het Nederlandse bankwezen in ruimere kring zou kunnen hebben.

Op 9 februari gaf de waarnemend procureur-generaal te 's-Gravenhage mij op mijn verzoek mondeling een nadere toelichting. Vervolgens pleegde ik nog dezelfde dag, 9 februari, overleg met mijn ambtgenoot ad interim van Financiën; bij afwezigheid van collega Ruding was dat Minister Van Aardenne. Ik heb de volgende dag, op 10 februari, aan de waarnemend procureur-generaal te Den Haag doen weten dat het voorgestelde onderzoek behoorde te worden ingesteld.

Vervolgens heeft het Openbaar Ministerie een vordering tot gerechtelijk vooronderzoek tegen onbekende verdachten ingediend.

Binnen het kader van dat onderzoek heeft op 14 februari 1983 onder verantwoordelijkheid van de betrokken rechters-commissarissen, een huiszoekings plaats gehad in verschillende kantoren van NV Slavenburg's Bank, waarbij een groot aantal bescheiden, die als bewijsmateriaal zouden kunnen dienen, in beslag genomen zijn. Op basis van dit materiaal is het onderzoek er sindsdien op gericht de strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor de geconstateerde onregelmatigheden zo nauwkeurig mogelijk vast te stellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat strafrechtelijk optreden tegen functionarissen, die slechts instructies, die hun van hogerhand gegeven werden, uitvoerden, zoveel mogelijk achterwege dient te blijven.

Doordat in de loop van het onderzoek de omvang en de ingewikkeldheid van het te onderzoeken feitencomplex aanmerkelijk groter bleken te zijn dan aanvankelijk kon worden voorzien, is het onderzoek thans nog niet geheel afgesloten. Tot nu toe zijn op grond van de onderzoeksresultaten twee leden van de Raad van Bestuur van de bank bij name als verdachten in het gerechtelijk vooronderzoek aangewezen. U zult kunnen billijken, mijnheer de Voorzitter, dat ik, nu het hier een nog lopend strafrechtelijk onderzoek betreft, zowel in het belang van een ongestoord verloop van het onderzoek, als ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken

personen, nu verder geen bijzonderheden over dit deel van het onderzoek meedeel.

Gedurende de maand april bleek mij, uit informatie van mijn ambtgenoot van Financiën en van de zijde van de directie van de Nederlandsche Bank, dat het voortduren van het onderzoek, de daaraan welhaast onvermijdelijk verbonden publiciteit, alsmede de onzekerheid over de afloop daarvan, ertoe leidden dat risico's opdoemden met betrekking tot de financiële positie van Slavenburg's Bank, met mogelijke consequenties voor het Nederlandse bankwezen. Ter beperking van die risico's en consequenties was het gewenst dat op zo kort mogelijke termijn de onduidelijkheid over de uiteindelijke omvang van het gerechtelijk vooronderzoek zou worden opgeheven, waarbij het in het bijzonder ging om de vraag wie daarin uiteindelijk als verdachten zouden worden aangewezen.

In diezelfde dagen presenteerde het Openbaar Ministerie een plan voor de verdere voortzetting van het onderzoek, zoals dat noodzakelijk werd geacht om tot aanwijzing van de hoofdverdachten te komen. Dit onderzoek zou volgens dat plan nog geruime tijd in beslag nemen en daarbij zou het onderzoek tot het doen en laten van een groot aantal filiaal- en regiodirecteuren van de bank worden uitgebreid.

Over dit plan heb ik samen met een aantal ambtenaren van mijn departement op 14 april 1983 overleg gevoerd met de verantwoordelijke vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie, waarbij in een samenspraak ernaar is gestreefd te komen tot een juiste afweging van de hiervoor geschetste tegenstrijdige belangen. Daarbij werd in eerste instantie overeenstemming bereikt over een zekere afslanking van het oorspronkelijke plan, wat tot minder aanhoudingen en daarmee tot verkorting van de duur van het verdere onderzoek zou leiden.

Deze maatregel, waarover in goed overleg met de verantwoordelijke leidende functionarissen binnen het Openbaar Ministerie is gesproken - ik noem de procureur-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage, de waarnemend procureur-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage en de hoofdofficier van justitie te Rotterdam - diende ertoe met beperking van middelen het beoogde resultaat volledig te bereiken en hij kan in geen enkel opzicht worden beschouwd als een mijnerzijds tot het Openbaar

Korthals Altes

Ministerie gericht bevel tot stopzetting van het onderzoek. Integendeel, het ging er juist om in korte tijd op verantwoorde wijze tot resultaten te komen.

Later op diezelfde dag, donderdag 14 april, bereikte mij informatie van mijn ambtgenoot van Financiën, waaruit bleek dat de positie van Slavenburg's Bank misschien wel van zodanige aard was dat ook het zojuist met het Openbaar Ministerie besproken plan tot ernstige en wellicht onaanvaardbare monetaire consequenties zou kunnen leiden. Daarop is het gesprek met het Openbaar Ministerie voortgezet, ten einde op donderdagmiddag nog verdere mogelijke aanpassingen van de onderzoeksopzet onder ogen te zien. Dit voortgezette overleg heeft op die middag niet tot een conclusie geleid.

Tijdens of kort na dit overleg, dat 's ochtends dus tot een besluit tot afslanking had geleid en 's middags nog niet tot een conclusie leidde, heeft de hoofdofficier van justitie in Rotterdam zijn parket laten weten dat even pas op de plaats diende te worden gemaakt omdat nog beraad plaatsvond. Ik heb dit zelf pas achteraf vernomen. Over die pas op de plaats zijn ook mededelingen doorgegeven aan het onderzoeksteam en ik sluit niet uit dat daarbij de indruk kan zijn ontstaan dat bevel tot stopzetting was gegeven. Maar zoals uit de feiten blijkt, is die indruk ten onrechte ontstaan.

Inmiddels had ik, toen het gesprek 's middags niet tot een conclusie leidde bij mijzelf het besluit genomen opnieuw met mijn ambtgenoot van Financiën te overleggen, zo mogelijk in aanwezigheid van de Minister-President. Zaterdag 16 april heb ik mij samen met mijn ambtgenoot van Financiën verstaan met de Minister-President. Dit overleg leidde tot de beslissing dat het onderzoek zou worden voortgezet op de wijze als eerder op vrijdag 14 april met het Openbaar Ministerie was besproken, aangezien naar gemeenschappelijk inzicht voorrang moest worden gegeven aan een werkwijze die het Openbaar Ministerie voldoende mogelijkheden bood om zijn strafrechtelijke doeleinden te verwezenlijken.

Het was mij bekend dat de hoofdofficier van justitie naar aanleiding van de hier geschetste besprekingen en op grond van zijn voor hem vanzelfsprekend zwaarwegende verantwoordelijkheid voor de voortgang van het strafrechtelijk onderzoek zijn bezorg-

heid onder de aandacht van de procureur-generaal heeft gebracht. De hoofdofficier van justitie heeft mij echter nimmer noch schriftelijk noch mondeling laten weten te overwegen zijn ambt ter beschikking te stellen. Evenmin is dat ooit door enige andere functionaris van het Openbaar Ministerie gebeurd.

Mijnheer de Voorzitter! Na dit overzicht van de feiten ga ik over tot beantwoording van de vragen.

Het antwoord op vraag 1 is 'neen'.

Het antwoord op vraag 2 luidt als volgt. Zoals uit het voorgaande blijkt, is inderdaad overleg gevoerd. Bij dat overleg op donderdag 14 april waren betrokken behalve ikzelf de secretaris-generaal van het departement van Justitie, het plaatsvervangend hoofd van de hoofdafdeling staats- en strafrecht van het ministerie van Justitie, de procureur-generaal en de waarnemend procureur-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage en de hoofdofficier van justitie te Rotterdam.

Ook op vraag 3 meen ik reeds in het voorgaande betoog te hebben geantwoord.

De bewering, die in vraag 4 is weergegeven, is geheel onjuist. In deze zaak heeft in 1978 in het ressort Arnhem een onderzoek door de rijksrecherche plaatsgevonden waaruit toen niet van strafbare feiten is gebleken. De officier van justitie te Arnhem heeft in 1978 die zaak geseponeerd. Recent is deze zelfde zaak opnieuw onder de aandacht van het Openbaar Ministerie gebracht, nu in Rotterdam, en onderzocht. Het Openbaar Ministerie in Rotterdam is geheel zelfstandig tot dezelfde conclusie gekomen als de officier van justitie te Arnhem in 1978. De aangevers hebben tegen die beslissing tot sepot in Rotterdam een klacht wegens niet-vervolg ingediend krachtens artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering. Dat klacht is behandeld door het Haagse gerechtshof en bij beschikking van 2 mei heeft dit gerechtshof het klacht afgewezen.

Daarmee is de strafrechtelijke kant van de zaak Joc Oil definitief afgedaan krachtens een onherroepelijke beslissing van de onafhankelijke rechter. Daar kan ik aan toevoegen dat ik als Minister van Justitie met deze zaak en met de handelingen van het Openbaar Ministerie daarin geen enkele bemoeiing heb gehad.

Het antwoord op vraag 5 luidt dat de jaarcijfers van NV Slavenburg's Bank niet het onderwerp of voorwerp zijn geweest van strafrechtelijk

onderzoek. Het onderzoek dat nu wordt ingesteld, heeft uitsluitend betrekking op onregelmatigheden die verband houden met het bij de bank geconstateerde zwart-geldcircuit. Er is dan ook uit de aard van de zaak geen sprake geweest van het bemoeilijken of onmogelijk maken van een dergelijk onderzoek.

Wel heeft het Openbaar Ministerie aanvankelijk overwogen ook ten aanzien van de jaarcijfers, en wel over het jaar 1981, een gerechtelijk vooronderzoek te vorderen. Het Openbaar Ministerie heeft daar echter van afgezien vanwege het feit, dat deze aangelegenheid duidelijke burgerrechtelijke aspecten had en ook omdat het Openbaar Ministerie van mij vernam, dat ter zake al een procedure bij de ondernemingskamer van het Hof te Amsterdam aanhangig was. Het Openbaar Ministerie is toen tot de conclusie gekomen, dat het wenste af te zien van een strafvervolg voor dit feit. Die beslissing lijkt mij verantwoord.

Ik kom op vraag 8. Als met die vraag is bedoeld, ernaar te informeren of ik in mijn vorige hoedanigheid wetenschap had over zaken, die nu in onderzoek zijn genomen, dan is mijn antwoord ontkennend.

Ik kom op mijn antwoord op vraag 9. Met betrekking tot een bericht in het dagblad Trouw van hedenmorgen, als zou de Minister van Justitie indertijd als advocaat van Slavenburg's Bank aanwezig zijn geweest bij vergaderingen over zwart-geldtransacties, kan ik het volgende mededelen. De procureur-generaal te 's-Gravenhage heeft vandaag doen weten dat hij na informatie bij de hoofdofficier van justitie te Rotterdam te hebben ingewonnen, heeft vernomen dat bij het onderzoek tegen functionarissen bij de genoemde bank, geen enkel stuk is aangetroffen waaruit blijkt dat dit het geval is geweest. Ook bestaat er geen enkel in het kader van het onderzoek opgesteld rapport, waarin een conclusie van de in Trouw genoemde aard is opgenomen.

Ik heb niet de behoefte hier veel aan toe te voegen. Ik wil vermijden dat het wordt gezien als rechtspreken in eigen zaak. Ik zou de kwalificatie van dit soort journalistiek dan ook in vol vertrouwen aan anderen willen overlaten.

Mijn antwoord op vraag 10 luidt 'neen', zoals ook al uit mijn inleiding is gebleken.

Mijn antwoord op vraag 11 luidt als volgt. De verdere voltooiing van het onderzoek naar de binnen NV Slaven-

Korthals Altes

burg's Bank gepleegde feiten, vindt plaats in overeenstemming met de op 14 april jongstleden 's morgens besproken voornemens van het Openbaar Ministerie, zoals ik hiervoor heb aangeduid. Het Openbaar Ministerie acht zich binnen het kader van dit beleid in staat, het onderzoek op verantwoorde wijze voort te zetten.

Naar aanleiding van de inleidende opmerkingen die mevrouw Beckers-de Bruijn heeft gemaakt over de ernst van fraude, zou ik willen herhalen wat ik daarover deze week, bij het beleidsdebat over Justitie in de Eerste Kamer, heb gezegd. Het is mijn overtuiging dat juist in deze tijd, waarin velen een stap terug moeten, waarin steeds meer mensen op uitkeringen zijn aangewezen, het nog minder aanvaardbaar is dan het ooit al geweest is, dat mensen trachten zich door middel van fraude te verrijken. Bestrijding van fraude heeft daarom voor Justitie een hoge prioriteit. Ook deze Minister van Justitie weet, als Vrouwe Justitia, dat hij de blinddoek voor heeft wanneer het erom gaat te laten rechtspreken zonder aanzien des persoons.

De heer Kosto heeft gezegd dat de Minister = dat geldt voor een elk - zijn beroepsverleden met zich draagt. Dat doe ik inderdaad. Het zou dan kunnen zijn, zo zei de heer Kosto, dat er een conflict kan optreden in verband met handelingen waarbij een minister in het verleden betrokken is geweest. Ik ben mij ervan bewust dat een dergelijke mogelijkheid zich in theorie kan voordoen. Ik kan verklaren dat ik bij het aanvaarden van dit ambt, ten volle ervan overtuigd was dat ik dat kon doen, omdat er geen zaken waren, ook niet in mijn verleden als advocaat, die het daglicht niet zouden kunnen zien.

Ik neem aan dat de heer Kosto met zijn opmerking dat ik bij een zaak was betrokken, niet deze zaak, maar de bank als zodanig, heeft bedoeld. Ik hecht eraan, te verklaren dat een advocaat die optreedt voor een cliënt, dit altijd behoort te doen en doet in volle eigen onafhankelijkheid, omdat een ieder recht heeft op rechtsbijstand. Ik neem aan dat dit in een ander verband nog in deze Kamer kan worden gezegd.

Zoals gezegd, heb ik in deze zaak geen betrokkenheid gehad. Daarom draag ik ook als Minister van Justitie op deze dag graag een das die mij aan mijn omgang met Vrouwe Justitia doet herinneren.

Minister **Ruding**: Mijnheer de Voorzitter! Ik kan na de uitvoerige uiteenzetting van mijn collega van Justitie tamelijk kort spreken. Ik concentreer mij op twee vragen die zijn gesteld door de leden mevrouw Beckers en de heer Kosto.

In antwoord op vraag 7 merk ik op dat ik het artikel waar het om gaat, heb gelezen. De enige passage hierin waarop de vraag kan slaan, is naar mijn mening: 'Diverse topambtenaren van Financiën bevinden zich in een bijna identieke positie omdat zij vroeger hoge functies bij De Nederlandsche Bank hebben bekleed en dus ook over, zacht uitgedrukt, enige voorkennis beschikken.'

Dit is mij niet bekend van diverse topambtenaren. Het enige feit dat ik de Kamer ter zake kan meedelen, is dat de huidige Directeur Binnenlands Geldwezen op het ministerie van Financiën tot 1978 een functie bij De Nederlandsche Bank heeft bekleed. Dit was echter op een geheel andere afdeling, namelijk de studiedienst. Naar mijn mening heeft geen enkele vermenging van belangen, voorkennis of wat dies meer zij, hierbij een rol gespeeld.

De tweede vraag waarop ik commentaar wil geven, is nummer 10. Als ik deze vraag letterlijk neem, is het antwoord erop 'neen'. Aan de FIOD en de officieren van justitie zijn geen andere instructies verstrekt. Ik wil de vraag echter ruimer interpreteren dan de tekst ervan aangeeft.

Het lijkt mij het meest praktisch, hiervoor te verwijzen naar het antwoord op schriftelijke vragen die de heer Kombrink op 10 mei 1983 heeft gesteld. Dit antwoord hadden wij hem een dezer dagen willen sturen. Omdat het niet lang is, lijkt het mij zinvol dat ik het nu voorlees. Het is namelijk precies het antwoord dat ik had willen geven op vraag 10.

Het antwoord op de eerste vraag van de heer Kombrink is bevestigend. Ik merk dat niet iedereen de vragen kent en zal deze daarom ook voorlezen.

Vraag 1 luidt: 'Is het waar, dat onlangs na, c.q. naar aanleiding van de justitiële actie bij Slavenbug, nieuwe richtlijnen zijn gegeven aan (onder andere) de FIOD ter zake van opsporingsactiviteiten, die zich richten op bankinstellingen?' De vragen 2a, 2b en 2c luiden achter-eenvolgens: 'Zo ja, hoe luiden deze richtlijnen precies?' 'Is het waar, dat in tegenstelling tot een langjarige praktijk voortaan voorgenomen onderzoeken

bij banken eerst bij u moeten worden gemeld en dat deze onderzoeken niet kunnen plaatsvinden, dan nadat u toestemming hebt verleend?' 'Zo neen, welke is dan de procedure (wijziging)?' De vragen 3a en 3b ten slotte luiden: 'Kunt u aangeven om welke redenen nieuwe instructies zijn gegeven?' 'Hebben deze ook betrekking op opsporingsactiviteiten bij andere instellingen dan banken? Zo neen, waarom niet?'

Ik was voornemens, de antwoorden op deze vragen over enige dagen schriftelijk te geven; niettemin doe ik dat bij dezen mondeling. De eerste vraag beantwoord ik bevestigend. De nieuwe richtlijn is gebaseerd op de overweging dat een goed functioneren van het bankwezen van wezenlijk belang is voor de Nederlandse economie. Een belangrijk element van dit functioneren vormt het vertrouwen van het publiek in het bankwezen. Hiertoe staan de banken onder bedrijfseconomisch toezicht, uit hoofde van de Wet toezicht kredietwezen.

Het is niet denkbeeldig dat ten gevolge van maatregelen, bij voorbeeld opsporingsactiviteiten en daaruit voortvloeiende publikaties, het vertrouwen in een individuele bank en/of het gehele bankwezen wordt aangetast. De macro-economische gevolgen hiervan zijn van een andere orde dan bij andere bedrijfstakken. Daarom is de bedoelde richtlijn uitsluitend in relatie tot de banken gegeven. Zij houdt ten nauwste verband met de hoge prioriteit die de fraudebestrijding en de opsporing van zwart geld van regeringswege genieten.

Ik ga over naar de vragen 2a en 3. In concreto houdt de richtlijn in dat ten aanzien van alle voorgenomen maatregelen op het terrein van wetgeving en uitvoering die van invloed kunnen zijn op de relatie tussen de banken en het Ministerie van Financiën in ruime zin in een zo vroeg mogelijk stadium van voorbereiding wordt onderzocht of daaruit onevenredig grote schade voor het vertrouwen in het bankwezen kan voortvloeien, dan wel of daardoor een regelmatige en doelmatige uitvoering van de belastingwetgeving ernstig kan worden belemmerd.

In antwoord op de vragen 2b en 2c merk ik op dat thans ten opzichte van de situatie die vroeger bestond, uitdrukkelijk is bepaald dat voorafgaande aan een onderzoek een toetsing plaatsvindt aan de kans op mogelijke repercussies voor het

Ruding

vertrouwen in het bankwezen. Pas indien op hoog ambtelijk niveau geen consensus over de tenuitvoerlegging van een voorgenomen maatregel kan worden bereikt, zal een beslissing mijnerzijds worden ingeroepen.

Ten overvloede voeg ik hieraan nog toe dat hierbij sprake is van een uitdrukkelijker en duidelijker formulering van een praktijk die als zodanig reeds sinds 1935 bestaat maar waarvan wij het nuttig vonden, die in een aangescherpter vorm weer te geven om de redenen die ik uiteen heb gezet.

Ik meen dat alle andere vragen, voor zover ik daarbij althans ben betrokken, reeds zijn beantwoord door mijn collega van Justitie.

De beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw Beckers-de Bruijn (PPR): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een paar concrete vragen. Zijn er bij de inval in het hoofdkantoor van Slavenburg's bank in februari jl. specifieke orders van bovenaf gegeven om bepaalde zaken en bepaalde documenten niet aan te raken?

Mijnheer de Voorzitter: Ik blijf toch met twijfels zitten waar het gaat om de beantwoording van de vragen over de beperkingen in het onderzoek en mogelijke verdere aanpassingen in het onderzoek na overleg met de Minister van Financiën. Ik heb begrepen dat dit ook het geval is bij de officieren van justitie.

De Minister zegt, dat er in eerste instantie volledige overeenstemming is bereikt over die beperking. Het is natuurlijk de vraag of zij daar gelukkig mee zijn geweest. Een volgende vraag is of dat in volgende instantie niet veel harder naar voren is gekomen. Ik heb begrepen – en niet alleen uit de pers – dat bij de officieren van justitie behoorlijke onvrede bestaat op dit punt en dat er wel degelijk een heel duidelijk idee bestond van 'zo kunnen wij niet verder en als het zo verder moet dan gaan wij niet verder'.

De Minister heeft zich zeer intensief met de gang van zaken van het onderzoek bemoeid. Het is natuurlijk erg moeilijk te beoordelen hoe die intensieve bemoeiing door hun ervaren wordt. Ik kan dat niet beoordelen. Ik doe dat op dit moment ook niet en ik wil dat niet.

De heer Nijpels (VVD): Ik wil mevrouw Beckers een vraag stellen. Ik meen, dat mevrouw Beckers zojuist een opmerking heeft gemaakt die aan het

randje gaat van wat hier toelaatbaar is. Wat suggereert mevrouw Beckers? Zij suggereert niet alleen dat zij haar informatie heeft van de pers. Zij meent, dat de Minister van Justitie die verhalen in de pers niet voldoende heeft bestreden.

Zij suggereert in haar verhaal ook heel duidelijk dat zij zelf aanwijzingen zou hebben dat het verhaal van de Minister van Justitie ten aanzien van de houding van een aantal Rotterdamse officieren van justitie niet zou kloppen. Ik zou graag van mevrouw Beckers willen weten of zij haar interpellatie op dit moment baseert op kranteberichten of dat zij daar nadere informatie over heeft. Als zij geen nadere informatie heeft dan moet zij de door haar gemaakte opmerking intrekken.

Mevrouw Beckers-de Bruijn (PPR): Ik houd die opmerking staande. De Minister heeft zijn kant van de zaak gegeven, een aantal andere mensen geven via de media of op een andere manier hun kant van de zaak. Er is allerlei speurwerk verricht. Ik kan het op dit moment niet geheel beoordelen. Ik heb wel heel sterke aanwijzingen – en niet alleen uit de pers – dat er bij de officieren van justitie een heel duidelijk gevoel van onvrede bestaat.

De Voorzitter: Dat lijkt mij een toelaatbare formulering.

De heer Nijpels (VVD): Ik wens dan op te merken dat mevrouw Beckers in eerste instantie heeft gesuggereerd, dat zij meer aanwijzingen zou hebben dan alleen die aanwijzingen die voortvloeien uit perspublicaties. Ik constateer nu, dat zij alleen maar afgaat op perspublicaties en ik wens dit vastgesteld te zien. Immers, als mevrouw Beckers andere aanwijzingen heeft, meen ik dat zij in zo'n interpellatiedebat de namen van de personen moet vermelden, die haar deze informatie hebben verschaft. Anders wordt het een 'welles-nietes' discussie tussen de Minister van Justitie en mevrouw Beckers. Ik acht dat in dergelijke debatten ontoelaatbaar.

Mevrouw Beckers-de Bruijn: Ik heb gezegd, dat ik die discussie niet wil; ik heb gezegd dat ik sterk de indruk heb – en niet alleen uit de pers – dat er een aantal zaken aan de hand zijn en dat anderen een andere interpretatie geven dan de Ministers. Ik weet helemaal niet wat daar fout aan is.

In antwoord op vraag 9 zegt de Minister dat de procureur-generaal in Den Haag verklaard heeft dat er geen stukken bestaan waaruit blijkt dat hij

aanwezig is geweest bij vergadering waarbij het ging om zwart-geldtransacties. Ik wil graag van de Minister weten of hij aanwezig is geweest bij die vergadering. Daar gaat het mij niet om om stukken die daarover bestaan. Ik wil op die vraag graag een duidelijk antwoord. Die vraag heeft alles te maken met het antwoord op vraag 8. Dat antwoord heeft de Minister mij niet gegeven tot nu toe.

Ik moet zeggen, dat het op dit moment ondoenlijk is voor de Kamer om deze zaak goed te beoordelen. Ik heb zojuist al gezegd, dat ik mij kan voorstellen dat er vanuit de kring van het Openbaar Ministerie bezwaren zijn tegen de actieve bemoeienis van de Minister en de voorstellen tot beperking van het onderzoek, al dan niet in overleg met de Minister van Financiën.

Ik weet niet in hoeverre ik die bezwaren zelf duidelijke accenten moet geven. Ik doe dat ook niet. Het gaat hier, dat is duidelijk, om justitieel onderzoek. De Kamer heeft geen mogelijkheden daar in te treden. De Kamer kan niet vragen om inzage in reeds voltooide rapporten. Ik concludeer dat ik op dit moment geen conclusies kan trekken. Ik wil wel zeggen dat mijn twijfels zeker niet weg zijn!

□

De heer Kosto (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank beide bewindslieden voor de gegeven antwoorden. Als ik het antwoord van de Minister van Justitie in zijn essentie samenvat, heeft hij ongeveer dit gezegd: Ik heb nooit, hoewel advocaat bij Slavenburg's Bank, enigerlei betrekking gehad bij zaken die nu voorwerp uitmaken van justitieel onderzoek. De procureur-generaal te Den Haag bevestigt dat er geen documenten zijn gevonden die op het tegendeel wijzen. Vervolgens zegt de Minister dat er beraad is geweest over de zaak bij Slavenburg's Bank, omdat hier mogelijk – ik zeg dit met eigen woorden – aspecten van het algemeen belang in het geding waren.

De Minister ontleende dit aan informatie afkomstig van de Minister van Financiën. Het is denkbaar dat in Rotterdam de hoofdofficier van justitie tegen zijn medewerkers heeft gezegd dat pas op de plaats moest worden gemaakt, omdat daar redenen voor waren, en dat wellicht overwogen moest worden het onderzoek af te slanken en de kring van verdachten te beperken. Dan zou in Rotterdam begrepen zijn, dat de departementale

Kosto

top zegt: Wij stoppen het. De Minister zegt vervolgens dat er geen sprake is van een brief, waarin de hoofdofficier van justitie of enigerlei andere ambtenaar met ontslag dreigt. Dit laat eventueel open dat er wel een brief zou zijn, waarin men bij voorbeeld zonder dreiging van ontslag, de Minister om een schriftelijke bevestiging vraagt. Ik constateer dat het antwoord van de Minister op dit punt niet al te omvattend was. Ik vraag op dit punt opheldering. Was er al dan niet een brief en zo ja, met dreiging of zonder dreiging?

Vervolgens valt het op dat de Minister, zich nader beradende, in contact treedt met zowel de Minister van Financiën als de Minister-President. Hij zei dat niets anders moest worden gedaan dan het onderzoek in zijn volle omvang voort te zetten. De vraag die hier rijst is, of bij die aanvankelijke gedachte over afslanking en beperking van de kring van verdachten, de conclusie gewettigd is dat mensen door het enkele feit dat zij bij een bank werken een extra rechtsbescherming zouden hebben tegen justitieel onderzoek.

Als er afslanking en een beperking van de kring van verdachten zijn, zou dit misverstand kunnen rijzen. Ik stel vast dat deze Handelingen van vandaag, zowel binnen als buiten de Kamer, nog wel eens nauwkeurig gelezen zullen worden. Het is daarom van belang dat ook op dit punt opheldering staat.

De Minister van Financiën heeft gezegd dat de heer Kombrink vragen heeft gesteld en dat hij deze wilde beantwoorden. Ik zou zeggen dat de heer Kombrink daar bij de uitgebreide commissievergadering inzake ISMO wel op zal terugkomen. De vraag die blijft is, wat dit betekent voor de FIOD-ambtenaren. Hebben die de volle vrijheid om in een relatie met het Openbaar Ministerie aan onderzoek bij Slavenburg's Bank of elders deel te nemen, of moeten deze te allen tijde wachten tot er een soort signaal van 'veilig' van het departement van Financiën komt?

Welk risico was in wezen in het geding toen de aarzeling over de voortzetting van de vervolging ontstond? Was het soms zo dat Crèdit Lyonnais met enigerlei dreigement gekomen was, waardoor de Minister van Financiën kon zeggen dat er monetaire belangen in het geding waren? Of was het een eigen taxatie, los van Crèdit Lyonnais, van de Minister van Financiën? Het lijkt mij

dienstig, dat op deze concrete en toegespitste vragen nog antwoorden komen.

□

Mevrouw Wessel-Tuinstra (D'66): Mijnheer de Voorzitter! Het aanzien van de politiek is momenteel niet hoog. Er zijn mensen die zeggen dat het aanzien van de politiek nog verder wordt geschaad door debatten als deze. Ik ben het daarmee niet eens.

Wanneer verontrusting is gewekt over het handelen van een of meer ministers uit een zittend kabinet, dan heeft het parlement een taak, niet om de zaak te sussen, maar om helderheid te krijgen. Daarom staat de fractie van D'66 achter deze interpellatie, die een instrument is bij de controlerende taak van het parlement. Juist voor het aanzien van de politiek is dat nuttig, maar ook om een minister die in persoon en als minister is aangevallen de gelegenheid te geven, zich duidelijk en in het openbaar te verdedigen.

Mijnheer de Voorzitter! Nu precies zes weken geleden ontvingen wij een brief van de Minister-President, de heer Lubbers, die tevens Minister van Algemene Zaken is. In deze brief onderstreepte hij nog eens dat de bestaande regeling inzake onverenigbaarheid van belangen en functies voor ministers en staatssecretarissen ook voor dit kabinet uitgangspunt is. Hij voegde daaraan enkele aanvullingen toe die zijns inziens noodzakelijk waren.

In de regeling stond al dat betrokkene niet deelneemt aan besluitvorming over zaken die zijn (ex)belangen, vroegere functies of zakenrelaties raken, voor zover deelneming in strijd zou kunnen komen met een goede ambtsuitoefening. Daaraan werd door de heer Lubbers de vraag toegevoegd: Zijn er overige gegevens met betrekking tot uw persoonlijk leven, respectievelijk tot uw vermogenspositie die bij eventueel bekend worden u dan wel het kabinet in een gecompliceerde positie zouden kunnen brengen?

Ik denk dat een functie als advocaat bij een vrijwel failliete bank wellicht onder deze vraagstelling behoort te vallen. Mijn fractie vraagt dan ook aan de Minister van Justitie of hij dit bij zijn aantreden heeft gemeld. Zo neen, waarom heeft hij dit niet gedaan en zo ja, was hij dan niet van mening dat extra terughoudendheid ten aanzien van bemoeienis met het opsporingsbeleid in casu op zijn plaats was? Heeft hij bij voorbeeld overwogen, een collega extra in te schakelen? Hij noemde de Minister van Financiën. Bij een bankzaak ligt dat voor de hand.

Hij had ook de Minister van Justitie ad interim, de Minister van Binnenlandse Zaken kunnen inschakelen.

Een ander punt waarover mijn fractie graag duidelijkheid zou willen hebben, is de vraag naar de verhouding zoals deze Minister haar ziet, tussen de Minister van Justitie en het Openbaar Ministerie. Het is niet de eerste keer dat dit onderwerp in dit Huis ter sprake komt. In de literatuur en de politiek heeft zich nu een communis opinio gevormd die door Minister De Ruiter in de memorie van toelichting van 1979 als volgt was verwoord.

De bemoeienis van de Minister van Justitie beperkt zich tot algemene aspecten van het opsporings- en vervolgingsbeleid. Bemoeienis met individuele gevallen is niet uitgesloten, maar dient beperkt te worden tot zaken die zozeer het strafrecht markeren dat zij daardoor van algemene betekenis zijn. Deelt de Minister deze visie van zijn voorganger?

Een algemeen aspect is dat in het regeerakkoord extra aandacht voor fraude wordt aangekondigd. De Minister bevestigt dat in diverse interviews. Banken ontkenen daaraan niet. Fraudebestrijding heeft ook daar voorrang. Een individueel geval is bij voorbeeld de zaak rond Slavenburg's Bank.

Van belang is nu of de Minister in een dergelijke zaak theoretisch de vervolging kan stoppen.

Mijnheer de Voorzitter! Nu wordt het interessant, vooral na het antwoord van de Minister. In onze opinie hangt dit namelijk af van de vraag in welk stadium het strafproces verkeert. Is het strafproces reeds zo ver gevorderd als in het geval bij Slavenburg's Bank, dan is het onzes inziens niet mogelijk dat de Minister van Justitie alsnog ingrijpt in het vervolgingsbeleid.

Wanneer de Minister verklaart dat hij een soort stilstand heeft aangekondigd, een soort van terughoudendheid dus waarbij een paar dagen wordt afgewacht, dan lijkt ons dat niet juist.

Een ander aspect dat onze fractie bijzonder heeft verontrust, is dat hij een soort afweging heeft voorgesteld tussen de monetaire aspecten en de aspecten van strafvervolging.

Dat wil zeggen, dat in dit stadium van het strafproces, een politiek element is ingeslopen. Indien dat inderdaad zo is, vind ik dat bijzonder bedenkelijk. Ik had in dezen heel graag een duidelijk antwoord van de Minister.

Wessel-Tuinstra

Mijnheer de Voorzitter! Ik stel het zeer op prijs dat, naar wij vernemen, de Minister heeft meegewerkt aan het met spoed doen plaatsvinden van deze interpellatie nadat hierop was aangedrongen en dat hij frank en vrij en met open vizier de Kamer heeft geantwoord, zij het, naar onze zin, nog niet geheel bevredigend.

□

Mevrouw Brouwer (CPN): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn eerder problemen geweest in verband met het feit dat bewindslieden in relatie stonden met de belangen van ondernemers en de belangen van banken. Een dergelijke relatie is ook nu aan de orde. In dit geval gaat het echter om een groot belang, want de desbetreffende relatie met ondernemingen en banken betreft niet een relatie met kleine ondernemingen maar een relatie met omvangrijke en kapitaalkrachtige ondernemingen of banken.

Het gaat nu om de relatie met een bank waarvan de Minister zelf zegt dat deze van groot belang is voor de Nederlandse economie. Dit betekent dat bewindslieden van dit kabinet met relaties te maken hebben die moeilijk liggen. Het staat vast dat de Minister van Justitie advocaat is geweest voor Slavenburg's bank. Een en ander betekent echter dat de desbetreffende bewindslieden ieder schijn moeten vermijden dat er een belangenovereenkomst is tussen het handelen van de Minister en het handelen van een bank c.q. bedrijf.

Ik heb al gezegd dat het vaststaat, dat de Minister van Justitie advocaat is geweest voor Slavenburg's Bank. Hij heeft gezegd dat een advocaat in volle eigen onafhankelijkheid handelt. Het is waar dat een advocaat aan regels is gebonden. Hij mag namelijk niet tegelijkertijd zijn cliënt en de tegenpartij dienen. Ik denk dat de Minister van Justitie in dat opzicht nog meer gebonden is.

Het is dan ook de vraag waarom, als vaststaat dat de Minister van Justitie advocaat is geweest voor Slavenburg's Bank, al niet bij voorbaat is overwogen om deze zaak niet onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie te laten behandelen maar deze onder de verantwoordelijkheid van iemand anders te laten behandelen. Misschien had dit onder de verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris kunnen gebeuren; misschien zouden er ook andere oplossingen zijn geweest, zodat in ieder geval voorkomen zou worden

dat er vermenging van belangen kon plaatsvinden.

Ik wil nog een aantal vragen stellen naar aanleiding van de opmerkingen van beide bewindslieden. Ik heb namelijk begrepen dat er niet alleen een vermenging van belangen kon plaatsvinden omdat de Minister van Justitie advocaat is geweest van Slavenburg's Bank, maar ook omdat het hier speciaal gaat om Slavenburg's Bank en beide bewindslieden hebben aangegeven dat belangen van enerzijds het Nederlandse bankwezen en anderzijds het belang van het opsporingsonderzoek strijdig met elkaar kunnen zijn.

Er gaan dan een aantal concrete vragen spelen. De Minister van Justitie heeft namelijk gezegd dat het Openbaar Ministerie een plan heeft gepresenteerd voor het onderzoek en dat door Justitie een afweging is gemaakt waar het gaat om tegenstrijdige belangen. Daarna heeft, in overleg met de Minister van Justitie, een afslanking plaatsgevonden van de opdracht tot onderzoek. In dit betekent dit dat de voorkeur is gegeven aan de belangen van het bankwezen en men de risico's niet te groot heeft willen maken met betrekking tot de financiële positie.

De vraag rijst dan: welke afwegingen zijn er gemaakt? Is het wel juist dat in dit verband afwegingen worden gemaakt door bewindslieden die enerzijds verantwoordelijk zijn voor Justitie, vervolgings- en opsporingsbeleid en anderzijds voor financiën?

Ik heb nog een andere vraag. De Minister van Justitie heeft gezegd dat het Openbaar Ministerie opeen gegeven moment heeft gezegd dat een pas op de plaats moest worden gemaakt. De Minister van Justitie zou daarvan pas achteraf hebben gehoord. Is het gebruikelijk dat in zo'n belangrijke opsporingszaak het Openbaar Ministerie zelfstandig een beslissing neemt zonder overleg met het ministerie van Justitie? Is het niet zo, dat wanneer de Minister van Justitie het niet eens is met de gang van zaken, hij meteen kan ingrijpen?

Er is verwezen naar een juridische procedure, namelijk die van een ondernemingsraad bij het Hof van Amsterdam.

Heeft de procureur-generaal deze procedure kunnen opvatten als een aanleiding om niet verder te gaan met het vervolgings- en opsporingsonderzoek en heeft de Minister van Justitie deze indruk zelf dan misschien gewekt? De civielrechtelijke procedure is een geheel andere zaak en kan ook

heel andere gevolgen hebben dan de strafrechtelijke procedure. Welke overwegingen heeft de Minister van Justitie om de voorkeur te geven, en dit ook zo te uiten, aan de procedure van de ondernemingsraad bij het Hof?

□

Minister Korthals Altes: Mijnheer de Voorzitter! Zijn er, zo luidde de eerste nadere vraag van mevrouw Beckers, bij de huiszoeking bij Slavenburg's Bank op 16 februari jl. specifieke orders geweest van hoger hand om bepaalde zaken en documenten niet aan te raken?

Als met 'hoger hand' zou worden bedoeld de Minister van Justitie, luidt het antwoord 'neen'. Welke instructie het Openbaar Ministerie, die de huiszoeking heeft aangevraagd en welke instructies de rechters-commissaris, onder wier leiding deze huiszoeking heeft plaatsgevonden, zelf hebben gegeven, onttrekt zich helemaal aan mijn waarneming en zo hoort het ook. Met deze uitvoering bemoeit de Minister van Justitie zich niet. Het antwoord op de hierover gestelde vraag is dus 'neen'.

Met betrekking tot de bespreking op 14 april op het departement vraagt mevrouw Beckers of er in eerste instantie volledige overeenstemming bestond, maar dat daarna onvrede is ontstaan. Zij beroept zich hierbij op informatie. Wat het gevoel op dit moment is bij de officieren van justitie, weet ik niet. Als hiermee echter wordt geïnsinueerd dat deze overeenstemming niet bestond, dat deze met moeite is verkregen en dat men daarvan achteraf spijt heeft gekregen of iets dergelijks, verwerp ik dit als een volstrekte insinuatie.

De derde opmerking van mevrouw Beckers luidde dat ik mij zeer intensief met de gang van zaken had bemoeid en dat ik voorstellen zou hebben gedaan tot beperking van het onderzoek. Blijkbaar moet ik duidelijker zijn. Het Openbaar Ministerie heeft kort voor 14 april voorstellen gedaan bij het Ministerie van Justitie voor een verdere aanpak.

Daarover is eerst op ambtelijk niveau - ik ben hierbij aanvankelijk niet betrokken geweest - in aanwezigheid van de procureur-generaal bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage, alsmede met de waarnemend procureur-generaal die in het bijzonder met de bundeling van de economische strafvervolgung is belast, overleg gepleegd. Tijdens de bewuste bespreking die wij op vaker genoemde donderdag 14 april hebben gevoerd,

Tweede Kamer
19 mei 1983

Slavenburg

4082

Korthals Altes

is dus overleg gepleegd door een aantal lieden. Er bestond overeenstemming. Dat bleek ook duidelijk uit de opvatting die bij voorbeeld andere deelnemers aan het gesprek, niet zijnde de Minister van Justitie, hadden over de verdere voortgang van de zaken. Als de indruk is ontstaan dat het Openbaar Ministerie daar verzocht is om de zaak te beperken, dan is dat niet juist. Bij het overleg waren — ik herhaal dat nogmaals — twee leden van het hofparket in Den Haag ten nauwste betrokken, die hun eigen mening over een en ander heel duidelijk kenbaar hebben gemaakt.

Ten slotte zei mevrouw Beckers dat ik nu wel gezegd heb dat de procureur-generaal, op basis van een mededeling die hij weer heeft van de hoofdofficier van justitie, verklaart dat er geen documenten zijn gevonden, waaruit blijkt dat ik bij enige bespreking over het zwart-geldcircuit ben geweest, maar dat ik niet heb ontkend dat ik daarbij niet aanwezig ben geweest.

Dat was ook de vraag niet. De beschuldiging in Trouw luidde, dat men op grote schaal documenten had gevonden waaruit bleek dat ik erbij was. Het antwoord op die vraag is, dat die documenten er niet zijn en ook niet gevonden zijn. Mijn antwoord luidde dat die ook niet gevonden konden zijn, omdat ik er nooit bij ben geweest.

De heer Kosto geeft een samenvatting waarmee ik het in beginsel wel eens ben. Hij vroeg of in het beraad met het departement van Financiën geen aspecten van algemeen belang worden afgewogen tegen aspecten van vervolgingsbelang en hoe die zich tot elkaar verhouden. Ik breng in herinnering dat in de brief waarbij het eerste onderzoeksplan op 7 februari jongstleden aan mij werd gepresenteerd uitdrukkelijk het voorstel was gedaan om deze aangelegenheid met de Minister van Financiën te bespreken wegens de mogelijke monetaire aspecten.

Daarbij is mij medegedeeld dat die brief op hetzelfde ogenblik op het departement van Financiën zou worden gepresenteerd. Of en zo ja, hoe dat is gebeurd, onttrekt zich aan mijn waarneming, want de Minister van Financiën zelf was op dat ogenblik in Washington. Ik heb vervolgens overleg gepleegd met de Minister van Financiën ad interim op basis van het voorstel van het Openbaar Ministerie zelf, dat dit aspect in het oog zou worden gehouden. Dat was ook nuttig,

omdat zodra die huiszoeking zou hebben plaatsgevonden een communiqué zou kunnen worden gegeven, bij voorbeeld door De Nederlandsche Bank of door het departement van Financiën. Dat was mijn aangelegenheid niet.

Dit staat overigens geheel los van het belang van de vervolging. Het overleg was mede erop gericht, te voorkomen dat men onvoorbereid zou reageren op de stappen die te verwachten waren. Ik heb begrepen dat er van de zijde van Financiën en van De Nederlandsche Bank is gewerkt aan het voorbereiden van een communiqué om de schade na afloop voor het publiek en voor het bankwezen, dus niet voor de bank zelf, zoveel mogelijk te beperken.

De heer Kosto (PvdA): Voor alle helderheid en alle duidelijkheid: het Openbaar Ministerie kan een opportuniteitsbeleid voeren en voert dat ook. De Minister van Justitie kan in het overleg deel hebben aan dat opportuniteitsbeleid. Wij mogen vanavond vaststellen dat de Minister van Justitie dan wel in beraad kan gaan met een van zijn collega's, bij voorbeeld die van Financiën. Het kan echter nimmer zo zijn dat de Minister van Financiën eigenstandig — om dat lelijke woord te gebruiken — het opportuniteitsbeleid beïnvloedt dat gehanteerd wordt door het Openbaar Ministerie. Dat zal te allen tijde de Minister van Justitie zijn. Ik wil graag voor alle duidelijkheid die vraag bevestigd krijgen.

Minister Korthals Altes: De verantwoordelijkheid ligt in dit geval uiteraard volledig bij de Minister van Justitie, die daarover kan raadplegen wie hem goeddunkt. In dit geval was dat in overeenstemming met het gevoelen van het Openbaar Ministerie zelf en ook van de Minister van Financiën.

Er is gevraagd of ik wil bevestigen dat er helemaal geen brief is, dus ook niet een brief waarin een schriftelijke bevestiging wordt gevraagd van een mogelijk bevel dat ik zou hebben. Die brief is er niet; die heb ik nooit gekregen of gezien. Ik heb ook nooit een bevel gegeven. Het zou ook heel vreemd zijn wanneer een schriftelijke bevestiging van een niet gegeven bevel werd gevraagd. Ook deze kwestie van het bevel mag naar het rijk der fabelen worden verwezen. Ik heb hierover geen enkele brief.

De heer Kosto (PvdA): Dat geloof ik. U zegt nu dat er nooit een bevel is gegeven, maar u hebt eerder gezegd dat wellicht in Rotterdam het misver-

stand heeft kunnen ontstaan dat het bevel wel gegeven was. Dat had die brief mogelijk gemaakt.

Minister Korthals Altes: Niet bij de hoofdofficier van justitie zelf! Ik heb gezegd dat het misverstand kan zijn ontstaan bij degenen die met de uitvoering waren belast, toen zij te horen kregen: even op de plaats rust. Bij de hoofdofficier van justitie kan echter geen enkel misverstand zijn geweest.

De heer Kosto heeft gevraagd of er opdracht is gegeven de kring van verdachten te beperken. Van het begin af aan is de kring van verdachten gericht geweest op de leidinggevende functionarissen bij de bank.

In het kader van een onderzoek is toen op 14 april gesproken over een beperktere kring, waartoe dat onderzoek zou worden uitgestrekt. Dat heeft dus niets te maken met de verdachten die bedoeld zijn in de vordering tot gerechtelijk vooronderzoek. Er is op geen enkele wijze aangedrongen op 14 april om die kring te beperken. Het ging erom dat het onderzoek op verantwoorde wijze in een zo kort mogelijke periode zou kunnen plaatsvinden. Daarover is afgetast wat verantwoord was binnen een bepaalde tijdperiode en hoelang die periode zou moeten zijn. Daarover is in volle vrijheid van gedachten gewisseld.

De heer Kombrink (PvdA): Na de huiszoeking bij Slavenburg's is zowel door het ministerie van Financiën als door De Nederlandsche Bank de verklaring afgegeven dat het justitiële onderzoek zich niet richtte tegen de bank maar tegen individuele personen. Naarmate in het vorderend justitieel onderzoek meer personen in potentie in aanmerking komen om onder de loep genomen te worden; vervaagt dat beeld. Is die vervaging in het onderscheid individuen-bank op grond van de rapportage van het Openbaar Ministerie in Rotterdam ten aanzien van personen die mogelijkerwijs verder in het onderzoek betrokken zouden moeten worden, voor deze bewindslieden aanleiding geweest de vraag van beperking van het aantal te onderzoeken personen op te werpen?

Minister Korthals Altes: Er is over de vraag 'vervaging of niet' helemaal nooit gesproken, zeker niet met mijn collega van Financiën. Ook de beperking van het aantal personen is niet met mijn collega van Financiën besproken. Een verband dat de heer Kombrink eventueel aanwezig acht, is in geen enkel opzicht aanwezig; een dergelijk gesprek heeft nooit plaats gehad.

Korthals Altes

De heer **Kombrink** (PvdA): Het is ook niet juist dat op een eerdere datum dan 14 april binnen het ministerie van Financiën in aanwezigheid van vertegenwoordigers van het ministerie van Justitie en in tweede instantie Financiën op een maandagavond dezelfde vragen onder ogen zijn geweest als in het overleg van 14 tot 17 april?

Minister **Korthals Altes**: Er is in een eerdere fase ook overleg geweest met Financiën op Justitie. Een aantal vragen zijn toen aan de orde geweest, onder andere de duur van het onderzoek, maar niet de omvang van het aantal bij de opsporing te horen verdachten en dergelijke.

De heer **Kombrink** (PvdA): Is in beide overlegsituaties, op 14 april en volgende dagen en op het eerdere tijdstip, van de kant van het ministerie van Financiën aan de Minister van Justitie kenbaar gemaakt welke financiële risico's met betrekking tot de positie van Slavenburg's bestonden en dus onder ogen gezien welke gevolgtrekkingen daaraan zouden moeten worden verbonden?

Minister **Korthals Altes**: In een veel eerdere fase is er overleg geweest met het ministerie van Financiën en daarbij is over dit soort zaken gesproken, maar niet in een verband zoals dat waarin de heer **Kombrink** het nu brengt.

De heer **Kombrink** (PvdA): In welk verband dan wel?

Minister **Korthals Altes**: Er is de mededeling gedaan dat dit monetaire risico's met zich zou kunnen brengen. Dat is ook nadat de zoeking had plaatsgevonden opnieuw door Financiën kenbaar gemaakt. Daarover is gesproken, maar er zijn verder geen gevolgtrekkingen aan verbonden.

De heer **Kombrink** (PvdA): Die risico's zijn dus op twee verschillende tijdstippen aan de orde geweest, met daartussen het nodige tijdsverloop. Kan de Minister van Justitie of de Minister van Financiën aangeven wat het verschil in monetaire risico's was tussen het ene en het andere tijdstip? Op het eerste tijdstip zijn er namelijk geen gevolgtrekkingen aan verbonden en op het tweede wel, want dat heeft tot een uitvoerig overleg met het Openbaar Ministerie geleid.

Minister **Korthals Altes**: Ik kan daarop geen antwoord geven, want het onttrekt zich aan mijn waarneming wat de eventuele verschillen waren.

Ik kom nu toe aan een antwoord op enige vragen van mevrouw **Wessel**. Zij is niet van mening dat het aanzien van de politiek wordt geschaad door dit soort debatten. Het is inderdaad nodig om dit soort debatten te voeren wanneer het aanzien van de politiek geschaad dreigt te worden door publikaties die voor een belangrijk deel kant noch wal raken en die vol zitten met insinuaties die volstrekt niet op feiten zijn gestoeld. Ik stel het inderdaad op prijs dat de Kamer heeft willen besluiten om deze interpellatie op zo korte termijn te houden, opdat ik opening van zaken kan geven. De zaak zelf, het onderzoek naar fraude, is daarvoor belangrijk genoeg.

Er is gevraagd of ik bij het aanvaarden van mijn ambt melding had moeten maken van het feit dat ik als advocaat ook zaken heb behartigd voor onder andere NV Slavenburg's Bank. Een advocaat treedt in volstrekte onafhankelijkheid op voor cliënten die soms wel, soms niet en soms zonder dat je het weet, strafbare feiten begaan. Mijn praktijk was voornamelijk van civielrechtelijke aard. Er was geen enkele aanleiding om te melden dat ik ook advocaat was geweest van NV Slavenburg's Bank, omdat ik wist dat mijn onafhankelijkheid ook ten opzichte van deze cliënt geen ogenblik in het geding was geweest. Iedereen wist en iedereen weet dat ik advocaat was.

Op 3 november werd mij de vraag gesteld of ik bereid was om tot het kabinet toe te treden. Toen is mij ook getoond wat de toen geldende regels voor bewindslieden waren ter voorkoming van verstrengeling van belangen. Ik heb mij op 3 november laten schrappen van het tableau, zodat ik bij mijn beëdiging op 4 november die banden had doorgesneden. Hetzelfde geldt voor een aantal andere banden dat ik had, zoals commissariaten. Ik heb ze alle op 3 november opgezegd. Als het kabinet niet tot stand was gekomen, was ik op 4 november vrijwillig werkloos geweest.

Ik kom nu te spreken over de verhouding tot het Openbaar Ministerie. Ik onderschrijf de opvatting die daarover is gegeven door mijn voorganger Minister De Ruiter. Men kan echter nooit alle onvoorziene gevallen voorzien. Wanneer het Openbaar Ministerie, zoals in dit geval, een voorgenomen onderzoek bij de Minister aanmeldt en zegt: er zijn aspecten die u wellicht met uw collega van Financiën wilt bespreken, omdat wij niet helemaal kunnen overzien in hoeverre daaraan meer of minder gewicht moet worden toege-

kend, dan is op dat ogenblik de Minister van Justitie genoodzaakt om te doen wat hij nuttig oordeelt, tenzij hij het vermoeden van het Openbaar Ministerie dat een bespreking nuttig is, onmiddellijk als ongegrond van de hand wijst.

Een minister die is belast met de zorg voor een departement, kan zich niet laten vervangen door zijn plaatsvervanger die alleen voor hem optreedt bij zijn afwezigheid. Het zou voor mij volstrekt onmogelijk zijn om elke keer dat zich misschien iets over Slavenburg's Bank voordoet, mij van het departement weg te spoeden, opdat mijn collega Rietkerk op dat ogenblik als Minister van Justitie ad interim zou kunnen optreden. Het is nu eenmaal inherent aan deze functie dat men alleen voor de verantwoorde-lijkheid staat die men op zich heeft genomen. Ik ben daarom uitvoerig ingegaan op het verbreken van mijn band met de advocatuur die ik op 3 november nog had.

De enige relatie die ik met de Slavenburg's Bank heb gehad, was geen relatie van mij als persoon met de bank als zodanig in dienstverband of hoe dan ook. Ik was advocaat en ben uit dien hoofde voor die bank opgetreden. Op 4 november was ik geen advocaat meer. Ik kwam hiermee te spreken over het verkeerd gebruik van verstrengeling van belangen.

Er waren dus geen aspecten waardoor ik niet meer de verantwoordelijkheid kon dragen die het ambt met zich brengt. Men kan daar niet voor wegllopen, ook al zou men dat misschien wel eens willen.

Mevrouw **Wessel-Tuinstra** (D'66): De Minister vond geen aanleiding bij zijn ambtsaanvaarding. Heeft hij echter, toen deze zaak zich voordoed en ze begin februari echt in de publiciteit kwam, niet een soort aarzeling gevoeld en dat even gemeld of zo iets? Ik zou mij kunnen voorstellen dat dat even in je opwelt, als er zoveel te doen is over zo'n zaak.

Natuurlijk eis ik niet dat de Minister van Justitie ad interim iedere keer in deze lang slepende zaak gaat optreden. Wel lijkt het mij goed dat er enig overleg is, juist wanneer hij stopzetting van het vervolgingsbeleid - althans opschort zoals hij heeft uitgelegd - vraagt. Dat lijkt mij tamelijk voor de hand liggend. Heeft hij dat helemaal niet overwogen?

Minister **Korthals Altes**: Ik heb direct, toen Slavenburg's Bank of daarmee verbonden leidinggevende figuren als mogelijke verdachten in het zicht kwamen, er melding van gemaakt

Korthals Altes

– bij voorbeeld bij de secretaris-generaal – dat ik advocaat was geweest van Slavenburg's Bank. Ik heb er ook voor gezorgd dat het voor niemand plotseling als een verrassing zou kunnen komen.

De vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie, die op 7 februari mij schreef en op 9 februari de zaak verder presenteerde, heb ik er ook terstond mededeling van gedaan. Overigens was dat geheel overbodig, omdat wij elkaar in beide functies – ik in mijn vorige en hij in zijn toenmalige – wel degelijk eens hadden ontmoet, maar dat was jaren geleden en had niets met deze zaak te maken.

Ik moet nog eens zeggen dat ik geen stilstand heb aangekondigd in het gesprek op 14 april en dat er ook niet theoretisch sprake is geweest van stoppen van het onderzoek. Er is op de 14de beraad geweest over de wijze waarop het onderzoek moest gebeuren. De voortzetting als zodanig is nooit in discussie geweest. Nooit is de vraag aan de orde geweest: Zetten wij voort of niet? Het was altijd: Wij zetten voort; op welke wijze?

Mevrouw Brouwer heeft opnieuw gesproken over relaties tussen bewindslieden, ondernemersbelangen en belangen van banken. Alle relaties die ik had – en dat was geen relatie met Slavenburg's Bank – heb ik verbroken. Ik was advocaat en als advocaat heb je juist een relatie met een bank of met een cliënt, en dat is bovendien alleen maar zolang men advocaat is. Er is dus een totale scheiding.

Ik heb al gezegd dat het niet mogelijk is om deze functie tijdelijk over te dragen aan een ander. Toen het ging om een afweging van belangen, die beide op zich zelf als zodanig een afweging verdienen, waarbij de Minister van Financiën stond voor het ene belang – dat is zijn portefeuille – en ik stond voor het belang van de opsporing, leek het mij juist de beste weg om te kiezen op het ogenblik dat het mogelijk leek dat wij daarover een verschil van mening konden krijgen, juist om te voorkomen dat men zou zeggen:

Deze Minister van Justitie had misschien uit zijn verleden toch nog het gevoel van ... Om die reden hebben wij gezamenlijk gevraagd om het beslissende gesprek dat op zaterdagochtend heeft plaatsgevonden, met de Minister-President erbij, juist om te voorkomen dat ook maar iemand enige twijfel zou kunnen hebben over de beweegredenen die ons hebben geleid.

Mevrouw Brouwer (CPN): De Minister kiest een vrij formele opstelling als het gaat om de vraag, of hij relaties had met Slavenburg's Bank of niet. In november 1982 was hij advocaat af en werd hij Minister van Justitie. Op 7 februari werd hij met dit onderzoek geconfronteerd. Nu is het natuurlijk best mogelijk dat in dat onderzoek brieven, correspondentie en dergelijke met het advocatenkantoor waar hij werkte, en misschien met hem zelf, opduiken.

Dat had de Minister van te voren kunnen bekijken. Ik kan mij voorstellen dat de Minister van Justitie op dat moment zegt: Als dat het geval kan zijn, als dat in het onderzoek inderdaad een rol kan spelen, dan moet ik daarvoor van tevoren een maatregel treffen. Dan zijn er namelijk, ook al is hij geen advocaat meer, wel een aantal tegenstrijdige zaken aan de hand.

Minister Korthals Altes: Mijnheer de Voorzitter! Iedereen kan elke insinuatie bedenken, maar ik neem aan dat u mij ervan ontslaat op deze onzin antwoord te geven.

Mevrouw Brouwer (CPN): Dit is geen insinuatie. Dit is een vraag gebaseerd op een veronderstelling die heel goed waar kan zijn. Ik zeg niet dat iets dergelijks is voorgekomen. Ik zeg alleen: stel dat tijdens het onderzoek bij Slavenburg's Bank correspondentie wordt aangetroffen met het advocatenkantoor. Dat is mogelijk, ik zeg niet dat het waar is. Op dat moment is de heer Korthals Altes als Minister van Justitie betrokken bij het onderzoek, de opsporing en vervolging en dan kan hij eventueel zijn eigen produkten uit een vroegere functie tegenkomen. Ik geef geen enkel oordeel over de vraag of dat een probleem vormt.

Ik zeg alleen: als dat van tevoren kan worden voorzien, waarom zegt de Minister van Justitie dan niet: dat kan een vermenging van belangen opleveren en daarom vind ik het wel zo zuiver voor de opsporing en vervolging in Nederland dat ik daarvan afstand neem? Hij kan dan de verantwoordelijkheid voor dat onderzoek overdragen.

Minister Korthals Altes: Dat is staatsrechtelijk onmogelijk. Bovendien beïnvloed ik op geen enkele manier de opsporing als zodanig. Men heeft daar onder supervisie van een onafhankelijke rechter-commissaris een hele hoop paperassen in beslag genomen. Gelukkig is het in Nederland zo dat een dergelijk strafrechtelijk onderzoek, wanneer het gaat om

inbeslagname van spullen en dergelijke, geschiedt onder leiding van de onafhankelijke rechter. Al dit soort van veronderstellingen getuigen alleen maar van een onvoldoende kennis van zaken en stoelen niet op iets dat ook maar enige kans heeft ooit werkelijkheid te worden. Ik kan daaraan verder niets toevoegen.

Mevrouw Brouwer (CPN): Mijnheer de Voorzitter! Het spijt mij, maar ik accepteer dit antwoord niet. Ik vind dat de Minister nu insinueert. Ik heb alleen gevraagd naar de opvatting van de Minister van Justitie over de zuiverheid van het opsporings- en vervolgingsonderzoek. Daarop heeft hij te antwoorden.

Minister Korthals Altes: Het opsporingsonderzoek is zuiver. Het geschiedt onder het toezicht van door de rechtbank aangewezen rechters-commissaris. Dat waarborgt in Nederland dat het onderzoek volstrekt onafhankelijk geschiedt. Ook het Openbaar Ministerie heeft in dit opzicht van niemand ook maar welke aanwijzing dan ook ontvangen, afgezien van het feit dat ik ook niet denk dat een dergelijke aanwijzing zou worden geaccepteerd.

Omtrent de procedure bij het Hof in Amsterdam heb ik geen enkele voorkeur geuit. Het Openbaar Ministerie heeft gezegd dat, als die zaak al in een ander verband bij de rechter in onderzoek is, wij dat op dit ogenblik niet strafrechtelijk behoeven te onderzoeken. Dat laat overigens onverlet de mogelijkheid dat het Openbaar Ministerie op elk gewenst ogenblik op die beslissing kan terugkomen. Van enige kennisgeving van niet verdere vervolging of iets dergelijks, waardoor het recht van strafvervolging zou kunnen zijn vervallen, is geen sprake geweest. De zaak staat dus nog geheel open.

□

Minister Ruding: Mijnheer de Voorzitter! Het lijkt mij, naar aanleiding van een opmerking van de heer Kombrink, die daar terecht naar verwees, goed de twee korte mededelingen die op 19 februari, direct na de zogenaamde inval bij Slavenburg's Bank, zijn verstrekt nog eens te citeren, omdat deze de positie goed weergeven. Allereerst was dat de mededeling van het Ministerie van Financiën: 'De Minister van Financiën deelt, mede namens de Minister van Justitie, mee dat niet rechtspersoon NV Slavenburg's Bank maar enkele verantwoordelijke personen, werkzaam bij die

Ruding

bank, in het geding zijn bij de justitiële actie van 18 februari jl.

Deze actie ligt in het verlengde van eerdere acties jegens personen werkzaam bij Slavenburg's Bank, waaraan in de media bekendheid is gegeven. Ik geef dit even voor de duidelijkheid, te meer ook omdat de heer Kosto sprak over een actie jegens de bank. Het leek mij goed dat even recht te zetten.

De tweede mededeling was van de Nederlandsche Bank op hetzelfde tijdstip: 'In aansluiting op de verklaring van de Minister van Financiën deelt de directie van de Nederlandsche Bank mee dat zij geen gronden aanwezig acht voor zorg omtrent het vermogen van Slavenburg's Bank om haar verplichtingen na te komen. De Nederlandsche Bank is tot liquiditeitssteun bereid indien zulks onverhoopt nodig mocht blijken'.

Ik citeer deze mededelingen omdat in genoemde publikaties sprake is van een hele reeks feitelijke onjuistheden. Ik spreek nu niet over meningen waarmee ik het niet eens ben. Ik zal nu niet ingaan op die onjuistheden. Er zijn geen vragen over gesteld en dat was ook helemaal niet nodig. Ik wil echter vermijden dat de indruk ontstaat dat bedoelde publikaties, door er niet over te spreken, ook maar een zweem van juistheid krijgen.

Dat is namelijk niet het geval. Ik voeg hieraan toe dat inderdaad later door de Nederlandsche Bank wel een toezegging omtrent liquiditeitssteun is gedaan ten gunste van Slavenburg's Bank. Van solvabiliteitssteun is echter geen sprake, dit in tegenstelling tot het vermelde in één van de publikaties.

De heer Kombrink vroeg of de risico's, waarvan hier sprake is, ook worden beïnvloed door de tijdsfactor. Tot op zekere hoogte is dat het geval, want als iets lang duurt, worden additionele onzekerheid en onduidelijkheid geschapen en dat is niet in het belang van de betreffende financiële instelling of van andere financiële instellingen en markten. Dat is nu eenmaal inherent aan het functioneren van een bank, die met toevertrouwde gelden werkt. Het woord zegt het al. Het antwoord op de vraag van de heer Kombrink is dus bevestigend.

Ik kom nu op enkele meer principiële punten. Als men spreekt over de activiteiten van FIOD-ambtenaren, moet men de achtergronden daarvan goed in ogenschouw nemen. In de zaak van Slavenburg's Bank en soortgelijke zaken in de strafrechtelijke

sfeer treden FIOD-ambtenaren op als waren zij een verlengstuk van het Openbaar Ministerie. Dat doen zij op grond van hun financiële, administratieve en fiscale kennis. Wat dit betreft moet een onderscheid worden gemaakt met vele andere FIOD-zaken die puur fiscaal van aard zijn. Dan zijn het louter de bewindslieden van Financiën die daarbij zijn betrokken. In het eerste geval gaat het initiatief uit – en dat is ook logisch – van het ministerie van Justitie en meer in het bijzonder het Openbaar Ministerie.

Gevraagd is, of de gehanteerde procedures tot vertraging kunnen leiden. Wij hebben intern meegedeeld dat dit naar onze mening niet tot vertraging dient te leiden en ook niet hoeft te leiden. De ervaring zal, gezien de werkwijze bij Financiën, leren dat deze inderdaad niet tot vertraging zal leiden.

De heer Kostó vroeg of het departement van Justitie of het Openbaar Ministerie signalen van Financiën afwacht of moet afwachten. Dat is vanzelfsprekend niet het geval. Wij zijn beide bij deze zaak betrokken, maar het ministerie van Justitie is de eerst-betrokkene en neemt ook in eerste instantie de beslissingen en natuurlijk niet het ministerie of de Minister van Financiën.

Ik zou ook geenszins streven naar een dergelijke rol.

Dat brengt mij dan tot een korte toelichting op de aspecten die een rol spelen. Daarover zijn ook vragen gesteld. Er is een afweging van belangen. Het behoeft niet altijd om tegenstrijdige belangen te gaan. Enerzijds zijn er de strafrechtelijke belangen, die ik zojuist al heb genoemd. Daarop behoeft ik nu niet in te gaan. Anderzijds is er een complex van financiële zaken, die het bankwezen betreffen en niet alleen de individuele banken, en zelfs de financiële markten betreffen. Dat is geen theorie.

Iedereen heeft uit perspublicaties, hoewel zij niet allemaal een juist beeld gaven qua cijfers, toch de indruk kunnen overhouden dat er wel degelijk effecten zijn geweest op banken, niet alleen Slavenburg's Bank, ten nadele van de geld- en kapitaalmarkten. Die indruk is juist. Die effecten zijn dan afvloeiing van middelen en dergelijke van de ene instelling naar de andere, binnen Nederland, en in het algemeen van Nederland naar het buitenland. Dit soort zaken moet men serieus onder ogen zien. Het zou getuigen van een

slecht beleid van de Minister van Financiën, namelijk van afwezigheid van beleid, wanneer hij geenszins de factoren, die ik zojuist noemde, in het algemene regeringsbeleid een rol zou laten spelen.

Het zou getuigen van slecht beleid wanneer hij niet zijn collega van Justitie, die vanzelfsprekend daarvan iets minder op de hoogte is, op de hoogte zou stellen van de diverse mogelijke gevolgen of van gevolgen die zich al hebben voorgedaan.

Dat brengt je dan niet tot de kern van de strafrechtelijke actie, waarover ik geen oordeel heb gegeven. Daarover had of heb ik ook geen oordeel, nog los van het feit dat ik geen jurist ben. Dat is echter het punt niet. Het punt is dat dit in het kader van mijn functie geen zaak is waarover ik een oordeel dien te hebben. Het gaat dan om de strafrechtelijke inhoud van een dergelijke actie.

Er zijn wel een aantal nevenaspecten, die toch belangrijk zijn. Ik heb ze in eerste termijn al genoemd. Dat is bijvoorbeeld de publiciteit, zowel bij een inval als in februari als nu. Die moet goed begeleid worden. Er is ook het aspect van de snelheid van actie. Het is niet in het belang van de zaak dat er langdurig – ik praat dan niet over een paar dagen, maar over een paar maanden – grote onzekerheid bestaat. Het is niet in het belang van de desbetreffende bank. Het is niet in het belang van de crediteuren, van de cliënten van die bank. Het is niet in het belang van de medewerkers van de bank. Men heeft waarschijnlijk ook kennis genomen van de kritiek ter zake van de ondernemingsraad van Slavenburg's Bank van enige tijd geleden.

De vraag 'waarom' brengt mij dan op de feitelijke gang van zaken. Een organisatie, zeker een dergelijke financiële organisatie waarbij vertrouwen een rol speelt, kan moeilijk functioneren als er grote onzekerheid is omtrent de positie van hogere functionarissen, in casu raad van bestuur en directieuren. Dat heeft niets te maken met het wel of niet actie ondernemen. Het heeft wel te maken met het zo spoedig mogelijk als verantwoord is voltooien van zo'n actie.

Dat is dan alleen al omdat er bij wet bepaalde verantwoordelijkheden zijn voor zo'n bank. Wanneer een aantal functionarissen in onzekerheid verkeren, omdat er een onderzoek tegen hen loopt, dan is dat niet bevorderlijk voor de gang van zaken.

Ruding

Wij hebben altijd aangedrongen op spoed, dus geenszins op vertraging of op de doofpot, en vooral op duidelijkheid.

Mevrouw **Wessel-Tuinstra** (D'66): Ik moet dan constateren dat de inbreng van de Minister van Financiën in de periode van 14 tot 17 april als volgt is geweest. Afwegende de monetaire aspecten en gevolgen voor het bankwezen tegen uitbreiding van het onderzoek, heeft dit gezamenlijk beraad tot de conclusie geleid dat er een afslanking moest zijn, ook gezien de tijdsaspecten en de andere zaken die zijn genoemd. Ik vind dat hier toch een tamelijk bedenkelijk aspect naar boven komt.

Minister **Ruding**: Ik laat, mijnheer de Voorzitter, de kwalificatie geheel aan u over en aan mijn collega van Justitie. Ik vind ook niet dat die afweging juist is gesteld. Ik heb gezegd dat wij bepaalde aspecten inbrengen, opdat zij worden meegewogen.

Ik heb vanaf het begin gezegd dat deze niet de doorslaggevende factoren zijn geweest.

De heer **Kombrink** (PvdA): Ik wil de Minister een vraag stellen, onder verwijzing naar de opmerking van mijn collega Kosto dat ik ongetwijfeld nog gelegenheid zal vinden om met de Minister van Financiën te spreken over het antwoord dat hij vanavond op mijn schriftelijke vragen heeft gegeven. Ik stel nu echter een vraag om opheldering te krijgen over de gegeven instructies.

Er zijn instructies aan de FIOD, met een overleg- en meldingsprocedure. Deze zijn echter niet van toepassing op verzoeken die de officieren van justitie aan de FIOD richten, wanneer zij hulp nodig hebben voor strafrechtelijk onderzoek. Dit is een samenvatting van datgene wat ik heb begrepen uit hetgeen de Ministers probeerden duidelijk te maken.

Heeft de Minister Justitie tegelijkertijd hernieuwde richtlijnen gegeven aan het Openbaar Ministerie, met soortgelijke inhoud over overleg en melding? Hoe kan anders het doel worden bereikt? De enige recente affaire die tot grote onrust in het bankwezen heeft geleid, is die van Slavenburg's Bank, waarbij de FIOD is ingeschakeld via een verzoek van de officieren van justitie. Beperken de instructies van de Regering zich dus tot de FIOD of is er sprake van een bredere hernieuwing van de richtlijnen?

Minister **Ruding**: Als Minister van Financiën geef ik graag duidelijkheid, hoewel ik meende dit impliciet reeds te hebben gedaan. De richtlijnen of instructies waarover ik voortdurend heb gesproken, zijn interne van het ministerie van Financiën in ruime zin, dus inclusief de FIOD. Zij richten zich dus niet op het ministerie van Justitie of het Openbaar Ministerie. Ik heb niet de bevoegdheid, hiervoor richtlijnen te geven en de richtlijnen waar het om gaat, zijn door mij ondertekend.

Ik heb dus niet de voorwaarde gesteld dat iets wel of niet mag gebeuren nadat er wel of niet contact met het Openbaar Ministerie is geweest. Het gaat mij met de richtlijnen erom dat fiscale zaken en belastingen enerzijds en de generale thesaurie anderzijds, die verschillende onderdelen van het ministerie van Financiën vertegenwoordigen, onderling contact hebben over de aspecten van een zaak, alvorens actie wordt ondernomen. Ik merk nogmaals op dat dit niet tot vertraging leidt, maar dat het erom gaat dat men van elkaars gegevens kennis neemt. Een bank is immers iets anders dan een verzekeringsinstelling en ook iets anders dan een industriële onderneming. De mensen van de thesaurie weten hier meer van dan de fiscalisten. Deze belangrijke overweging speelde voor mij een rol om de zaak te verduidelijken.

Minister **Korthals Altes**: Zoals al uit het antwoord van mijn collega van Financiën blijkt, was er voor Justitie geen enkele aanleiding tot het sturen van richtlijnen aan het Openbaar Ministerie. Dit is dan ook niet gebeurd.

Minister **Ruding**: Het is volkomen logisch dat er regelmatig contact is tussen een bank, in casu Slavenburg's Bank en de grootste aandeelhouder, Crédit Lyonnais, en De Nederlandsche Bank. Dit vloeit direct voort uit de rol van De Nederlandsche Bank, waarvoor ik politiek verantwoordelijk ben. Regelmatig contact was ook logisch wegens de positie waarin Slavenburg's Bank verkeerde en de solvabiliteit en liquiditeit. Dit heeft echter niets te maken met beïnvloeding van strafrechtelijke acties.

Mevrouw **Brouwer** heeft gesproken over de tegenstrijdigheid in de afweging. Ik heb hierop het antwoord gegeven dat een afweging moet plaatsvinden. Het zou zeer fout zijn, wanneer ik dit niet zou afwegen. Haar conclusie dat de voorkeur is gegeven aan de belangen van het bankwezen, slaat absoluut nergens op. Alleen al het feit dat voortdurend arrestaties

hebben plaatsgevonden en dat de acties met kracht zijn doorgegaan, bewijst dat het om een onjuiste conclusie gaat, gebaseerd op niets.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **Voorzitter**: Namens de Kamer dank ik de Regering voor de verstrekte inlichtingen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over 10 moties**, ingediend op 11 mei 1983 bij het debat over het **3e Voortgangsverslag ISP**,

te weten:

de motie-Faber c.s. over de regionale werkloosheidscomponent in het Noorden (15 550, nr. 75);

de motie-Faber c.s. over versterking van het hoger onderwijs in Friesland (15 550, nr. 76);

de motie-Lambers-Hacquebard over de regionale werkloosheidscomponent in het ISP-gebied (15 550, nr. 77);

de motie-Lambers-Hacquebard over de realisatie van de ISP-doelstelling (15 550, nr. 78);

de motie-Lambers-Hacquebard c.s. over projectsubsidies (15 550, nr. 79);

de motie-Van der Spek over investeringen in de produktieve sector in het Noorden des lands (15 550, nr. 80);

de motie-Spieker over het spreidingsbeleid (15 550, nr. 81);

de motie-Spieker over bevordering van de werkgelegenheid in de bouwnijverheid (15 550, nr. 82);

de motie-Lambers-Hacquebard over de versterking van het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs in Friesland (15 550, nr. 83);

de motie-Wagenaar over ISP-gelden voor de Maatschappij voor Industriële Projecten (15 550, nr. 84).

De **Voorzitter**: Het is mij gebleken, dat er behoefte is aan een heropening van de beraadslaging.

Ik stel voor, hiertoe gelegenheid te geven.

Daartoe wordt besloten.

De heer **Faber** (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De Kamer heeft inmiddels een gewijzigde motie, ter vervanging van de motie op stuk nr. 75, bereikt. De Minister van Economische Zaken had moeite met de in de oorspronkelijke motie gevraagde halfjaarlijkse rapportage. Het gaat erom dat er meer duidelijkheid en doorzichtigheid komen over het hele ISP-beleid. Het is dan ook van ondergeschikt belang of die duidelijkheid halfjaarlijks, dan wel

Noot 9 (zie blz. 4076)

De vragen van de leden Beckers-de Bruijn en Kosto luiden:

1

Is het waar, dat op gezag van de Minister van Justitie aan leden van het Openbaar Ministerie en FIOD, werkzaam aan een onderzoek naar mogelijk strafbare feiten, gepleegd door personen werkzaam of betrokken bij N.V. Slavenburg's Bank, op 14 april betrokken ambtenaren schriftelijk om een schriftelijke bevestiging van dit bevel hadden gevraagd, het verbod werd ingetrokken?

2

In hoeverre had u beiden hierover overleg gevoerd? Hebt u op zondag 17 april opnieuw overlegd? Zo ja, wie waren daarbij nog meer betrokken?

3

Wat waren de redenen dat het bevel van 14 april jl. werd uitgevaardigd? Hoe beoordeelt u dit ingrijpen achteraf gezien? Waarom werd het op 17 april jl. weer ingetrokken?

4

Is het waar, dat de Minister van Justitie persoonlijk heeft verboden dat ambtenaren van het Openbaar Ministerie en FIOD een onderzoek zouden instellen naar de betrokkenheid van Slavenburg bij de zogenaamde Joc Oil affaire, een aangelegenheid waarin de Minister in het verleden als advocaat voor Slavenburg is opgetreden?

5

Is het waar, dat de Minister van Justitie nader onderzoek van de jaarcijfers 1980 van N.V. Slavenburg's Bank door de FIOD bemoeilijkt of zelfs onmogelijk maakt?

6

Indien bovenstaande vragen geheel of ten dele in bevestigende zin worden beantwoord, wil de Minister deze Kamer dan nauwgezet inlichten over zijn betrokkenheid en handelen bij het nu lopende justitiële onderzoek tegen N.V. Slavenburg's Bank, eventueel tegen daarbij betrokken personen en bij aan genoemd onderzoek mogelijk verwante zaken?

7

Kan de Minister van Financiën de in genoemde publikatie gedane suggestie van betrokkenheid vanuit het verleden van (functionarissen van) zijn Ministerie bij mogelijk frauduleuze handelingen van Slavenburg's Bank, weerleggen?

8

Was de Minister van Justitie bij zijn aantreden in zijn huidige ambt zich ervan bewust, dat er redenen waren te vermoeden dat bij N.V. Slavenburg's Bank strafwaardige handelingen waren of werden gepleegd, waarbij leidinggevende functionarissen waren betrokken, dan wel waarvan die functionarissen geacht moesten worden op de hoogte te zijn?

9

Geeft de inhoud van de – overigens anonieme – beschuldiging in 'Trouw' van 19 mei jl. dat hij betrokken zou zijn geweest bij malversaties op het gebied van zwart geld bij Slavenburg's Bank de Minister van Justitie aanleiding tot commentaar?

10

Zijn er vóór, op, of na 18 april aan de betrokken ambtenaren van de FIOD en de Officiëren van Justitie nog andere instructies verstrekt en, zo ja, wat hielden/houden deze dan in?

11

Geeft de Minister van Justitie de verzekering, dat zijnerzijds aan het Openbaar Ministerie niets in de weg zal worden gelegd bij het onderzoek naar mogelijke strafwaardige handelingen bij of rond Slavenburg's Bank?

Toelichting

De bron van deze vragen is een artikel in Vrij Nederland van 18 mei jl.

10 MEI 1983

's-Gravenhage, 10 mei

1983

Kenmerk: 2828308260

Verzoeken om antwoord te geven op (hoorlopie) antwoord te geven aan de Centrale afd. Algemene Zaken en de Centrale Directie Voorlichting.

Minister *afw*

Staatssecretaris

Secretaris-Generaal

- Directeur-Generaal der Belastingen
- Plv. Directeur-Generaal der Bel.
- Directeur Algemene Fiscale Zaken

- copie directeur BGW

Namens de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heb ik de eer, U mede te delen dat door het lid der Kamer Kombrink

bijgaande vragen overeenkomstig artikel 107 van het Reglement van Orde zijn ingediend.

Deze vragen worden gesteld aan de Minister en de Staatssecretaris van Financiën.

De griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

10.2.e

Financiën
E ZAKEN

nr. 583 - 11321

ontv. 10 MEI 1983

class. 713.02g

Verz. Verdr.
Bijlage bij D.A.S.

Aan de Staatssecretaris van Financiën.

Verzoeken bij beantwoording datum, kenmerk en onderwerp te vermelden.

010412*

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 17 mei 1983/nr. 83-279/eg

Betreft: Verslag² vergadering werkgroep Banken-Financiën

d.d. 4 mei 1983

r.a.:

10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, voorzitter), 10.2.e (AFZ),

10.2.e (AFP), 10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ),

10.2.e (AFP, secretaris).

Wegens omstandigheden is het verslag van de vorige vergadering nog niet
gereed. De voorzitter stelt voor twee punten te bespreken: 10.2.c

10.2.c

en

buiten verzoek

buiten verzoek

10.2.c

c.c.: Thesaurier Generaal
D.G. Belastingen
D.G. Fiscale Zaken
Leden van de werkgroep

10.2.c

De voorzitter verzoekt de secretaris een lijstje op te stellen met de zakelijke en privé telefoonnummers van de leden van de werkgroep.

E.e.a. met het oog op gevallen waarin een snelle beslissing noodzakelijk is.

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

Volgende vergadering 19 mei, 9.30 uur.

Geen 'massale overvallen' meer op banken door FIOD

Minister Onno Ruding: „Ik ben niet onder de indruk van de rol die de banken spelen in het zwarte geldcircuit.“

De spectaculaire inval bij Slavenburgs bank aan de Rotterdamse Coolingsingel, een actie die uitgebreid het NOS-journaal haalde, is menigeen in de bankwereld in het verkeerde keelgat geschoten. Omschrijvingen als „een operette-vertoning“ en „ordinaire bankoverval“ waren niet van de lucht. Zulke uitspraken werden in die kringen nimmer gedaan wanneer een politiemacht binnenviel bij een koppelbaas, een illegaal speelhof, kraakpand of woonwagenveld.

De geprikkelde houding moet worden teruggebracht tot het zogeheten gentleman's agreement, de heren afspraak tussen de banken en de overheid. Deze ongeschreven wet houdt in dat de fiscus de banken een vertrouwen schenkt dat geen enkele andere onderneming in ons land geniet. De fiscus mag

alleen met gerichte vragen bij een bank informatie komen halen. Dus: heeft meneer W. Zwartjes, Judaslaan 54 bij u toevallig enige penningen gedeponeerd? is een vraag waarop de bank geen antwoord hoeft te geven. Pas wanneer de vraag gericht is (W. Zwartjes heeft bij u een rekening nummer 12345 en die willen wij zien) is de bank verplicht inzage te geven.

Toen Nieuwe Revu eind vorig jaar in een spraakmakend artikel aantoonde dat niet alleen Slavenburg maar nog veel meer banken goed zijn voor zwart geld, volgde daaruit een hoorzitting in de Tweede Kamer. Topbankiers (onder wie J. P. Lardinois van de Rabobank) kwamen daar de financiële commissie van de Tweede Kamer vertellen dat de rol van de banken in het zwarte circuit eigenlijk te ver-

waarlozen is. Lardinois zei letterlijk: „Wie bij ons een rekening opent dient zich te legitimeren.“ Een uitspraak die op gespannen voet staat met de werkelijkheid, getuige reportage op de voorafgaande bladzijden.

Het resultaat van deze hoorzitting was dat minister Onno Ruding (financien) de Kamer liet weten geen extra maatregelen tegen banken te nemen omdat „het grote zwarte geld toch niet via deze Nederlandse banken gaat maar langs buitenlandse ondernemingen“.

Nieuwe Revu kreeg aanwijzingen dat — na de inval bij Slavenburg op hoog niveau overleg is gepleegd over de werkwijze van de FIOD. Dit overleg — waarbij minister Ruding (tot voor kort AMRO-bank topman) en zijn collega Korthals Altes van Justitie (voormalig huisadvocaat van Slavenburg) direct betrokken waren — zou er toe geleid hebben dat er nieuwe richtlijnen voor de opsporingsdiensten zijn gekomen. Massale invallen à la Slavenburg zouden door die nieuwe instructies niet langer gedoogd worden.

Vraag aan de heer W. Rokus, directeur van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporings Dienst (FIOD) of hij kan bevestigen of ontkennen dat er nieuwe, aangepaste instructies voor zijn dienst zijn gekomen.

Rokus reageert spontaan „Lieve hemel, hoe weten jullie dat nou weer?“

Het klopt dus?

Rokus: „Ik mag daar absoluut niets over zeggen.“

Maar u ontkent het niet?

Rokus: „Er is sprake van een voorzichtig beleid. Omdat er nu eenmaal grote belangen mee zijn gemoeid. Maar er is vanuit Den Haag niet tegen ons gezegd. Jullie mogen of jullie mogen niet. Wel. We willen weten. Maar dat gebeurt ook wel in andere zaken.“

Hank Ruijgrok
George Vogelaar

11.1

Directie Algemene Fiscale Politiek

GEHEIM

Notitie d.d. 3 december 1985; nr. 85/980

Betreft: verslag van de 27e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën d.d. 21 juni 1985

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ),
10.2.e (AFP), 10.2.e (AEZ), 10.2.e (BGW) en
10.2.e (AFP, secr.).

1. Verslag van de 26e vergadering d.d. 11 januari 1985

Goedgekeurd.

Bij punt 1, laatste volzin, merkt de voorzitter op dat contact is opgenomen met 10.2.e en dat een brief zal worden uitgezonden met de visie van Financiën ter zake.

buiten verzoek

Bij punt 3 deelt de voorzitter mee dat de desbetreffende notitie is geconcipieerd (zie brief d.d. 11 juli j.l. aan het Ministerie van Justitie t.a.v. dhr.).

Bij punt 4 merkt de voorzitter op dat de gesignaleerde tevredenheid nog steeds voortleeft.

buiten verzoek

buiten verzoek

4. Identiteitsvaststelling bij transacties met banken

11.1

5. Stand van zaken m.b.t. acties tegen banken

Geen nieuwe ontwikkelingen.

buiten verzoek

Directie Algemene Fiscale Politiek
Notitie d.d. 3 december 1985; nr. 980.2
Betreft: agenda 28e vergadering van de
werkgroep Banken-Financiën

GEHEIM

r.a.f.

10.2.e

Op de agenda van de 28e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën d.d. 5 december 1985 (kamer 3101, 10.00 uur) staan de volgende onderwerpen:

1. verslag van de 27e vergadering d.d. 21 juli j.l. (bijgaand);
2. evaluatie gedragscode;
3. identiteitsvaststelling bij transacties met banken;
4. uitkomsten rente-steekproef (notitie volgt);
5. rondvraag.

Verenigde Spaarbank en het zwart-

De invallen van Justitie en FIOD bij enkele kantoren van de Verenigde Spaarbank hebben opnieuw de aandacht gevestigd op het zwart-geldcircuit.

Deze informele component van onze economie is de afgelopen jaren sterk gegroeid. Die ontwikkeling heeft geleid tot een groeiende druk op de overheid om het aandeel van het zwarte circuit in ons nationaal inkomen terug te dringen.

Aan de ene kant door vermindering van de collectieve-lastendruk. Aan de andere kant door directe (invallen) en indirecte (steekproef) acties tegen zwart-geldpraktijken.

Eerstige verdenkingen van strafbare handelingen door cliënten en van een actieve betrokkenheid van personeelsleden hebben vorig jaar februari geleid tot de spectaculaire inval bij Slavenburg's Bank in Rotterdam.

Soortgelijke vermoedens brachten Justitie en FIOD er vorige week toe de Stichting Verenigde Spaarbank met een onaangekondigd bezoek te verrassen.

Beide invallen en met name de begeleidende publiciteit hebben niet het onverdeelde genoegen van de banken opgewekt. Begrijpelijk als men bedenkt dat de banken in hoge mate afhankelijk zijn van de inschatting die het publiek maakt van hun degelijkheid, betrouwbaarheid en stabiliteit.

Overheid en Justitie staan in hun steven het zwart-geldcircuit aan te pakken dan ook voor het dilemma dat acties die in dit streven passen, de belangen van de banken juist kunnen schaden.

Dit betekent dat een zorgvuldige afweging tussen de verschillende belangen gemaakt moet worden. Het feit dat de uiteindelijke beslissing tot de invallen op het hoogste ministeriële niveau werd genomen, geeft aan dat men zich bewust is van het delicate karakter van de zaak.

De Verenigde Spaarbank zit nu met het vervelende gegeven dat haar naam in negatieve zin in de publiciteit is gekomen.

Uit de informatie die door Justitie is verstrekt kan echter afgeleid worden dat de verdenkingen op dit moment geenszins de hele bank betreffen. Het onderzoek concentreert zich op acht in Amsterdam gevestigde kantoren.

Tevens komt naar voren dat het gaat om valsheid in geschrifte van rekeninghouders, mogelijk met steun van bankmedewerkers, waarbij soortgelijke constructies zouden zijn gehanteerd als bij Slavenburg's Bank.

Fusies

De Verenigde Spaarbank kwam in 1981 tot stand door de fusie van de

Vorige week deden Justitie en FIOD een inval bij een aantal kantoren van de Verenigde Spaarbank. Aanleiding: ernstige verdenkingen van strafbare handelingen door cliënten en mogelijk ook door medewerkers van deze grootste spaarbank van Nederland.

In bijgaand artikel een achtergrondschets van de Verenigde Spaarbank. Tevens worden enkele vragen gesteld naar aanleiding van het feit dat het onderzoek van Justitie zich op het Amsterdams segment van de bank concentreert.

Dit betreft de vroegere Spaarbank voor de Stad Amsterdam, die zich vanaf 1979 Centrubank ging noemen. Deze Centrubank fuseerde in 1981 met de Spaarbank Rotterdam en de Bondsspaarbank

Breda tot de combinatie die nu Verenigde Spaarbank heet.

De bank wordt geleid door een raad van bestuur onder leiding van mr H. Schiphorst. Verder maken ing: A. van Beek, mr R. W. Oberman en K. van der Werf deel uit van de top van de bank.

Zij staan onder toezicht van een raad van commissarissen, die voor meer dan 50% bestaat uit juristen, waaronder twee leden van de rechterlijke macht. President-commissaris is mr F. J. M. Nivard. Vice-voorzitters zijn J. B. Glasz en mr J. Mendlik. L.W. Boogert, W. P. J. van Dissel, mr J. Dutilh, P. J. van der Giessen, mr P. M. van der Laan, drs A. M. van der Melj, drs Ch. E. van der Ploeg en mr J. Spoelder maken eveneens deel uit van de raad.

Centrubank uit Amsterdam, de Spaarbank Rotterdam en de Bondsspaarbank Breda.

Door deze fusie ontstond een spaarbank met 1700 medewerkers, 291 kantoren en een balanstotaal van f 7,1 mrd.

Aanvankelijk werd als naam voor de nieuwe combinatie die van de Amsterdamse Centrubank gekozen. In september 1983 werd echter besloten tot een wijziging van de naam in Verenigde Spaarbank.

Eind 1983 waren het aantal medewerkers en vestigingen en het balanstotaal, onder meer door de overname van enkele kleinere spaarbanken, gestegen tot respectievelijk 2169, 339 en f 8,9 mrd.

Een van de grote animators voor de fusie was president-directeur mr H. Schiphorst van de Centrubank die ook de voorzitter van de raad van bestuur van de nieuwe combinatie werd. De raad van commissarissen kwam onder voorzitterschap te staan van de president-commissaris van de Spaarbank Rotterdam, de Rotterdamse rechter mr F. J. M. Nivard.

Het beleid van de Verenigde Spaarbank is er blijkens uitslatingen van mr Schiphorst op gericht in Nederland uiteindelijk te komen tot één grote spaarbank die sterk genoeg zal zijn om zich te handhaven in de concurrentiestrijd met de grote algemene banken. De activiteiten dienen met het oog daarop uitgebreid te worden van de retailmarkt naar de zogenaamde wholesale-markt, de markt voor zakelijke kredieten.

Amsterdam

Het streven om minder afhankelijk te worden van de traditionele

spaarmarkt is niet nieuw binnen de Verenigde Spaarbank. Met name bij de Spaarbank voor de Stad Amsterdam, die haar naam in 1979 wijzigde in Centrubank, bestond al in het begin van de jaren zeventig het verlangen het commerciële blikveld te verruimen.

De directie van deze bank beijverde zich om de bank commerciële te laten werken en te laten uitgroeien tot een complete retailbank.

Productie was in deze tijd een sleutelwoord binnen de bank, wat onder meer leidde tot een uitbreiding van de activiteiten in de onroerend-goedsector. Later zou blijken dat transacties met handelaren als F&S Properties en Verlinden op z'n zachtst gezegd niet allemaal even degelijk waren geweest.

In 1978 benoemde de raad van commissarissen drs Ch. E. van der Ploeg tot gedelegeerd commissaris.

Officieel werd als reden opgegeven dat de directie gezien de vele organisatieveranderingen ondersteuning nodig had. Van de zijde van de vakbonden werd te kennen gegeven dat de directie onder curatele zou zijn gesteld.

De wijze waarop directeur drs M. Meijer zich in de pers roerde gaf echter weinig aanleiding om te veronderstellen dat dit het geval zou zijn. In november 1978 pleitte de directeur van de Spaarbank Amsterdam, die eerder al eens als het 'enfant terrible' van de spaarbankwereld was afgeschilderd, voor een grootschalige samenbun-

deling in de vens kondigde van zijn banden in Centru

In februari echter zijn firecteur neer commissaris betreuren m. inzicht tusse rissen en de pecteren.

De directe lende organ landse spaa horst van d bankbond, topman van

Enkele ming wordt teerd met F&S Property trumbank e was geweest.

Naast de ook Slavenl Friesch-Gror bank en We theekbank n F&S-affaire.

De laatste zindsdie gekomen en velijk Credit Nederlanden en Nationale meen Burger

De Centru onroerend-g minder schaa sie met de e de Bonds kondigen

Vragen

Tegen de ach staansgeschi nigde Spaa len van Just

De fisc

Gro

prof. mr Men mag we heid zich in grip en uite legens wetsc bewaken va zich als rego wapende st zij beijvert

n

a tot de combinatie die nu
nigde Spaarbank heet.

bank wordt geleid door
aad van bestuur onder lei-
van mr H. Schiphorst. Ver-
aken ing. A. van Beek, mr
Oberman en K. van der
deel uit van de top van de

staan onder toezicht van
aad van commissarissen,
oor meer dan 50% bestaat
risten, waaronder twee le-
van de rechterlijke macht.
ident-commissaris is mr F.
Nivard. Vice-voorzitters
J. R. Glasz en mr J. Mend-
ogert, W. P. J. van
J. Dutilh, P. J. van
Giessen, mr P. M. van der
A. M. van der Meij,
Ch. E. van der Ploeg en mr
poelder maken eveneens
uit van de raad.

markt is niet nieuw binnen
Verenigde Spaarbank. Met
bij de Spaarbank voor de
Amsterdam, die haar naam in
wijzigde in Centrubank, be-
al in het begin van de jaren
tig het verlangen het comi-
ële blikveld te verruimen.

directie van deze bank be-
de zich om de bank commer-
te laten werken en te laten
oelen tot een complete retail-

oduktie was in deze tijd een
elwoord binnen de bank, wat
r m leidde tot een uitbrei-
va activiteiten in de on-
edsector. Later zou blij-
ransacties met handela-
F&S Properties en
nden op z'n zachtst gezegd
allemaal even degelijk waren
est.

1978 benoemde de raad van
nissarissen drs Ch. E. van der
g tot gedelegeerd commissaris.

ieel werd als reden opgegeven
e directie gezien de vele orga-
ieveranderingen ondersteu-
nodig had. Van de zijde van de
onden werd te kennen gege-
lat de directie onder curatele
ijn gesteld.

wijze waarop directeur drs M.
er zich in de pers roerde gaf
r weinig aanleiding om te ver-
stellen dat dit het geval zou
In november 1978 pleitte de
teur van de Spaarbank Am-
am, die eerder al eens als het
nt terrible' van de spaar-
wereld was afgeschilderd,
een grootschalige samenbun-

deling in de spaarbankwereld. Te-
vens kondigde hij aan dat de naam
van zijn bank gewijzigd zou wor-
den in Centrubank.

In februari 1980 besluit Meijer
echter zijn functie als president-di-
recteur neer te leggen. De raad van
commissarissen zegt dit besluit te
betreuren maar de verschillen van
inzicht tussen raad van commissa-
rissen en de heer Meijer te res-
pecteren.

De directeur van de overkoepe-
lende organisatie van de Neder-
landse spaarbanken, mr H. Schip-
horst van de Nederlandse Spaar-
bankbond, werd de nieuwe
topman van de Centrubank.

Enkele maanden na zijn benoe-
ming wordt Schiphorst geconfron-
teerd met het faillissement van
F&S Properties, waarvan de Cen-
trubank een van de financiers
was geweest.

Naast de Centrubank bleken
ook Slavenburg's Bank, Amfas
Friesch-Groningsche Hypotheek-
bank en Westland-Utrecht Hypo-
theekbank nauw betrokken bij de
F&S-affaire.

De laatste vier ondernemingen
zijn sindsdien in grote problemen
gekomen en gered door respectie-
velijk Credit Lyonnais, Nationale
Nederlanden, Rijkspostspaarbank
en Nationale Nederlanden en Alge-
meen Burgerlijk Pensioenfonds.

De Centrubank overleefde de
onroerend-goedwoelingen met
minder schade en kon in 1981 de fu-
sie met de Spaarbank Rotterdam
en de Bondsspaarbank Breda aan-
kondigen.

Vragen

Tegen de achtergrond van de ont-
staansgeschiedenis van de Vere-
nigde Spaarbank roepen de inval-
len van Justitie de vraag op of de

verdenkingen terug te voeren zijn
tot zaken die dateren uit het verle-
den van het Amsterdamse segment
van de bank.

Indien deze vraag ontkennend
zou moeten worden beantwoord,
roept dat op zijn beurt vraagtekens
op met betrekking tot de mate
waarin de directie er in is geslaagd
de verschillende spaarbanken die
na de reeks van fusies de Vere-
nigde Spaarbank vormen, op één
lijn te laten functioneren.

Zeker gezien de uitlating van de
Amsterdamse Officier van Justitie
Wooldrik dat de verschillende kan-
toren van de bank een grote mate
van vrijheid hadden. Een opmer-
king die geheel aansluit bij de uit-
latingen die directeur Schiphorst
vorig jaar tegenover Het Financie-
le Dagblad maakte. 'De aange-
sloten banken behouden een grote
mate van autonomie, die werken
eigenlijk door alsof er niets is ver-
anderd', zo stelde Schiphorst in
september 1983.

De antwoorden op de vragen die
in deze zaak kunnen worden ge-
steld zullen nog wel even op zich
laten wachten, zo leert de gang van
zaken rond Slavenburg's Bank tot
ergernis van velen in het bankbe-
drijf.

Zeker is dat deze affaire de Vere-
nigde Spaarbank treft op een uit-
terst ongelegen moment. De bank
bestaat in deze vorm pas een paar
jaar en heeft een periode achter de
rug die gekenmerkt werd door een
groot aantal organisatieverande-
ringen.

Daar komt nog bij dat men op dit
moment de handen vol heeft met
het op gang brengen van de voor de
continuïteit op langere termijn zo
gewenste penetratie in de zake-
lijke markt.

M. M. P. van Lent

Het hoofdkantoor van de
Een van de locaties waar
deden...

De fiscus als 'Big brother' I

Grotere onzekerheid door ruimere

door
prof. mr L. J. M. Nouwen

Men mag wel zeggen dat de over-
heid zich in het algemeen vol be-
grip en uitermate tolerant opstelt
jegens wetsovertreders; ook bij het
bewaken van orde en rust laat zij
zich als regel bijstaan door onbe-
wapende surveillanceanten. Kortom:
zij beijvert zich zo min mogelijk

agressie en verzet van burgers uit
te lokken.

Opvallend nu is het dat het over-
heidsorgaan dat zich siert met de
Latijnse naam 'fiscus' een geheel
andere gedragslijn volgt. Deze
blijkt namelijk zijn arsenaal als-
maar te willen uitbreiden en zijn
wapentuig steeds meer te willen
perfectioneren. Alles onder het
motto: de 'pakkans' moet worden
vergroot, de straffen moeten wor-
den verzaamd.

Het meest recente blijk van deze
militante houding is het voorne-

mand ontgaan hoeveel uitspraken
van inspecteurs door de Ge-
hoven worden vernietigd. Veel
uitspraken van Gerechtshoven
vinden in de ogen van de
Raad. Als men daarbij nog
rekening betreft dat en
teuren en Gerechtshoven o
onderling verschillen dan b
van de hoog geprezen beg
van rechtvaardigheid en gel
in vele gevallen weinig over

Ik kan dan ook meer voel
het pragmatisch argumen
Kombrink 'dat sprake is van

dige prijs te handhaven, mede een ondersteuning voor pond sterling, dat tijdens de fig in Amsterdam op f 4,164,16) uitkwam.

Vervolg op pagina 7

Nieuw akkoord bij abonnee-TV

Twee meest serieuze aanbieders van abonnee-TV, Abonnee Televisie Nederland ATN en Filmnet, gaan alle activiteiten aanvragen, voor zover die niet kern van hun aanbod aan kabelkopers vormen. Die kern wordt gevormd door de marketing van hun aanbod kanaal en de programmering daarvan (met name de filmreizen), aldus de ATN-directeur C. Izak.

ATN is voor 51% van uitgeverij VNU, en voor 49% van de Amerikaanse filmaatschap International Pictures P. Filmnet Abonnee TV is een samenwerkingsverband van het Nederlandse Esselte-concern en de Nederlandse filmproducent Rob Houder.

De samenwerking bij de concurrentie-neutrale functies van beide aanbieders van abonnee-TV zal worden ondergebracht in een aparte 'service'-onderneming, die er nog moet worden opgericht. Tot de activiteiten van deze commerciële onderneming gaan er meer behoren: de technische distributie van het TV-sigitaal naar kabelnetten, zaken die te maken hebben met de decoders, het behoud van de relatie met de exploitanten, technische voorzieningen bij het uitzendprogramma, logistieke activiteiten en zelfs met een administratief karakter.

Voor ATN betekent deze samenwerking dat men in principe toegang krijgt tot het Belgische TV-sigitaal op de ECS-satelliet. Dit kanaal is via de Belgische PTT verbonden aan het Zweedse Esselte-concern. Tot nog toe had ATN alleen straaltverbindingen tot z'n bereik om TV-signalen bij de kabelnetten te krijgen.

AMBIOCE

b.v. Amsterdamse Maatschappij tot
beheer van omroepende goederen

directie

M.B. & J. Schippers bv

P. Hazenberg bv

Amsterdamse Maatschappij tot

Voor een verantwoord
en efficiënt beheer

Oranje Nassauaan 24

Fraude-onderzoek leidt tot invallen bij NMB

Justitie heeft dinsdagmiddag huiszoekingen verricht in het hoofdkantoor van de Nederlandsche Middestandsbank in Amsterdam en het NMB-kantoor in Veenendaal.

De invallen vonden plaats in het kader van een omvangrijk onderzoek naar fraude, gepleegd door de bestuurders van tachtig ondernemingen, die actief zijn op het gebied van onroerend goed, juridische advisering, makelaardij, assurantiën, incasso en mode.

De NMB geeft te kennen dat Justitie enkele dossiers heeft meegenomen. De bank zegt geen commentaar te mogen geven om het onderzoek niet te frustreren.

De acties bij de NMB vormden een onderdeel van een veel bredere actie waarbij onder leiding van vijf rechter-commissarissen door ongeveer 130 ambtenaren van politie en belastingdienst huiszoekingen werden verricht op elf adressen in Nederland.

Bij de huiszoekingen werden alle

administraties van de betrokken ondernemingen in beslag genomen. De huiszoekingen werden verricht in de woningen van de bij de ondernemingen betrokken personen en enkele bedrijfsruimten en kantoren in Eefde, Rhenen, Roelofarendsveen, Voorst en Wehl.

Justitie kreeg enkele maanden geleden zicht op de fraude na het faillissement van twee van de betrokken ondernemingen.

In juni werd een recherche-team geformeerd dat in een vooronderzoek heeft geconstateerd dat de verschillende ondernemingen nauwe banden onderhouden en dat er sprake is van diverse strafbare feiten, zoals verduistering, valsheid in geschrifte en belastingontduiking.

In totaal zijn de ondernemingen nog f 6 mln schuldig aan belastingen. Hoeveel er totaal aan belastinggelden is ontdoken is nog niet duidelijk. Een nader onderzoek zal dat moeten uitwijzen.

EG terughoudender over verlaging douanetarieven

De EG wil op 1 juli 1985 haar invoertarieven voor een aantal producten slechts een half jaar vervroegd verlagen op voorwaarde dat de Verenigde Staten dat ook doen. Dat is gisteren besloten in de EG-ministerraad in Luxemburg.

Niet alleen de Verenigde Staten, maar ook de andere belangrijkste handelspartners van de Gemeenschap moeten tot zo'n tariefverlaging besluiten, anders gaat ze wat de EG betreft niet door.

Het EG-besluit is een teleurstelling voor lidstaten als Nederland, Engeland en Duitsland die het voorbeeld van andere belangrijke handelspartners zoals Japan, de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie en Australië hadden willen volgen. Van deze landen bestaat de indruk dat zij de tariefverlaging al op 1 januari 1985 zouden willen laten ingaan. Door het verzet van de meer protectionistisch ingestelde lidstaten van de EG die eerst willen afwachten wat de VS en Canada besluiten, kon de EG-raad de invoerrechtenverlaging niet meer versnellen dan tot 1 juli.

In de GATT, de Algemene Overeenkomst inzake Handel en Tarieven, is destijds besloten tot een vervroegde tariefverlaging. Tijdens de onderhandelingen die bekend werden onder de naam To-

1986, maar een jaar eerder de tarieven met twee procent zouden afbreken. De EG wil zich aan die afspraak houden mits haar belangrijkste handelspartners (en vooral de Verenigde Staten) dat ook doen.

De EG-ministers zijn wel bereid voor een aantal producten die van belang zijn voor ontwikkelingslanden eenzijdig en zonder voorwaarden de invoerrechten te verlagen. De ministerraad heeft de EG-Commissie belast met het opstellen van een lijst van producten die daarvoor in aanmerking komen. Die lijst moet voor 30 oktober klaar zijn. In Commissie-kringen wordt gedacht aan een lijst van ca 200 producten.

Staatssecretaris Van Eekelen heeft er op aangedrongen de lijst zo groot mogelijk te maken. Hij sprak er overigens zijn teleurstelling over uit dat de EG zich zo afwachtend had opgesteld bij de algemene versnelling van de invoerrechten in GATT-verband. Volgens hem had de EG hier nu juist een voorloper moeten zijn.

tot f 2.000.000

risicodragend kapitaal

De mogelijkheden om per trein te bereiken zijn ook beperkt door staking. Van de vijf dagelijkse vliegtuigen in beide richtingen, maar twee. De D-trein tricht-Luxemburg-Bazel, stuk over Frans grondrijdt, gaat normaal.

FILIPPIJNEN. De op de Filipijnse opper Aquino is het geven een militaire samenkomst dit is vernomen uit van een onderzoekscorps. Voorzitter Agravax heeft een rapport aan president Marcos overhandigd. Het wordt een rapport van de commissieleden en den wegens onenigheid commissie. In dit wordt de samenzwering plaats op het niveau gade-generaal Custodio.

Kohl zou tussen 1985 als CDU-voorzitter hebben aangenomen Flickconcern. Deze de

TE HUL
BUREAU DE BOUW
BUREAU RUIMTE
BUREAU CANTORE
BUREAU MEER
NABU AFSLAG R

Voor informatie:
BRINKHOOF B.V.
TELEFOON 079-164700
POSTBUS 448, 2700 AK ZOETERMEER

HET G

Met NMB-Hille
modern en slagvaardig
Bel voor de broek
NMB-Hille, Za
Tel. 030-642911

24/10/84

aris.
ioja Sin
Crianza
n Reserva
g betaal-

EN IS
EN

rmaticentrum,
Bergen (NH).

en in
n werk

HEM, woensdag
ben geen belang-
Een uitnodiging
eet tot nu toe tot

werkloze jonge-
hebben gesollici-
ngelui, die daar-
al waren uitgeno-
n nu nog een keer
om de redenen
lijven op een
htingsmiddag
n.

electeerde groepje
was ge-
a op de
or beroe-
arwijs in
aast hun
gen per
zouden k

ooleiding
eze week met twee
verkende en levende
te starter. De sub-
dat onder-
aar te ko-
ingen vo-
maand b

fficiële woordvoerder
t arbeidsbureau in
bevestigde gister-
„die teleurstellende
in zaken”.

FNV roept op tot 2 vleesloze dagen

Van onze economische redactie

UTRECHT, woensdag

De 45.000 leden van de Voedingsbond FNV krijgen deze week een recept thuisgestuurd voor maaltijden zonder vlees. De bond roept de leden op volgende week maandag en dinsdag geen vlees te eten.

De actie om vlees te boycotten is een gevolg van de pogingen van de bond om de verlaging van de jeugdlonen in de slagerijbranche aan de kaak te stellen. De acties duren nu al twee weken. Deze week zouden er acties bij de Vleeschmeesters moeten komen, maar die kwamen niet van de grond.

Volgende week dreigen acties/stakingen bij de centrale slagerijen van Albert Heyn.

De zwendel die afgelopen zomer al werd ontdekt heeft internationale vertakkingen naar ondermeer Liechtenstein en de Verenigde Staten.

Miljoenen

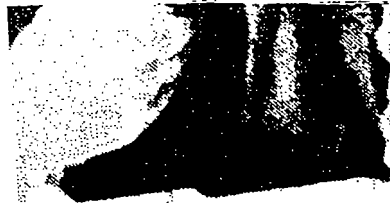
Justitie kan op dit moment nog niet bij benadering schatten hoe groot de omvang is van de fraude, die om minstens tientallen miljoenen guldens zou gaan.

De verdenkingen zijn ondermeer verduistering, bedrieglijke bankbreuk, valsheid in geschrifte en belastingfraude/ontduiking.

De opsporingsteams, die onder leiding stonden van vijf rechter-commissarissen deden ook invallen bij het hoofdkantoor van de Nederlandse Middenstands Bank in Amsterdam en bijkantoor van die bank in Veenendaal, waar dossiers in beslag werden genomen, die betrekking hebben op verstrekte kredieten en hypotheeken. Justitie zegt dat wordt onderzocht of die rechtmatig zijn verkregen.

Zie verder pag. 6 kol. 7

(advertentie)

• Drs. Peter W., wiens administratie ladingen tegelijk het huis werd uitge-

Gratis rustkuur voor overspannen boeren

Van onze correspondent

TILBURG,

Brabantse boeren en boerinnen, die overspannen zijn mogen op kosten van de Noord-Brabantse Boerenbond gratis op verhaal zien te komen.

De in geestelijke nood verkerende agrariërs of hun echtgenotes kunnen een beroep doen op een speciaal noodfonds, waaruit een rustkuur van maximaal zes weken of een vakantie van veertien dagen wordt betaald.

Volgens de NCB momenteel veel weters, tuinders en anders in een psychische. De oorzaken der meer te wijten het bedroeven weer, de supermelk en de kazen.

Deze tegenslagen boeren tot

Met de KruisPolis kunt u honderden guldens op uw ziektekosten bespa-

Gebruk de coupon of bel met Zilveren Kruis 0170-710000 of VGCN 030-713634. U kunt vandaag bellen tot 20.00 uur. Een vraag vrijblijvend naar de KruisPolis, de volledige en voordelige ziektekostenverzekering.

Maandpremie voor personen op basis van de klasse van beroep	Eigen risico per polis per jaar
	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (met land)	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (zonder land)	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (met land) met land	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (zonder land) met land	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (met land) zonder land	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (zonder land) zonder land	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (met land) met land	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (zonder land) met land	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (met land) zonder land	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000
Landbouwer (zonder land) zonder land	1500 - 4500 - 11700 - 117500 - 450000

Volw. van 35 t/m 39 jr. f. 99,60 f. 94,50 f. 177,50 f. 177,50 f. 219,00

Waar bent u nu? Deze coupon sturen naar: Zilveren Kruis en VGCN, Antwoordnummer 1.2200 VB NOORDWIJK (geen postzegel).

Zilveren Kruis en VGCN De ziektekostenverzekeraars zonder winstoogmerk.

Giro/waarschijf
Tel. 030-710000
abonneer u op
en wenst de
maandelijkse
kwartaal-
hokje van
Deze bon in
De Telegraaf
1000 PA. AN
Alleen geldig in
De Telegraaf

door

prof. mr L. J. M. Nouwen

Behandelde ik in het eerste artikel (1) de navordering, thans stel ik aan de orde het tweede punt: de bestraffing. Tot op heden kan een verhoging van de aanslag tot maximaal 100% (een serieuze bestraffing dus) worden opgelegd bij navordering tenzij belastingplichtige aantoonde dat er geen sprake is van opzet of grove schuld. Door prof. Simons wordt nu voorgesteld deze verhoging ook buiten navordering en wel reeds bij het opleggen van de primitieve aanslag mogelijk te maken.

Zijn argumentatie is ook hier eenvoudig: waarom zou de fiscus, als er opzet of grove schuld in het spel is zulks niet terstond bij het regelen van de primitieve aanslag mogen afstraffen? Waarom zou dit beperkt moeten blijven tot het geval van navordering? Simons is van oordeel dat een uitbreiding van strafteffening een goede invloed zal uitoefenen op de juistheid van de aangiften en bovendien een element van rechtvaardigheid bevat omdat zodoende de belastingplichtige, wiens onjuist gedrag terstond bij het onderzoek van zijn aangifte wordt ontdekt, op dezelfde wijze wordt behandeld als degene van wie de fouten pas later aan het licht komen. Tot zover Simons.

Hoewel het oppoppen van de belastingmoraal via strafbedreiging pedagogisch gezien een onding is, zou ik er verder niet veel woorden aan willen vuilmaken, ware het niet dat zodoende een bestaand onrecht niet alleen wordt gecorrigeerd maar zelfs uitgebreid. Dit betreft de verdeling van de bewijslast. Het is namelijk de belastingplichtige die belast wordt met het bewijs van zijn onschuld, zulks in tegenstelling tot het civiel- en strafrecht waar goede trouw e.o. onschuld aanwezig wordt geacht zolang de tegenpartij niet het tegendeel bewijst. Het zou mijns inziens voor de hand gelegen hebben indien Simons aan de uitbreiding van de actieradius van de bestraffing de conditie had verbonden van wijziging van deze voor de belastingplichtige onereuse bewijslastverdeling. Zijn argumentatie dat het voor een belastingplichtige makkelijker is zijn onschuld te bewijzen dan voor de inspecteur om zijn schuld aan te tonen, past dunkt mij in een rechtsstaat. Dat ik in dezen niet alleen sta in mijn scherpe afkeuring, bleek bij het recente debat in de vergadering van de Nederlandse Juristenvereniging (Verslag 1983, deel 2), waar mr A. R. Bloembergen (raadshere in de Hoge Raad) als zijn oordeel uitdrukte dat verhogingen als waarvan hier sprake is weliswaar niet onder het commune strafrecht vallen maar desalniettemin naar hun aard toch als strafsancties zijn aan te merken. Hiervan uitgaande betoogde hij dat veronderstellen van schuld in plaats van uit te gaan van de presumptie van onschuld in strijd komt met artikel 6 van het Verdrag van Rome tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Ten slotte de vraag naar de gevolgen als de door Simons voorgestelde verruiming van strafoplegging doorgaat. Mijns inziens zal er dan voor de inspecteur niet veel anders opzitten dan praktisch bij iedere afwijking van de aangifte een verhoging toe te passen, althans met een verhoging te dreigen. Hij moet immers volgens de wet van opzet of grove schuld uitgaan zolang de belastingplichtige niet het tegendeel aantoonde. En daarover moet laatstegevoerde op zijn minst in debat treden met de inspecteur. Dat zulks de ver-

ding fiscus/belastingplichtige ter goede komt, zal de grootste optimist wel niet geloven. Een ander gevolg zal zijn een vermeerdering van procedures. Zou iemand zich er al bij neerleggen dat de inspecteur afwijkt van zijn aangifte, dan zal hij naar alle waarschijnlijkheid niet doen als er bovendien een boete op zijn hoofd gelegd wordt. Te minder nu uit de jurisprudentie van de laatste tijd blijkt dat de inspecteurs vrij schuldig zijn met het opleggen van verhogingen hetgeen in vele gevallen door de rechter dan ook gecorrigeerd wordt. Deze toename van procedures zal ongetwijfeld door de rechterlijke macht niet in dank worden aanvaard. Deze zij niet te wachten op meer werk.

Mocht u zich na lezing van mijn voerstanaand betoog, dat helaas enigszins technisch moet uitvallen, prof. Simons voorstellen als een meedogenloos fiscalist, die geen oog heeft voor de noden en zwakheden van belastingplichtigen, dan hebt u een totaal fout beeld voor ogen. Het tegendeel is eerder waar. In zijn rapport pleit hij in geval van navordering voor het naleven van het zorgvuldigheidsbeginsel door de fiscus; dringt hij erop aan dat voor iedere navordering, alsmede voor het opleggen van een aanslag met verhoging, een gesprek plaats heeft tussen inspecteur en belastingplichtige; adviseert hij bij het opleggen van een verhoging gematigdheid te betrachten, waardoor dit middel gemakkelijker zal worden aanvaard; voelt hij ervoor correcties met verhoging te beperken tot inkomscorrecties van 1.500 en meer; beveelt hij ten aanzien van de bewijslast een soepel beleid aan en erkent hij ten slotte dat de belastingplichtigen, waaronder het doen van aangifte, vaak zeer zwaar drukken op de contribubalen en dienstengevolge weliswaar niet ten volle te accepteren maar wel begrijpelijke weerstanden bij hen oproepen. U zult met mij instemmen dat uitlatingen als deze niet passen bij de uitrusting van een keiharde belastingparanint. Maar helaas kunnen ook deze blijken van humaniteit mij niet tot enig enthousiasme voor de voorgestelde maatregelen verlieiden. Het stemt mij eerder weelig als ik hoor van al deze goede voornemens en richtlijnen die vrijwel geen van alle in de wet verankerd zullen worden. De rechtspositie van de fiscus wordt versterkt, belastingplichtigen moeten het doen met gunsten waarvan zij moeten afwachten wanneer en in welke mate ze verleend gaat worden. En zulks nu is mijn allergrootste bezwaar tegen het rapport-Simons. Het is alsof hij fluistert: zoet maar burgers, de fiscus waakt over uw belangen zoals u het moogt verwachten van uw 'BIG BROTHER'.

Laten we wel wezen. Inspecteur en belastingplichtige hebben ieder hun eigen belangen te behartigen, belangen die tegengesteld zijn. Inspecteurs die voor de hun toevertrouwde zaak vechten als ging het om hun eigen portemonnee zijn nog de slechtsten niet. Zolang het gevecht op faire wijze wordt gestreden is daar niets op tegen mits de belastingplichtige verzekerd is van een alleszins behoorlijke rechtspositie. Het is daarvoor tenenmale onvoldoende dat hij wordt afgescheept met toegegingen door de fiscus als het inachtneemen van de nodige zorgvuldigheid en soepelheid. Wie aangewezen is om te waken dat de burger in dezen aan zijn trekken komt, is niet de fiscus maar het parlement. Helaas krijgt men de laatste tijd wel eens

Conflict tussen Justitie en directie Verenigde Spaarbank

Tussen Justitie in Amsterdam en de raad van bestuur van de Verenigde Spaarbank is een conflict ontstaan over de opstelling van de bank in het justitieel onderzoek naar zwart-geldpraktijken, waar de spaarbank mogelijk bij betrokken is.

Volgens Justitie komt de raad van bestuur van de spaarbank haar toezegging, dat alle medewerking aan het onderzoek zou worden gegeven, niet na. Hierdoor heeft men nog niet de beschikking over alle gegevens die voor een juist beeld van de zaak nodig zijn, zo komt naar voren.

Wij stellen ons echter op het standpunt dat ons een toezegging voor volledige medewerking is gedaan. Er vindt nu overleg tussen Justitie en de bank plaats over de wijze waarop deze zaak moet worden opgelost.

Denkt u er over om alsnog een 'inval' bij het Computercentrum te gaan doen?

'Ik kan daar nu niets over zeggen. We zijn in bespreking.'

Voordat het telefonische contact met Wooldrik plaatsvond, was van de zijde van de directie van het computercentrum in Woerden te kennen gegeven dat de FIOD weliswaar op bezoek was geweest maar alleen om zich te oriënteren op de werking van het centrum.

Berichten over een inval bij het computercentrum zijn onjuist, zo stelt directeur F. Jooren.

Mr Wooldrik beaamt dat er inderdaad geen sprake was van een echte inval. 'We hadden geen rekening gehouden met het Computercentrum.'

Op maandag 1 oktober jl. deden Justitie en FIOD een inval bij acht filialen en het hoofdkantoor van de Verenigde Spaarbank. Twee dagen later stelde men via persberichten het publiek op de hoogte.

Ernstige verdenkingen van strafbare handelingen door cliënten van de Verenigde Spaarbank en een mogelijke betrokkenheid van personeel van de bank vormden de aanleiding voor de invallen.

De raad van bestuur van de Verenigde Spaarbank liet een bericht uitgaan dat men zelf met een intern onderzoek was gestart en dat Justitie alle medewerking zou krijgen.

Uit een telefonisch onderhoud met officier van justitie mr H. P. Wooldrik kan echter worden afgeleid dat die medewerking niet zo ruim moet worden opgevat als uit de door de raad van bestuur gekozen formulering zou kunnen worden opgemaakt.

Mr Wooldrik: 'Op maandag deden we een inval bij kantoren van de bank. We kwamen op een gegeven moment tot de ontdekking dat niet de hele boekhouding aanwezig was. Die zouden we wel kunnen krijgen door het Computercentrum van de spaarbanken in Woerden om een uitsluit te verzoeken.'

De directie gaf daarop te kennen dat dat niet meer mogelijk was omdat het computercentrum zo zou gaan sluiten. Het liep tegen het einde van de middag.

Er zijn toen twee rechercheurs van de FIOD naar Woerden gegaan en hebben de directie daar gevraagd nog even open te blijven zodat de door ons gewenste gegevens naar de kantoren konden worden teruggesluisd.

Het was toen al wat later geworden en we hadden inmiddels van de raad van bestuur van de spaarbank de toezegging dat ze alle medewerking zouden geven.

We hebben toen besloten om later in de week de benodigde gegevens op te vragen. Later ging de directie echter bezwaar maken.

Toen wij vroegen: waar blijft die uitdraai, kregen we te horen: wij vinden dat u te veel vraagt.

De bank vindt dat ze ons de gegevens niet zonder meer hoeft te verstrekken omdat dat in strijd zou zijn met de Godragscode die voor dit soort gevallen tussen Justitie en de banken is afgesproken.

de indruk dat bepaalde kamerspecialisten op fiscaal gebied meer hun best doen aan te tonen hoe goed zij zouden functioneren als staatssecretaris van financiën, dan als pleitbezorgers voor de rechten van het volk waarvan zij de vertegenwoordigers heetten te zijn. Mogen ook zij in het onderhavige geval het vizier eens richten op de rechtspositie van belastingplichtigen!

in het FD van 11 oktober

Hij ontkent echter dat men alleen maar naar Woerden is gereisd om zich een beeld van het computercentrum te vormen.

'Wij zijn er niet naar toe gegaan om ons uit te laten leggen hoe een computer werkt. Dan kunnen we niet zo goed naar de efficiëncybeurs gaan', aldus Wooldrik.

Van de zijde van de Verenigde Spaarbank wil men in eerste instantie geen informatie geven. Geconfronteerd met de woorden van Mr Wooldrik geeft men te kennen dat het standpunt van de bank via haar advocaten verstrekt zal worden.

Mr A. S. Fransen van de Putte en mr H. Meijer benadrukken daar dat er geen sprake is geweest van een inval in het computercentrum.

Een of meer ambtenaren van de FIOD hebben zich vervoegd bij het computercentrum met de vraag hen enige documenten ter beschikking te stellen. Zij kregen het antwoord dat deze niet beschikbaar waren en dat het enige dagen zou duren voor dat ze geproduceerd konden worden, aldus mr Meijer.

Hij voegt daar aan toe dat de Verenigde Spaarbank inderdaad alle medewerking aan het onderzoek heeft toegezegd, maar dan wel binnen het kader van de Gedragscode zoals die indertijd tussen banken en ministerie van Financiën is afgesproken.

De vraag die de bank en haar advocaten nu onderzoeken is die of verstrekken van de gevraagde documenten zich wel verdraagt met de Gedragscode. Bij het antwoord op de vraag zal overleg nodig zijn met de andere partijen die betrokken waren bij het opstellen van de Gedragscode, zo wordt te kennen gegeven.

buiten verzoek

Ministerie van
Financiën

Generale Thesaurie

16

DIREKTIE BINNENLANDS GELDWEZEN
AFDELING FINANCIËLE MARKTEN EN INSTELLINGEN

Aan de Minister van Justitie
t.a.v. 10.2.e
Stafafdeling Wetgeving Publiekrecht
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Doorkiesnummer

's-Gravenhage

385-11.963

76 70 39

4 oktober 1985

Onderwerp

Gaarne vraag ik uw aandacht voor het volgende.

Sinds enige tijd zijn De Nederlandsche Bank en vertegenwoordigers van het bank- en effectenwezen in overleg over de totstandbrenging van een overeenkomst inzake de identiteitsvaststelling van bankcliënten die bepaalde financiële handelingen verrichten, zoals het openen van een rekening, alsmede over een aanvulling op een in 1981 door dezelfde partijen gesloten overeenkomst inzake de registratie en identiteitsvaststelling van cliënten bij transacties in spaarbewijzen aan toonder.

11.1

door het Ministerie van Financiën met het oog op de fiscale fraudebestrijding. Het is de bedoeling om, nadat definitieve afspraken zijn gemaakt tussen genoemde partijen, de desbetreffende overeenkomsten wettelijk algemeen verbindend te verklaren. Met betrekking tot de spaarbewijzen aan toonder bestaat hiertoe de mogelijkheid door de Wet inzake spaarbewijzen. Voor de eerstgenoemde overeenkomst zal de mogelijkheid tot algemeen verbindend verklaring nog moeten worden gecreëerd door middel van aparte wetgeving.

11.1

Korte Voorhout 7
Postadres Postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage
Vanaf het station CS
te voet in 5 minuten
bereikbaar

Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 767767
Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

bank bij bepaalde financiële dienstverlening respectievelijk bij het aangaan van transacties in spaarbewijzen de gegevens van een overgelegd identiteitsbewijs registreert danwel aangeeft bij welke bank-employé de desbetreffende cliënt bekend is. De banken stellen zich op het standpunt dat vastlegging van dergelijke persoonsgegevens, die de bank voor de uitoefening van haar bedrijf niet (langer) nodig heeft, haar in strijd zou brengen met rechtsopvattingen die zouden zijn neergelegd in de nieuwe Grondwet, recente jurisprudentie en communautaire regelingen binnen Europa.

Zeer gaarne verneem ik uw schriftelijke standpunt over de stelling van de banken, dat ik vervolgens op verzoek van laatstgenoemde aan De Nederlandsche Bank zal overhandigen.

DE MINISTER VAN FINANCIËN,
namens deze,
DE DIRECTEUR BINNENLANDS GELDWEZEN

10.2.e

Notitie d.d. 11 oktober 1984; nr. 589/MZ

Betreft: overwegingen werkgroep Banken-Financiën inzake
onderzoek O.M. bij Verenigde Spaarbank

r.a.: 10.2.e

c.c.: leden van de
werkgroep

Aan de leden van de Ministerstaf

1. Inleidende opmerkingen

In haar vergadering van 5 oktober jl. heeft de werkgroep Banken Financiën zich gebogen over het onderzoek dat door het Openbaar Ministerie i.s.m. de FIOD is ingesteld bij de Verenigde Spaarbank. De bevindingen van de werkgroep volgen hierna.

Allereerst treft u, onder 2, een verslag aan van de bemoeienissen tot 1 oktober jl. van de werkgroep met deze kwestie. Onder 3 wordt ingegaan op de afspraken die in het verleden zijn gemaakt m.b.t. de procedures in kwesties als de onderhavige. Punt 4 bevat een beknopt chronologisch verslag van de gebeurtenissen zoals die zich in de afgelopen weken hebben voorgedaan. Onder 5 wordt aangegeven in hoeverre in de onderhavige kwestie de gemaakte afspraken zijn nagekomen. De conclusies van de werkgroep zijn opgenomen onder 6.

2. De bemoeienissen van de werkgroep tot 1 oktober

10.2.c

10.2.c

3. De afgesproken procedures

a. de Werkgroep Banken-Financiën

In de richtlijn "relatie departement (inclusief fiscus) met banken" (bijgaand als bijlage 2) is, onder punt 2, vastgelegd dat aan de werkgroep B-F alle op het terrein van wetgeving en uitvoering voorgenomen maatregelen die van invloed kunnen zijn op de positie van enerzijds de banken en anderzijds de fiscus, in een zo vroeg mogelijk stadium worden gemeld tenzij het voorgenomen maatregelen betreft waarvan de uitvoering geen

uitstel gedooft. Met betrekking tot aangemelde maatregelen onderzoekt de werkgroep of daaruit onevenredig grote schade voor het vertrouwen in het bankwezen kan voortvloeien, dan wel of daardoor een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de belastingwetgeving ernstig kan worden belemmerd. Geen voorwerp van een zodanig onderzoek vormen aangemelde maatregelen in het kader van de opsporing van commune delicten dan wel fiscale delicten waarvan de opsporing in handen is van het Openbaar Ministerie of de rechter-commissaris in strafzaken. Deze maatregelen dienen echter uiteraard wel aan de werkgroep te worden gemeld.

In een brief aan de SC van Justitie is door de Th-G nog op

deze melding ingegaan (brief bijgaand als bijlage 3, zie aangestreepte passage), welke vervolgens door Justitie is aanvaard (bijlage 4, zie aangestreepte passage).

In de onderhavige zaak is sprake van een voorgenomen maatregel ten aanzien waarvan met melding kan worden volstaan.

b. Het overleg Justitie/Financiën/DNB

Het tweede gremium waarin de relatie tussen Financiën en het bankwezen aan de orde is, betreft de verhouding met het Ministerie van Justitie. Daarbij zij gewezen op de brief van 29 augustus 1983 waarbij de Minister van Financiën bovengenoemde richtlijn aan de voorzitter van de Tweede Kamer heeft aangeboden, in het bijzonder de laatste alinea; daarin maakt de Minister, mede namens zijn ambtgenoot van Justitie melding van de afspraak dat voorgenomen strafrechtelijk optreden tegen bankinstellingen of leidinggevende personen daarbij, indien dit voor het bankwezen belangrijke gevolgen kan hebben, aan de leiding van het departement van Justitie wordt gemeld. In een dergelijk geval zal Justitie in overleg treden met Financiën en DNB, waarbij deze laatsten in de gelegenheid zijn de specifieke monetaire en bancaire aspecten te belichten (zie ook bijlage 2).

4. De feitelijke gang van zaken

10.2.c

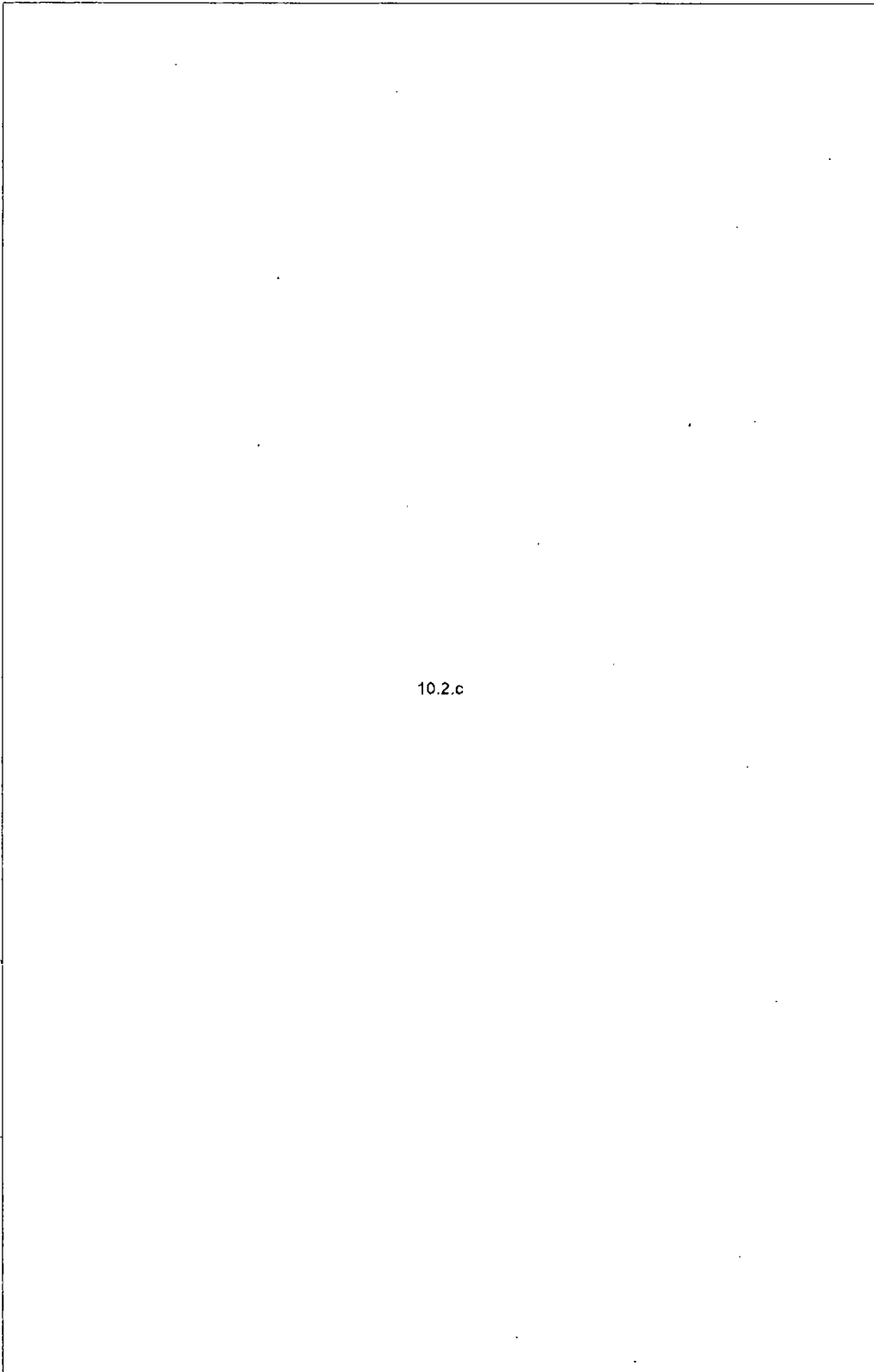
10.2.c

10.2.c

10.2.c

10.2.c

10.2.c

10.2.c

5. De in concreto gevolgde overlegprocedures

a. De werkgroep Banken-Financien

10.2.c

10.2.c

b. Het overleg Justitie/Financiën/DNB

10.2.c

6. Conclusie

Een evaluatie van de gebeurtenissen brengt de werkgroep tot de volgende conclusies:

11.1

11.1

11.1

Namens de Werkgroep
Banken-Financiën,

10.2.e

(voorzitter)

2120 BK

RECHT-AMROBANK-FRISOL

ONDERZOEK BIJ AMROBANK DORDRECHT

NP) - HET OPENDBAAR MINISTERIE IN DORDRECHT STELT EEN
NAAR DE MOGELIJKE MEDEPILCHTIGHEID VAN DE AMROBANK
BIJ DE VERDUISTERING VAN 30,9 MILJOEN GULDEN VAN HET DORDTSE
OLIECONCERN FRISOL. OFFICIER VAN JUSTITIE MR H.A. VAN BRUNNEN
HEEFT DIT WOENSDAGMORGEN BEVESTIGD.

HET ONDERZOEK IS EEN VERVOLG OP HET ONDERZOEK TEGEN DE
VOORMALIGE HOOFDBOEKHOUDER VAN FRISOL, JOHN U. DEZE WERD
BESCHULDIGD EN VERDOORDEELD VOOR HET ONTTREKKEN VAN 30,9 MILJOEN
GULDEN AAN HET CONCERN.

HIJ ZOU DAT HEBBEN GEDAAN DOOR SPECULATIES OP DE INTERNATIONALE
GLUTAMARKT. MEDEWERKERS VAN DE AFDELING ARBITRAGE VAN DE
AMROBANK IN DORDRECHT Zouden U. DAARBIJ BEPAALDE VOORRECHTEN
HEBBEN VERLEEND. ZO WAS HET U. MOGELIJK SPECULATIEWINSTEN OVER
TE LATEN SCHRIJVEN NAAR DE PRIVEREKENING VAN ZIJN FRANSE
VRIENDIN. VERLIEZEN WERDEN OP DE REKENING VAN FRISOL AFGEBOEKT.

MR VAN BRUNNEN VERWACHT DAT BIJ DE AMROBANK IN DORDRECHT GEEN
BESCHIEDEN BEHOEVEN TE WORDEN IN BESLAGGENOMEN. ,,HIJ ZULLEN AAN
HETGEEN IN DE ZAKEN TEGEN DE BOEKHOUDER GEBRUIKT IS, VOLDOENDE
HEBBEN'', ALDUS DE OFFICIER.

VOLGENS MR VAN BRUNNEN RICHT HET ONDERZOEK ZICH NOG NIET OP
BEPAALE PERSONEN. ,,HET GAAT OM SLECHTS EEN NADER ONDERZOEK
NAAR DE FEITELIJKE GANG VAN ZAKEN BIJ DE BUITENLANDSE
BETALINGEN'', LICHT HIJ TOE.

ZOALS BEKEND WERDEN BIJ DE BEHANDELING IN HOGER BERDEP VAN DE
TRAFZAAR TEGEN JOHN U. TWEE PERSONEELSLEDEN VAN DE AMROBANK ALS
VERDACHTEN GEHOORD. HET GING TOEN OM EEN MEDEWERKER EN DE CHEF
VAN DE AFDELING ARBITRAGE.

101209 OKT 84

Directie Algemene Fiscale Politiek

notitie d.d. 19 september 1984; nr. 84-551/kvp

betreft: agenda 22e vergadering werkgroep Banken-Financiën

n.a.

10.2.e

De agenda van de 22e vergadering van de werkgroep Banken-Financiën d.d.

21 september 1984 luidt als volgt :

- 16.00
1. verslag 20e vergadering (bijgaand);
 2. verslag 21e vergadering (bijgaand);
 3. kamerbehandeling spaarwijzen aan toonder enz.;
 4. Identiteitsvaststelling;
 5. fiscale eenheid Rabo (laatste stand van zaken);
 6. brief John Hackett (bijgaand);
 7. rondvraag

10.2.e

Notitie d.d. 14 september 1984/nr. 549/kj

Betreft: Verslag 20e vergadering werkgroep

Financiën-Banken d.d. 6 juni 1984

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz.), 10.2.e (WV), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFZ),
10.2.e (BGW) en 10.2.e (AFP, secr.)

Ten behoeve van de behandeling van agendapunten 2 en 3 zijn voorts
aanwezig 10.2.e (LPZ), 10.2.e (WDB) en 10.2.e (WDB).

1. Verslag 19e vergadering

Met betrekking tot punt 4 merkt dhr. van Oosterom op dat de bedoelde actie niet voor september zal plaatsvinden. De conclusie is dat moet worden volstaan met afwachten of Justitie het concrete voornemen tot onderzoek tijdig meldt, zij het dat AFZ de vinger aan de pols houdt. Naar aanleiding van punt 5, Frisolaffaire, merkt spreker op dat van de zijde van de belastingdienst niet het voorstel is gedaan aan de O.v.J., ter wille van het gehonoreerd krijgen van de fiscale claims (d.w.z. de civiele vorderingen op de bank en de externe accountant), met strafvervolgning te dreigen.

cc DG Bel

DGFZ

Leden van de werkgroep

buiten verzoek

buiten verzoek

PERSOVERZICHT FINANCIEN

Bureau Persdocumentatie Centrale Directie Voorlichting

NUMMER 8945 - 6 PAGINA'S

KAMER 0407 TEL. 070 - 76 62 24

VRIJDAG - 5 oktober 1984

Volkshuis 5-10-84
VVD EN PvdA VINDEN BIJROERING OVER STIJGING OVERDREVEN

CDA schrikt van salaris ministers

Van onze verslaggevers
DEN HAAG — Bij christen-democratische politici in de Tweede Kamer en het kabinet is donderdag beroering ontstaan over berekeningen van Binnenlandse Zaken dat ministers — maar ook andere hogere ambtenaren — er volgend jaar fors in koopkracht op vooruit gaan. De andere regeringsfractie, de VVD, en de grootste oppositiepartij, de PvdA, reageerden laconiek op de houding van de grootste regeringsfractie. „Het CDA wist dit al negen maanden”, aldus VVD-woordvoerder Linschoten.

Uit angst voor verlies van het sociale gezicht van de partij, die acht ministers in het kabinet heeft, gaf CDA-fractieleider De Vries donderdag aanvankelijk een verklaring uit dat de „gunstige uitsondering voor bewindslieden onduidelijk is”. Maar een paar uur later, na een „geruststellende toelichting” van minister Rutgerk (Binnenlandse Zaken), deelde De Vries mee dat er voor de christen-democraten geen aanleiding meer was „actie te ondernemen”.

De forse koopkrachtstijging van 2,3 procent geldt overigens niet alleen voor ministers, maar ook voor de burgemeesters van de drie grote steden, de commissarissen van de koningin, de vice-president van de Raad van State en de directeur-generaal van de PTT. Vorige week woensdag ontkeerde Lubbers in een tv-uitzending van het CDA dat de ministers volgend jaar flink meer gaan verdienen. „Dat is foutieve berichtgeving”, zei hij toen.

VVD-fractieleider Nijpels noemde donderdagavond de tegenstrijdige reacties van het CDA een „psychologische blunder”. De Vries kondigde donderdag eerst aan dat het CDA — indien blijkt dat de ministers er in verhouding fors op vooruit gaan — volgende week bij de algemene beschouwingen met voorstellen zal komen om de verhoudingen recht te trekken.

Toen De Vries, die nog steeds een oplossing zoekt om de meerjarige echte minima te vrijwaren van een koopkrachtverlies van drie procent, duidelijk werd dat de bewindslieden in geen enkele opzicht gunstiger worden behandeld dan andere hogere ambtenaren, krabbelde hij terug. VVD-woordvoerder Linschoten noemde de CDA-reacties „volstrekt belachelijk”. „Eind vorig jaar is dit in de Kamer uitvoerig aan de orde geweest. Het CDA wist dus dat deze koopkrachtvooruitgang van de ministers en topambtenaren ging optreden.

Het CDA bedrijft op deze manier goedkope propaganda.”

Vakantiegeld

De bewindslieden en topambtenaren het komend jaar zoveel meer te besteden krijgen, komt doordat hun vakantiegeld niet meer aan een maximum gebonden is. Hoe meer ze verdienen, hoe meer vakantiegeld ze krijgen. De vakantiekorting is immers een percentage (7,5) van het jaarsalaris, dat bij de berekening van het vakantiegeld loopt van juni tot en met mei.

De zogeheten aftopping van de vakantiekorting (een maximum-vakantiegeld van 5600 gulden) is reeds per 1 januari van dit jaar ongedaan gemaakt.

De PvdA heeft dit met een motie trachten te voorkomen, maar beide regeringspartijen, waaronder dus het CDA, hebben toen tegen gestemd. PvdA-woordvoerder Alders: „Ik heb de Kamer toen voorgerekend hoe het kostaten van de aftopping zou uitwerken voor de topsalarissen. Het CDA zou nu dus niet verbaasd moeten zijn.”

In mei van dit jaar, toen vakantiegeld werd uitgekeerd, merkten de ministers en topambtenaren nog weinig van het ongedaan maken van de aftopping. Van de twaalf maanden waarover het vakantiegeld wordt berekend, vielen er immers zeven in de periode dat nog een aftopping gold.

Volgend jaar mei krijgen ministers en ambtenaren die even veel verdienen voor het eerst een volledig „onafgetopt” vakantiegeld uitbetaald: 12.652 gulden. Dit jaar bedroeg dat nog 8473 gulden. Overigens dragen ook andere maatregelen (belastingen, premieverlaging en AOW/AWW-regeling) er toe bij dat de ministers en de topambtenaren hun besteedbaar inkomen volgend jaar behoorlijk zien toenemen.

De AOW/AWW-regeling houdt in dat de ambtenaar weer zelf zijn AOW/AWW-premie gaat betalen (13,1 procent), maar daarvoor slechts een gedeeltelijke compensatie (8,5 procent) krijgt in zijn bruto salaris. Door ambtenaren slechts gedeeltelijk te compenseren krijgt het kabinet een deel van de 2,5 miljard gulden binnen die in 1985 op de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren en trendvolgers bezuinigd moet worden.

Ondanks deze AOW/AWW-regeling gaan ambtenaren en ministers er volgend jaar netto op vooruit. Dit komt behalve door het vakantiegeld ook door de verlichting in de belasting- en premiesfeer, een maatregel waar alle werknemers van profiteren, zowel bij de overheid als in het bedrijfsleven.

Uit de inkomensnotitie van het ministerie van Sociale Zaken blijkt dat de gehavde ambtenaar met kinderen, die een besteedbaar inkomen heeft van 27.200 in 1984 (modaal), volgend jaar in koopkracht gelijk blijft. Een ambtenaar

RUDING EN KORTHALS ALTHES Ministers gaven sein voor inval spaarbank

Volkshuis 5-10-84
Van onze verslaggever

AMSTERDAM — De invallen die justitie en fiscus deze week hebben gedaan in acht regionale kantoren van de Verenigde Spaarbank zijn gebeurd met uitdrukkelijke toestemming van minister Kortbals Altes van Justitie en minister Ruding van Financien. Er is weken lang intern aan het vooronderzoek gewerkt voordat werkelijk naar buiten toe werd opgetreden. „Het is voor mij een raadsel hoe dit zo lang geheim is gebleven”, zo zei gisteren de Amsterdamse officier van justitie, mr. H. Wooldrik.

Hij wil niet ingaan op vragen over de bron van de informatie die geleid heeft tot het onderzoek bij de spaarbank naar het deponeren van zwart geld. „Het enige dat ik U kan zeggen is, dat we inlichtingen hebben gekregen dat binnen bepaalde filialen van de Verenigde Spaarbank mogelijk overtredingen hebben plaatsgevonden bij het plaatsen van geld op rekeningen. Op de formulieren die daarvoor nodig zijn, zijn niet de juiste gegevens vermeld.”

De FIOD, de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst, heeft aanwijzingen van strafbare feiten die gepleegd zijn bij acht regiokantoren van de Verenigde Spaarbank. De overige 360 kantoren worden daarom met rust gelaten. „We zijn niet van plan de hele bank te onderzoeken, of uit het verdere onderzoek moet die noodzaak naar voren komen. Voorlopig echter gaat het alleen om die acht kantoren. Die hadden soms een grote vrijheid van handelen”, aldus Wooldrik.

Over de omvang van de eventuele fraude kan nog niets worden gezegd omdat het onderzoek nog in een te pril stadium is. „Persoonlijk denk ik niet dat het de omvang van de Slavenburg-kwestie haalt (waar 170 miljoen gulden aan zwart geld is achterhaald, red.), maar wel is zeker dat het om bedragen gaat die het voor ons de moeite waard maak-

in dezelfde gezinssituatie maar met een besteedbaar inkomen van 42 duizend gulden (twee keer modaal) gaat er volgend jaar 0,8 procent in koopkracht op vooruit.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft de koopkrachtvooruitgang voor ministers (en ambtenaren die evenveel verdienen) voor 1985 berekend op 0,5 procent. Daarbij is echter uitgegaan van het structureel effect van de verschillende maatregelen. Wordt rekening gehouden met het tijdstip van feitelijke uitbetaling dan krijgt men een heel ander beeld. De koopkrachtvooruitgang kan dan worden gesteld op 2,3 procent.

ten er iets aan te doen. Het gaat niet om een paar grijsstuffers”.

De invallen bij de regio-kantoren en het hoofdkantoor van de bank in Nieuwegein, hebben gelijktijdig plaatsgevonden. Daarvoor was een team geformeerd onder leiding van de rechtercommissaris, officier van justitie en rechercheurs van de FIOD. De hele organisatie heeft weken aan voorbereiding gekost.

Er is veel overleg geweest tussen allerlei groeperingen die bij het onderzoek zijn betrokken. Noodzakelijk was het om toestemming te krijgen van de ministers van Financien en justitie met name omdat de belangen van het bankwezen door dergelijke acties kunnen worden geschaad. De uiteindelijke afweging is door de ministers Ruding en Kortbals Altes gemaakt. Ook de Nederlandsche Bank is van te voren op de hoogte gebracht. Tientallen mensen hebben van het vooronderzoek geweten, maar pas nadat de invallen hadden plaatsgevonden kwam de zaak in de publiciteit.

Volkshuis 5-10-84 Lubbers wil eind aan onienigheid over verschil in betaling

Van onze verslaggever

UTRECHT — „Het gesteggel over de vraag of ambtenaren nu meer of minder verdienen dan werknemers in de marktsector, moet eens afgelopen zijn”, aldus minister-president Lubbers donderdag bij de vakcentrale MHP voor middelbaar en hoger personeel. „Men moet het nu een keer eens worden”, aldus Lubbers, „maar ik vrees dat sommige mensen hun geld verdienen met het steeds maar niet eens te zijn.”

Lubbers sprak in de Utrechtse Jaarbeurs voor de ledenraad van de MHP, die het tienjarig bestaan van de vakcentrale vierde. De minister-president maakte hier melding van een „merkwaardige politieke discussie”. „Wij krijgen vaak het vervit dat zoveel mensen het minimum krijgen. Maar nu er een neergang is, worden die mensen juist beschermd door een vloer in de uitkeringen. Dat is destijds een bewuste maatschappelijke keuze geweest”, aldus de redenering van de minister-president. „Als het lukt de koopkracht van de minima te behouden”, beweerde hij ook, „dan hebben we in feite de crisis overwonnen.”

Ministerssalarissen (1)

'Onduidbaar' zou CDA-fractieleider De Vries het vinden wanneer het waar zou zijn dat ministers komend jaar in koopkracht er méér op vooruit zouden gaan dan vergelijkbare topambtenaren. Dat is, gelukkig, dan ook niet het geval, zoals De Vries gisterochtend al in deze krant kon lezen.

Wat er wél aan de hand is, is echter evenmin duidbaar. Dat is dat niet alleen ministers, maar alle vergelijkbare topfunctionarissen bij de overheid komend jaar de koopkracht met 2 tot 2,5 procent zien verbeteren, terwijl mensen met een lager inkomen er minder op vooruit of zelfs op achteruit gaan, zoals de mensen die moeten rondkomen van een uitkering op het minimum.

Het is juist dat de stijging van de ministers-salarissen te verklaren valt uit de systematiek van de overheids-salarissen en uit andere algemeen geldende maatregelen, zoals de beëindiging van de aftopping van het vakantiegeld. Verklaren is echter nog niet rechtvaardigen. Als de systematiek en algemene maatregelen leiden tot deze resultaten, deugt die systematiek niet en behoeven die maatregelen correctie.

De kwestie van de ministers-salarissen staat niet alleen. Ze is typerend voor de wijze waarop in het huidige beleid de lasten, die het economisch herstel en de gezondmaking van de overheidsfinanciën met zich meebrengen, worden verdeeld. Op de sociale uitkeringen wordt fors gekort. Het kabinet wil er genoeg mee nemen dat de 'echte minima' komend jaar anderhalf tot drie procent in koopkracht achteruit gaan. Er wordt een nieuwe aftrekpost bij verhuizen aangekondigd, waarvan vooral werkenden met hoge inkomens en dure huizen

Trouw 5-10-84

slink kunnen profiteren, net als twee jaar geleden de belastingaftrek voor groot onderhoud.

Na jaren discussie besluit het kabinet definitief hypotheekrente onbeperkt aftrekbaar te laten, ook voor extreem hoge hypotheeken op dure woningen. Zelfstandigen en andere mensen met een klein inkomen worden van het voor hen goedkope ziekenfonds verwezen naar de duurdere particuliere verzekering. De pot voor belastingverlaging wordt voor een deel gebruikt om werkenden een 'arbeidstoelag' te geven die de mensen met een uitkering aan de neus voorbij gaat. Een legitimatieplicht bij het opnemen van spaarbewijzen bij de banken vindt het kabinet niet nodig. Deze opsomming kan nog langer worden gemaakt. De ministers-salarissen zijn slechts één, erg duidelijk, voorbeeld. Het klinkt erg hard maar helaas is het waar: volgend jaar zullen in dit land de rijken rijker worden en de mensen die relatief het armst zijn, armer. En dat komt voornamelijk door het beleid van het kabinet zoals dat op Prinsjesdag is aangekondigd.

Nu verwijt premier Lubbers de linkse oppositie dat zij het kabinetsbeleid uitsluitend toetst aan de lastenverdeling, en niet aan het perspectief op economisch herstel en werkgelegenheid. Dat verwijt is juist. Juist is ook dat Lubbers' kabinet het eerste is dat daadwerkelijk de gezondmaking van de overheidsfinanciën serieus neemt. Maar is dat alléén mogelijk door zo oneerlijk de ermee gepaard gaande offers te verdelen? Een herstelbeleid dat met deze onrechtvaardige verdeling gepaard gaat, dient afgewezen te worden. Er is heel wel een herstelbeleid mogelijk dat eerlijker is, de saamhorigheid in de samenleving niet ondermijnt, en mede daardoor een breder draagvlak heeft en dus meer kans op succes.

Trouw 5-10-84

Ministerssalarissen (2)

Aparte signalering verdient de wijze waarop gisteren sommigen zijn gevallen over de berichtgeving van Trouw in deze zaak. Er zou een vals beeld zijn opgeroepen (De Vries), één groep zou cruij zijn gepikt en er zou een verkeerde voorstelling van zaken zijn gegeven (minister Rietkerk). Rietkerk zei voor de televisie zelfs dat komend jaar bij de koopkracht-offers 'de bijdrage van de ministers verhoudingsgewijs hoger' wordt dan van de minima. Uit stukken die Rietkerk 's middags naar de Tweede Kamer zond en die bevestigden wat Trouw gistermorgen publiceerde, blijkt echter het tegendeel. We zullen het er maar op houden dat de minister een black-out had. Dat een vals beeld is opgeroepen, is waar. Dat bijvoeglijk naamwoord kan inderdaad worden toegepast op de koopkrachtverdeling zoals die in de Prinsjesdag-stukken te lezen valt. Niet terecht is het verwijt dat Trouw de ministers-salarissen eruit pikte. Ook in de krant van gisteren stond al uitvoerig tekst en uitleg van de samenhang. Het was echter Lubbers die eerder de ministers apart zette met de, onjuist gebleken, stelling dat hun koopkracht er niet op vooruit zou gaan.

Wat ons niet is verweten maar wél waar is, is dat onze berichtgeving werkt als gif op de saamhorigheid in de samenleving en op de bereidheid van mensen de offers te dragen die voor het economisch herstel nodig zijn. Maar daar moet men dan vooral de berichtgever niet op aankijken.

Binnenland
3-10-84

Gas voor België kost Rijk geld

DEN HAAG — De overheid zal in 1985 mogelijk minder uit de aardgasverkoop ontvangen dan tot nu toe is aangenomen. De lagere inkomsten (in de Miljardennota 1985 stond nog f20,6 miljard) kunnen het gevolg zijn van het besluit van de Gasunie België goedkoop gas te leveren.

De Gasunie besloot gisteren onze Zuidereburen voor onbepaalde tijd te leveren tegen een bedrag dat 20 procent onder de normale exportprijs van circa 42 cent per m3 ligt. Zo wil men de Belgen ervan

De beroering in de FNV-gelederen was groot toen de ambtenarenbond Abvakabo de 32-urige werkweek „een volstrekt onmogelijke zaak" noemde. De grootste FNV-bond noemde zelfs de 36-urige werkweek „nog ver weg". Voorzitter J. van de Scheur: „Niemand bij ons gelooft meer in korter werken. De koopkracht van onze leden dondert zo ver omlaag dat 32 uur is uitgesloten. Ik zeg niet nooit, maar wel nu."

De bonden uit de marktsector, met de Industriebond FNV voorop, eisten in eerste instantie onverkort de handhaving van „een arbeidsduurverkortung van tenminste 2,5 procent per jaar uitmondend in een arbeidsduur van hoogstens 32 uur in 1990", zoals verwoord in de congresnota Arbeid en Solidariteit. Na een laatste poging van het FNV-federatiebestuur „de ruyen te sluiten" besloten die bonden uiteindelijk akkoord te gaan met een minder dwingen de formulering.

weerhouden gas uit de Sovjetunie te betrekken. De Russen hebben een half miljard m3 aangeboden tegen een prijs, ongeveer 20 procent lager dan de Nederlandse.

Daarom besloot de Gasunie in juni van dit jaar al om de Belgische gasfirma Distrigaz tot 1 oktober in totaal 900 miljoen m3 te leveren tegen een „vriendenprijsje". Nu is besloten die prijs te handhaven tot over het lopende exportcontract is „heronderhandeld". Deze onderhandelingen voert de Gasunie met iedere buitenlandse afnemer.

Bij die heronderhandelingen probeert de Gasunie steeds een hogere prijs los te krijgen. Zij meent dat dit terecht is, want als de buitenlandse afnemers plots geen gas meer krijgen uit een andere bron (Rusland), kan de Gasunie op afroep leveren. Deze strategische functie moet betaald worden, vindt de Gasunie. Nu de Belgen echter voor onbepaalde tijd een lagere prijs in rekening wordt gebracht, worden de onderhandelingen met de andere buitenlandse afnemers over een hogere prijs extra moeilijk, zegt men in politiek Den Haag.

De Gasunie zegt echter, dat haar andere buitenlandse klanten (West-Duitsland, Frankrijk, Italië en Zwitserland) al Sovjetunie-gas krijgen, de Belgen nog niet. Daarmee ontkent de Gasunie een verband tussen de lage prijs voor de Belgen en de onderhandelingen over een hogere prijs met andere afnemers. Het kamerlid Tommel (D'66) heeft inmiddels in schriftelijke vragen aan minister Van Aardenne (Economische Zaken) om opheldering gevraagd. Hij wil ook weten of de gasprijs in ons land niet omlaag kan, nu dat voor de Belgen wél mogelijk blijkt.

FNV roept op tot harde actie bij ongewijzigd beleid

Van onze verslaggevers

AMSTERDAM — Er volgen deze herfst harde acties tegen het kabinetsbeleid als het parlement de FNV opnieuw in de kou laat staan en weigert in te gaan op pleidooien voor een sociaal economisch beleid. Voorts zullen de komende CAO-onderhandelingen worden gebruikt om de bezuinigingsplannen voor werkenden en niet-werkenden zo veel mogelijk ongedaan te maken.

Deze oproep tot gezamenlijk verzet tegen politiek-Den Haag was donderdag in Amsterdam op de laatste congresdag van de FNV een van de weinig positieve resultaten na drie dagen onderling be raad tussen de FNV-bonden. De grootste vakcentrale hoopt met dit signaal de uitkomst van de algemene beschouwingen, die volgende week in de Tweede Kamer beginnen, in hun voordeel te kunnen beïnvloeden. De FNV is tevreden als er „reel overleg" komt tussen kabinet en vakbeweging en de kortingsvoorstellen van tafel gaan.

Vice-voorzitter H. Bode stak donderdagmiddag in zijn slotrede tot het FNV-congres een hart onder de riem van uitkeringsgerechtigden en deed een laatste beroep op het parlement het kabinetsbeleid te wijzigen. „Wij zullen niet gedogen dat men een ijzeren gordijn laat zakken tussen de groep die het flink heeft en de groep die maar moet afwachten wat ze krijgt. Wij zijn geen

vakbeweging die alleen zorgt voor een goedgevulde portemonnee van de leden. De vakbeweging zal een vuist maken als het parlement ons geen ruimte geeft."

Ook deed Bode een beroep op de werkgevers. „Het is ook niet in hun belang als tegenstellingen worden toegespijst. Dat hebben werkgevers begrepen als het gaat om ziekengeld. Laat ze weten dat we samen in de slag gaan, werkenden en niet-werkenden."

Korter werk

Het driejaarlijkse FNV-congres liep gisteren een halve dag uit doordat grote onenigheid ontstond over het tempo van verdere arbeidstijdverkortung. Het streven blijft gericht op een 32-urige werkweek in 1990 voor iedereen, maar afgesproken is dat jaarlijks het tempo en volume van korter werken wordt bezien in samenhang met de ontwikkeling van de koopkracht, de sociale zekerheid en de werkgelegenheid.

Banken met zwart geld duperen eerlijke klanten

Van onze economische redactie
AMSTERDAM — De inval bij de Verenigde Spaarbank, heeft de naam van deze grote spaarinstelling een flinke knauw gegeven. Horwel het slachtoffer van een vooronderzoek gaat om het bewijs van strafbare feiten nog geleverd moet worden, is er toch al schade geleden door de bank. Immers, de Verenigde Spaarbank wordt nu in één adem genoemd met de Slavenburg-affaire, een weinig bijrijdende waarde voor een bank, terwijl haar bonafide spaarders het op zijn minst onprettig zullen vinden dat „de fiscus daar zomaar in je spaarrekening kan komen kijken“.

Wettig de mogelijke uitkomst van het onderzoek de fettele en merse schade die hier aangericht wordt? Op die vraag valt pas antwoord te geven als de uitlag van het FIOD-onderzoek bekend is en dat kan, genulde de Slavenburg-affaire, nog lang op zich laten wachten. Toch kan nu al, op basis van de gegevens die bekend zijn, de conclusie worden getrokken dat justitie en FIOD terecht hebben gehandeld en dat ook zorgvuldigheid is betracht bij de uitvoering van de actie.

Er zijn op zijn minst duidelijke aanwijzingen dat bij kantoren van de Verenigde Spaarbank zwart geld is gederpeneerd. In ambtelijke taal heet het dat „het vermoeden bestaat dat er strafbare feiten zijn gepleegd die erop neer komen dat niet-traceerbare gelden bij de bank zijn ondergebracht door rekeninghouders“. Uit die formulering komt naar voren dat justitie niet alleen op zoek is naar de rekeninghouders van de Verenigde Spaarbank die zwart geld hebben gestort bij de bank, maar ook dat bekeken wordt of dat deponeeren van zwart geld gebeurd is in samenwerking met (mensen van) de bank.

Wanneer de zaken zo liggen kan de fiscus niet meer uitsluitend varen op het kompas van de gedragscode die onlangs is vastgesteld voor de relatie bank-fiscus. Die code voorziet erin dat de fiscus, wanneer die verduch van mening heeft met een belastingplichtige, eerst probeert de kwestie op te lossen met medewerking van die belastingplichtige zelf en niet rechtstreeks naar de bank stapt met een vordering tot inzage. De mogelijkheid van zo'n vordering bestaat wel degelijk, maar de fiscus komt er mee in de kou te staan wanneer functionarissen van de bank meewerken om zwart geld te onttrekken aan naspeuringen.

In dergelijke gevallen behoort formeel ook de betrokken bank zelf te worden aangepakt. Nu zal dat niet in alle gevallen van vermoede samenspanning gebeuren, maar zullen alleen de grotere zaken worden bekeken. Weliswaar heeft de fraudebestrijding en de opsporing van zwart geld in Nederland hoge

prioriteit, ook het goed functioneren van het bankwezen wordt van wezenlijk belang geacht voor de economie. En beide belangen lopen niet altijd parallel.

Daarom ook worden de ministeries van Justitie en Financiën ingeschakeld wanneer een officier van justitie een inval bij een bank noodzakelijk acht om achter de feiten te komen. Er is tussen Financiën een werkgroep gevormd van hooggeplaatste ambtenaren, de bankengroep, die een afweging moet maken tussen enerzijds het belang van het bankwezen en anderzijds het belang van de fraudebestrijding. In laatste instantie beslissen de bewindslieden van Financiën en justitie of ingegrepen wordt.

Dat is ook gebeurd in het geval van de Verenigde Spaarbank. Er is daar dus blijkbaar niet zomaar wat aan de hand, de fraudebestrijding heeft het in de afweging gewonnen van de voorspelbare schade aan de naam van de bank en van het Nederlandse bankwezen in het algemeen.

Na die afweging en het daarop volgende besluit, is de uitvoering omzichtig gebeurd. Pas na afloop van de inval, die maandagmiddag plaatsvond en bij sommige kantoren tot in de vroege ochtend voort duurde, is er ruchtbaarheid aan de zaak gegeven. Geen tv-ploeg voor de deur, geen fotografen en journalisten zoals bij de Slavenburg-zaak. Justitie heeft wat geleerd.

Wel achteraf publiciteit. Dat dient twee doelen. Allereerst blijft zo'n inval toch niet geheim en kun je beter tijdig zelf vertellen wat er aan de hand is zodat in ieder geval de feiten goed weergegeven worden door de media.

Ten tweede heeft publiciteit ook een preventieve werking. Alle banken in Nederland zeggen dat zij huisregels hebben die het verbieden om zwart geld te accepteren of te beheeren. Die regels worden nu, waar nodig, aangescherpt en mogelijk beter nageleefd... als ze al door het bankpersoneel serieus worden genomen. En dat is de vraag.

Geraamd wordt dat het zwartgeld-circuit in Nederland 35 miljard gulden groot is. Dat geld is niet elk moment van de dag in circulatie, maar een deel er van ligt ergens en niet in een oude sok of onder het matras. Waar kan het veiliger liggen dan in een bankkluis? Elke bank-akte van justitie en FIOD-ondergraaf echter dat vertrouwen. Preventie dus, het circuit wordt door publiciteit indirect aangepakt. En hoe eerder dat circuit tot het verleden behoort hoe beter het is.

Soms wordt geredeneerd dat het goed voor de Nederlandse economie is dat zo'n circuit bestaat. Een harde aanpak zou het geld naar het buitenland jagen. Vergeten wordt dan dat de notoir hoge belastingdruk in Nederland alle zwarte geld dat kon verdwijnen, reeds heeft weggejaagd. Vergeten wordt ook dat hoe meer de fiscus wordt ontduken hoe meer de belastingdruk de neiging heeft te stijgen. Er is eens uitgerekend dat het verdwijnen van het zwartgeld-circuit betekent dat iedere belastingbetaler per jaar tweeduizend gulden minder hoeft op te brengen aan de financiering van de collectieve sector. Een bank die zwart geld accepteert dupeert uiteindelijk dus ook zijn eigen eerlijke belastingbetalende rekeninghouder.

Belangrijke overweging bij de aanpak van het zwartgeld-circuit is echter de bestrijding van de rechtsongelijkheid. Iedereen die de fiscus tuit, oit tegelijk zijn buurman die wel belasting betaalt. Iedereen die aan die fraude meewerkt doet eigenlijke hetzelfde. Elke beperking van dat onrecht is meegenomen, ook al moet dat gepaard gaan met af en toe een bankinval.

GERARD GERADTS

VVD VRAAGT UITVOERIG ONDERZOEK „Vennootschapsbelasting op grote schaal ontduken“

Van onze verslaggever

DEN HAAG — De Tweede Kamerfractie van de VvdA wil dat de ministeries van Financiën, Justitie en Sociale Zaken een uitgebreid onderzoek instellen naar de mate waarin grote bedrijven via juridische constructies de vennootschapsbelasting ontduken. Fiscaal jurist van de VvdA-fractie, dr. W. Vermeend, kondigde dit gisteravond aan in het VARA-programma Haagse Bluf.

Volgens Vermeend wordt de vennootschapsbelasting door middel van juridische constructies in het buitenland voor vele honderden miljoenen ontduken.

Directe aanleiding voor deze parlementaire actie is de constructie die het uitgeverconcern Elsevier-NDU, en volgens fiscale experts door tientallen bedrijven wordt overgenomen. Deze ondernemingen die bijzonder actief zijn in de Verenigde Staten maken gebruik van de zogenaamde „trustconstructie“ of „emergencyconstructie“.

Het gaat vooral om internationaal opererende bedrijven die in de Verenigde Staten een „trust“ oprichten om hun Amerikaanse bedrijfsbelangen te beschermen. Krachtens twee wetten heeft de Amerikaanse overheid de bevoegdheid om ondernemingen op haar grondgebied geheel in beslag te nemen als de eigenaren van deze ondernemingen een vijandelijke mogendheid zijn.

Anders gezegd: in het geval bijvoorbeeld Nederland of Europa door een vijandelijke mogendheid wordt bezet en de eigendommen van Elsevier/NDU in handen komen van de vijand kunnen de VS over gaan tot confiscatie van de Amerikaanse belangen van het bedrijf. Via de oprichting van zo'n trust kan dat voorkomen worden. Bijvoorbeeld als een Nederlands bedrijf eigenaar is van een aantal ondernemingen in de Ver-

enigde Staten wordt een meerderheid van de aandelen aan een trust overgedragen. Stel dat Nederland bezet wordt door een vijand van de Verenigde Staten dan treedt de trust in werking, dat wil zeggen dat de band van de trust met het Nederlandse moederbedrijf wordt doorsneden en er vanaf dat moment sprake is van een Amerikaanse bedrijf dat niet geconfisqueerd kan worden.

Zoals bedrijven zich tegen brand kunnen verzekeren, kunnen zij zich ook tegen oorlogen verzekeren.

Volgens Vermeend is dat echter niet de werkelijke reden voor het optreden van zo'n constructie. Hij meent dat het werkelijke doel is het uitlopen van Nederlandse belastingverplichtingen. Want om de trust-constructie mogelijk te maken heeft Elsevier/NDU een dochtermaatschappij opgericht in Zwitserland, waaraan de aandelen van de Nederlandse en Amerikaanse werkmaatschappijen zijn overgedragen, waardoor de Zwitserse vestiging gaat functioneren als het financiële centrum van het bedrijf. Via allerlei leenconstructies tussen de Nederlandse, Zwitserse en Amerikaanse vestigingen ontloopt het bedrijf de Nederlandse belastingdienst. Dat blijkt onder andere uit een strikt vertrouwelijk stuk dat is opgesteld ten behoeve van de raad van bestuur van het concern.

Volgens Vermeend gaat het om legale ontsnappingswegen, die naar zijn mening afgesloten kunnen worden door wijzigingen in de fiscale wetgeving. Hij wil dat ook het ministerie van Sociale Zaken bij het onderzoek betrokken wordt, omdat door het overplaatsen van het financiële hart van het concern naar Zwitserland de invloed van de centrale ondernemingsraad van het bedrijf wordt uitgehald.

„Aantal banken misbruikt voordelen premieregeling“

Van onze verslaggever

AMERSFOORT — De Vereniging Eigen Huis verwijt enkele grote hypotheekinstellingen dat zij ten onrechte rentevoordelen opstrijken die toekomen aan de kopers van premie-A woningen.

De subsidie die de overheid aan kopers verstrekt volgens de premie A-regeling bedraagt maximaal 50.000 gulden. De koper krijgt dat bedrag niet in handen. Het wordt van de totale hypotheek afgetrokken.

De 50.000 gulden lost de overheid rechtstreeks af bij de bank en wel met 5500 gulden jaarlijks gedurende ongeveer 22 jaar. Van dit bedrag mag de bank eerst een rente-percentages van 9,6 procent aftrekken. Het restant wordt beschouwd als aflossing. Het rentepercentage dat de bank mag aftrekken wordt elke vijf jaar door de overheid vastgesteld.

Momenteel betaalt de overheid een rente die bijna een percent hoger is dan de geldende hypotheekrente van gemiddeld 8,5 percent. De overheid betaalt dus een voor de bank zeer profijtelijke rente. Zou de bank ook over de jaarlijkse betaling van de overheid die 8,5 percent rente in rekening brengen dan zou het totale bedrag van 50.000 gulden eerder zijn afgevoerd, namelijk in ongeveer 19 jaar, waardoor de consument nog een restant van de subsidie zou ontvangen.

Er zijn banken die inderdaad zo werken, onder meer de NMB en de Verenigde Spaarbank plus een aantal kleine regionale banken. Andere, waaronder ABN, Rabo, Rijkspostspaarbank en Nationale Nederlanden, geven eveneens het voordeel door aan hun klanten.

De Amrobank, het Bouwfonds Nederlandse Gemeenten, en Stad Rotterdam behoren echter volgens de Vereniging tot de groep die het rentevoordeel zelf opstrijkt.

Achterstand fiscale rechtspraak baart zorgen

door
dr N. Nobel

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, waarin vrijwel alle academisch gevormde belastingadviseurs zich hebben verenigd, heeft de laatste jaren de gewoonte ontwikkeld op zijn jaarvergaderingen preadviezen te behandelen die de positie van de belastingadviseur centraal stellen in relatie tot een andere (maatschappelijke) groep. Voor de jaarvergadering 1984 was het onderwerp 'Belastingadviseur en rechter'.

Rechtsvorming

De preadviezen stelden een zeer groot aantal aspecten van de fiscale rechtspraak aan de orde. Die rechtspraak is in de praktijk voor de belastingadviseurs zeer belangrijk, ook al vormt het procederen voor de meeste van hen slechts een onderdeel van hun werk. De rechtspraak heeft echter niet alleen tot gevolg dat bepaalde concrete geschillen worden beslecht, maar een nog veel belangrijker functie is de rechtsvorming. Ook anderen die soortgelijke geschillen hebben (of krijgen) rekenen erop dat de rechter constant zo zal blijven beslissen als hij de eerste keer gedaan heeft. In dit opzicht is uiteraard vooral de

Hoge Raad van belang, omdat die de diverse gerechtshoven overkoopt voorzover het de rechtstoepassing op door de Gerechtshoven vastgestelde feiten betreft.

Onzekerheid.

In de preadviezen, en in het debat dat hierover in de jaarvergadering werd gehouden, werd een aantal knelpunten in de fiscale rechtspraak naar voren gebracht, waaronder ook de achterstand in de afgelopen jaren is ontstaan in de afhandeling van belastingzaken door de rechterlijke macht. Deze achterstand leidt tot grote onzekerheid bij de fiscus en de belastingplichtigen, maar werkt per saldo in het voordeel van de fiscus. Het bedrijfsleven heeft grote behoefte aan (rechts)zekerheid, en jarenlange onzekerheid omtrent de belastingverplichtingen kan enorme problemen veroorzaken, zowel intern als extern (b.v. accountants, bankiers). Het effect ontstaat, dat de ondernemingen de onzekerheid gaan afkopen door allerlei z.g. compromissen met de fiscus aan te gaan, die men niet zou zijn aangegaan wanneer men snel zekerheid zou hebben kunnen krijgen. Ook wordt intimidatie van de zijde van de fiscus hierdoor in de hand gewerkt. De fiscus dreigt een onwelgevallige 'constructie' niet te accepteren, zodat daarover geprocedeerd moet worden. Voor dit dreigement gaat men sneller door de knieën omdat men een langdurig proces vreest, en bovendien kan de fiscus het dreigement blijven hanteren zolang het (proef)proces hierover loopt.

Vertraging door inspecteur

Overigens moet hierbij worden aangetekend dat de periode van vertraging en rechtsonzekerheid vaak al in een veel eerdere fase aanvangt. Om te beginnen kan de inspecteur 3 jaren wachten met het opleggen van een definitieve aanslag. Bij die aanslag kan hij, zonder nadere specificatie, zeer hoge correcties (bijtellingen) plegen, z.g. ter behoud van rechten. In tegenstelling tot de belastingplichtige (die binnen 2 maanden een bezwaarschrift moet indienen) is er

geen termijn waarbinnen de inspecteur een uitspraak op het bezwaarschrift moet doen. De inspecteur kan dus zelf de zaak al vele jaren trainen vóór die überhaupt voor de rechter komt. Pas dan begint de lijdensweg bij de rechterlijke macht, die ook nog vele jaren pleegt te vergen.

Suggesties

Zowel de preadviseurs als de debaters op de jaarvergadering van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs spraken hun verontusting over dit verschijnsel uit. Er werden ook suggesties gedaan b.v. om de inspecteur een termijn te stellen voor het doen van een uitspraak, het mogelijk maken van versnelde behandeling, kort geding en proefprocedure. Dergelijke suggesties waren niet nieuw, maar tot nu toe zijn er weinig initiatieven waar te nemen om deze suggesties ook in de praktijk te gaan brengen.

Stuwmeer

De toeneming van de achterstand bij de belastingrechter is vooral te verklaren door de explosieve toeneming van het aantal gevallen dat aan de belastingrechter wordt voorgelegd. De redenen voor die explosieve toeneming zijn minder gemakkelijk aan te geven. Waarschijnlijk is de reden vooral gelegen in de in de afgelopen jaren toegenomen polarisatie. Grotere 'inertiviteit' en strijdlust bij de belastingplichtigen enerzijds en meer scherpzinnigheid bij de belastingdienst anderzijds. De rechterlijke macht, die bovendien zelf bepaald geen toonbeeld van efficiëntie is, heeft op die toeneming niet adequaat kunnen reageren. Daardoor is de situatie snel uit de hand gelopen, en is thans een enorm 'stuwmeer' van achterstallige zaken ontstaan, waar men moeilijk meer van af kan komen.

Ingrepen

Het verder toenemen van de achterstand wordt thans wel enigszins afgeremd doordat sinds enige tijd de rechters ook mondelinge uitspraken kunnen doen en doordat meer zaken door enkelvoudige in plaats van meervoudige kamers worden afgedaan. Een andere ingreep is geweest de verhoging van het griffierecht. Over het algemeen was men echter (n.l. terecht) huiverig voor een (nog) verdere verhoging. Ook een kostenveroordeling (ook voor de fiscus!) zou wellicht enige afremming van het lichtvaardig procederen kunnen bewerkstelligen.

Lagere overheden

Inmiddels doemen er echter ook al weer nieuwe onweerswolken op, die een nieuwe stortvloed van belastingprocessen kunnen veroorzaken. Een van die wolken is al tot ontlading gekomen: de heffingen van lagere overheden, vooral gemeentelijke onroerend goedbelastingen, milieuheffingen etc. De hoeveelheid processen over deze in aantal en (financieel) belang snel toenemende belastingen neemt grote vormen aan, mede omdat de kwaliteit van de wetgeving bij deze lagere overheden over het algemeen bedroevend laag is. Deze verordeningen worden door de gerechtshoven en de Hoge Raad aan de lopende band onverbindend verklaard. Dat alles brengt echter wel het nodige werk voor de rechters teweeg.

Parkeerbelasting

De grootste onweerswolk dreigt echter de gemeentelijke parkeerbelasting te worden. Terecht luidde mr J. C. J. van Vucht, raadsheer in de Hoge Raad, hiervoor in het debat de noodklok. Wanneer die stortvloed op de rechterlijke macht gaat neerdalen zal het stuwmeer werkelijk gigantische vormen gaan aannemen en dreigt de belastingrechter te bezwijken, met als gevolg een ontregeling van het hele fiscale rechtstelsel.

Geen eenvoudige oplossing

De klemmende vraag, die ook door de preadviseurs en de debaters niet werd beantwoord is, hoe de achterstand in de belastingrechtspraak kan worden weggewerkt, waarbij met name uiteraard dat ellendige stuwmeer in de weg blijft zitten. Het was opvallend hoe iedereen in feite om dat probleem heenliep en er geen concrete suggesties hiertoe naar voren kwamen. Nu moet hierbij worden opgemerkt dat dit inderdaad een zeer netelig probleem is, waarvoor geen eenvoudige oplossing mogelijk is. Waarschijnlijk zal het probleem slechts geleidelijk op te lossen zijn door een aantal te nemen maatregelen.

Meer efficiëntie bij rechters

Een zeer belangrijke maatregel, die zowel zou kunnen helpen bij het wegwerken van het stuwmeer als bij het voorkómen van verdere achterstand, zou kunnen zijn een verbetering van de efficiëntie bij de rechterlijke macht. De werkwijze van de meeste gerechtshoven en hun griffies is vaak ontstellend inefficiënt. Men loopt hier echter op tegen het individualistische karakter en de (terecht) zeer onafhankelijke positie van de rechters. Het wordt echter hoog tijd dat ook daar wordt ingegrepen.

Besprekingen heropenen

Een andere maatregel zou wellicht kunnen worden genomen buiten de rechterlijke macht om. In het 'stuwmeer' zit zonder twijfel een groot aantal processen die eigenlijk, wanneer de partijen weer eens

rustig met elkaar zouden praten, best in onderling overleg opgelost zouden kunnen worden. Het name ls de afgelopen jaren bij de fiscus veel scherpzinnigheid opgetreden, en het zou misschien geen kwaad kunnen wanneer de inspecties de opdracht van hogerhand zouden krijgen eens na te gaan of een aantal gevallen niet rijp zou zijn voor een (hernieuwde) bespreking met de belastingplichtigen, eventueel door een andere inspecteur dan de gene die destijds het harde standpunt heeft ingenomen. Hetzelfde zou kunnen geschieden door de belastingplichtigen en hun adviseurs. Ook daar zouden b.v. de adviseursorganisaties (waaronder ook de Orde) best eens een beroep op hun leden kunnen doen om besprekingen te heropenen over zaken die reeds lang bij de rechter liggen. Wanneer dat initiatief van beide kanten tegelijk op grote schaal zou worden genomen zou dat niet als gezichtsverlies (wat bij ambtenaren altijd heel belangrijk is) of als een zwaktebod (wat bij adviseurs altijd heel belangrijk is) behoeven te worden gezien. Het is slechts een suggestie. Maar wie weet?

Dieptepunt gepasseerd

Ook voor het vermijden van (nog) grotere opstoppingen in de toekomst zou een verbetering van het klimaat tussen de belastingdienst enerzijds en de belastingplichtigen en hun adviseurs anderzijds veel kunnen bijdragen. Gelukkig kan worden geconstateerd dat dat klimaat heel langzaam weer wat gaat verbeteren. Initiatieven van zowel de Vereniging van Inspecteurs van 's Rijksbelastingen als van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, die o.a. gezamenlijke symposia en discussiedagen zijn gaan organiseren op landelijk en regionaal niveau, dragen hier stevig toe bij. Maar ook in het algemeen krijgt men de indruk dat we langzamerhand het dieptepunt van de polarisatie zijn gepasseerd. Dat zou een zegen zijn. Misschien raken we daardoor dan ook langzamerhand van die ellendige achterstand in de afhandeling van de processen af.

Lubbers op AD nullijn 5-10-84

Dat premier Lubbers en zijn ministers volgend jaar een half procent meer koopkracht krijgen terwijl de modale ambtenaar op nul blijft staan, doet merkwaardig aan.

Toch is er geen sprake van opzettelijke bevoordeling van ministers en hoge ambtenaren. Het voordeel is een logisch gevolg van het ondoorzichtige samenspel van maatregelen waaruit de netto inkomens van ambtenaren voor 1985 te voorschijn komen.

Minister Rietkerk, verantwoordelijk voor de overheidsalarissen, bevestigde gisteravond dat ministers niet anders worden behandeld dan de ambtenaren. Nee, maar de uitkomst is voor hen wel een stuk voordeliger dan voor de modale amb-

tenaar. Hij draaide om de kern van de zaak heen.

Het salarisgebruik zit zo ingewikkeld in elkaar dat Lubbers aanvankelijk blijkbaar dacht dat de ministeriële koopkracht niet meer zou stijgen dan die van de ambtenaren in het algemeen. Hij zat fout.

En zijn geïrriteerde reactie dat ophef over de ambtenaren-salarissen „discussies in de marge” zijn, is eveneens fout. Voor een manager die de problemen van Nederland kordaat en zakelijk wil aanpakken, is de reactie begrijpelijk, maar voor een politicus is zijn opmerking verkeerd.

Een minister-president dient te beseffen dat voor mensen die elk dubbeltje moeten omdraaien, een koopkrachtverhoging van nul of van een half procent wel degelijk verschil maakt. Een snelle beslissing om zelf ook maar op de nullijn te gaan zitten zou verstandig zijn.

en de ABN zijn nauw betrokken bij de uitwerking van het principe-akkoord, dat donderdag bekend werd gemaakt. De Nationale Investeringsbank speelt op dit moment geen rol bij de financiering.

De fusiecommissie van de SER en de vakbonden zijn op de hoogte gesteld. De betrokken ondernemingsraden is om advies gevraagd.

Op 1 oktober 1981 nam Boskalis de agro-industriële activiteiten van de Verenigde HVA Maatschappijen over. De overnemingsprijs bedroeg toen f 19 mln en werd als volgt betaald:

— f 6 mln in certificaten van aandelen-Boskalis;

— f 4 mln in de vorm van een achtergestelde lening van de Verenigde HVA Maatschappijen aan Koninklijke Boskalis Westminster tegen een rente van 12% en af te lossen in vijf jaarlijkse termijnen in de periode 1983-1987;

— ruim f 9 mln in contanten.

Een jaar na de overneming nam Boskalis lopende HVA-werken over, waarbij een vordering ontstond van f 33,5 mln, die in 1983 en in de loop van dit jaar zou worden afgelost.

Dit jaar zal de omzet van Boskalis-dochter HVA (waartoe onder meer HVA Nederland, HVA Holland Agro Industries, HVA Inter-

verkeren.

ming betrekking had op een mari-

3133 KP V

tel. 010-359888
telex 22544 lc nl

Officier van Justitie Wooldrik:

5/10/84

Zwart geld-affaire spaarbank VSB kleiner dan die bij Slavenburg

De invallen bij acht filialen en het hoofdkantoor van de grootste spaarbank van Nederland, de Verenigde Spaarbank te Nieuwegein, past in het algemene overheidsbeleid gericht op het terugdringen van het zwart geld-circuit. Dit wordt door zowel het ministerie van Justitie in Den Haag als de Amsterdamse officier van Justitie te kennen gegeven in een reactie op de vraag of er sprake is van een specifiek beleid gericht op zwart geld bij de banken.

Het beleid is er al jaren op gericht om frauduleuze en zwart geld-praktijken aan te pakken. Zodra we lucht krijgen van strafbare feiten treden we op. We moeten dat uiteraard zeer voorzichtig doen gezien de aard van de bedrijfstak. Het kind moet niet met het badwater weggegooid worden. Er zal rekening moeten worden gehouden met de belangen van de betrokken banken. Dat betekent dat er een afweging moet worden gemaakt, waarbij de ministers van Justitie en Financiën uiteindelijk het laatste woord hebben, zo wordt van de zijde van de Amsterdamse Justitie door mr Wooldrik naar voren gebracht.

Het gerechtelijk vooronderzoek naar strafbare feiten die mogelijk gepleegd zijn door cliënten en/of medewerkers van de Verenigde Spaarbank loopt al enige tijd. Uit dit vooronderzoek zijn ernstige verdenkingen gerezen.

Daarop is de rechtbank gevraagd om toestemming te verlenen voor het inbeslag nemen van bestanden van de Verenigde Spaarbank en zijn de betrokken ministers op de hoogte gesteld.

Dit laatste is enkele weken geleden gebeurd. Afgelopen week is na intensief overleg tussen Justitie in Amsterdam en de Nederland-

sche Bank en de ministeries van Financiën en Justitie besloten tot de inval van Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) en Justitie.

'Ik kan geen antwoord geven op de vraag welke omvang de affaire aan zal nemen. Dat moeten we afwachten. Het is echter geen kleine zaak. Het gaat niet om een enkele cliënt. Er zijn concrete verdenkingen en het kan in de miljoenen gaan lopen', aldus mr Wooldrik.

Hij verwacht niet dat de affaire-Verenigde Spaarbank die bij Slavenburg's Bank/Credit Lyonnais zal overtreffen. Voor wat betreft de aard van de verdenkingen bestaat er wel eenzelfde beeld als bij Slavenburg's Bank.

'Het gaat om valsheid in geschrifte waarbij soortgelijke constructies zijn gehanteerd als bij Slavenburg's Bank', zo geeft Wooldrik te kennen.

Van de zijde van de Nederlandse Spaarbankbond, de representatieve organisatie voor de in Nederland werkzame spaarbanken, blijkt men niet erg gelukkig met de wijze waarop Justitie het onderzoek heeft aangepakt.

'Wanneer men tot de conclusie komt dat inzicht in bankbestanden nodig is om eventuele strafbare feiten op te sporen, kan men ook rustig bij ons aan kloppen. Justitie had dan alle medewerking gekregen, en krijgt dat overigens nu ook, om die zaken uit te zoeken die men uit wil zoeken. Ik denk dat er in onderlinge samenwerking meer te bereiken is dan op deze wat spectaculaire manier', zo stelt directeur mr W. F. van Leeuwen van de Nederlandse Spaarbankbond.

Hij voegt daar aan toe dat het gaat om een actie van lokaal karakter en is van mening dat er geen

'indrukwekkende consequenties' aan verbonden moeten worden.

'Het is algemeen bekend dat er een omvangrijk zwart circuit bestaat in Nederland. Geen enkel bedrijf, dus ook een bank niet, kan daar buiten blijven. Dat er zwart geld bij een bank zou zitten heeft dan ook niet zo'n nieuwsaarde als nu uit alle publiciteit zou kunnen worden afgeleid', aldus Van Leeuwen. Voor wat betreft de eventuele medewerking van bank-employees aan zwartgeld-transacties merkt directeur Van Leeuwen op dat daar duidelijke voorschriften over bestaan bij de Nederlandse spaarbanken. Er wordt nu uitgezocht of deze overschreden zijn.

Van Leeuwen verwacht geen negatieve effecten van de inval van FIOD en Justitie voor de Verenigde Spaarbanken en de andere spaarbanken.

'Spaarbanken zijn sterke banken met een groot vermogen. Er wordt alom melding gemaakt van zwart geld. Het publiek is gewend aan grootscheepse publiciteit. Ik kan me niet voorstellen dat het publiek op grote schaal zijn tegoeden gaat opvragen'.

Bij de ondernemingsraad van de Verenigde Spaarbank bestaat er wel enige angst dat de vraagtekens die de actie van Justitie oproept tot het wegvloeden van deposito's zal leiden.

Van de zijde van de directie wordt echter meegedeeld dat daar geen enkele aanwijzing voor is. 'We hebben vandaag natuurlijk goed opgelet of daar sprake van zou zijn. Dat is niet het geval. Het is een normale dag', aldus de woordvoerder van de Verenigde Spaarbank donderdagmiddag.

VERK EEN APA

Een vak, dat geleerd
Onze verkooptrainingen hebben
dit vak met succes

Verkooptrainingen

- resultaat-verhogende verkooptechniek voor de buitendienst
- de techniek van acquisitie en opdrachtverwerving
- actieve deelname aan beurzen
- actieve telefonische verkoop
- klantgericht handelen in winkel en showroom

Fieldmanagement-training

- het motiveren, coachen en leiden van de buitendienst voor verkoopleiders en districtsmanagers.

Broers & Partners

Marketing- en Organisatie-Adviseurs

Lindelaan 4, 1405 AJ BUSSUM
Telefoon: 02159-33504

00210

zoeken wij op korte termijn (aankomende)

consulenten

zelfstandig verzorgen van de meer
sten/vermogensbelasting en aangiften
het samenstellen van jaarrekeningen.
standig leiding te geven aan een eigen
terhouden. Het accent komt dan meer te
n fiscale en juridische adviezen.

om, fiscaal-jurist of federatie-
rg met carrièremogelijkheden ambleert,
en uitgelezen kans.

orden geboden in het kader van een
atische scholing.

kunt u contact opnemen met
F.B., telefoon 070-512371.

gassler & co

/belastingconsulenten

427929

COMPUTER
16-bits
Professional
Computer
met diverse software. ex. btw

10.650,-
M.M.S. b.v.
Bodegraven
01726-11171

HET

drs Van der Pol k. 3129
mr Stok k. 3131
drs Karsten k. 3133
mr Kloppe k. 3135
drs Groot k. 3139
drs Rietrae k. 3141

C
eenig

Donderdag 4 oktober 1984

Onderzoek naar zwart geld bij Verenigde Spaarbank

De Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) en Justitie in Amsterdam zijn maandag een onderzoek gestart naar mogelijke zwart-geldtransacties bij de Verenigde Spaarbank (voorheen Centrubank).

Het onderzoek strekt zich uit tot het hoofdkantoor van de bank in Nieuwegein en tot acht filialen in Amsterdam. Aanleiding voor het onderzoek is het ernstige vermoeden van door rekeninghouders gepleegde strafbare feiten. Bij het onderzoek wordt ook de rol van het leidinggevend personeel bij het mogelijk onderbrengen van zwart geld betrokken, omdat daarbij waarschijnlijk gebruik gemaakt is van valse namen en adressen.

Dit is woensdag meegedeeld door de officier van justitie bij de rechtbank in Amsterdam, mr H. P. Wooldrik, en de raad van bestuur van de Verenigde Spaarbank.

De raad van bestuur heeft met instemming van de raad van commissarissen van de bank besloten tot een eigen intern onderzoek, naast dat van Justitie. Met dit eigen onderzoek hoopt men duidelijkheid te krijgen over de vraag of de geldende instructies en voorschriften door het kader zijn nageleefd. De raad van bestuur van de Verenigde Spaarbank geeft verder te kennen dat volledige medewerking aan het justitieel onderzoek wordt verleend. Tevens heeft men de Nederlandsche Bank en de Nederlandse Spaarbankbond op de hoogte gesteld.

Vorig jaar februari deden FIOD en Justitie een inval bij vier kantoren van Slavenburg's Bank (nu Credit Lyonnais Bank Nederland). Het hieruit voortvloeiende onderzoek heeft eveneens betrekking op zwart-geldpraktijken en (het gelegenheid geven tot) valsheid in geschrifte. De inval bij Slavenburg's Bank geschiedde met toestemming van de ministers van Financiën en Justitie.

Van de zijde van het ministerie van Financiën wordt desgevraagd meegedeeld dat ook nu, bij de Verenigde Spaarbank, de vorig jaar gehanteerde afstemmingsprocedures zijn toegepast en van de zijde van de minister het groene licht is gegeven voor het starten van een onderzoek bij de bank.

In het kader van het gerechtelijk onderzoek dat nu loopt zijn met verlof van de rechtbank in Amsterdam bij verschillende filialen van de Verenigde Spaarbank bescheiden in beslag genomen. Meer wilde de officier van justitie in deze fase van het onderzoek niet meedelen.

Van de zijde van de bank wordt nog meegedeeld dat 'niet bekend is wat de directe aanleiding voor het onderzoek is'. Wel wil men kwijt dat het onderzoek zich uitsluitend concentreert op Amsterdam. Er is geen indicatie te geven voor de duur van het onderzoek.

De Verenigde Spaarbank telt ruim 2000 medewerkers die werkzaam zijn in 335 kantoren. Het balanstotaal van de bank bedraagt f 8,9 mrd en vorig jaar zag de bank kans haar winst te verdubbelen tot f 85 mln.

De bank is ontstaan uit de samenvoeging van een aantal kleinere spaarbanken die de afgelopen jaren tot een omvangrijke organisationele aanpassing heeft geleid.

Voorzitter mr H. Schiphorst van de raad van bestuur van de Verenigde Spaarbank heeft eerder in een interview met Het Financieel Dagblad te kennen gegeven dat de naamsverandering van Centrubank naar Verenigde Spaar-

bank 'het moeilijkste was voor Amsterdam'.

Hij gaf verder aan dat de aangesloten banken na de fusies een grote mate van autonomie hebben behouden.

Naast mr Schiphorst bestaat de raad van bestuur van de bank uit ing A. van de Beek, mr R. W. Oberman en K. van der Werf.

Van de zijde van de Nederlandsche Bank wordt geen commentaar op het onderzoek bij de Verenigde Spaarbank gegeven. De Nederlandse Bankiersvereniging toonde zich verrast en had verder ook geen commentaar.

Voor wat betreft het onderzoek bij Slavenburg's Bank/Credit Lyonnais Bank Nederland is eerder deze week bekend geworden dat daar vermoedelijk voor f 170 mln aan zwart geld van cliënten is ondergebracht.

Tevens werd aangegeven dat er de mogelijkheid bestaat dat justitie en belasting een schikking met deze cliënten zullen treffen. Met een aantal leden van de subtop van Slavenburg's Bank zijn reeds schikkingen getroffen.

O di

Opn
kaar
lies
Chie
mee
kwa
wen
\$ 70
En
nen
die
vest
twe
een
bar
ten
Cor
lop
bes
Bal
toe
ver
dal
gel
ter
ta
vo
tw
tr
ga
ee

VERANDEREN?

Uw markt verandert
vanzelf, uw verkoop-
organisatie niet.

**ADVIESGROEP
VOOR
ORGANISATIE-
VERNIEUWING**

Wildenborch 3
Diemen
Kontakt:
drs. J.A.M. Louman
Tel. (020) 99 94 85

Pete

JUFFERSTRAAT

**VO
EN**

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ANTWERP

Ambtenaren v tegen kabinet

Harde acties tegen het kabinetsbeleid en dan niet alleen vanuit het

Directie Algemene Fiscale Politiek

notitie d.d. 1 juni 1984 nr. 84-359

betreft: agenda 20e vergadering werkgroep Banken-Financiën

10.2.e

10.2.e

De agenda van de 20e vergadering van de werkgroep
Banken-Financiën d.d. 6 juni a.s. luidt als volgt.

1. verslag 19e vergadering (bijgaand);
2. fiscale eenheid Rabo (bijgaand enkele wijzigingen van het rapport);
3. OESO-document 'Tax avoidance and evasion';
4. Code-bericht over ontmoeting Stas. Bolkestein met
Japanse bankiers (bijgaand);
5. Rondvraag.

In verband met een wisseling van het secretariaat ontvangt u een
bijgestelde lijst van leden van de werkgroep.

10.2.e

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 16 mei 1984/nr. 84-322/as

GEHEIM

Betreft: Verslag 19e vergadering werkgroep Banken-Financiën d.d. 3 mei 1984

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (WV),
10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr.) en
10.2.e (WDB) bij behandeling punt 2 van de agenda.

1. Verslag 18e vergadering

buiten verzoek

buiten verzoek

e.c.: D.G. Belastingen
D.G. Fiscale Zaken

leden van de werkgroep

3. Vragen Minister bij nota banken en fraude

Door AFZ/AFP is een notitie voorbereid. AFZ zal enkele wijzigingsvoorstellen verwerken en de nota nogmaals doen circuleren, waarna de notitie aan de Minister zal worden toegezonden.

4. Brief FIOD d.d. 19 april 1984

10.2.c

5. Rondvraag

buiten verzoek

10.2.c

10.2.e

11.1

Volgende vergadering: 6 juni 1984, 9.30 uur.

Werkgroep Banken-Financiën

14 mei 1984.

Betreft: Notitie dd. 26 januari/nr. 21/eg
inzake banken en fraude.

cc. Staatssecretaris
DG Belastingen
DG Fiscale Zaken
Thesaurier-Generaal

— Aan de Minister ^{2 05/5} ^{Accusand}

d.t.v. de Secretaris-Generaal ^{8/17/84}

Met betrekking tot de in de marge genoemde notitie van 26 januari j.l. heeft u
aangaande de transactiemogelijkheden de volgende vraag gesteld.

Betreft dit:

- a. bankinstellingen zelf, functionarissen van de banken en cliënten van de banken?
- b. fiscale fraude en niet-fiscale fraude (dus alle strafbare delicten)?

In de notitie van 26 januari gaat het om strafbare feiten in de sfeer van het bankwezen in relatie tot de fiscus. Het gaat daarbij niet om het opzettelijk doen van een onjuiste belastingaangifte door de bank zelf.

Dat zich binnen het bankwezen strafbare feiten voordoen hangt samen met het gegeven dat men bereid is aan cliënten medewerking te verlenen om bepaalde gegevens voor de belastingdienst moeilijk of geheel niet controleerbaar te maken. De bereidheid tot medewerken is doorgaans een gevolg van een verzoek van frauderende cliënten.

Of strafbare feiten worden gepleegd door een bank zelf of door haar

16 MEI 1984 functionarissen zal van de feitelijke gang van zaken afhangen. Indien een employé bepaalde zaken op eigen initiatief doet en deze verborgen weet te houden voor zijn superieuren, begaat hij zelf het strafbare feit.

Indien de leiding van bepaalde praktijken op de hoogte is maar er niets tegen doet, wordt aangenomen dat sprake is van feitelijke leiding geven.

Bij strafbare feiten binnen het bankwezen zal het veelal gaan om het commune delict valsheid in geschrifte. Wellicht kan in sommige gevallen evenwel sprake zijn van medeplichtigheid aan een fiscaal delict, dat in eerste aanleg wordt gepleegd door de cliënt van de bank. Ook is mogelijk dat een bank door b.v. cliënten op bepaalde mogelijkheden te wijzen, zich schuldig maakt aan het medeplegen van een fiscaal delict.

Daarnaast kan het voorkomen dat aan de fiscus bewust, ter bescherming van een cliënt onjuiste informatie of vervalste gegevens worden verstrekt. In dat geval is ook sprake van een fiscaal delict.

Ook onbewust kan worden meegewerkt aan een fiscaal delict van een cliënt. In dat geval is dan ook alleen die cliënt strafrechtelijk aansprakelijk voor het door hem gepleegde fiscale delict.

// Ten aanzien van commune delicten berust de transactiebevoegdheid bij de bevoegd officier van Justitie. Met betrekking tot fiscale delicten (medeplegen en medeplichtigheid daaronder begrepen) ligt deze bevoegdheid bij de desbetreffende directeur der rijksbelastingen, met dien verstande dat deze bevoegdheid ontbreekt in die gevallen waar een woning tegen de wil van de bewoner is binnen getreden dan wel in verzekeringstelling heeft plaatsgevonden. In laatstbedoelde gevallen is de directeur verplicht een proces-verbaal ter vervolging in te zenden aan de Officier van Justitie. Acht deze vervolging niet opportuun, dan kan hij geen transactie aan verdachte aanbieden, maar moet hij de zaak seponeren of ter afdoening teruggeven aan de directeur van 's Rijksbelastingen die alsdan de mogelijkheid heeft om te transigeren.

Door de Staatssecretaris en de Directeur-Generaal der belastingen is bij de notitie van 26 januari de kanttekening geplaatst dat zeer prudent gehandeld dient te worden bij het attenderen van Justitie op de transactiemogelijkheid bij commune delicten gepleegd in de sfeer van het bankwezen in relatie tot de fiscus. De werkgroep neemt aan dat u zich hiermede kunt verenigen.

Met betrekking tot transactiemogelijkheden tracht het Openbaar Ministerie landelijk een zo eenvormig mogelijk beleid te voeren.

Uit een oogpunt van rechtsgelijkheid dient mutatis mutandis de directeur der rijksbelastingen, in die zaken waarin hij niet verplicht is de zaak aan de Officier van Justitie voor te leggen, ten aanzien van de afweging van het al dan niet transigeren een beleid te voeren dat consistent is met het algemeen ter zake door het Openbaar Ministerie gevoerde beleid.

De directeur der rijksbelastingen dient dan ook in overeenstemming met dat beleid bij fiscale delicten in de sfeer van het bankwezen van zijn transactiebevoegdheid gebruik te maken.

Ja. Ik heb
dat reeds
in geadviseerd.
R.

Opgemerkt wordt nog dat, wanneer de beleidsuitgangspunten bij de opsporing en vervolging van belastingdelicten gepubliceerd zullen zijn, in het algemeen meer duidelijkheid zal bestaan aangaande de bij fiscale delicten voor transactie in aanmerking komende gevallen.

Namens de werkgroep Banken-Financiën,

de voorzitter,

10.2.e

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 1 mei 1984/nr. 273/kj

Agenda 19e vergadering werkgroep Banken-Financiën d.d. 3 mei 1984,
9.30 uur.

1. Verslag 18e vergadering
2. Fiscale eenheid Rabo
3. Vragen Minister n.a.v. nota 26-1-1984 inzake banken en fraude
4. Brief FIOD d.d. 19 april 1984 (bijlage)
5. Rondvraag.

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 5 maart 1984/nr. 84-144/as

GEHEIM

Betreft: Verslag 18e vergadering werkgroep Banken-Financiën d.d. 15-2-1984

F.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP),
10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr.)

10.2.c

1. Verslag 17e vergadering

ad 2. De opvattingen van de Minister over de nota banken en fraude zijn
nog niet bekend. 11.1

11.1 De nota is doorgegeven aan
DNB.

c.c. D.G. Belastingen

leden van de werkgroep

D.G. Fiscale Zaken

10.2.c

11.1

11.1

3. Rondvraag

buiten verzoek

Volgende vergadering: 14 maart 1984, 9.30 uur.

Officier laat banken bij ^{NRC} fraudegeval ^{13/4/83} ongenoemd

ROTTERDAM, 13 maart — Mr. J. Schoonaard, officier van justitie in Rotterdam, maakt de namen van banken die aangifte doen van fraude door een of meer van hun werknemers niet meer bekend. Mr. Schoonaard, die de contacten met de pers onderhoudt, heeft hiertoe besloten omdat hij vindt dat de banken te veel negatieve publiciteit krijgen als blijkt dat werknemers fraude hebben gepleegd.

van fraude. Het is voor de negatieve publiciteit hun te veel schade toebrengt. Dat er bij bedrijven gefraudeerd wordt, is niets nieuws. Zodra echter blijkt dat er een bank bij betrokken is, krijgt de zaak overdreven veel publiciteit, aldus Schoonaard.

De Rotterdamse officier zeg op eigen gezag te zijn overgegaan tot deze beschermingsmaatregel en niet op verzoek van de banken in Rotterdam. Ook is er geen overleg geweest tussen justitie en politie om in geval van fraude de banken de naam van de bank niet bekend te maken. (AP)

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 13 februari 1984

Agenda 18e vergadering werkgroep Banken-Financiën

d.d. 15 februari 1984, 15.30 uur.

1. Verslag 17e vergadering.

2. Diamantenconstructie (AFZ).

3. Rondvraag.

Notitie d.d. 27 januari 1984/nr.84-69/as.

Betreft: Verslag 17e vergadering werkgroep Banken-Financiën d.d. 19 januari 1984

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz.), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP),
10.2.e (BGW), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP, secr.).

1. Verslag 16e vergadering

10.2.c

2. Notitie banken en fraude

De secretaris zal de notitie in overeenstemming met de gemaakte opmerkingen aanpassen. De notitie zal vervolgens namens de werkgroep aan de bewindslieden worden aangeboden.

3. Rondvraag

10.2.c

buiten verzoek

c.c.: D.G. Belastingen
D.G. Fiscale Zaken

leden van de werkgroep

buiten verzoek

Volgende vergadering: 15 februari, 15.30 uur.

die onder toezicht worden gesteld: in 1979 was die gemiddelde leeftijd 11,8 jaar; in 1982: 12,2 jaar.

De maatregel van kinderscherming wordt (te recht) als een ultimatum remedium gezien. Men dient ten aanzien van het gebruik van een dergelijk middel steeds uiterst kritisch te zijn en het zoeken naar alternatieven verdient steun. Een kinderschermingstribunaal kan daaraan bijdragen, maar ik vraag mij af of zo'n tribunaal niet de aandacht afleidt van wat werkelijk zorgelijk is, namelijk dat het uiterste middel steeds vaker wordt toegepast. Men kan daarvoor de toepassers van dit uiterste middel veroordelen maar dat is een optreden dat teveel gebaseerd lijkt te zijn op de gedachte dat het doden van de brenger van slecht nieuws tevens een eind maakt aan dat slechte nieuws.

Anders gezegd: het ware beter dat degenen die zeggen te streven naar een terugdringen van de justitiële kinderscherming hun aandacht richten op de toenemende gebrekkigheid van de middelen die jongeren tot hulp en steun c.q. behoren te zijn *voordat* het uiterste middel wordt gehanteerd. Het bezuinigen op allerlei jeugdvoorzieningen drijft de meest kwetsbare jongeren in de richting van de toepassing van het uiterste middel. Kinderrechters kunnen dan met die bezuinigingswind in de zeilen voorlopig vooruit. Hoe wel...

Aangezien de overheid ook op de kinderscherming fors wil bezuinigen wordt ook daar de situatie steeds nijpender. De kans, dat jongeren die dringend hulp nodig hebben, aan hun lot (moeten) worden overgelaten neemt alleen maar toe.

Wellicht verwacht de lezer nu (of wellicht deed hij dat reeds eerder) dat ik de overstap naar de jeugdcriminaliteit zal maken als een ander kwalijk gevolg van de jeugdwerkloosheid. Jongman en de zijnen (Criminologisch Instituut Universiteit Groningen) hebben onlangs de resultaten van een onderzoek bekend gemaakt waaruit zou blijken dat er een direct verband bestaat tussen criminaliteit en werkloosheid. Kinderrechters zullen waarschijnlijk wel kunnen bevestigen dat velen van de jeugdige delinquenten die aan hen worden voorgeleid geen werk hebben. Maar of dit de conclusie rechtvaardigt dat werkloosheid de oorzaak van de (toename van de) jeugdcriminaliteit is betwijfel ik (zie ook de kanttekeningen van Buikhuisen in *Proces*, september 1983, p. 269 e.v.). Bovendien de suggestie die ervan uitgaat dat elke werkloze jongere zich wel schuldig zal maken aan delicten vind ik onjuist en zeer bedenkelijk. Veeleer is het

ontbreken van een aardig, zinvol, aantrekkelijk dagprogramma het probleem. Sommige werkloze jongeren weten met hun (gedwongen-vrije) tijd geen raad, hier geldt in hoge mate: 'lediggang is des duivels oorkussen'.

Er zou juist meer geld door de overheid moeten worden uitgegeven om die jongeren die hun tijd niet goed kunnen vullen (en dat is gelukkig een minderheid) daarbij concreet en doelgericht te helpen. Ook hier doet de stormachtige bezuinigingswind vermoeden dat er voor kinderrechters meer werk aan de winkel zal zijn.

De bezuinigingen van de overheid in de sfeer van de jeugdvoorzieningen zijn wellicht onvermijdelijk. De omvang ervan is echter een kwestie van politieke keuzes gebaseerd op prioriteiten. Minder bezuinigen is mogelijk en ook op een andere wijze. Maar als zaken scherp gespeeld worden en keuzes onvermijdelijk zijn is de jeugd (althans hier en nu) politiek bezien niet interessant; dat geldt in het bijzonder voor de meest kwetsbaren onder hen.

'Bezuinig nu, betaal later' lijkt een goede aanduiding voor het overheidsbeleid.

Wetgeving

Onder de zorg van:

Mr. P.J.J. van Buuren
Mr. P.J. Hustinx
Mr. P.A.M. Meijknecht

De Wet vermogenssancties

Mr. P.J. Hustinx

Op 1 mei 1983 is in werking getreden de Wet van 31 maart 1983, *Stb.* 153, houdende herziening van bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Wet op de economische delicten en enkele andere wetten in verband met de oplegging van vermogenssancties. Deze wet, beter bekend als de Wet vermogenssancties, heeft een aantal ingrijpende wijzigingen opgeleverd die voor de praktijk van het strafrecht van groot belang zijn. Een bespreking daarvan in deze rubriek mag dan ook niet achterwege blijven. Hoofddoel van de wet was de toepassingsmogelijkheden van vermogenssancties te verruimen

teneinde aldus een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de korte vrijheidsstraf. Behalve aan de geldboete valt hierbij te denken aan enkele bijkomende straffen en maatregelen die beogen iemand in zijn financiële positie te raken. Daarnaast is steeds meer nadruk komen te liggen op het verruimen van de transactiebevoegdheid als bijdrage aan een doelmatige rechtspleging en als middel om een toenemend aantal lichtere misdrijven, behorend tot het terrein van de zogenaamde kleine criminaliteit, het hoofd te bieden.

Totstandkoming en strekking van de wet

Bij de voorbereiding van de Wet vermogenssancties is niet over één nacht ijs gegaan. Belangrijk werk is verricht door de Commissie vermogensstraffen, naar haar laatste voorzitter ook wel Commissie-Van Binsbergen genoemd, die in 1966 werd ingesteld en in 1969 en 1972 rapporteerde. De algemene beschouwingen en adviezen van deze commissie hebben destijds veel aandacht getrokken. Zij zijn besproken door Th.W. van Veen, *De geldboete en het doel van de straf*, RM Themis 1972, p. 159 e.v. en W.H.A. Jonkers, *Naar een herziening van de vermogenssancties*, NJB 1974, p. 377 e.v. De voorstellen van de commissie waaraan geen principiële aspecten waren verbonden hebben vervolgens geleid tot de Wet van 8 september 1976, *Sib.* 484, houdende herziening van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering betreffende de tenuitvoerlegging van vermogensstraffen. Daarbij stond voorop de tenuitvoerlegging van geldboete en andere vermogensstraffen zodanig te verbeteren, dat zij als een bruikbaar alternatief voor de korte vrijheidsstraf zouden kunnen dienen (zie deze rubriek, AA 1979, p. 91 e.v.). De overige voorstellen van de commissie zijn verwerkt in een wetsontwerp dat in 1978 is ingediend (kamerstukken 15 012) en dat na een parlementaire behandeling van bijna vijf jaar in enigszins gewijzigde vorm het Staatsblad bereikte. Het wetsontwerp is destijds besproken door Th.W. van Veen, *De geldboete op de helling*, NJB 1978, p. 915 e.v. Dit artikel verscheen nagenoeg gelijk met het voorlopig verslag van de Tweede Kamer. Daarna heeft de behandeling van het wetsontwerp buiten het parlement betrekkelijk weinig aandacht getrokken. Op de valreep verscheen echter het artikel van M.S. Groenhuijsen en A.M. van Kalmthout, *De wet vermogenssancties en de kwaliteit van de rechtsbedeling*, DD 1983, p. 8 e.v. Een beknopte versie daarvan lag ten grondslag aan de bijdrage van de PvdA aan het voorlopig verslag van de Eerste Kamer. In de

slotfase leidde dit tot een principiële discussie, met name over de uitbreiding van de transactiebevoegdheid. Over hetzelfde onderwerp zie men intussen ook Th.W. van Veen, *Het nieuwe artikel 74 Sr. een aardverschuiving*, DD 1983, p. 539 e.v.

De wordingsgeschiedenis van de wet bestrijkt al met al dus een periode van zo'n vijftien jaar. In die tijd is over de nadelen van de korte vrijheidsstraf en de wenselijkheid deze zoveel mogelijk terug te dringen in brede kring overeenstemming ontstaan. Mede daardoor is de geldboete in de praktijk ook een steeds grotere plaats gaan innemen. De wetgever wil deze ontwikkeling nu verder stimuleren, maar anders dan de Commissie vermogensstraffen is hij daarbij niet uitgegaan van een bepaalde opvatting over het doel van de straf. De regering heeft integendeel getracht de nieuwe regeling daarvan zoveel mogelijk los te maken. Over het doel van de straf wordt in onze samenleving immers nog zeer verschillend gedacht. Het oogmerk van de wetgever moet dan zijn vast te leggen waarover wel overeenstemming blijkt te bestaan. Voor een beeld van de parlementaire discussie op dit punt zie men overigens H. Singer-Dekker, *De Wet Vermogenssancties, een mijlpaal?*, Melai-bundel 1983, p. 457 e.v.

Tegen deze achtergrond is het van belang dat de nieuwe regeling niets heeft afgedaan aan de traditionele vrijheid van de rechter om binnen zekere grenzen de soort en de maat van de straf in een concreet geval te bepalen. Aan de bestaande sanctiemogelijkheden heeft de wetgever juist nieuwe toegevoegd. De rechter zal daardoor eerder een passende vermogenssanctie kunnen vinden; hij kan echter ook besluiten dat een vrijheidsstraf in een bepaald geval toch het meest aangewezen is. Zoals wij nog zullen zien, zal hij die laatste beslissing dan wel moeten motiveren. Een andere benadering zou zeker denkbaar zijn geweest. Het uitbannen van de korte vrijheidsstraf, bijvoorbeeld door verhoging van het bestaande maximum van één dag (zie artt. 10 lid 2 en 18 lid 1 Sr.), had echter ook averechts kunnen werken. In een aantal zaken zou de rechter dan voor de keus hebben gestaan tussen een langere vrijheidsstraf en een hoge geldboete, die bij gebrek aan draagkracht van de veroordeelde toch tot vervangende hechtenis had moeten leiden.

Hier stuiten wij op een nadeel van de vermogenssanctie waarover in het parlement veel te doen is geweest. Valt niet te vrezen dat bemiddelde verdachten een geldboete krijgen, waar minder draagkrachtigen tot vrijheidsstraf worden veroordeeld? En past de regeling wel in een tijd van economische teruggang? Door de regering werd echter aangevoerd dat ook bij een minimale draagkracht in de regel nog voldoende ruimte aan-

wezig is voor een aangepaste geldboete en dat de economische omstandigheden hun neerslag zullen vinden in het algemene boeteniveau. Daarnaast zal gebruik moeten worden gemaakt van mogelijkheden tot gespreide betaling, zoals de termijnboete of een door het openbaar ministerie goedgekeurde betalingsregeling (zie art. 24a Sr. en art. 561 Sv.). In sommige gevallen zal dit onvoldoende soelaas bieden, in alle andere gevallen zal de wetgever echter zijn doel hebben bereikt.

Een andere kwestie die in dit verband ter sprake is geweest, is de bestaande mogelijkheid om geldboetes die in de zakelijke sfeer zijn opgelopen hetzij rechtstreeks, hetzij door verrekening met de werkgever fiscaal af te trekken. Uit strafrechtelijk oogpunt gezien is dit een ongewenste situatie omdat het doel van de straf daardoor niet tot zijn recht komt. Vanuit fiscaal oogpunt gaat het echter om een praktische invulling van het winsbegrip. Ondanks herhaalde toezeggingen van de regering is dit structurele probleem nog niet opgelost. Het gaat hier in feite om een botsing tussen twee werelden. Zie in dit verband bijvoorbeeld H.M.N. Schonis, *De fiscale afrekbaarheid van steekpenningen en boetes*, en M.R. Mok, *Geldboetes en fiscus; een andere visie*, TVVS 1982, p. 168 e.v.

In verband met het terugdringen van de korte vrijheidsstraf is in de Kamer tenslotte nog gesproken over de toepassing van alternatieve straffen, zoals dienstverlening. Volgens de regering gaat het hierbij echter om een mogelijkheid die pas in aanmerking komt als de oplegging van een vermogenssanctie niet wenselijk of niet haalbaar wordt geacht. Op basis van de plaatselijke experimenten met dienstverlening zal overigens een wettelijke regeling terzake worden voorbereid.

Rechterlijk pardon

De uitbreiding van het aantal sanctiemogelijkheden is gepaard gegaan met de algemene invoering van het zogenaamde rechterlijk pardon. Deze figuur was reeds bekend in het kinderrecht (art. 77f lid 3 Sr.) en in de procedure bij de kantonrechter (art. 398 onder 9° Sv.). Deze bepalingen zijn thans gewijzigd respectievelijk vervallen, terwijl de algemene regeling is ondergebracht in artikel 9a Sr. De regeling is daarenboven verruimd. De rechter zal voortaan steeds als hij dit raadzaam acht in verband met de geringe ernst van het feit, de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan, dan wel die zich nadien hebben voorgedaan, kunnen bepalen dat geen straf of maatregel zal worden opgelegd. Hierbij valt te denken aan proefprocessen, maar

ook aan andere feiten die door geringe strafwaardigheid of bijzondere omstandigheden het beste met een schuldigverklaring zonder straf of maatregel kunnen worden afgedaan. Artikel 359 lid 4 Sv. eist in dit geval wel een aparte motivering.

Geldboetecategorieën en draagkrachtbeginsel

De regeling voor de geldboete in de artikelen 23 en 24 Sr. is geheel herzien. De belangrijkste wijziging is dat voortaan in alle gevallen een geldboete kan worden opgelegd. Het maximum daarvan hangt af van de geldboetecategorie die voor het betreffende feit is bepaald. Er is voorzien in zes categorieën, namelijk tot vijfhonderd, vijfduizend, tienduizend, vijftienduizend, honderdduizend en één miljoen gulden. Alle strafbare feiten zullen in deze categorieën worden ingedeeld. In afwachting daarvan is bepaald dat voor een overtreding of misdrijf waarop geen geldboete is gesteld, de rechter toch een geldboete kan opleggen tot ten hoogste het bedrag van de eerste respectievelijk de derde categorie. Voor een overtreding of misdrijf waarop wel een geldboete is gesteld maar waarvoor geen boetecategorie is bepaald, kan de rechter een geldboete opleggen tot hetzelfde maximum, tenzij in de strafbepaling zelf een hogere geldboete is bedreigd. Bij veroordeling van een rechtspersoon geldt bovendien de bepaling dat de rechter zo nodig kan uitwijken naar het maximum van de naast hogere categorie. Zo is de hoogste boetecategorie in beginsel alleen voor rechtspersonen bestemd. Tenslotte is het algemeen minimum van de geldboete opgetrokken van vijftig cent tot vijf gulden. Daaronder liggende bedragen zouden in feite neerkomen op een rechterlijk pardon.

De wetgever heeft aan deze regeling de voorkeur gegeven boven een systeem van speciale maxima, aangevuld met een algemene regeling volgens welke een bepaalde geldboete in de plaats zou kunnen treden van een op te leggen vrijheidsstraf, zoals neergelegd in artikel 24 Sr. (oud). Dit leidde immers tot een ondoorzichtig geheel, dat bovendien, door de noodzakelijke omweg via op te leggen vrijheidsstraf, voor rechtspersonen niet goed hanteerbaar was. Vastgehouden is aan de regeling van artikel 14a lid 2 Sr., die het mogelijk maakt een voorwaardelijke vrijheidsstraf te combineren met een geldboete. Het maximum daarvan zal voortaan worden bepaald door het bedrag dat voor het betrokken feit ten hoogste kan worden opgelegd. Zolang de indeling in geldboetecategorieën niet is voltooid, kan dit leiden tot de situatie dat voor sommige feiten een lager maximum geldt dan eigenlijk wenselijk zou zijn. Een

voorbeeld van een dergelijk geval, waarin de rechter zich genoopt voelde een korte vrijheidsstraf op te leggen, is te vinden in Rb. Utrecht 20 mei 1983, VR 1983, nr. 57. Op korte termijn zullen de meest voorkomende feiten echter in geldboetecategorieën zijn ingedeeld (zie wetsontwerp 17 524, aanhangig in de Eerste Kamer). De aanpassing van de Wet op de economische delicten, waaraan het systeem van boetecategorieën is ontleend, vond bij de Wet vermogenssancities zelf plaats.

Het gevaar van rechtsongelijkheid dat bij de geldboete in beginsel aanwezig is, is door de wetgever ondervangen door de invoering van een beperkt draagkrachtbeginsel. Dit betekent dat bij de vaststelling van de geldboete in concreto, binnen de grenzen die de wet daarvoor geeft, rekening moet worden gehouden met de draagkracht van de verdachte. Artikel 24 Sr. (nieuw) bevat hiervoor de maatstaf dat de rechter rekening houdt met de draagkracht in de mate waarin hij dat nodig acht met het oog op een passende bestraffing van de verdachte zonder dat deze in zijn inkomen en vermogen onevenredig wordt getroffen. Deze formulering gaat uit van de gedachte dat de ernst van het feit grenzen stelt aan de hoogte van de geldboete waarboven en waaronder niet meer sprake is van een passende bestraffing; daarbinnen moet de rechter zoeken naar een geldboete die de verdachte niet onevenredig belast. In de loop van de discussie is overigens gebleken dat de meeste verdachten slechts beschikken over een geringe tot zeer geringe draagkracht. Als hiervan wordt uitgegaan, dan behoeft alleen bij verdachten met een duidelijk hogere draagkracht van een correctie naar boven sprake te zijn.

Verbeurdverklaring en onttrekking aan het verkeer

De regeling van de verbeurdverklaring in artikel 33 e.v. Sr. is op enkele punten gewijzigd. Het gaat met name om een verbetering van de positie van de derde-rechthebbende en een versterking van de waarborgen voor de verdachte door toepassing van het draagkrachtbeginsel. Daarnaast is bepaald dat de verbeurdverklaring ook steeds afzonderlijk, dus zonder toepassing van een hoofdstraf, kan worden opgelegd. Het laatste geldt trouwens ook voor andere bijkomende straffen, voor zover de wet de oplegging daarvan toelaat (zie art. 9 lid 3 Sr.). Ook in dit opzicht wordt de rechter dus meer ruimte geboden.

De onttrekking aan het verkeer wordt thans uitdrukkelijk als maatregel gepresenteerd in een daaraan gewijde titel IIA, waarin te zijner tijd ook de plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis

en de terbeschikkingstelling zullen worden ondergebracht (wetsontwerp TBR, kamerstukken 11 932). Verder zijn de gevallen waarin de onttrekking kan worden uitgesproken in artikel 36b Sr. duidelijker opgesomd. De onttrekking bij afzonderlijke beschikking op vordering van het openbaar ministerie is thans uitgewerkt in een nieuw artikel 552f Sv. Voor een nadere bespreking van een en ander zie men Th.W. van Veen, *De nieuwe regeling van de verbeurdverklaring en de onttrekking aan het verkeer*, DD 1983, p. 878 e.v.

Ontneming van het wederrechtelijk voordeel

In titel IIA wordt nu ook in artikel 36e Sr. melding gemaakt van de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel. Deze aan het economisch strafrecht ontleende maatregel heeft vooral zin in gevallen waar duidelijk sprake is van baten verkregen uit strafbare feiten zonder dat daartegenover een direct benadeelde kan worden aangewezen of alleen een groot aantal gelaedeerden met geringe schade. De ontneming werkt dan beter dan een hoge geldboete of verbeurdverklaring, waardoor de band met de ernst van het feit verloren zou gaan. Anderzijds is het gewenst problemen te vermijden met eventuele aanspraken van benadeelden. In het economisch strafrecht wordt de maatregel overigens niet op grote schaal toegepast. Het is de vraag of dat in het commune strafrecht, waar de verhoudingen doorgaans directer liggen, anders zal zijn. De regering achtte de maatregel niettemin van voldoende belang om haar in het wetboek op te nemen.

Volgens art. 36e lid 1 Sr. kan de rechter de maatregel alleen opleggen bij een veroordeling en daarbij dan volstaan met een schatting van het voordeel dat door middel van of uit het strafbare feit is verkregen; die schatting moet overigens wel berusten op de inhoud van wettige bewijsmiddelen (zie art. 338 lid 2 Sv.). Bij economische delicten kan de ontneming tevens betrekking hebben op het voordeel verkregen uit soortgelijke feiten, waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat zij door de veroordeelde zijn begaan (zie art. 8 WED). In artikel 577b Sv. is verder een uitvoerige regeling getroffen voor problemen die zich bij de tenuitvoerlegging van de maatregel kunnen voordoen. Zo is het denkbaar dat zich intussen benadeelden hebben aangemeld of dat de som van het werkelijke voordeel lager blijkt te zijn dan de rechter had aangenomen. In het laatste geval is voorzien in een verplichte vermindering of teruggave; in het eerste kan de rechter besluiten tot vermindering, kwijtschelding, teruggave of uitkering aan een derde. De rechten van betrokkenen blijven dan onverlet.

Waarborgsom

De eveneens uit het economisch strafrecht afkomstige maatregel van de storting van een waarborgsom heeft een gedaanteverandering ondergaan en is in artikel 14c Sr. ondergebracht als een bijzondere voorwaarde in het kader van de voorwaardelijke veroordeling. De maatregel had immers ten doel de nakoming van bepaalde voorwaarden te verzekeren. Bij gebreke daarvan kon de waarborgsom geheel of gedeeltelijk vervallen worden verklaard; in het andere geval werd zij aan de betrokkene terugbetaald. Dit past geheel bij de voorwaardelijke veroordeling, met dien verstande dat de veroordeelde nu ook een positief belang heeft om aan de gestelde voorwaarden te voldoen. Onderbrenging bij de voorwaardelijke veroordeling biedt ook een eenvoudige oplossing voor de inning van de waarborgsom. Blijft de veroordeelde daarbij in gebreke, dan kan de rechter gebruik maken van alle mogelijkheden die de wet hem in dat kader ter beschikking stelt. Een en ander is nu in de bestaande regeling verwerkt. De hoogte van de waarborgsom is daarbij gerelateerd aan de geldboete die voor het betrokken feit ten hoogste kan worden opgelegd, met dien verstande dat zij te zamen het maximum van de aangewezen boetecategorie niet mogen overschrijden. Daarnaast is het draagkrachtbeginsel van toepassing. Dit voorkomt dat de veroordeelde al te grote risico's loopt.

Motiveringseisen

Zoals in het voorgaande reeds even ter sprake kwam, zijn de in artikel 359 Sv. omschreven motiveringseisen voor de strafmaat op een aantal punten verscherpt. De regering had hierin aanvankelijk nogal ver willen gaan. Uitgaande van de reeds bestaande verplichting om de oplegging van een straf of maatregel in het vonnis te motiveren, had zij een nadere redengeving willen voorschrijven voor de oplegging van een vrijheidsbenemende straf of maatregel en voor een bijkomende straf van ontzetting of ontzegging, zowel wat betreft de keuze van de straf of maatregel als voor de vaststelling van de duur van de straf. Daarnaast had zij voorgesteld ook de onvoorwaardelijke oplegging van een dergelijke straf of maatregel nader te motiveren alsook het stellen van een bijzondere voorwaarde in het kader van de voorwaardelijke veroordeling. Tenslotte zou bij de oplegging van een geldboete hoger dan vijfhonderd gulden uitdrukkelijk aandacht moeten worden besteed aan de wijze waarop met het draagkrachtbeginsel was rekening gehouden. Het ging hierbij dus niet alleen om een verdere bij-

drage aan het terugdringen van de (onvoorwaardelijke) vrijheidsstraf, maar ook om een poging de rechter ertoe te brengen de belangrijkste elementen in de straftoemeting zoveel mogelijk tot uitdrukking te brengen.

Tegen deze ver doorgevoerde motiveringsverplichting rezen echter bedenkingen. Enerzijds werd daarbij gewezen op een verzwaring van de werklust van de rechter, anderzijds vroeg men zich af of het wel mogelijk was de bepalende overwegingen voor de straf in alle gevallen nauwkeurig aan te geven. Het gevaar zou dan bestaan dat de rechter al snel zijn toevlucht zou moeten zoeken in nieuwe standaardformules, in welk geval er weinig gewonnen zou zijn. Bij nota van wijziging is toen een vereenvoudiging doorgevoerd. Daarbij is aansluiting gezocht bij de jurisprudentie van de Hoge Raad, die de laatste jaren steeds meer nadruk is gaan leggen op de strafmotivering in gevallen waar sprake is van bijzondere omstandigheden, zoals een uitdrukkelijk voorgedragen strafmaatverweer, aanmerkelijke verzwaring van de straf in appel of een andere opvallende ontwikkeling. Zo is ervoor gekozen om, naast de al door de Hoge Raad erkende categorieën van gevallen, in de wet andere groepen aan te wijzen die steeds een bijzondere strafmotivering vergen. Hierbij is voorts in aanmerking genomen, dat in het algemeen alleen een straf die afwijkt van hetgeen men zou verwachten nadere motivering behoeft.

Tegen deze achtergrond wordt nu in artikel 359 lid 6 Sv. bijzondere aandacht gevraagd voor de onvoorwaardelijke oplegging van een vrijheidsbenemende straf of maatregel, waarbij dan zowel de keuze van de straf of maatregel als de duur van de straf nadere toelichting behoeft. Deze bepaling past uiteraard bij het hoofddoel van de wet, nl. een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de (korte) vrijheidsstraf. Daarnaast heeft artikel 359 lid 7 Sv. betrekking op het geval dat een zwaardere straf wordt opgelegd dan het openbaar ministerie heeft gevorderd, met inbegrip van het geval dat het onvoorwaardelijk gedeelte van de opgelegde vrijheidsbeneming langer is dan gevorderd. In zoverre wordt aan het beleid van het openbaar ministerie dus meer nadruk toegekend. Tenslotte vraagt, zoals gezegd, ook een rechterlijk pardon om afzonderlijke motivering (zie art. 359 lid 4 Sv.).

Transactie voor misdrijven

In het voorgaande was steeds sprake van een uitbreiding van de sanctiemogelijkheden voor de rechter. De Wet vermogenssancties heeft echter ook een belangrijke vernieuwing gebracht, die ertoe zal leiden dat in de toekomst meer zaken dan

tot dusver door het openbaar ministerie zullen worden afgedaan. Artikel 74 Sr. bevat daartoe de mogelijkheid om ook voor misdrijven een transactie voor te stellen. Hierbij is een uitzondering gemaakt voor misdrijven die met meer dan zes jaar gevangenisstraf zijn bedreigd. De wetgever heeft het niet juist geacht ook voor ernstige misdrijven, zoals moord en doodslag, de afdoening via transactie mogelijk te maken. Als voorwaarden kunnen worden gesteld de betaling van een geldsom tot het maximum van de toepasselijke boetecategorie, afstand van inbeslaggenomen voorwerpen, uitlevering of voldoening van de geschatte waarde van voorwerpen die vatbaar zijn voor verbeurdverklaring, voldoening van het wederrechtelijk verkregen voordeel en gehele of gedeeltelijke vergoeding van de door het feit veroorzaakte schade.

De argumenten voor deze uitbreiding van de transactiebevoegdheid lijken op het eerste gezicht voor zichzelf te spreken: in zaken waarin de rechter naar verwachting een vermogenssanctie zal opleggen, kan de transactie tot hetzelfde resultaat leiden met vermindering van een volledig strafproces. Dit is in het belang van een doelmatige rechtspleging en bespaart de verdachte de last van de openbare terechtzitting. Daarmee is echter niet alles gezegd. Met name is de vraag gerezen of dit niet leidt tot een al te ingrijpende verschuiving in de rolverdeling tussen de rechter en het openbaar ministerie. Ook in het parlement is daarover indringend gesproken. Van regeringszijde is in dit verband gewezen op de geleidelijke ontwikkeling in de richting van een meer functionele toepassing van het strafrecht, die zich het eerst heeft voorgedaan op het gebied van het verkeersrecht en de economische wetgeving. Dit hangt mede samen met de toeneming van het aantal geconstateerde delicten. Daardoor is het nodig geworden te zoeken naar een grotere doelmatigheid in de rechtspleging, ook al omdat anders bij gebrek aan handhaving de norm op een aantal gebieden zijn kracht verliest. In het commune strafrecht is dit probleem zich nu ook gaan voordoen op het terrein van de zogenaamde kleine criminaliteit, waarvan de samenleving in toenemende mate overlast ondervindt. De uitbreiding van de transactiebevoegdheid zal er dan ook toe leiden dat meer zaken kunnen worden afgedaan en dat de rechter voor belangrijker zaken wordt vrijgemaakt.

De Minister van Justitie liet in de Eerste Kamer overigens uitkomen dat het in dit licht bezien denkbaar zou zijn geweest de grens van de transactiebevoegdheid niet te relateren aan de hoogte van de bedreigde gevangenisstraf maar aan de ernst van het feit in concreto, bijvoorbeeld door limitering van de te stellen transactievoorwaarden

tot het maximum van de tweede of derde geldboetecategorie. Daarvan is echter afgezien, mede omdat ook in het economisch strafrecht transactie is toegestaan tot het maximum van de hoogste geldboete, die daar correspondeert met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaar (zie art. 6 WED). Een geheel andere mogelijkheid, namelijk een verschuiving van de grens tussen misdrijven en overtredingen, is in het parlement niet diepgaand ter sprake geweest. Dit zou ook lastige problemen hebben opgeleverd over de vraag welke varianten van bestaande misdrijven voortaan als overtreding zouden moeten worden aangemerkt. De nu gekozen oplossing maakt in de praktijk een soepel onderscheid mogelijk.

De uitbreiding van de transactiebevoegdheid tot misdrijven dwong overigens wel tot een betere regeling voor de positie van benadeelden. Zo is in artikel 12 Sv. thans voorzien in de mogelijkheid van beklag bij het gerechtshof binnen drie maanden na de datum waarop aan de voorwaarden is voldaan. Met het oog daarop dient de officier van justitie aan de rechtstreeks belanghebbende die daarom heeft verzocht van die datum onverwijld mededeling te doen (zie art. 74 lid 3 Sr.). Bij transactie wegens overtredingen blijft deze mogelijkheid uitgesloten. Een bevel tot vervolging doet daarna het recht tot strafvervolgung herleven als ware het niet vervallen geweest. Voor zover mogelijk worden de financiële gevolgen van de transactie dan ongedaan gemaakt; voor het overige zal de rechter daarmee moeten rekening houden bij de straftoemeting (zie art. 74b Sr.).

De positie van de verdachte wordt verder op een aantal punten verzekerd. Vooreerst zal het openbaar ministerie geen transactie mogen aanbieden, als het meent dat het feit niet kan worden bewezen of dat de verdachte een beroep zou kunnen doen op een strafuitsluitingsgrond. Dit is een belangrijk uitgangspunt dat ertoe dwingt van de transactiebevoegdheid een zorgvuldig gebruik te maken. Daarnaast is in het parlement gewezen op de institutionele waarborgen voor een zorgvuldig beleid, die zijn gelegen in de hiërarchische opbouw van het openbaar ministerie en in de politieke verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie. Voorts is toegezegd dat voor het gebruik van de transactiebevoegdheid landelijke richtlijnen zullen worden gegeven die ook openbaar zullen zijn. Deze richtlijnen zijn inmiddels verschenen (zie *Stcr.* 1983, nr. 82).

Voor de positie van de verdachte is verder van belang dat hij niet verplicht is de aangeboden transactie te aanvaarden en derhalve steeds in de gelegenheid is de zaak aan de rechter te doen voorleggen, indien hij meent ter zitting betere argumenten te kunnen aandragen. Eventueel kan

dit er ook toe leiden dat het openbaar ministerie zijn uitgangspunten aanpast. In de Eerste Kamer is nog gesproken over de mogelijkheid dat het aanbieden van onredelijke transactievoorwaarden door het openbaar ministerie zou kunnen resulteren in niet-ontvankelijkheid bij een later in te stellen strafvervolgning. De Minister van Justitie wilde niet uitsluiten dat een verdachte op die grond succes zou kunnen hebben met een bezwaarschrift tegen de dagvaarding. Een verzoek vanuit de Kamer om hiervoor een speciale procedure in het leven te roepen wees hij af als te omslachtig en strijdig met de wenselijkheid de werklast van de rechter te beperken. Over de bij de transactie te volgen procedure wordt in de wet overigens weinig gezegd. Anders dan vroeger wordt niet meer bepaald dat de verdachte om transactie moet verzoeken; in de praktijk was dit trouwens in onbruik geraakt. Het openbaar ministerie is verder vrij om al dan niet een transactie aan te bieden. De enige uitzondering vormt het geval van de zogenaamde submittie, een weinig voorkomende figuur die wordt geregeld in artikel 74a Sr.

Jurisprudentie

Onder de zorg van:

Prof. mr. M.C.B. Burkens
 Prof. dr. J.H. Christiaanse
 Prof. mr. H. Cohen Jehoram
 Prof. mr. W. Duk
 Prof. mr. W.C.L. van der Grinten
 Prof. mr. H.U. Jessurun d'Oliveira
 Prof. dr. E.P. de Jong
 Prof. mr. C.F. Rüter
 Prof. dr. D. Schaffmeister
 Prof. mr. P. van Schilfgaarde
 Prof. mr. H.G. Schermers
 Prof. mr. A.H.J. Swart

Franse kalimijnen (2)

Prof. mr. H.U. Jessurun d'Oliveira*

Rechtbank Rotterdam 16 december 1983, rolrs. 4320/74 en 3789/77 (mrs. Ter Kuile (pres.), Van Zelm van Eldik, Uhlenbeck-Lagerwey).

AA 33 (1984) 3

Grensoverschrijdende waterveroontreiniging door verzilting vanuit Frankrijk is onrechtmatig jegens nederlandse eisers wegens onzorgvuldigheid, ondanks het bestaan van een franse vergunning waarvan de voorwaarden niet zijn overschreden, en ondanks de regeling van het Zoutverdrag. Ook op grond van het ongeschreven volkenrecht dat verbiedt schade van betekenis toe te brengen aan mede-gebruikers van eenzelfde internationale waterloop besluit de rechtbank tot onrechtmatigheid van de franse zoutlozingen. Volgt veroordeling tot vergoeding van schade op te maken bij staat.

Op 4 oktober 1974 bracht de Stichting Reinwater met de handelskwekerijen Bier, Strik en Valstar tegen de Mines Domaniales de Potasse d'Alsace — een frans staatsbedrijf — een dagvaarding uit. Daarbij werd de rechtbank gevraagd voor recht te verklaren 'dat het verhogen van de zoutlast van het Rijnwater door het lozen van afvalzouten door gedaagde — in de omvang waarin zulks geschiedt — onrechtmatig is ten opzichte van eisers', met veroordeling tot schadevergoeding, op te maken bij staat. Op 16 december 1983, ruim negen jaar later, spreekte de rechtbank Rotterdam haar eindvonnis in eerste aanleg uit. Een belangrijk tussenvonnis van 8 januari 1979, NJ 1979.113, werd door mij van een noot voorzien in AA 29 (1980), p. 788-794, waar men ook de procesgeschiedenis tot dan toe kan nalezen. Bij dit tussenvonnis wees de rechtbank krachtens 'rechtskeus achteraf' door partijen het nederlandse recht als toepasselijk aan op deze internationale onrechtmatige daad. Zij verklaarde in een paar opmerkelijke overwegingen dat het ongeschreven volkenrecht van het nederlandse recht mede deel uitmaakte. Na onderzoek van dit volkenrecht kwam de rechtbank tot de konklusie, dat, als er schade blijkt te zijn veroorzaakt door de zoutlozingen en als dit komt vast te staan door duidelijk en overtuigend bewijsmateriaal, een algemeen rechtsbeginsel geschon- den is, en dus de lozer wegens onrechtmatige daad tot schadevergoeding veroordeeld kan worden. Om nu duidelijkheid te krijgen dat de kwekerijen schade lijden door de verzilting van het gietwater dat zij moeten gebruiken, gelast de rechtbank een verschijning van partijen voor het geven van inlichtingen en voor overleg over de aanwijzing van deskundigen. Na wat processueel geharrewar, dat meer dan een jaar duurt, benoemt de rechtbank bij tussenvonnis van 28 april 1980 een drietal deskundigen: een franse, een nederlandse en een belgische hoogleraar, waarvan het de bedoeling is

* Prof. mr. H.U. Jessurun d'Oliveira is voorzitter van de Stichting Reinwater.

MEMORANDUM

Staatssecretaris van Financiën

Datum: 4-2-1984

an: de Minister. *Vh Rv*

Betreft: Banken en fraude.

cc TG

in BGW

cc. *BC*

Ik deel de vrees van de heer Directeur-Generaal der Belastingen voor eventuele kritiek na een mogelijk uitlekken van eventuele stappen onzerzijds bij Justitie.
De grootst mogelijke behoedzaamheid lijkt mij in dezen dan ook noodzakelijk en onvermijdelijk.

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 17 januari 1984

AGENDA 17e vergadering werkgroep Banken-Financiën

d.d. 19 januari 1984, 9.30 uur

1. Verslag 16e vergadering
2. Notitie banken en fraude (preventie, transactie)
3. Rondvraag

Agenda 16e vergadering Werkgroep banken-Financiën.

d.d. 14 december 1983, 16.00 uur.

1. Verslag 15e vergadering
2. Verslag overleg gedragscode
3. Macro-onderzoek
4. Rondvraag.

DIRECTORAAT-GENERAAL
VOOR FISCALE ZAKEN

17 november 1983.

AFP
22/11
10.2.e

Aan de Minister 10.2. 26/11 11.1
Aan de Staatssecretaris
d.t.v. de Secretaris-Gener
d.t.v. de Thesaurier-Gener 10 10.2.e 2/11
d.t.v. de Directeur-Genera 3/11 11.1
der Belastingen

Als gevolg van het vertrek van 10.2.e, thans
plv. Directeur AFP, zal een vacature ontstaan in de bij Uw be-
schikking van 6 april 1983 ingestelde werkgroep die zich bezig
houdt met de relatie banken-Financiën. Ingevolge de instellings-
beschikking levert de directie AFP een vertegenwoordiger voor
de werkgroep. Ik stel mij voor deze functie te doen vervullen
door 10.2.e, thans plv. Directeur Wetgeving Verbruikabelas-
tingen. 10.2.e zal 10.2.e opvolgen als Directeur
AFP, tevens plv. Directeur-Generaal voor Fiscale Zaken.

Gelet op het belang van continuïteit komt het mij wenselijk
voor dat hij, vooruitlopend op deze benoeming, reeds bij het
vertrek van 10.2.e deze functie namens de directie
AFP zal gaan vervullen.

Gaarne verneem ik of U hiermee kunt instemmen.

De Directeur-Generaal
voor Fiscale Zaken,

10.2.e

10.2.e

Agenda werkgroep banken-Financiën d.d. 27 oktober 1983, 9.30 uur.

1. Verslag 12e vergadering.

2. Nota legitimatieplicht.

3. Gesprek met

10.2.e

 (10.00 uur).

4. Femis.

Directie Algemene Fiscale Politiek

Notitie d.d. 13 december 1983/nr. 748/kj

Geheim

Betreft: Verslag 15e vergadering werkgroep

banken-Financiën d.d. 18 november 1983

r.a.: 10.2.e

Aanwezig: 10.2.e (BGW, vz), 10.2.e (AFZ), 10.2.e (AFP), 10.2.e
(AFZ), 10.2.e (AFP, secr.).

1. Verslag 13e vergadering: ad 1. De voorzitter zal contact opnemen met
10.2.e van Justitie om na te gaan of over deze zaak informatie
kan worden verkregen met het oog op het bredere overleg tussen
Financiën, Justitie en DNB.

10.2.c

Verslag 14e vergadering: geen opmerkingen.

2. Nota transactiebevoegdheden

De AFZ-nota inzake transactiebevoegdheden zal op twee punten nader
worden verduidelijkt; overigens accoord.

c.c. Thesaurier-Generaal leden van de werkgroep
D.G. Fiscale Zaken 10.2.e
D.G. Belastingen

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

Volgende vergadering, woensdag 14 december, 16.00 uur.